

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA**

**TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ, SKIRTŲ TURINIO
PASLAUGOMS GALUTINIAMS VARTOTOJAMS TEIKTI, RINKOS
TYRIMO ATASKAITA**

2017 m. birželio 23 d. Nr. LD-1509
Vilnius

TURINYS

1. ĮVADAS	3
1.1. ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ RINKŲ TYRIMŲ TEISINIS PAGRINDAS LIETUVOS RESPUBLIKOJE	3
1.2. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS TYRIMO APŽVALGA	4
1.3. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS TYRIMO EIGA	9
2. TRANSLIACIJŲ IR TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ SĄVOKŲ APIBRĖŽIMAS	11
3. RADIO IR TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PAKEIČIAMUMAS	13
4. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS APIBRĖŽIMAS	14
4.1. VERTIKALIAI SUSIJUSIOS MAŽMENINĖS VIEŠŲJŲ ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ PASLAUGŲ RINKOS ANALIZĖ.....	14
4.1.1. Televizijos transliacijų rinkos apibrėžimas iki geografinės aprėpties vertinimo.....	14
4.1.2. Televizijos transliacijų rinkų geografinės aprėpties apibrėžimas.....	29
4.1.3. Televizijos transliacijų rinkų apibrėžimas.....	31
4.1.4. Tyrimas, ar konkurencija televizijos transliacijų rinkose yra veiksminga, ir konkurencijos problemų nustatymas	31
4.2. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS APIBRĖŽIMAS IKI TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS GEOGRAFINĖS APRĖPTIES VERTINIMO	40
4.2.1. Transliacijų perdavimo paslaugos	40
4.2.2. Transliacijų perdavimo paslaugų teikimo būdai ir jų charakteristikos.....	42
4.2.3. Transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizė	47
4.3. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKŲ GEOGRAFINĖS APRĖPTIES VERTINIMAS	72
4.4. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKŲ APIBRĖŽIMAS.....	76
4.5. TRIJŲ KRITERIJŲ TESTAS	78
4.5.1. Trijų kriterijų testas Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje	79
4.5.2. Trijų kriterijų testas Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje.....	86
4.5.3. Trijų kriterijų testas Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, UAB „Ilora“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizijos, VšĮ Marijampolės televizijos, rinkose	90
4.5.4. Trijų kriterijų testas Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, UAB Šiaulių apskrities televizijos, VšĮ Alytaus regioninės televizijos, rinkose	95
4.6. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS, KURIŲ CHARAKTERISTIKOS GALI PATEISINTI ĮPAREIGOJIMŲ, NURODYTŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTRONINIŲ RYŠIŲ ĮSTATYMO 17 STRAIPSNYJE, TAIKYMĄ	100
5. TYRIMAS AR KONKURENCIJA ATITINKAMOJE RINKOJE YRA VEIKSMINGA IR KONKURENCIJOS PROBLEMŲ NUSTATYMAS	101
5.1. TYRIMAS, AR KONKURENCIJA TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO SKAITMENINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TINKLAIS PASLAUGŲ, TEIKIAMŲ TELECENTRO, RINKOJE YRA VEIKSMINGA.....	101
5.1.1. Tyrimas, ar konkurencija yra veiksminga, atsižvelgiant į nustatytus kriterijus	101
5.1.2. Konkurencijos problemų nustatymas	110
5.1.3. Didelę įtaką Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje turintis ūkio subjektas	110
5.2. TYRIMAS, AR KONKURENCIJA TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO SKAITMENINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TINKLAIS PASLAUGŲ, TEIKIAMŲ TELIA, RINKOJE YRA VEIKSMINGA	111
5.2.1. Tyrimas, ar konkurencija yra veiksminga, atsižvelgiant į nustatytus kriterijus	111
5.2.2. Konkurencijos problemų nustatymas	118
5.2.3. Didelę įtaką Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje turintis ūkio subjektas	118
6. ĮPAREIGOJIMŲ ATITINKAMOJE RINKOJE NUSTATYMAS, PAKEITIMAS IR (ARBA) PANAIKINIMAS.....	120
6.1. ĮPAREIGOJIMŲ TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO SKAITMENINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TINKLAIS PASLAUGŲ, TEIKIAMŲ TELECENTRO, RINKOJE NUSTATYMAS, PAKEITIMAS IR (ARBA) PANAIKINIMAS	121
6.1.1. Įpareigojimas suteikti prieigą	123
6.1.2. Nediskriminavimo įpareigojimas	123
6.1.3. Skaidrumo įpareigojimas	124
6.1.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas.....	125
6.1.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas	126
6.2. ĮPAREIGOJIMŲ TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO SKAITMENINĖS ANTŽEMINĖS TELEVIZIJOS TINKLAIS PASLAUGŲ, TEIKIAMŲ TELIA, RINKOJE NUSTATYMAS, PAKEITIMAS IR (ARBA) PANAIKINIMAS	127
6.2.1. Įpareigojimas suteikti prieigą	128
6.2.2. Nediskriminavimo įpareigojimas	129
6.2.3. Skaidrumo įpareigojimas	130
6.2.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas.....	130
6.2.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas	132
PRIEDAI	
Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo anketos gavėjų sąrašas	134
Ūkio subjektą Telia sudarantys asmenys.....	136
Ūkio subjekto ir susijusių ūkio subjektų grupės sąvokos	137
Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime naudotų santrumpų sąrašas.....	138

1. ĮVADAS

1.1. Elektroninių ryšių rinkų tyrimų teisinis pagrindas Lietuvos Respublikoje

2004 m. gegužės 1 d. įsigaliojęs Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymas (toliau – Įstatymas), perkėlė Europos Sąjungos reguliavimo sistemos (angl. *Regulatory Framework*) nuostatas į nacionalinę teisę.

Pagal Įstatymo 14 straipsnio 1 dalį, konkurencijos priežiūros elektroninių ryšių srityje Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – Tarnyba) siekia, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingos konkurencijos elektroninių ryšių srityje egzistavimui ir plėtrai bei sąlygos, užkertančios kelią ūkio subjektams piktnaudžiauti savo įtaka rinkoje.

Įstatymo 16 straipsnio 1 dalis numato, kad Tarnybos atliekamo rinkos tyrimo tikslas – siekti, kad elektroninių ryšių srityje būtų užtikrinta veiksminga konkurencija, o didelę įtaką turintiems ūkio subjektams būtų užkirstas kelias piktnaudžiauti savo įtaka rinkoje.

Įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje yra nurodyta, kad Tarnyba nustato rinkos tyrimo taisykles. Rinkos tyrimo taisyklės yra patvirtintos Tarnybos direktoriaus 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 1V-297 „Dėl Rinkos tyrimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės).

Tarnyba atlieka Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos (toliau – Transliacijų perdavimo paslaugų rinka) tyrimą vadovaudamasi:

1. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 29 tomas, p. 349) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL 2009 L 337, p. 37) (toliau – Pagrindų direktyva);

2. Įstatymu;

3. Taisyklėmis;

4. Tarnybos direktoriaus 2016 m. balandžio 25 d. įsakymu Nr. 1V-480 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo“ (toliau – 2016 m. balandžio 25 d. įsakymas Nr. 1V-480);

ir atsižvelgdama į:

1. 2002 m. Komisijos gairės dėl rinkos tyrimo nustatant didelę įtaką rinkoje pagal Bendrijos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemą (toliau – Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairės);

2. 2008 m. spalio 15 d. Komisijos rekomendaciją 2008/850/EB dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos 7 straipsnyje numatytų pranešimų, terminų ir konsultacijų (OL 2008 L 301, p. 23) (toliau – Pranešimų rekomendacija);

3. Europos Reguliuotojų Grupės (angl. *European Regulators Group*, ERG) elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms bendrą poziciją dėl požiūrio į tinkamas priemones naujoje reguliavimo sistemoje (ERG (03) 30 rev1 ir ERG (06) 33) (toliau – Bendra pozicija dėl priemonių);

4. Europos Reguliuotojų Grupės dokumentą „Trijų kriterijų taikymo gairės“ (angl. *Guidance on the Application of the three criteria test*¹) (toliau – Trijų kriterijų taikymo gairės);

5. Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymą (toliau – VII).

Pagal Įstatymo 16 straipsnio 9 dalį, Tarnyba atlieka rinkos tyrimą ne rečiau kaip vieną kartą per 3 metus nuo ankstesnio galutinio sprendimo dėl šios rinkos tyrimo rezultatų priėmimo. Pagal Įstatymo 16 straipsnio 4 dalį, Tarnyba turi teisę atlikti rinkos tyrimą:

1. suinteresuotų ūkio subjektų prašymu;

¹ ERG (08) 21 Galutinis pranešimas apie 3 kriterijų testą 080604
http://www.erg.eu/streaming/erg_08_21_erg_rep_3crit_test_final_080604.pdf?contentId=545221&field=ATTACHED_FILE

2. valstybės ar savivaldybių institucijų prašymu;
3. savo iniciatyva.

Įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad rinkos tyrimo procedūrą sudaro šie etapai:

1. atitinkamos rinkos (produktų (paslaugų) ir geografinės), kurios charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, apibrėžimas;
2. tyrimas, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje yra veiksminga, ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas;
3. Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų nustatymas, pakeitimas ir (arba) panaikinimas didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams.

1.2. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo apžvalga

Laikotarpiu nuo 2005 m. birželio 7 d. iki 2006 m. spalio 6 d. buvo atliekamas pirmasis Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimas (tiriamasis laikotarpis: 2001 m. sausio 1 d. – 2005 m. birželio 30 d.) (toliau – 2006 m. rinkos tyrimas). 2006 m. rinkos tyrimas buvo pradėtas Tarnybos direktoriaus 2005 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. 1V-553 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo“.

Atlikus 2006 m. rinkos tyrimą Tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1055 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkų apibrėžimo“ buvo apibrėžtos šios Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos, kuriose reikalinga taikyti *ex ante* reguliavimą:

1. Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
2. Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
3. Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.
4. Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

Anksčiau išvardintose rinkose Tarnyba AB Lietuvos radijo ir televizijos centrą (toliau – Telecentras) pripažino ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką keturiose Transliacijų perdavimo paslaugų rinkose:

1. Tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1057 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1057) ūkio subjektas Telecentras pripažintas turinčiu didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.
2. Tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1059 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1059) ūkio subjektas Telecentras pripažintas turinčiu didelę įtaką Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

3. Tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1056 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1056) ūkio subjektas Telecentras pripažintas turinčiu didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

4. Tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 1V-1058 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1058) ūkio subjektas Telecentras pripažintas turinčiu didelę įtaką Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

Minėtose rinkose ūkio subjektui Telecentras buvo nustatyti šie įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

Laikotarpiu nuo 2008 m. lapkričio 25 d. iki 2010 m. vasario 24 d. buvo atliekamas antrasis Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimas (tiriamasis laikotarpis: 2005 m. sausio 1 d. – 2008 m. rugsėjo 30 d.) (toliau – 2010 m. rinkos tyrimas). 2008 m. rinkos tyrimas buvo pradėtas Tarnybos direktoriaus 2008 m. lapkričio 25 d. įsakymu Nr. 1V-1021 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo“.

Atlikus 2010 m. rinkos tyrimą Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-239 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkų apibrėžimo“ buvo apibrėžtos šios Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos, kuriose reikalinga taikyti *ex ante* reguliavimą:

1. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui Telecentrai, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

2. Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui Telecentrai, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

3. Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

4. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui Telecentrai, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

5. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui Telecentrai, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

6. Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui Telia Lietuva, AB, (toliau – Telia)² teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

² Nuo 2017 m. vasario 1 d. TEO LT, AB pakeitė savo pavadinimą į Telia Lietuva, AB. Šioje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo ataskaitoje bus naudojamas Telia pavadinimas.

7. Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

Anksčiau išvardintose rinkose Tarnyba Telecentrą pripažino ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką šešiose, o Telia vienoje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje.

Telecentras Tarnybos buvo pripažintas ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką, šiose Transliacijų perdavimo paslaugų rinkose:

1. Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-240 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-240) ūkio subjektas Telecentras pripažintas turinčiu didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui Telecentrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

2. Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-242 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-242) ūkio subjektas Telecentras pripažintas turinčiu didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

3. Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-243 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-243) ūkio subjektas Telecentras pripažintas turinčiu didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui Telecentrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

4. Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-245 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-245) ūkio subjektas Telecentras pripažintas turinčiu didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

5. Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-241 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-241) ūkio subjektas Telecentras pripažintas turinčiu didelę įtaką Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui Telecentrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

6. Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-244 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos

Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-244) ūkio subjektas Telecentras pripažintas turinčiu didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui Telecentrai, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje.

Telecentrai pirmiau minėtose rinkose buvo nustatyti šie įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, apskaitos atskyrimo įpareigojimas. 2010 m. rinkos tyrimą, palyginti su 2006 m. rinkos tyrimu, ūkio subjektui Telecentrai Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui Telecentrai, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui Telecentrai, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje ir Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje buvo pakeisti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, o taip pat ir apskaitos atskyrimo įpareigojimas. Likusiose rinkose įpareigojimai buvo nustatyti pirmą kartą.

Telia Tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-246 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO LT, AB, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-246) buvo pripažinta ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką, Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui Telia, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje. Ūkio subjektui Telia buvo nustatyti šie įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, apskaitos atskyrimo įpareigojimas. Įpareigojimai ūkio subjektui Telia šioje rinkoje buvo nustatyti pirmą kartą.

2012 m. spalio 29 d. Lietuvoje buvo išjungta analoginė antžeminė televizija. Atsižvelgdama į tai, Tarnyba 2013 m. balandžio 9 d. Tarnybos direktoriaus įsakymu Nr. 1V-579 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus įsakymų, kuriais ūkio subjektas AB Lietuvos radijo ir televizijos centras yra pripažintas turinčiu didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, ir Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkose pripažinimo netekusiais galios“ pripažino netekusiais galios šiuos Tarnybos direktoriaus įsakymus:

1. 2006 m. spalio 5 d. įsakymą Nr. 1V-1059;
2. 2006 m. spalio 5 d. įsakymą Nr. 1V-1058;
3. 2010 m. vasario 24 d. įsakymą Nr. 1V-243;
4. 2010 m. vasario 24 d. įsakymą Nr. 1V-245.

Anksčiau minėtus Tarnybos direktoriaus įsakymus pripažinus netekusiais galios, ūkio subjektui Telecentrai buvo panaikinti įpareigojimai, kiek tai yra susiję su analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, skirtomis turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

Laikotarpiu nuo 2012 m. spalio 3 d. iki 2014 m. vasario 27 d. buvo atliekamas trečiasis Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimas (tiriamasis laikotarpis: 2008 m. spalio 1 d. – 2012 m. gruodžio 31 d.) (toliau – 2014 m. rinkos tyrimas). 2014 m. rinkos tyrimas buvo pradėtas Tarnybos direktoriaus 2012 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. 1V-1310 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo“.

Atlikus 2014 m. rinkos tyrimą Tarnybos direktoriaus 2014 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 1V-309 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkų apibrėžimo“ buvo apibrėžtos šios Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos, kuriose reikalinga taikyti *ex ante* reguliavimą:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telecentro Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telia Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinka.

Telecentras Tarnybos direktoriaus 2014 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 1V-310 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2014 m. vasario 27 d. įsakymas Nr. 1V-310) buvo pripažintas ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telecentro Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje. Telecentrai šioje rinkoje buvo pakeisti šie įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

2014 m. rinkos tyrimą, palyginti su 2006 m. rinkos tyrimu, ūkio subjektui Telecentrai Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje ir Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje buvo panaikinti įpareigojimai.

Telia Tarnybos direktoriaus 2014 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 1V-311 „Dėl ūkio subjekto „Teo LT“, AB, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų „Teo LT“, AB, Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“ (toliau – 2014 m. vasario 27 d. įsakymas Nr. 1V-311) buvo pripažintas ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką, Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telia Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje. Telia šioje rinkoje buvo pakeisti šie įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas,

skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimais, apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

Šis Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimas pradėtas Įstatymo 16 straipsnio 4 dalies 3 punkto ir 9 dalies pagrindu priėmus Tarybos direktoriaus 2016 m. balandžio 25 d. įsakymą Nr. 1V-480.

1.3. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo eiga

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamasis laikotarpis yra 2013 m. sausio 1 d. – 2016 m. kovo 31 d. (toliau – tiriamasis laikotarpis).

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tikslas – įvertinti, ar konkurencija Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje yra veiksminga ir, jei konkurencija nėra veiksminga, imtis tinkamų priemonių sudaryti sąlygas vystyti konkurencijai joje.

Atsižvelgiant į Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo ataskaitos (toliau – ataskaita) 1.1 skyriuje pateiktą informaciją, Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimą sudarys šie etapai:

1. atitinkamų rinkų, kurių charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, apibrėžimas;
2. tyrimo, ar konkurencija atitinkamose rinkose yra veiksminga ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas;
3. Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų nustatymas, pakeitimas ir (arba) panaikinimas didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams.

Pirmajame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo etape yra apibrėžiamos atitinkamos rinkos. Pagal Taisyklių 15 punktą, atitinkamos rinkos bus apibrėžiamos apibūdinant jas sudarančius pradinis produktus (paslaugas) ir pradinę geografinę teritoriją. Atitinkamas rinkas sudarys visi produktai (paslaugos), kurie yra pakankamai pakeičiami tarpusavyje, atsižvelgiant į jų objektyvias charakteristikas, kainas ir (arba) paskirtį, taip pat į konkurencijos sąlygas ir paklausos bei pasiūlos struktūrą atitinkamoje tiriamoje rinkoje. Atitinkamos rinkos geografinė aprėptis yra geografinė teritorija, kurioje atitinkami ūkio subjektai dalyvauja atitinkamų produktų (paslaugų) pasiūloje bei paklausoje, kurioje konkurencijos sąlygos yra panašios ar pakankamai homogeniškos ir kuri gali būti atskirta nuo kaimyninių teritorijų, kuriose vyraujančios konkurencijos sąlygos yra pastebimai skirtingos.

Įstatymo 16 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad Taryba atlieka rinkos tyrimą Europos Komisijai priėmus Komisijos rekomendaciją, nustatančią atitinkamas produktų ir paslaugų rinkas, arba sprendimą, nustatantį Europos Sąjungos rinką, arba pakeitus šiuos teisės aktus. Europos Komisija 2014 m. spalio 9 d. priėmė rekomendaciją 2014/710/ES dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2014 L 295, p. 79) (toliau – 2014 m. rekomendacija), kuri pakeitė 2007 m. gruodžio 17 d. Komisijos rekomendaciją 2007/879/EB dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2007 L 344, p. 65) (toliau – 2007 m. rekomendacija).

2014 m. rekomendacijos priede Europos Komisija neapibrėžė Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos. Transliacijų perdavimo paslaugų rinka buvo apibrėžta 2003 m. vasario 11 d. Komisijos rekomendacijos 2003/311/EB dėl atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų elektroninių ryšių srityje, reikalaujančių *ex ante* reguliavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2003 L 114, p. 45) (toliau – 2003 m. rekomendacija) priede, kurią pakeitė 2007 m. rekomendacija. Tačiau pagal 2014 m. rekomendacijos 2 punktą, nacionalinės reguliavimo institucijos (šiuo atveju – Taryba), nustatydamos kitas rinkas, nei 2014 m. Rekomendacijos priede nurodytos rinkos, turi

atlikti trijų kriterijų testą, kad būtų įrodyta, jog *ex ante* reguliavimas yra būtinas. Įrodžius, kad nagrinėjama rinka tenkina visus tris trijų kriterijų testo vertinimo kriterijus, ji laikoma rinka, kurioje gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas (Įstatymo 17 straipsnyje nurodytas reguliavimas) pagal Pagrindų direktyvą. Priešingu atveju, *ex ante* reguliavimas negali būti taikomas.

Atsižvelgiant į anksčiau pateiktą informaciją, pirmajame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo etape bus atlikti tokie veiksmai:

1. atitinkamų rinkų apibrėžimas iki atitinkamos rinkos geografinės aprėpties vertinimo;
2. atitinkamų rinkų geografinės aprėpties vertinimas;
3. atitinkamų rinkų apibrėžimas;
4. vertinimas, ar atitinkamų rinkų charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą;
5. rinkų, kurių charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, apibrėžimas.

Antrajame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo etape yra vertinama, ar konkurencija apibrėžtose rinkose yra veiksminga ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, yra įvardijami didelę įtaką atitinkamose rinkose turintys ūkio subjektai. Įstatymo 3 straipsnio 70 dalyje nurodyta, kad „*Veiksminga konkurencija – situacija atitinkamoje rinkoje, kai nėra didelę įtaką toje rinkoje turinčių ūkio subjektų.*“ Įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „*Ūkio subjektas laikomas turinčiu didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, jei jis vienas ar kartu su kitais ūkio subjektais užima padėtį, prilygintiną dominuojančiai, t. y. tokią ekonominės galios padėtį, kuri suteikia jam galią elgtis pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų.*“ Konkurencijos veiksmingumas atitinkamose rinkose vertinamas atsižvelgiant į Didelės įtakos rinkoje nustatymo gaires.

Trečiajame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo etape didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams yra nustatomi, pakeičiami ir (arba) panaikinami Įstatymo 17 straipsnyje nurodyti įpareigojimai.

Tarnyba, siekdama surinkti Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimui reikalingą informaciją, 2016 m. balandžio 26 d. raštu Nr. (43.4) 1B-1267 „Dėl rinkų tyrimo anketos“ informavo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, (toliau – transliacijų perdavimo paslaugų) teikėjus, ir transliacijų perdavimo paslaugų gavėjus (toliau visi kartu – respondentai) apie Tarnybos interneto svetainėje skelbiamą Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo anketą (toliau – anketa). Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo apklausti 62 respondentai, kurių sąrašas yra pateiktas ataskaitos 1 priede. Anketoje Tarnyba pateikė klausimus, kuriais siekiama surinkti duomenis, padėsiančius įvertinti tiriamuoju laikotarpiu vyrausias veiklos sąlygas Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje.

Pagal Taisyklių 10 punktą, „*Tarnyba, atlikdama rinkos tyrimą, gali naudotis bet kuria turima ar prieinama informacija apie atitinkamą rinką ir (ar) ūkio subjektus, taip pat ir kitų rinkos tyrimų metu surinkta informacija, ūkio subjektų pareikštais vertinimais, kita informacija, reikalinga rinkos tyrimui atlikti.*“ Atsižvelgiant į tai, šiam Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimui atlikti naudojamos anketos, kitų Tarnybos atliktų rinkų tyrimų metu surinkta informacija (įskaitant 2014 m. rinkos tyrimą), Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo, patvirtinto Tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 1V-340 „Dėl Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir sąlygomis pateikta informacija, 2016 m. II ketv. Tarnybos atliktu Lietuvos gyventojų tyrimu dėl televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais tinklais, pakeičiamumo (toliau – apklausa), taip pat kita Tarnybos turima ar viešai paskelbta informacija.

Atsižvelgiant į išdėstytą informaciją, Tarnybos parengtoje ataskaitoje pateikiama anksčiau nurodytų Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo procedūros etapų analizė.

2. TRANSLIACIJŲ IR TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ SĄVOKŲ APIBRĖŽIMAS

2003 m. rekomendacijoje Transliacijų perdavimo paslaugų rinka, buvo apibrėžta kaip 18 (aštuoniolika) didmeninių paslaugų rinka – „Broadcasting transmission services, to deliver broadcast content to end users“. Vadovaujantis 2003 m. rekomendacijos aiškinamojo memorandumo³ 4.4 papunktyje pateikta informacija, Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos atitinkama mažmeninė paslauga yra radijo ir televizijos transliacijų teikimas (angl. *delivery of radio and television broadcasting*), o taip pat interaktyvios transliacijų paslaugos (angl. *delivery or transmission of interactive services*). Ten pat nurodyta, kad (radijo ir televizijos) transliacijos nėra elektroninių ryšių paslaugų objektas, tačiau transliacijos klausytojams ir žiūrovams yra pateikiamos naudojant elektroninių ryšių paslaugas⁴.

Radijo ir televizijos transliacijų veiklą Lietuvoje reglamentuoja VII. VII 2 straipsnio 49 dalyje nurodyta, kad **radijo programa** yra „radijo transliuotojo transliuojamų programų, skleidžiamų visuomenei elektroninių ryšių tinklais, visuma.“ To paties įstatymo 2 straipsnio 50 dalyje nurodyta, kad **radijo programų transliavimas** – „visuomenės informavimo paslauga, kurią teikia radijo programų transliuotojas, skirta tuo pačiu metu klausyti programas pagal programų tvarkaraštį“. VII 2 straipsnio 51 dalyje nurodyta, kad **radijo programų transliuotojas** yra „radijo programų transliavimo paslaugų teikėjas, kuriam tenka redakcinė atsakomybė už radijo programų turinio parinkimą ir jo išdėstymą radijo programų tvarkaraštyje ir kuris kuria, rengia radijo programas ir (ar) atskiras programas ir jas perduoda visuomenei arba leidžia kitam asmeniui nepakeistas perduoti visuomenei“.

VII 2 straipsnio 66 dalyje nurodyta, kad **televizijos programa** yra „televizijos programų transliuotojo transliuojamų programų, skleidžiamų visuomenei elektroninių ryšių tinklais, visuma.“ To paties įstatymo 2 straipsnio 69 dalyje nurodyta, kad **televizijos programų transliavimas** yra „visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslauga, kurią teikia visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugų teikėjas, skirta programoms žiūrėti pagal programų tvarkaraštį jų transliavimo metu.“ VII įstatymo 2 straipsnio 70 dalyje nurodyta, kad **televizijos programų transliuotojas** – „televizijos programų transliavimo paslaugų teikėjas, kuriam tenka redakcinė atsakomybė už visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugos turinio parinkimą ir jo išdėstymą televizijos programų tvarkaraštyje ir kuris kuria, rengia televizijos programas ir (ar) atskiras programas ir jas perduoda visuomenei arba leidžia kitam asmeniui nepakeistas perduoti visuomenei“.

Retransliuotojas yra „asmuo, kuris retransliuoja visuomenei nepakeistas transliuojamas radijo ir (ar) televizijos programas arba atskiras programas“ (žr. VII 2 straipsnio 60 dalį).

Atsižvelgiant į tai, kad VII apibrėžtas radijo programų transliavimas ir televizijos programų transliavimas yra visuomenės informavimo paslaugos, t. y. turinio paslaugos, laikoma, kad šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime „transliacijos“ yra suprantamos kaip radijo ir televizijos programos. Remiantis pateikta informacija, toliau ataskaitoje kaip sinonimai bus naudojamos abi sąvokos „transliacijos“ ir „programos“.

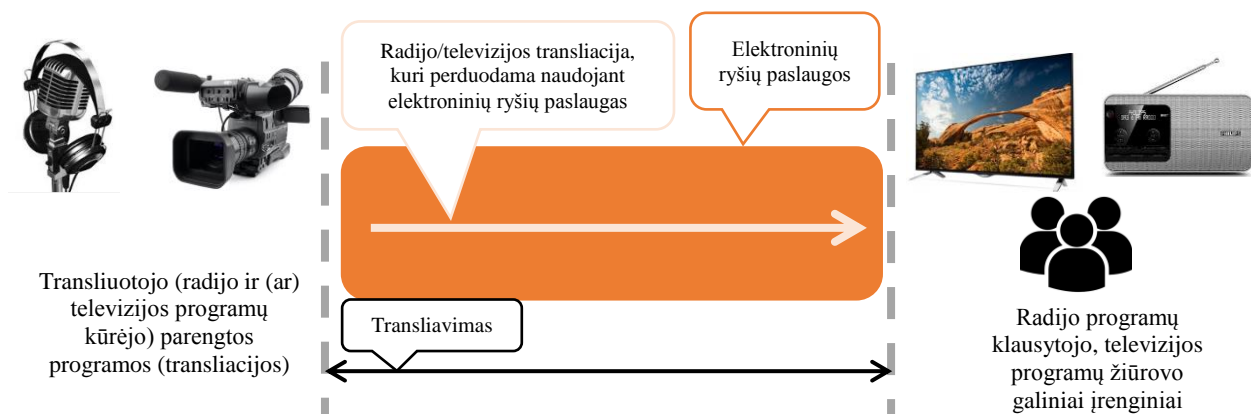
Vadovaujantis Įstatymo 3 straipsnio 19 dalimi, elektroninių ryšių veikla apima elektroninių ryšių tinklų ir (arba) paslaugų teikimą. Įstatymo 3 straipsnio 15 dalyje nurodyta, kad elektroninių ryšių paslauga yra paprastai už atlygį teikiama paslauga, kurią visiškai ar daugiausia sudaro signalų perdavimas elektroninių ryšių tinklais, įskaitant telekomunikacijų paslaugas ir **perdavimo (siuntimo)**

³ 2003 m. Rekomendacijos aiškinamasis memorandumas (angl. *Explanatory memorandum accompanying document to the Commission Recommendation on Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services*).

⁴ *Electronic communications services exclude services providing or exercising control over content transmitted using electronic communications networks and services. The provision of broadcasting content therefore lies outside the scope of this regulatory framework. On the other hand, the transmission of content constitutes an electronic communication service and networks used for such transmission likewise constitute electronic communications networks and therefore these services and networks are within the scope of the regulatory framework.*

paslaugas transliavimui (retransliavimui) naudojamais tinklais. Atsižvelgiant į pirmiau pateiktą informaciją, laikoma, kad šio rinkos tyrimo objektas – transliacijų perdavimo paslaugos, kurios yra elektroninių ryšių paslaugos.

Taigi transliuotojai (radijo programų ir (ar) televizijos programų transliuotojai) ir retransliuotojai visuomenei, t. y. radijo programų klausytojams ir (ar) televizijos programų žiūrovams, elektroninių ryšių tinklais perduoda radijo ir (ar) televizijos programas (žr. 1 pav.).

1 pav. Transliacijų perdavimo paslaugų teikimo schema.

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Transliacijų gavėjai – televizijos programų žiūrovai (toliau – vartotojai) ir radijo programų klausytojai, priimančys transliacijas galiniais įrenginiais⁵. Transliacijos į galinius įrenginius yra perduodamos elektroninių ryšių tinklais. Įstatymo 3 straipsnio 16 dalyje elektroninių ryšių tinklas apibrėžiamas kaip „perdavimo sistemos ir (arba) komutavimo bei maršruto parinkimo įranga, kitos priemonės, įskaitant pasyviuosius tinklo elementus, leidžiančios perduoti signalus laidinėmis, radijo, optinėmis ar kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis, įskaitant palydovinius tinklus, fiksuotuosius (kanalų ir paketų komutavimo, įskaitant internetą) ir judriuosius antžeminius tinklus, elektros perdavimo kabelines sistemas (kiek jos naudojamos signalams perduoti), tinklus, naudojamus radijo ir (arba) televizijos programoms transliuoti (retransliuoti), ir kabelinės televizijos bei mikrobangų daugiakanalės televizijos tinklus neatsižvelgiant į perduodamos informacijos pobūdį.“ Vadovaujantis šia informacija, darytina išvada, kad transliacijų perdavimo paslauga yra elektroninių ryšių paslauga, skirta radijo ir (ar) televizijos transliacijoms (programoms) perduoti klausytojams arba žiūrovams į galinius įrenginius.

Išvados:

1. Transliacijos yra radijo ir televizijos programos.
2. Transliacijų perdavimo paslauga yra elektroninių ryšių paslauga, skirta radijo ir (ar) televizijos transliacijoms (programoms) elektroninių ryšių tinklu perduoti klausytojams arba žiūrovams į galinius įrenginius.

⁵ „Galinis įrenginys – leidžiantis priimti ir (arba) perduoti informaciją įrenginys ar jo atitinkama dalis, skirti tiesiogiai ar netiesiogiai bet kokiomis priemonėmis būti prijungti prie viešųjų ryšių tinklų“ (Įstatymo 3 straipsnio 22 dalis).

3. RADIO IR TELEVIZIJOS TRANSLIACIJŲ PAKEIČIAMUMAS

Kaip buvo nurodyta ataskaitos 2 skyriuje, paprastai yra išskiriamos šios transliacijos: radijo transliacijos ir televizijos transliacijos.

Televizoriai, televizijos transliacijų pagalba, teikia vaizdinę ir garsinę informaciją, o radijo imtuvai, radijo transliacijų pagalba, tik garsinę informaciją. Televizijos ir radijo transliacijomis pateikiama informacija (turinys) paprastai yra skirtingo pobūdžio. Televizijos programomis yra rodomi filmai, koncertai, laidos, pateikiamos naujienos ir kitas turinys, kur svarbu vaizdu kartu su garsu perteikti informaciją paslaugų gavėjui. Radijo programomis yra transliuojama muzika, laidos, naujienos ir pateikiama kita informacija, kur svarbu garsine informacija patraukti paslaugų gavėjo dėmesį. Atsižvelgiant į tai, kad televizijos ir radijo transliacijomis yra pateikiamas skirtingomis savybėmis pasižymintis turinys, kuris tenkina skirtingus paslaugų gavėjų poreikius, iš paslaugų gavėjų (klausytojų ir žiūrovų) pusės radijo transliacijos ir televizijos transliacijos nėra laikomos pakeičiančios viena kitą iš paklausos pusės. Dėl šio nepakeičiamumo iš paklausos pusės, radijo ir televizijos transliacijų perdavimo paslaugos negali sudaryti vienos atitinkamos paslaugų rinkos.

Atlikus 2014 m. rinkos tyrimą, Tarnyba konstatavo, kad radijo transliacijų perdavimo paslaugų rinkos nepasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą. Atsižvelgiant į tai, ūkio subjektui Telecentrui Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje, Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje ir Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje buvo panaikinti įpareigojimai.

Pažymėtina, kad vadovaujantis Tarnybos turima informacija tiriamuoju laikotarpiu radijo transliacijų perdavimo paslaugų rinkose konkurencinė situacija nepakito ir neatsirado charakteristikų, kurios galėtų pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje taikymą.

Atsižvelgiant į tai, kad atlikus 2014 m. rinkos tyrimą, Tarnyba panaikino įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą radijo transliacijų perdavimo paslaugų rinkoms ir į tai, kad tiriamuoju laikotarpiu radijo transliacijų perdavimo paslaugų rinkose konkurencinė situacija yra nepasikeitusi, darytina išvada, kad radijo transliacijos nėra šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo objektas ir šiame rinkos tyrime atskirai nebus nagrinėjamos.

Išvada:

Šiame rinkos tyrime transliacijos apima tik televizijos programas, o transliacijų perdavimo paslaugos – elektroninių ryšių paslaugas, skirtas televizijos transliacijoms (programoms) pristatyti žiūrovams į galinius įrenginius.

4. TRANSLIACIJŲ PERDAVIMO PASLAUGŲ RINKOS APIBRĖŽIMAS

Įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad pirmasis Tarnybos atliekamos rinkos tyrimo procedūros etapas yra atitinkamos rinkos (produktų (paslaugų) ir geografinės), kurios charakteristikos gali pateisinti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų taikymą, apibrėžimas. 2014 m. rekomendacijos aiškinamojo memorandumo⁶ 2.6 skyriuje nurodyta, kad apibrėžiant bet kurią didmeninę rinką ir nagrinėjant jos konkurencijos sąlygas privalu apžvelgti ir su šia didmenine rinka susijusias mažmenines rinkas bei nustatyti visas jose teikiamas mažmenines paslaugas, tame tarpe ir jų tarpusavio pakeičiamumą. Atsižvelgiant į tai, o taip pat į ataskaitos 1.3 skyriuje aprašytą Tarnybos atliekamo atitinkamos rinkos tyrimo eigą, Transliacijų perdavimo paslaugų rinka apibrėžiama tokiais etapais:

1. apibrėžiama su Transliacijų perdavimo paslaugomų rinka vertikalčiai susijusi mažmeninė viešųjų elektroninių ryšių paslaugų rinka ir atliekamas konkurencijos vertinimas joje;

2. apibrėžiama Transliacijų perdavimo paslaugų rinka iki Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos geografinės aprėpties vertinimo;

3. apibrėžiama Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos geografinė aprėptis;

4. apibrėžiama Transliacijų perdavimo paslaugų rinka.

Atsižvelgiant į šiuos rinkos apibrėžimo etapus, toliau šiame ataskaitos skyriuje Tarnyba apibrėš Transliacijų perdavimo paslaugų rinką.

4.1. Vertikalčiai susijusios mažmeninės viešųjų elektroninių ryšių paslaugų rinkos analizė

Vadovaujantis 2014 m. rekomendacijos preambulės 2 konstatuojamąja dalimi, visų *ex ante* reguliavimo veiksmų tikslas – pasitarnauti galutiniams naudotojams, užtikrinant, kad mažmeninės rinkos ilgą laiką būtų veiksmingai konkurencingos. Taip pat 2014 m. rekomendacijos preambulės 7 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad „*nacionalinės reguliavimo institucijos, norėdamos nustatyti didmenines rinkas, kurioms gali būti taikomas ex ante reguliavimas, turėtų pradėti nuo susijusių mažmeninių rinkų analizės.*“ „*Mažmeninių rinkų analizė atliekama atsižvelgiant į paklausos ir, jei tinkama, pasiūlos pakeičiamumo ateities perspektyvą per tam tikrą laikotarpį*“ bei konkurencijos įvertinimu atitinkamose mažmeninėse rinkose (2014 m. rekomendacijos preambulės 8 konstatuojamoji dalis).

Kaip buvo nurodyta ataskaitos 2 skyriuje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos atitinkama mažmeninė paslauga yra televizijos transliacijų teikimas, o taip pat interaktyvios transliacijų paslaugos teikimas. Atsižvelgiant į tai, vertikalčiai su Transliacijų perdavimo paslaugų rinka susijusią mažmeninę viešųjų elektroninių ryšių paslaugų rinką sudaro televizijos transliacijų teikimo paslauga ir interaktyvios transliacijų paslaugos (toliau visos paslaugos kartu – televizijos transliacijos).

4.1.1. Televizijos transliacijų rinkos apibrėžimas iki geografinės aprėpties vertinimo

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu „*Atitinkama rinka apibrėžiama apibūdinant ją sudarančius produktus (paslaugas) ir įvertinant atitinkamos rinkos geografinę aprėptį, atsižvelgiant į pradinius produktus (paslaugas) ir pradinę geografinę teritoriją. Atitinkamą rinką sudaro visi produktai (paslaugos), kurie yra pakankamai pakeičiami tarpusavyje, atsižvelgiant į jų objektyvias charakteristikas, kainas ir (ar) paskirtį, taip pat į konkurencijos sąlygas ir paklausos bei pasiūlos struktūrą tiriamoje rinkoje. Atitinkamos rinkos geografinė aprėptis yra geografinė teritorija, kurioje atitinkami ūkio subjektai dalyvauja atitinkamų produktų (paslaugų) pasiūloje bei paklausoje, kurioje konkurencijos sąlygos yra panašios ar pakankamai homogeniškos ir kuri gali*

⁶ 2014 m. rekomendacijos aiškinamasis memorandumas (angl. *Explanatory note accompanying document to the Commission Recommendation on Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services*).

būti atskirta nuo kaimyninių teritorijų, kuriose vyraujančios konkurencijos sąlygos yra pastebimai skirtingos“.

Televizijos transliacijų paslaugos pasiūlą formuoja šios paslaugos teikėjai – transliuotojai arba retransliuotojai, o paklausą – šios paslaugos gavėjai, t. y. vartotojai.

Tiriamuoju laikotarpiu buvo nustatyta, kad Lietuvos Respublikoje televizijos transliacijos vartotojams buvo (re)transliuojamos šiais būdais: skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, palydovinio ryšio tinklais, kabelinės televizijos tinklais, mikrobangų daugiakanalės televizijos (toliau – MDTV) tinklais ir plačiajuosčio ryšio tinklais, naudojant interneto protokolo (angl. *Internet Protocol*) technologiją (toliau – IPTV tinklais). Pastebėtina, kad tiriamuoju laikotarpiu televizijos transliacijos Lietuvos Respublikoje vartotojams buvo re(transliuojamos) ir naudojant interneto prieigos paslaugą (internetu teikiamos turinio paslaugos (angl. *Over-the-Top (OTT) services*)) (toliau – internetu). Pastarasis televizijos transliacijų teikimo būdas nėra elektroninių ryšių paslauga, tačiau dėl galimo funkcinio panašumo su televizijos transliacijomis, teikiamomis aukščiau minėtais būdais, bus vertinamas kaip galimai darantis įtaką ir (arba) sukuriantis konkurencinį spaudimą.

Vadovaujantis anksčiau pateikta informacija, toliau šiame skyriuje tiriama, ar televizijos transliacijos (re)transliuojamos skirtingais tinklais ar internetu yra pakeičiamos tarpusavyje iš paklausos ir pasiūlos pusės.

4.1.1.1. Televizijos transliacijų pakeičiamumas iš paklausos pusės

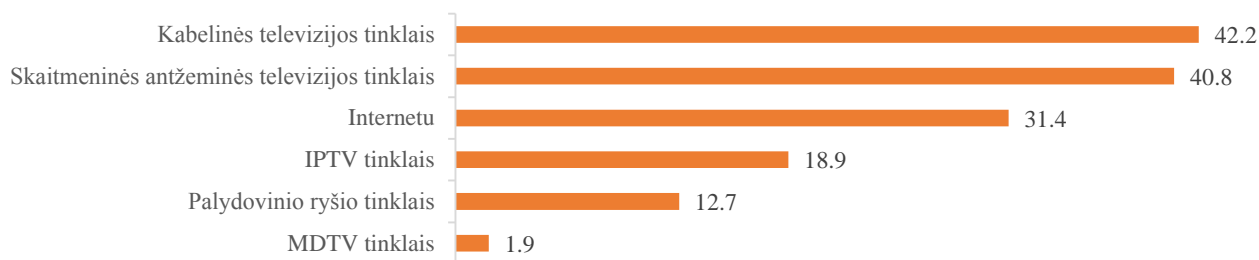
Siekiant įvertinti paslaugų pakeičiamumą iš paklausos pusės analizuojama, ar tam tikros paslaugos yra tinkami pakaitalai šių paslaugų vartotojams atsižvelgiant į jų objektyvias charakteristikas, kainas ir (ar) paskirtį. Pačią televizijos transliacijų paklausą formuoja vartotojas, kuris naudojasi konkrečios televizijos transliacijų teikėjo paslaugomis, norėdamas žiūrėti televizijos programas.

2016 m. II ketv. Tarnyba atliko apklausą⁷, kurios metu buvo apklausti 1009 Lietuvos gyventojai (respondentai)⁸ nuo 15 m. amžiaus. Išanalizavus apklausos duomenis, nustatyta, kad pagrindiniai kriterijai, lemiantys vartotojo pasirinkimą naudotis konkrečios televizijos transliacijų teikėjo paslaugomis, yra televizijos transliacijos (programos), kurias vartotojas gali matyti savo gyvenamojoje teritorijoje, esamu ir pasirinktu transliacijų (programų) teikimo arba priėmimo būdu, ir kainos. Todėl televizijos transliacijų pakeičiamumas iš paklausos pusės bus vertinamas pagal televizijos programas ir kainas. Taip pat bus apžvelgta vartotojų nuomonė dėl pakeičiamumo.

Prieš atliekant televizijos transliacijų pakeičiamumo iš paklausos pusės vertinimą tikslinga išsiaiškinti televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais tinklais, paplitimą Lietuvos Respublikos teritorijoje ir žinomumą (ar vartotojai žino, kokias turi televizijos transliacijų žiūrėjimo galimybes). Tarnyba vykdant apklausą vartotojų klausė, kokiais būdais teikiamas televizijos transliacijas turi galimybę priimti savo gyvenamojoje vietovėje. Vartotojai nurodė, kad daugiausia gali žiūrėti televizijos transliacijas, teikiamas kabelinės televizijos tinklais (42,2 proc.) ir skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais (40,8 proc.) (žr. 2 pav.).

⁷ Laikytina, kad apklausos rezultatai yra atitinkantys faktinę situaciją, egzistavusią tiriamojo laikotarpio pabaigoje.

⁸ 4,7 proc. apklausoje dalyvavusių asmenų nurodė, kad jie nežiūrėjo televizijos transliacijų, todėl tolimesnėje apklausoje nedalyvavo.

2 pav. Vartotojų nurodytos jų gyvenamojoje teritorijoje galimos žiūrėti televizijos transliacijos pagal teikimo būdus, proc., 2016 m. II ketv.

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Atsižvelgiant į tai, kad 2 paveiksle nurodyta pasiskirstymo verčių suma (vartotojų gyvenamojoje teritorijoje galimos žiūrėti televizijos transliacijos pagal teikimo būdus) yra didesnė nei 100 proc. (147,9 proc.), darytina išvada, kad dalis vartotojų savo gyvenamojoje vietovėje turėjo pasirinkimą televizijos transliacijas priimti skirtingais būdais, t. y. daugiau nei vienu būdu. Tai rodo, kad televizijos transliacijos tam tikroje geografinėje teritorijoje buvo teikiamos bent dviem skirtingais būdais. Siekiant išsamiai įvertinti televizijos transliacijų prieinamumą iš geografinės pusės, toliau bus atliekama kiekvieno televizijos transliacijų teikimo būdo geografinės aprėpties analizė.

Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai. Tiriamuoju laikotarpiu Lietuvoje televizijos transliacijas, teikiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, buvo galima matyti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje ir atskirose vietovėse. Pažymėtina, kad nacionalinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorijos dalis, kurioje gyvena daugiau kaip 60 proc. Lietuvos gyventojų⁹. Šioje ataskaitoje televizijos transliacijos, kurios yra matomos daugiau kaip 60 proc. Lietuvos gyventojų yra vadinamos nacionalinėmis televizijos transliacijomis, o tos, kurios matomos mažiau kaip 60 proc. Lietuvos gyventojų – vietinėmis televizijos transliacijomis. Atsižvelgiant į šį televizijos transliacijų suskirstymą tiriamojo laikotarpio pabaigoje Lietuvoje nacionalines televizijos transliacijas, teikiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, galėjo matyti apie 99,3 proc. visų Lietuvos gyventojų, o vietines televizijos transliacijas, teikiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, galėjo matyti tik tam tikros Lietuvos vietovės gyventojai, patekę į skaitmeninės antžeminės televizijos stoties aprėpties zoną.

Kabelinės televizijos tinklai. Televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais, yra matomos ten, kur yra plėtojami kabelinės televizijos tinklai. Pastarieji tinklai yra steigiami ir plėtojami tankiau apgyvendintose vietovėse. Lietuvos kabelinės televizijos asociacijos duomenimis, kabelinės televizijos tinklai yra plėtojami bent 72 Lietuvos miestuose ir miesteliuose¹⁰. Tokiu būdu užtikrinama, kad ne tik Lietuvos apskričių centruose, didesniuose miestuose, miesteliuose, kuriuose gyvena per 10 tūkst. gyventojų, bet ir daugelyje mažesnių miestų ir miestelių yra nutiesti kabelinės televizijos tinklai, kuriais galima teikti ir yra teikiamos televizijos transliacijų paslaugos vartotojams.

IPTV tinklai. Televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais, yra matomos ten, kur yra plėtojami IPTV tinklai. Pažymėtina, kad IPTV tinklai yra plačiajuosčio ryšio tinklai, kuriais naudojant IPTV technologiją yra teikiamos televizijos transliacijos. Atsižvelgiant į tai, IPTV tinklų teikėjas visais atvejais yra ir plačiajuosčio ryšio tinklo teikėjas. Galima išskirti, kad tiriamuoju laikotarpiu vienas operatorius Telia buvo išvystęs plačiajuosčio ryšio tinklą visoje Lietuvoje¹¹.

⁹ Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti planas, patvirtintas Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. 1V-125 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti plano patvirtinimo“ ir LRTK 2003 m. spalio 15 d. sprendimu Nr. 89 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginio plano patvirtinimo“.

¹⁰ Lietuvos kabelinės televizijos asociacija, adresu: <http://lka.lt/lt/apie/test1> <Informacija rinkta 2016 m. birželio 27 d.>

¹¹ 2015 m. kovo mėn. pab. 70 proc. visų Lietuvos namų ūkių (837 tūkst. namų ūkių) turėjo galimybę prisijungti prie naujos kartos šviesolaidinės prieigos tinklo, adresu: https://www.teo.lt/press/2015_1_ketvircio_rezultatai/12848 <Informacija rinkta 2016 m. lapkričio 24 d.>

Tarnybai pateiktoje anketoje Telia yra nurodęs, kad visais turimais plačiajuosčio ryšio tinklais gali teikti televizijos transliacijų paslaugas. Remiantis turima informacija Telia televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais, gali būti matomos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“, kuri taip pat teikia televizijos transliacijų paslaugas IPTV tinklais, pagrindinė veiklos teritorija yra Vilniaus miestas. Atitinkamai ši bendrovė IPTV tinklą plėtoja Vilniuje ir jo apylinkėse.

Pažymėtina, kad tiriamuoju laikotarpiu televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, abonentų skaičius išaugo 67,9 tūkst. vnt. arba 57,1 proc. Atsižvelgiant į augančią televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, paklausą tikėtina, kad ir toliau interneto prieigos paslaugų teikėjai plėtos IPTV tinklus ir teiks televizijos transliacijų paslaugas IPTV tinklais visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

MDTV tinklai. Televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, yra matomos penkiuose didžiuosiuose Lietuvos miestuose (Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje) bei jų apylinkėse. MDTV tinklai, pagal savo struktūrą ir jais teikiamas paslaugas yra laikomi belaidžiais kabelinės televizijos tinklais. Pastebėtina tai, kad MDTV tinklai yra steigiami naudojant tam tikrus radijo dažnius (kanalus). Sukoordinavus radijo dažnius (kanalus) (procedūra trunka 4–5 mėn.), esant potencialios paklausos požymiams, MDTV tinklai gali būti steigiami ir kituose miestuose.

Palydovinio ryšio tinklai. Televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, arba kitaip, palydovinė televizija, gali būti matoma visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Internetu. Televizijos transliacijos, teikiamos internetu, yra matomos ten, kur plėtojami plačiajuosčio ryšio tinklai ir jais teikiamos interneto prieigos paslaugos. Laikoma, kad televizijos transliacijos, teikiamos internetu, galima matyti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

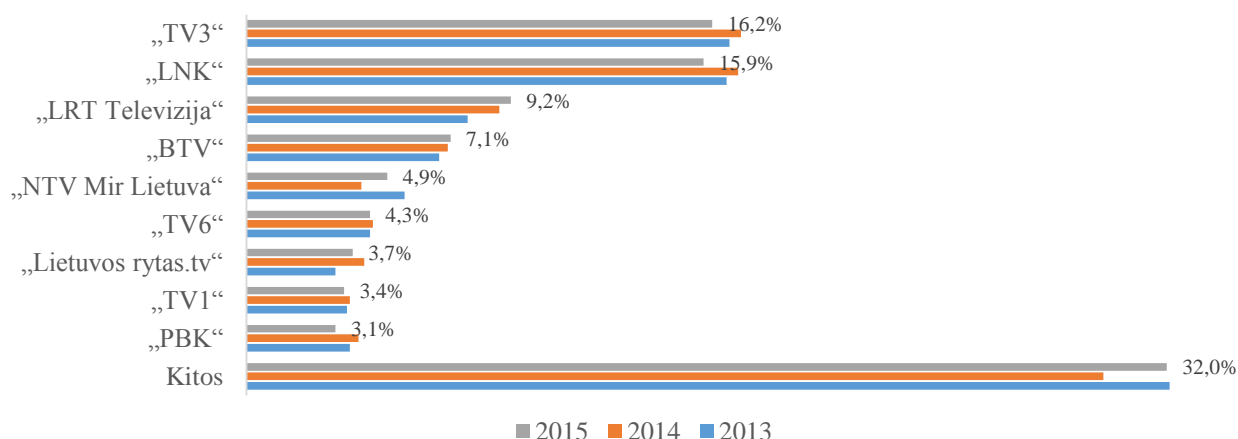
Vadovaujantis anksčiau pateikta informacija, matyti, kad Lietuvoje televizijos transliacijos vartotojams buvo teikiamos skirtingais tinklais, t. y. didžiojoje dalyje Lietuvos Respublikos teritorijos vartotojai galėjo rinktis iš daugiau nei vieno televizijos transliacijų teikimo būdo.

Televizijos programos

Iš 2 paveikslė pateiktos informacijos matyti, kad vartotojai turi galimybę rinktis įvairius televizijos transliacijų teikimo (priėmimo) būdus. Taip pat įvertinus televizijos transliacijų prieinamumą iš geografinės pusės pagal teikimo (priėmimo) būdus, nustatyta, kad vartotojai savo gyvenamojoje vietovėje gali rinktis iš kelių televizijos transliacijų priėmimo (teikimo) būdų. Todėl toliau tikslinga analizuoti, ar televizijos transliacijos, teikiamos skirtingais būdais, vienodai gali patenkinti vartotojo turinio poreikius, t. y. ar vartotojas galės matyti savo mėgstamas televizijos programas nepriklausomai nuo pasirinkto televizijos transliacijų priėmimo būdo.

Pagal TNS LT atliktų televizijos auditorijos tyrimų duomenis¹², populiariausios yra lietuvių kalba (re)transliuojamos televizijos programos (žr. 3 pav.). Lietuvos televizijos programų kūrėjų rinkos lyderiai 2015 m., kaip ir ankstesniais metais, išliko tos pačios trys televizijos programos: didžiausią auditorijos dalį pagal žiūrėtą laiką turėjo „TV3“ (16,2 proc.), priklausanti UAB „TV3“ kanalų grupei (kurios bendra auditorijos dalis 23,1 proc.), bei „LNK“ (15,9 proc.), priklausanti UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ kanalų grupei (kurios bendra grupės auditorijos dalis siekia 29,7 proc.). VŠĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos (toliau – LRT) kanalų grupei priklausanti televizijos programa „LRT Televizija“ turėjo 9,2 proc. auditorijos dalį. Šios trys televizijos programos buvo lyderės ir pagal per dieną pasiektos auditorijos dydį: „TV3“ ir „LNK“ pasiekta dienos auditorijos dalis sudarė beveik po 37 proc., o „LRT Televizijos“ – beveik 30 proc. Lietuvos gyventojų. Daugiau nei 3 proc. (pagal žiūrėtą laiką) Lietuvos gyventojų žiūrėjo tik 9 Lietuvos Respublikos teritorijoje ar jos dalyse (re)transliuotas programas (žr. 3 pav.).

¹² TNS LT televizijos auditoriją matuoja elektroniniu būdu, reprezentatyvioje daugiau nei 1200 respondentų panelėje diegdama TV metrus. TV metrų tyrimas Lietuvoje atliekamas jau nuo 1999 m., o pastarieji metai žymi svarbų lūžį matavimo metodikoje: 2015-isiais buvo tęsiamas perėjimas nuo Picture Matching (vaizdo sugretinimo) prie Audio Matching (garso sugretinimo) kanalų identifikavimo metodikos, kuri leidžia ne tik išmatuoti TV žiūrėjimo apimtį, bet ir įvertinti, kokia TV kanalo auditorijos dalis konkrečią laidą žiūrėjo gyvai, o kiek žiūrovų tą laidą peržiūrėjo vėliau, įrašytą.

3 pav. Televizijos programų auditorijos struktūra pagal žiūrėtą laiką, proc., 2013-2015 m.
Šaltinis: sudaryta Tarnybos, remiantis TNS LT žiniasklaidos tyrimų apžvalga

Pažymėtina, kad tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu Lietuvos radijo ir televizijos komisija (toliau – LRTK) didelį dėmesį skyrė nesantaiką ir karą kurstančios informacijos retransliuojamose televizijos programose sklaidos reguliavimui. 2015 m. LRTK priėmė 3 sprendimus dėl rusų kalba retransliuojamų programų laikino retransliavimo sustabdymo¹³. Analogiškai įpareigojimai buvo nustatyti ir „RTR Planeta“ retransliavimui¹⁴. Kadangi rusų kalba retransliuojamos programos gali būti laikinai sustabdytos ir (ar) iškeliamos iš vartotojams siūlomo pagrindinio televizijos paketo bei papildomai apmokestinamos, rusų kalba retransliuojamų televizijos programų nėra tikslinga įtraukti į pagrindinių televizijos programų paketą. Atsižvelgiant į tai, vartotojų žiūrimiausių (t. y. esant ne mažesniai 3 proc. gyventojų žiūrimumui) televizijos programų paketą sudarytų 7 televizijos programos: „TV3“, „LNK“, „LRT televizija“, „Lietuvosrytas.tv“, „TV6“, „BTV“ ir „TV1“ (toliau – 7 televizijos programų paketas) (žr. 2 lentelę).

1 lentelė. Vartotojų ne rusų kalba daugiausia žiūrimų televizijos programų paketas.

„TV3“		„LNK“		„LRT Televizija“		„Lietuvos rytas.tv“	
„TV6“		„BTV“		„TV1“			

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Toliau tiriama, ar konkrečiu televizijos transliacijų teikimo arba priėmimo būdu minėtą 7 televizijos programų paketą vartotojai gali matyti nepriklausomai nuo televizijos transliacijų priėmimo būdo.

Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai. Tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais buvo transliuojamas 7 televizijos programų paketas, kurį galėjo matyti 98,5 proc. Lietuvos gyventojų. Taip pat skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais visoje Lietuvoje, priklausomai nuo televizijos transliacijų teikėjo, papildomai buvo transliuojama nuo 2 iki 26 skirtingų televizijos programų. Tarnybos duomenimis, vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis buvo papildomai transliuojama 10 televizijos programų („Aidas“, „Dzūkijos televizija“, „LN televizija“,

¹³ LRTK 2015 m. veiklos ataskaita, adresu: <http://www.rtk.lt/lrtk-2015-m-ataskaita/> <Informacija rinkta 2016 m. birželio 27 d.>

¹⁴ 2015 m. gruodžio 8 d. LRTK sprendimo Nr. KS-218 „Dėl televizijos programos „RTR Planeta“ platinimo tik už papildomą mokestį platinamuose televizijos programų paketuose“ 3 punktą.

„Marijampolės televizija“, „Pūkas TV“, „Roventos TV“, „Šiaulių televizija“, „TV medica“, „Ventos regioninė televizija“, „Kėdainių krašto televizija“). Pastarąsias televizijos transliacijas galėjo žiūrėti tik tam tikros Lietuvos Respublikos vietovės gyventojai, patekę į atitinkamos skaitmeninės antžeminės televizijos stoties aprėpties zoną.

Kabelinės televizijos tinklai. Tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu visais kabelinės televizijos tinklais buvo transliuojamas 7 televizijos programų paketas. Be 7 televizijos programų paketo, priklausomai nuo televizijos transliacijų teikėjo, vartotojai papildomai galėjo matyti nuo 13 iki 93 kitų televizijos programų.

IPTV tinklai. Tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu vartotojai galėjo matyti 7 televizijos programų paketą, teikiamą IPTV tinklais. Be 7 televizijos programų paketo, priklausomai nuo televizijos transliacijų teikėjo, vartotojai papildomai galėjo matyti nuo 18 iki 93 kitų televizijos programų.

Palydovinio ryšio tinklai. Tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu palydovinio ryšio tinklais buvo transliuojamas 7 televizijos programų paketas. Be 7 televizijos programų paketo, priklausomai nuo televizijos transliacijų teikėjo, vartotojai papildomai galėjo matyti nuo 41 iki 46 kitų televizijos programų.

Internetu. Vartotojas televizijos transliacijas internetu gali žiūrėti per kompiuterį arba kitą galinį įrenginį (pvz.: išmanųjį televizorių, išmanųjį telefoną, planšetinį kompiuterį ir kt.), leidžiantį naršyti internete. Taip pat, norint matyti šias televizijos transliacijas, vartotojas turi turėti interneto prieigą, už kurią jis moka atitinkamą užmokestį interneto prieigos teikėjui, kuris gali sutapti su televizijos transliacijų internetu teikėju arba ne. Tuo atveju, kai interneto prieigos paslaugą ir televizijos transliacijų internetu paslaugą teikia tas pats teikėjas, televizijos transliacijų paslauga yra pateikiama susietai su to paties teikėjo teikiama interneto prieigos paslauga (angl. *Bundle service*)¹⁵. Taip pat tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo (re)transliuotojų, kurie televizijos transliacijas teikė internetu, nepriklausomai nuo to, kokio interneto prieigos paslaugų teikėjo paslaugomis vartotojas naudojasi¹⁶. Šiuo atveju, vartotojas galėjo matyti iki 30 tiesioginių televizijos transliacijų ir dalį televizijos programų įrašų. Šių dviejų tipų transliacijų perdavimo paslaugų egzistavimas, rodo, kad šių paslaugų teikėjai gali rinktis, kokią pardavimo strategiją rinktis: ar šias paslaugas susieti su savo teikiamomis interneto prieigos paslaugomis, ar siūlyti šias paslaugas ir kitų operatorių interneto prieigos paslaugų gavėjams.

Pažymėtina, kad nepriklausomai nuo interneto prieigos paslaugos teikėjo, daugiausia tiesioginių televizijos transliacijų suteikia galimybę žiūrėti LRT, UAB „Lietuvos ryto“ televizija ir UAB „Pūkas“, tačiau LRT dėl autorių teisių apribojimų nesuteikia teisės žiūrėti visų televizijos transliacijų. Atitinkamu atveju kitų televizijos programų, tokių kaip „LNK“, „BTV“, „TV1“, „TV3“ ir „TV6“, tiesiogines televizijos transliacijas žiūrėti nėra galimybės arba tiesioginės televizijos transliacijos yra ribojamos. Tačiau šių televizijos programų įrašai gali būti peržiūrėti internete per specialias turinio pateikimo priemones („TV3“ ir „TV6“ programas per „TV3play“ priemonę, „LNK“, „TV1“ ir „BTV“ programas – per „LNK GO“ priemonę).

Išanalizavus televizijos programų paklausą Lietuvoje, paaiškėjo, kad 7 televizijos programų paketą vartotojai galėjo matyti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu. Vis dėlto atsižvelgiant į tai, kad 7 televizijos programų paketas yra tik viena iš sudedamųjų televizijos transliacijų paslaugos dalių, o vartotojų apsisprendimą lemia ir papildomos televizijos programos, kurių bendra auditorijos dalis siekia 32 proc (žr. 3 pav.), negalima teigti, kad tarp minėtųjų televizijos transliacijų priėmimo būdų egzistuoja pakeičiamumas iš paklausos pusės. Iš atliktos analizės matyti, kad skirtingi televizijos transliacijų priėmimo būdai vartotojams suteikia galimybę matyti skirtingą kiekį papildomų televizijos programų. Todėl televizijos transliacijos, teikiamos

¹⁵ Pvz., UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“ teikiami interneto planai su televizija kompiuteryje, adresu: <http://www.skynet.lt/internetas#plans> <Informacija rinkta 2016 m. liepos 19 d.>, „Splus“, UAB internetinė televizija, adresu: <http://plus.tv/siauliai-splus-uab/> <Informacija rinkta 2016 m. liepos 19 d.>

¹⁶ Telia „internetu.tv“ paslauga, adresu: <http://www.internetu.tv/> <Informacija rinkta 2016 m. liepos 19 d.>

skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, palydovinio ryšio tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais ir internetu, nėra laikomos pakeičiamomis iš paklausos pusės pagal televizijos programas.

Kainos

Renkantis atitinkamas televizijos transliacijų paslaugas, vartotojams nėra itin svarbu, kokių būdu jos teikiamos, vienu svarbiausių paslaugos pasirinkimo veiksmu tampa kainos. Todėl toliau bus atliekama kainų analizė.

Vartotojas norėdamas matyti televizijos transliacijas, nepriklausomai nuo pasirinkto priėmimo būdo, privalo turėti arba įsigyti tam tikrą televizijos transliacijoms priimti reikalingą įrangą. Televizijos transliacijoms priimti reikalinga įranga (galinis įrenginys) ir jos kainos skiriasi priklausomai nuo vartotojo pasirinkto televizijos transliacijų priėmimo būdo (žr. 2 lentelę). Svarbu pažymėti, kad vertinant televizijos transliacijoms priimti reikalingą įrangą ir jos kainą, laikoma, kad vartotojas jau yra įsigijęs televizorių.

2 lentelė. Televizijos transliacijoms, teikiamoms skirtingais būdais, priimti reikalinga įranga, 2016 m. III ketv.¹⁷

Televizijos transliacijų priėmimo būdas	Reikalinga įranga	Kaina įsigyjant iš karto (be sutarties)	Kaina, pasirašius paslaugų teikimo sutartį
Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai	Specialus priedėlis (angl. <i>Set-top Box</i>) Antena (kambarinė arba lauko)	25,00-59,00 Eur 10,00-31,99 Eur	Nuoma: 0,00-3,00 Eur (mėn.) Įsigyjant iš karto: 29,00-59,00 Eur Įsigyjant iš karto: nuo 4,96 Eur
Kabelinės televizijos tinklai	Specialus priedėlis arba modulis (skaitmeninės televizijos atveju) Papildomos įrangos nereikia (analoginės televizijos atveju)	50,00-87,00 Eur 0,00 Eur	Nuoma: 0,00 Eur (mėn.)* Įsigyjant iš karto: 29,00-59,00 Eur 0,00 Eur
MDTV tinklai	Specialus priedėlis arba modulis Antena	50,00-87,00 Eur 8,69-40,00 Eur	Nuoma: 0,00-3,00 Eur (mėn.) Įsigyjant iš karto: 29,00-59,00 Eur Nuoma: 0,00 Eur (mėn.)
IPTV tinklai**	Specialus priedėlis Maršrutizatorius	49,00-80,00 Eur 69,00-99,90	Nuoma: 1,00-7,24 Eur (mėn.) Nuoma: 1,00-2,50 Eur (mėn.)
Palydovinio ryšio tinklai	Imtuvas, palydovinė lėkštė, galvutės, laikikliai, relė, konverteris ir kt.	81,00-348,00 Eur	Nuoma: 1,00-3,48 Eur (mėn.) Įsigyjant iš karto: 112,95 Eur
Internetu	***		

* įranga, pasirašius sutartį, suteikiama be papildomų mėnesinių užmokesčių

** būtina turėti interneto prieigą

*** būtina turėti interneto prieigą. Taip pat, jei televizoriuje nėra galimybės naudotis interneto prieigos paslaugomis, tai papildomai būtina turėti kompiuterį arba planšetinį kompiuterį arba išmanųjį telefoną.

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Išanalizavus televizijos transliacijoms priimti reikalingą įrangą, matyti, kad nepriklausomai nuo pasirinkto televizijos transliacijų priėmimo būdo reikalingos papildomos įrangos kainos skiriasi. Mažiausiai pradinių investicijų, įsigyjant įrangą iš karto, vartotojas patirtų rinkdamasis televizijos transliacijas teikiamas kabelinės televizijos tinklais (analoginės televizijos atveju) ir internetu (su sąlyga, kad vartotojas turi įsigijęs išmanųjį televizorių, kompiuterį¹⁸, planšetinį kompiuterį ir kt.). Daugiausia vartotojams kainuotų įrangą, įsigyjama iš karto, skirta žiūrėti televizijos transliacijas, teikiamas palydovinio ryšio tinklais. Tačiau svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad vartotojui pasirašius paslaugų teikimo sutartį (vartotojui užsisakant mokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais), šie skirtumai tarp įrangos įsigijimo kainų išnyksta, t. y. paslaugų teikėjai siūlo įrangos nuomą, kuri per mėnesį siekia apie 1,00 Eur. Tokiu būdu vartotojui

¹⁷ Laikytina, kad duomenys atitinka faktinę situaciją, egzistavusią tiriamojo laikotarpio pabaigoje.

¹⁸ Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016 m. asmeninius kompiuterius namuose turėjo 71 proc. namų ūkių (palyginti su 2015 m., 3 procentiniais punktais daugiau), adresu: <http://osp.stat.gov.lt/services-portlet/pub-edition-file?id=24458> <Informacija rinkta 2016 m. gruodžio 1 d.>

renkantis ar keičiant televizijos transliacijų priėmimo būdą, televizijos transliacijų teikėjas sandorio pradžioje prisiima didžiąją įrangos suteikimo ar keitimo išlaidų dalį. Vadinasi, vartotojo patiriamos išlaidos sudarius sutartį su mokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, teikėjais dėl tam tikros įrangos naudojimo nesukuria tiesioginių finansinių įsipareigojimų, kurie trukdytų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, pakeičiamumui iš paklausos pusės. Pažymėtina, kad įrangą pilna kaina perka tie vartotojai, kurie nori žiūrėti nemokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais. Jie su nemokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, teikėjais nesudaro terminuotų sutarčių, todėl įrangos įsigijimo kaštus turi padengti patys, kaip ir tie vartotojai, kurie nesudaro terminuotų sutarčių su mokamos televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, teikėjais.

Be išlaidų įrangos įsigijimui, vartotojas gali patirti išlaidas už televizijos transliacijų teikimą, t. y. vartotojui gali būti taikomas vienkartinis paslaugos aktyvavimo užmokestis, kortelės arba tinklo aptarnavimo užmokestis, įrengimo arba registracijos užmokestis ir mėnesinis užmokestis. Pažymėtina, kad šios vartotojo patiriamos išlaidos daugiau yra skirtos mokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, vartotojams. Vartotojo patiriamos išlaidos gali skirtis priklausomai nuo suteikiamos galimybės žiūrėti tam tikrą televizijos programų skaičių, rodomo turinio ir sutarties sudarymo termino. Siekiant įvertinti, kokias papildomas išlaidas vartotojas patirtų pasirinkęs tam tikrą televizijos transliacijų teikimo būdą, analizuojami televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, teikėjų (Telia, UAB „Balticum TV“, UAB „Cgates“, UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“, AS „Viasat“, UAB „Init“ ir kt.) vieši pasiūlymai. Televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, teikėjų vieši pasiūlymai buvo vertinami nuo mažiausių iki didžiausių galimų taikyti užmokesčių, o jų apibendrinimas pateiktas 3 lentelėje.

3 lentelė. Vartotojų mokami užmokesčiai už televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, 2016 m. III ketv. ¹⁹

Televizijos transliacijų priėmimo būdas	Vienkartinis aktyvavimo užmokestis	Kortelės/tinklo aptarnavimo užmokestis	Įrengimo/registracijos užmokestis	Mėnesinis užmokestis
Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai	0,00-17,35 Eur	0,00-1,20 Eur/mėn.	0,00-28,96 Eur	0,00-8,66 Eur/mėn.
Kabelinės televizijos tinklai	0,00-45,00 Eur	0,00-3,00 Eur/mėn.	0,00-45,00 Eur	2,03-16,49 Eur/mėn.
MDTV tinklai	0,00-15,00 Eur	0,00-2,00 Eur/mėn.	29,00-75,00 Eur	3,90-10,50 Eur/mėn.
IPTV tinklai*	0,00-80,00 Eur	nėra	0,00-34,73 Eur	10,00-40,00 Eur/mėn.
Palydovinio ryšio tinklai	0,00-28,96 Eur	0,00-1,42 Eur/mėn.	0,00-57,93 Eur	0,00-27,00 Eur/mėn.
Internetu**	nėra	nėra	nėra	0,00-4,90 Eur/mėn.

* Kaina kartu su prieiga prie interneto

** Kaina be prieigos prie interneto

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Kaip matyti iš 3 lentelėje pateiktos informacijos, vartotojai nepriklausomai nuo pasirinkto televizijos transliacijų priėmimo būdo turi galimybę nemokėti vienkartinio paslaugos aktyvavimo užmokesčio ir kortelės ar tinklo aptarnavimo užmokesčio, nes šie užmokesčiai gali būti iš vis netaikomi (nemokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, atveju) arba jiems gali būti pritaikoma nuolaida (mokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais atveju, kai vartotojas pasirašo terminuotą paslaugų teikimo sutartį). Įrengimo arba registracijos užmokestis vartotojui nepriklausomai nuo pasirinkto teikimo būdo, gali būti netaikomas (nemokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, atveju) arba jam pritaikoma nuolaida (mokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais atveju, kai vartotojas pasirašo terminuotą paslaugų teikimo

¹⁹ Laikytina, kad duomenys atitinka faktinę situaciją, egzistavusią tiriamojo laikotarpio pabaigoje.

sutartį), išskyrus vartotojus, pasirinkusius televizijos transliacijas žiūrėti MDTV tinklais, kuriems įrengimo arba registracijos užmokestis svyruoja nuo 29,00 iki 75,00 Eur net ir pasirašius terminuotą sutartį. Mažiausi taikyti mėnesiniai užmokesčiai, priklausomai nuo vartotojo pasirinkto televizijos transliacijų priėmimo būdo, svyravo nuo 0,00 iki 10,00 Eur/mėn., t. y. vartotojas, turintis nemokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, nemoka mėnesinių užmokesčių. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad į televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, mėnesinį užmokestį yra įtrauktas ir prieigos prie interneto užmokestis, t. y. vartotojas už tą pačią kainą gauna ne tik televizijos transliacijas, bet ir prieigą prie interneto²⁰. Natūralu, kad vartotojas, gaudamas dvi paslaugas už vieną mėnesinį užmokestį, moka daugiau. Tuo tarpu vartotojui pasirinkus televizijos transliacijas, teikiamas internetu, į taikomą mėnesinį užmokestį nėra įtraukiamas užmokestis už interneto prieigos paslaugą. Taip yra todėl, kad televizijos transliacijos, teikiamos internetu, dažniausiai gali būti matomos bet kurio interneto prieigos paslaugos teikėjo tinklu t.

Kitas kriterijus, turintis įtakos mėnesinio užmokesčio svyravimui, priklausomai nuo vartotojo pasirinkto televizijos transliacijų priėmimo būdo, yra siūlomas televizijos programų paketas (televizijos programų skaičius ir jų rodomas turinys) bei suteikiamas papildomas televizijos transliacijų funkcionalumas (pvz., laidų įrašai, laidos sustabdymo ar atsukimo funkcija, filmų nuoma ir kt.). Atitinkamai vartotojui pasirinkus mažesnę televizijos programų skaičių be papildomo televizijos transliacijų funkcionalumo mėnesinis užmokestis už televizijos transliacijas yra mažesnis arba mėnesinio užmokesčio iš vis nėra (nemokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, atveju). Tuo tarpu pasirinkus televizijos transliacijas, teikiamas IPTV tinklais, vartotojas galės matyti mažiausiai 25 televizijos programas, naudotis papildomu televizijos transliacijų funkcionalumu, turėti prieigą prie interneto ir už visas išvardintas papildomas naudas, vartotojas atitinkamai mokės didesnę mėnesinį užmokestį. Atsižvelgiant į anksčiau pateiktą informaciją, darytina išvada, kad už televizijos transliacijas vartotojo mokamo mėnesinio užmokesčio svyravimui įtakos turi papildomi veiksniai (pvz., televizijos programų skaičius, turinys, papildomas televizijos transliacijų funkcionalumas ir (ar) prieiga prie interneto), už kuriuos vartotojas moka didesnę mėnesinį užmokestį. Todėl vertinant vartotojų mokamus mėnesinius užmokesčius už televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, galima daryti išvadą, kad jų skirtumas nėra reikšmingas, o vartotojas norėdamas gauti didesnę televizijos programų paketą, jo poreikius atitinkantį televizijos programų turinį, už papildomą televizijos transliacijų funkcionalumą ir (ar) prieigą prie interneto yra linkęs mokėti didesnę mėnesinį užmokestį.

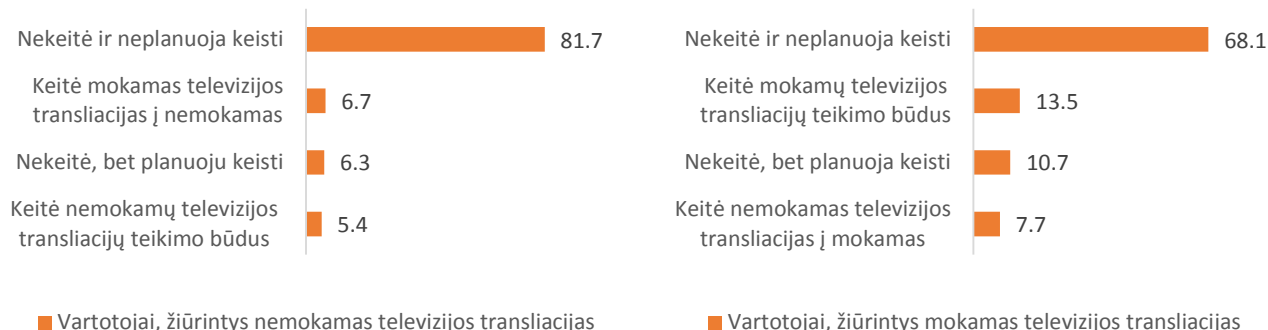
Atlikus televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, kainų analizę paaiškėjo, kad vartotojas norėdamas matyti nemokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais tinklais, turi didesnių išlaidų įrangos įsigijimui, nei vartotojas norintis matyti mokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais. Atitinkamai nemokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, vartotojas nemoka mėnesinių užmokesčių už paslaugos naudojimąsi, kaip tai daro mokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais tinklais, vartotojas. Vis dėlto išlaidų pasiskirstymas leidžia daryti išvadą, kad tai gali daryti įtaką vartotojo sprendimui žiūrėti televizijos transliacijas, teikiamas tam tikru būdu. Tai reiškia, kad mokamos ir nemokamos televizijos transliacijos, teikiamos skirtingais būdais, yra pakeičiamos iš paklausos pusės, tačiau televizijos transliacijos, teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu, nėra pakeičiamos tarpusavyje iš paklausos pusės.

Vartotojų nuomonės analizė dėl televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais pakeičiamumo

Kaip jau buvo minėta šio ataskaitos skyriaus pradžioje, 2016 m. II ketv. Tarnyba atliko apklausą, siekiant išsiaiškinti, Lietuvos gyventojų nuomonę, dėl televizijos transliacijų, teikiamų

²⁰ Pasirinkus didesnę interneto prieigos spartą atitinkamai didėja ir mėnesinis užmokestis.

skirtingais būdais, pakeičiamumo. Televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, vartotojų buvo klausiama, ar per pastaruosius trejus metus (2013–2015 m.) vartotojai keitė mokamos ar nemokamos televizijos transliacijų teikimo būdą. Vartotojų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, keitimo priežastys 2013–2015 m. laikotarpiu, pateiktos 4 pav.

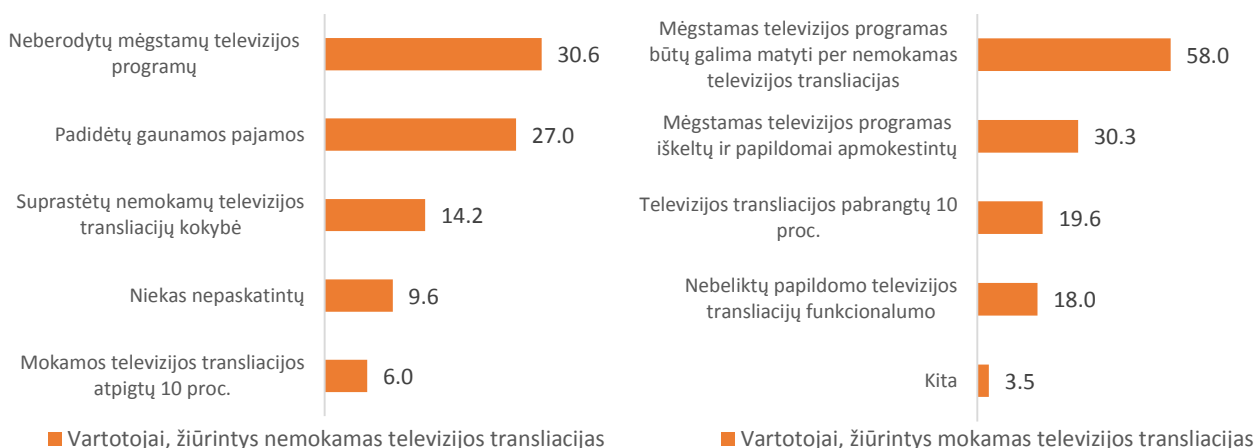

4 pav. Vartotojų migracijos tarp televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, atvejai, proc., 2013–2015 m.

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Kaip matyti iš 4 pav. pateiktos informacijos, didžioji dauguma vartotojų, nepriklausomai nuo to, ar jie žiūrėjo mokamas ar nemokamas televizijos transliacijas, nuo 2013 m. nekeitė ir artimiausiu metu neplanuoja keisti turimo televizijos transliacijų priėmimo būdo. Pažymėtina, kad 6,7 proc. vartotojų, anksčiau žiūrėjusių mokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, šiuo metu žiūri nemokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais. Atitinkamai 7,7 proc. vartotojų, anksčiau žiūrėjusių nemokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, šiuo metu žiūri mokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais. Tai rodo, kad mokamos ir nemokamos televizijos transliacijos, teikiamos skirtingais būdais, yra homogeniškos ir vartotojo gali būti pakeičiamos viena į kitą.

Papildomai, siekiant išsiaiškinti, kodėl didžioji dalis vartotojų 2013–2015 m. laikotarpiu nekeitė ir neplanuoja keisti turimų televizijos transliacijų, jų buvo klausiama, kas juos paskatintų pakeisti nemokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, į mokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, ir atvirkščiai (žr. 5 pav.).

5 pav. Vartotojų galimos migracijos tarp mokamų ir nemokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, priežastys, proc., 2013–2015 m.

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Kaip matyti iš 5 pav. pateiktos informacijos, didžioji dalis vartotojų galvotų apie nemokamų ir mokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, pakeitimą, jei pasikeistų televizijos

programos, t. y. nemokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, vartotojai (30,6 proc.) svarstytų apie keitimą, jei nebegalėtų matyti savo mėgstamų televizijos programų, o mokamų televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, vartotojai (58,0 proc.) – nemokamų televizijos transliacijų teikėjams pakoregavus transliuojamų televizijos programų paketus. Pažymėtina, kad televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, kainos ir vartotojų gaunamos pajamos yra mažiau svarbūs veiksniai vartotojui nei televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, teikėjų siūlomi televizijos programų paketai. Tai rodo, kad vartotojas šiuo metu žiūrimas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, rinkosi pagal siūlomas televizijos programas, o ne kainas, t. y. mokamas ar nemokamas televizijos transliacijas. Atsižvelgiant į tai, galima daryti išvadą, kad mokamos ir nemokamos televizijos transliacijos, teikiamos skirtingais būdais, yra pakeičiamos iš paklausos pusės, tačiau televizijos transliacijos, teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu, nėra pakeičiamos tarpusavyje iš paklausos pusės.

Atsižvelgiant į anksčiau šiame ataskaitos skyriuje atliktą geografinio prieinamumo, televizijos programų, kainų analizę ir vartotojų apklausą, galima daryti išvadą, kad televizijos transliacijos, teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, ir televizijos transliacijos, teikiamos internetu, nėra pakeičiamos tarpusavyje iš paklausos pusės.

Išvada:

Televizijos transliacijos, teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, ir televizijos transliacijos, teikiamos internetu, nėra pakeičiamos tarpusavyje iš paklausos pusės.

4.1.1.2. Televizijos transliacijų pakeičiamumas iš pasiūlos pusės

Siekiant įvertinti paslaugų pakeičiamumą iš pasiūlos pusės, analizuojama, ar tam tikros paslaugos, atsižvelgiant į jų objektyvias charakteristikas, kainas ir (ar) paskirtį, yra pakeičiamos tarpusavyje paslaugų teikėjo požiūriu. Tai atliekama tiriant, ar reaguodami į mažą ilgalaikį nagrinėjamų paslaugų kainų padidėjimą, t. y. kainų padidėjimą nagrinėjamoms paslaugoms, kartu laikant, kad kitų paslaugų kainos išlieka nepakitusios, kiti paslaugų teikėjai gali per trumpą laiką pradėti teikti atitinkamas paslaugas, nepatirdami žymių papildomų išlaidų ar rizikos²¹. Čia ilgalaikis padidėjimas reiškia, kad nagrinėjamas ne momentinis ar laikinas kainų padidėjimas, o nuolatinis padidėjimas, kuris tęsis pakankamai ilgą laiką ateityje.

Atitinkamų paslaugų pakeičiamumo iš pasiūlos pusės analizėje bus atliekamas vertinimas, ar televizijos transliacijų teikėjas, teikiantis televizijos transliacijas vienu būdu, dėl išaugusių televizijos transliacijų kitais būdais kainų galėtų pradėti teikti televizijos transliacijas kitais būdais.

Televizijos transliacijų teikimas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. Bet kuris televizijos transliacijų teikėjas, norėdamas pradėti teikti televizijos transliacijas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, turi įsteigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą ar įrengti bent vieną vietinę skaitmeninės antžeminės televizijos stotį. Siekiant sukurti tokį tinklą (stotį) yra reikalingas ribotas išteklius – radijo dažnis (kanalas). Radijo dažnis (kanalas) operatoriui skiriamas pagal Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą, patvirtintą Tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 28 d. įsakymu 1V-419 „Dėl Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plano patvirtinimo“, (toliau – Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planas). Skaitmeninės

²¹ Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 52 punktą.

antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyta steigti 8 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje buvo paskirti radijo dažniai (kanalai) steigti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus²². Leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus turėjo trys ūkio subjektai: Telecentras (3 tinklus), Telia (3 tinklus) ir LRT (1 tinklą). 5 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau yra įsteigti, tačiau Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo naudojami tik 4, t. y. jais buvo transliuojamos (retransliuojamos) televizijos programos. Dar du papildomus skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus pagal turimus leidimus gali steigti Telecentras ir Telia. Aštunto skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo steigimą riboja vis dar tebeveikianti analoginė antžeminė televizija Rusijoje. Teisė naudoti visus vietinėms skaitmeninės antžeminės televizijos stotims numatytus radijo dažnius (kanalus), išskyrus 40 televizijos kanalą Raseiniuose ir 56 televizijos kanalą Panevėžyje²³ (kurių buvę naudotojai atsisakė 2014 m.), taip pat yra suteikta. Taigi, anksčiau pateikta informacija rodo, kad dėl ribotų išteklių – radijo dažnių (kanalų) – stokos arba riboto jų panaudojimo, kitas asmuo per trumpą laiką negalėtų pasiūlyti televizijos transliacijų teikimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais kitose Lietuvos vietovėse, išskyrus Raseinius.

Atsižvelgiant į anksčiau pateiktą informaciją, matyti, kad elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, teikiantys televizijos transliacijas kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, internetu, negalėtų per trumpą laiką pradėti teikti televizijos transliacijų paslaugų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. Todėl televizijos transliacijos, teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, nėra pakeičiamos televizijos transliacijomis, teikiamomis: kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, internetu.

Televizijos transliacijų teikimas kabelinės televizijos tinklais ir MDTV tinklais. Televizijos transliacijų teikėjas, norėdamas teikti televizijos transliacijas kabelinės televizijos tinklais privalo turėti kabelinės televizijos tinklą arba investuoti į ryšių kabelių kanalų statybą ar pirkti prieigą prie jų, nutiesti kabelinės televizijos linijas, įsigyti aktyvią ir pasyvią įrangą, ją sumontuoti. Tiriamuoju laikotarpiu nebuvo nė vieno elektroninių ryšių paslaugų teikėjo, kuris turėtų kabelinės televizijos tinklą ir juo neteiktų televizijos transliacijų. Atsižvelgiant į tai, elektroninių ryšių paslaugų teikėjas, norintis teikti televizijos transliacijas kabelinės televizijos tinklais, turėtų sukurti kabelinės televizijos tinklą. Tačiau tokie veiksmai negali būti atliekami per trumpą laiką. Kitas svarbus aspektas yra tai, kad televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, teikėjai norėdami plėsti televizijos transliacijoms reikalingą kabelinės televizijos tinklą penkiuose didžiuosiuose Lietuvos miestuose bei jų apylinkėse, kur yra sudėtinga tiesti laidinę infrastruktūrą, naudoja MDTV tinklus. MDTV tinklai pagal savo struktūrą ir teikiamas paslaugas gali būti laikomi belaidžiais kabelinės televizijos tinklais. Kitaip tariant, televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, iš televizijos transliacijų teikėjų pusės yra pakaitalas televizijos transliacijoms kabelinės televizijos tinklais. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje televizijos transliacijas MDTV tinklais teikė du operatoriai – UAB „Balticum TV“ (Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje) ir UAB „Cgates“ (Vilniuje ir Kaune). Pažymėtina, kad MDTV tinklai yra steigiami, naudojant tam tikrus ribotus išteklius – radijo dažnius (kanalus) 2200–2290 MHz radijo dažnių juostoje. MDTV tinklai gali būti steigiami bet kurioje vietoje, joje sukoordinavus radijo dažnius (kanalus). Pati radijo dažnių sukoordinavimo procedūra trunka 4-5 mėn., bet teigiama jos baigtis nėra garantuota. Kaip buvo minėta anksčiau, radijo dažniai yra riboti ištekliai. Dėl išteklių ribotumo regionuose, kuriuose jau teikiamos MDTV paslaugos, naujas operatorius negalėtų išvystyti MDTV tinklo, o kituose regionuose MDTV tinklas negalėtų būti išvystytas per trumpą laiką.

²² Leidimai naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus buvo išduoti 2005 m., leidimas naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti vieną skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą buvo išduotas 2011 m., o leidimai naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti dar 2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus buvo išduoti 2012 m.

²³ 56 televizijos kanalas patenka į 700 MHz radijo dažnių juostą, kuri, vadovaujantis 2016 m. vasario 2 d. Europos Komisijos pranešimu, iki 2020 m. birželio 30 d. turi būti paskirta judriojo ryšio tinklų plėtrai, adresu: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-207_lt.htm <Informacija rinkta 2016 m. rugsėjo 5 d.>

Atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijas MDTV tinklais teikia tie patys televizijos transliacijų teikėjai, kurie teikia ir televizijos transliacijas kabelinės televizijos tinklais, o MDTV tinklai yra priemonės išplėsti kabelinės televizijos tinklo geografinę aprėptį, darytina išvada, kad televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais ir MDTV tinklais, televizijos transliacijų teikėjų požiūriu yra ta pati paslauga iš pasiūlos pusės.

Pastebėtina, kad, Tarnybos duomenimis, tiriamuoju laikotarpiu 7,4 proc. sumažėjo televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, abonentų bei 18,4 proc. – televizijos transliacijų, teikiamų MDTV tinklais, abonentų skaičius, kuris 2016 m. I ketv. pabaigoje atitinkamai siekė 396,6 tūkst. abonentų ir 12,0 tūkst. abonentų. Dėl mažėjančio kabelinės televizijos abonentų skaičiaus ir pradinių investicijų poreikio, norint pradėti teikti televizijos transliacijas kabelinės televizijos tinklais, trumpuoju laikotarpiu, mažai tikėtina, kad atsirastų naujų televizijos transliacijų teikėjų, norinčių televizijos transliacijas teikti kabelinės televizijos tinklais. Tokia pat situacija pasireiškia ir televizijos transliacijų teikėjams, norint pradėti teikti televizijos transliacijas MDTV tinklais. Dėl radijo dažnių yra ribotos galimybės vystyti naują MDTV tinklą, todėl televizijos transliacijų teikėjams televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, lieka tik kaip alternatyva išplėsti turimą kabelinės televizijos tinklą.

Atsižvelgiant į anksčiau išdėstytus argumentus, darytina išvada, kad televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais ir MDTV tinklais yra pakeičiamos tarpusavyje iš pasiūlos pusės. Taip pat, darytina išvada, kad elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, teikiantys televizijos transliacijas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu dėl pradinių investicijų ir ribotų išteklių poreikio negalėtų per trumpą laiką pradėti teikti televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais ar MDTV tinklais. Todėl televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos ir MDTV tinklais, nėra pakeičiamos televizijos transliacijomis, teikiamomis skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu.

Televizijos transliacijų teikimas IPTV tinklais. Elektroninių ryšių paslaugų teikėjas norėdamas televizijos transliacijas teikti IPTV tinklais, turėtų investuoti į ryšių kabelių kanalų statybą arba nuomą, nutiesti šviesolaidines ryšio linijas arba metalinės vytos poros linijas, įsigyti aktyvią ir pasyvią įrangą ir ją sumontuoti. Pavyzdžiui, Telia į naujos kartos šviesolaidinės prieigos ir pagrindinio tinklo, kuris naudojamas teikti ir televizijos transliacijas IPTV tinklais, plėtrą 2013–2015 m. laikotarpiu investavo 85,2 mln. Eur²⁴. Vadovaujantis projekto „Plačiajuosčio ryšio infrastruktūros plėtros ir paslaugų naudojimo skatinimo modelio parengimas“²⁵ duomenimis, šviesolaidinės ryšio linijos 1 kilometro kaina pagrindinei linijai siekia 8,7 tūkst. Eur, o privedimams – 4,3 tūkst. Eur. IPTV tinklų steigimas ir plėtra reikalauja ne tik investicijų, bet ir laiko sąnaudų. Atsižvelgiant į tai, dėl televizijos transliacijoms teikti naudojamų infrastruktūrų skirtumo nėra vienas televizijos transliacijų teikėjas, teikiantis televizijos transliacijas tik skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, internetu, ir šiuo metu neturintis šviesolaidinės prieigos tinklo, per trumpą laikotarpį negalėtų pasiūlyti televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais.

Televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjais galėtų būti elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, turintys šviesolaidinės prieigos tinklą, kuriuo teikiamos interneto prieigos paslaugos. Tokių elektroninių ryšių paslaugų teikėjų tiriamojo laikotarpio pabaigoje buvo 44, iš jų 15 teikė televizijos transliacijas kabelinės televizijos tinklais (1 MDTV tinklais). Visi šie elektroninių ryšių paslaugų teikėjai norėdami pradėti teikti televizijos transliacijas IPTV tinklais galėtų per trumpą laikotarpį pradėti teikti šias paslaugas turimu šviesolaidinės prieigos tinklu. Tačiau norėdami konkuruoti rinkoje nacionaliniu mastu, turėtų savo turimą šviesolaidinės prieigos tinklą plėsti, o tai pareikalautų didelių investicijų ir laiko sąnaudų.

²⁴ Telia metinės ataskaitos, adresu: <https://www.teo.lt/metines-ataskaitos/125> <Informacija rinkta 2016 m. liepos 29 d.>

²⁵ Galutinė projekto „Plačiajuosčio ryšio infrastruktūros plėtros ir paslaugų naudojimo skatinimo modelio parengimas“ ataskaita, adresu: http://ivpk.lrv.lt/uploads/ivpk/documents/files/IVPK_leidiniai/Galutin%C4%97%20ataskaita.pdf <Informacija rinkta 2016 m. liepos 29 d.>

Apibendrinant anksčiau pateiktą informaciją, darytina išvada, kad televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais nėra pakeičiamos televizijos transliacijomis teikiamomis skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu iš pasiūlos pusės.

Televizijos transliacijų teikimas palydovinio ryšio tinklais. Elektroninių ryšių paslaugų teikėjas, norėdamas pradėti teikti televizijos transliacijas palydovinio ryšio tinklais, turėtų sukurti žemės stočių ir dirbtinių žemės palydovų infrastruktūrą arba nuomotis minėtos infrastruktūros – transliacijų perdavimo priemonių – išteklius. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvoje veikiantys operatoriai neturi savo dirbtinių žemės palydovų, todėl siekiant pradėti teikti televizijos transliacijas palydovinio ryšio tinklais, turėtų būti naudojami kitų šalių disponuojami dažniai. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad televizijos transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, MDTV tinklais ir internetu teikėjai per trumpą laiką negalės pasiūlyti televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais. Tai rodo, kad televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais nėra pakeičiamos televizijos transliacijomis teikiamomis skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, MDTV tinklais ir internetu iš pasiūlos pusės.

Televizijos transliacijų teikimas internetu. Televizijos transliacijas teikiant internetu, interneto prieigos teikėjas nekontroliuoja televizijos transliacijų turinio ir dalyvauja perduodant televizijos transliacijas internetu tiek, kiek tai yra susiję su interneto prieigos paslaugų teikimu. Televizijos transliacijos gali būti perduodamos bet kurio interneto prieigos paslaugų teikėjo internetu, o televizijos transliacijų teikėjas nekontroliuoja, kas teikia interneto prieigos paslaugas vartotojui.

Televizijos transliacijos internetu pradėtos teikti 2011 m. Tačiau televizijos transliacijų perdavimo internetu paslaugos nėra visavertės, palyginti su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis, nes patys transliuotojai dėl autorinių teisių dažnai apriboja televizijos transliacijas internetu. Nepriklausomai nuo interneto prieigos paslaugos teikėjo, daugiausia televizijos transliacijų leidžia žiūrėti šie populiariausi transliuotojai – LRT ir UAB „Lietuvos ryto“ televizija, tačiau LRT dėl autorinių teisių apribojimų suteikia galimybę matyti tik dalį transliuojamų programų. Kitų Lietuvoje populiarių lietuviškų televizijos programų – „LNK“, „Info TV“, „BTV“, „TV3“ – transliacijos internetu dar labiau ribotos, t. y. internetu žiūrovas paprastai gali pažiūrėti tik ankstesnių laidų įrašus, o gyvai yra transliuojamos tik kelios laidos. Minėtų televizijos programų laidų įrašai gali būti peržiūrėti internetu per specialias turinio pateikimo priemones („TV3“ programa per „TV3play“ priemonę, „LNK“ programa per „LNK GO“ priemonę). Internetu taip pat yra transliuojamos vietinės arba specialaus turinio televizijos transliacijos. Pavyzdžiui, UAB „Pūkas“ internetu transliuoja savo vietinę televizijos programą, o UAB „Sport Media“ – sporto varžybas. Lietuvoje internetu siūloma žiūrėti ir kelių transliuotojų programas (programų rinkinį). Tokias paslaugas teikia Telia su interneto.tv paslauga, tačiau jos yra mokamos. 2016 m. I ketv. Lietuvoje veiklą pradėjo internetinės televizijos bendrovė „Netflix“ siūlydama vartotojams žiūrėti filmus ir serialus originalo kalba už tam tikrą mėnesinį užmokestį. Taip pat pastebėtina, kad 2016 m. III ketv. pradėjo veiklą internetinė televizija „Viaplay“, kurią pristatė MTG kanalų grupė. MTG kanalų grupei taip pat priklauso „TV3“, „TV6“ ir „TV8“ televizijos programos. Internetinė televizija „Viaplay“ už tam tikrą mėnesinį užmokestį vartotojams siūlo žiūrėti filmus, serialus, sporto transliacijas, taip pat joje galima rasti lietuviškų televizijos laidų bei serialų.

Operatorius, norėdamas televizijos transliacijas teikti internetu, turėtų apie savo veiklos pradžią informuoti LRTK. Papildomai operatoriui nereikia turėti ar kurti atitinkamo interneto prieigos tinklo, nes jo televizijos transliacijos gali būti perduodamos bet kurio interneto prieigos paslaugų teikėjo tinklu. Atsižvelgiant į tai, kad nereikia investuoti į atitinkamo interneto prieigos tinklo statybą, darytina išvada, kad bet kuris televizijos transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, MDTV tinklais, palydovinio ryšio

tinklais teikėjas per trumpą laiką ir nepatirdamas didelių pradinių investicijų gali pradėti teikti televizijos transliacijas internetu.

Vadovaujantis anksčiau pateiktais argumentais, darytina išvada, kad televizijos transliacijos, teikiamos internetu nėra pakeičiamos televizijos transliacijomis, teikiamomis skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais iš pasiūlos pusės. Tačiau televizijos transliacijos, teikiamos antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais yra pakeičiamos televizijos transliacijomis, teikiamomis internetu, iš pasiūlos pusės, t. y. egzistuoja tik vienpusis pakeičiamumas iš pasiūlos pusės. Apibendrinus turimą informaciją, darytina išvada, kad televizijos transliacijos, teikiamos internetu nėra pakeičiamos televizijos transliacijomis, teikiamomis skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais iš pasiūlos pusės.

Išvados:

1. Televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais ir televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, yra pakeičiamos tarpusavyje iš pasiūlos pusės.

2. Televizijos transliacijos, teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, **nėra** pakeičiamos televizijos transliacijomis, teikiamomis kabelinės televizijos tinklais, televizijos transliacijomis, teikiamomis MDTV tinklais, televizijos transliacijomis, teikiamomis IPTV tinklais, ir televizijos transliacijomis, teikiamomis palydovinio ryšio tinklais, iš pasiūlos pusės.

3. Televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais ir MDTV tinklais, **nėra** pakeičiamos televizijos transliacijomis, teikiamomis skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, televizijos transliacijomis, teikiamomis IPTV tinklais, ir televizijos transliacijomis, teikiamomis palydovinio ryšio tinklais, iš pasiūlos pusės.

4. Televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais, **nėra** pakeičiamos televizijos transliacijomis, teikiamomis skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, televizijos transliacijomis, teikiamomis kabelinės televizijos tinklais, televizijos transliacijomis, teikiamomis MDTV tinklais, ir televizijos transliacijomis, teikiamomis palydovinio ryšio tinklais, iš pasiūlos pusės.

5. Televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, **nėra** pakeičiamos televizijos transliacijomis, teikiamomis skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, televizijos transliacijomis, teikiamomis kabelinės televizijos tinklais, ir televizijos transliacijomis, teikiamomis MDTV tinklais, iš pasiūlos pusės.

6. Televizijos transliacijos, teikiamos internetu, **nėra** pakeičiamos televizijos transliacijomis, teikiamomis skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, televizijos transliacijomis, teikiamomis kabelinės televizijos tinklais, televizijos transliacijomis, teikiamomis MDTV tinklais, televizijos transliacijomis, teikiamomis IPTV tinklais, ir televizijos transliacijomis, teikiamomis palydovinio ryšio tinklais, iš pasiūlos pusės.

7. Televizijos transliacijos, teikiamos antžeminės televizijos tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais, ir televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, **yra** pakeičiamos televizijos transliacijomis, teikiamomis internetu, tačiau pakeičiamumas yra tik vienpusis.

Ataskaitos 4.1.1 skyriaus apibendrinimas:

Ataskaitos 4.1.1.1 skyriuje, atlikus televizijos transliacijų pakeičiamumo iš paklausos pusės analizę, nustatyta, kad televizijos transliacijos, teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, ir televizijos transliacijos, teikiamos internetu, **nėra pakeičiamos iš paklausos pusės.**

Ataskaitos 4.1.1.2 skyriuje, atlikus televizijos transliacijų pakeičiamumo iš pasiūlos pusės analizę, nustatyta, kad televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais, ir televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, yra pakeičiamos pasiūlos pusės. Tačiau televizijos transliacijos, teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos internetu, ir televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais, bei MDTV tinklais yra nepakeičiamos iš pasiūlos pusės. Vis dėlto atkreiptinas dėmesys į tai, kad televizijos transliacijos, teikiamos antžeminės televizijos tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais, ir televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, yra pakeičiamos televizijos transliacijomis, teikiamomis internetu, tačiau pakeičiamumas yra tik vienas pusis. Dėl šios priežasties laikytina, kad minėtosios televizijos transliacijos nėra pakeičiamos iš pasiūlos pusės.

Atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais ir televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, yra pakeičiamos tarpusavyje tik iš pasiūlos pusės, o televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, yra skirtos išplėsti kabelinės televizijos tinklo aprėptį, darytina išvada, kad jos sudaro vieną televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos ir MDTV tinklais rinką (toliau – televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais rinką). Vadovaujantis atlikta skirtingais būdais teikiamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo iš paklausos ir pasiūlos pusės analize, darytina išvada, kad televizijos transliacijos, teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais ir televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, , sudaro atskiras televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinkas. Pabrėžtina, kad televizijos transliacijų, teikiamų internetu, paslauga nėra elektroninių ryšių paslauga ir ji buvo vertinama tik kaip galimai daranti įtaką ir (arba) sukurianti konkurencinį spaudimą televizijos transliacijų, teikiamų atitinkamais tinklais, paslaugoms, kurios yra elektroninių ryšių paslaugos, todėl televizijos transliacijų, teikiamų internetu, paslaugų negalima apibrėžti kaip sudarančių atitinkamą elektroninių ryšių paslaugų rinką.

Vadovaujantis anksčiau pateiktomis išvadomis, apibrėžiamos šios televizijos transliacijų rinkos, iki jų geografinės aprėpties apibrėžimo:

1. televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinką;
2. televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinką;
3. televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinką;
4. televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinką.

4.1.2. Televizijos transliacijų rinkų geografinės aprėpties apibrėžimas

Apibrėžiant televizijos transliacijų rinkų geografinės aprėptis, siekiama nustatyti, kokia yra konkrečios rinkos geografinė aprėptis. Atitinkamos rinkos geografinė aprėptis gali daryti įtaką nagrinėjamos rinkos apimčiai, esamai ir potencialiai konkurencinei aplinkai nagrinėjamoje rinkoje. Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 59 punkte nurodyta, kad elektroninių ryšių sektoriuje geografinė atitinkamos rinkos aprėptis tradiciškai nustatoma, vadovaujantis dviem kriterijais: tinklo aprėpiama teritorija ir teisiniais ar kitais reguliavimo instrumentais. Vadovaujantis šiais dviem kriterijais, geografinė rinkos aprėptis gali būti vietinė, nacionalinė ar aprėpianti kelias valstybes.

Elektroninių ryšių paslaugų teikėjai turi teisę vykdyti elektroninių ryšių veiklą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, t. y. veiklos apribojimų atskirose Lietuvos Respublikos teritorijos dalyse nėra. Atsižvelgiant į anksčiau pateiktą informaciją, nustatyta, kad televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, teikiamas skirtingais būdais, galima teikti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Televizijos transliacijos yra teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje esantiems žiūrovams. Dėl to televizijos transliacijoms teikti reikalingi elektroninių ryšių tinklai yra plėtojami Lietuvos Respublikos teritorijoje. Atsižvelgiant į tai, televizijos transliacijų rinkų geografinė

aprėptis negali būti platesnė nei Lietuvos Respublikos teritorijos ribos. Toliau yra vertinama, kokios yra televizijos transliacijų rinkų aprėptys Lietuvos Respublikos teritorijoje: apimančios visą Lietuvos Respublikos teritoriją ar skaidytinos į smulkesnes geografines teritorijas.

Televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinka. Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra išplėtoti visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, o televizijos transliacijas, teikiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, galėjo matyti 99,3 proc. visų Lietuvos gyventojų. Atsižvelgiant į tai, kad skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas veikia visoje Lietuvoje, laikoma kad televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkos geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija. Tai taip pat patvirtina ir televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, konkurencinės teikimo sąlygos, kurios skirtingose geografinėse Lietuvos Respublikos teritorijos dalyse nesiskiria ir yra pakankamai homogeniškos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinka. Kabelinės televizijos tinklai gali būti steigiami visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Kabelinės televizijos tinklų teikėjai gali jungtis vieni su kitais²⁶ ir tokiu būdu didinti televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, potencialiai pasiekiamų vartotojų skaičių bei geografinę aprėptį. Lietuvos kabelinės televizijos asociacijos duomenimis²⁷, kabelinės televizijos tinklai buvo plėtojami 72 miestuose ir miesteliuose. Kaip buvo nurodyta ataskaitos 4.1.1.2 skyriuje, MDTV tinklai yra išskirtinai naudojami išplėsti kabelinės televizijos tinklų geografinę aprėptį. Tiriomojo laikotarpio pabaigoje buvo 2 operatoriai, kurie teikė televizijos transliacijas abiem kabelinės televizijos ir MDTV tinklais. Vartotojai televizijos transliacijas, teikiamas MDTV tinklais, galėjo matyti 5 didžiuosiuose Lietuvos miestuose ir jų apylinkėse. Taip pat esant laisvų radijo dažnių (kanalų), MDTV tinklai gali būti steigiami ir kituose Lietuvos miestuose. Televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, konkurencinės teikimo sąlygos skirtingose geografinėse Lietuvos Respublikos teritorijos dalyse nesiskiria ir yra pakankamai homogeniškos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Atsižvelgiant į šioje pastraipoje pateiktus argumentus, darytina išvada, kad televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinkos geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinka. IPTV tinklai gali būti steigiami visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. IPTV tinklų teikėjai gali jungtis vieni su kitais, t. y. vykdyti įmonių susijungimus (įsigijimus), ir tokiu būdu didinti televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, potencialiai pasiekiamų vartotojų skaičių bei geografinę aprėptį. Televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, konkurencinės teikimo sąlygos skirtingose geografinėse Lietuvos Respublikos teritorijos dalyse nesiskiria ir yra pakankamai homogeniškos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Atsižvelgiant į šioje pastraipoje pateiktus argumentus, darytina išvada, kad televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkos geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinka. Televizijos programos transliuojamos palydovinio ryšio tinklais gali būti matomos visoje Lietuvoje. Televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, konkurencinės teikimo sąlygos skirtingose geografinėse Lietuvos Respublikos teritorijos dalyse nesiskiria ir yra homogeniškos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinkos geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Išvados:

1. Televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkos geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija.

²⁶ Vadovaujantis UAB „Init“ 2015 m. gegužės 27 d. pranešimu „Pranešimas apie reorganizavimą“, po UAB „Init“ ir UAB „Dokeda“ reorganizavimo prie UAB „Init“ buvo prijungta UAB „Dokeda“, kuri po reorganizavimo baigė savo veiklą kaip juridinis asmuo.

²⁷ Lietuvos kabelinės televizijos asociacija, adresu: <http://lka.lt/lt/apie/test1> <Informacija rinkta 2016 m. birželio 27 d.>

2. Televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinkos geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija.

3. Televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkos geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija.

4. Televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinkos geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija.

4.1.3. Televizijos transliacijų rinkų apibrėžimas

Tarnyba ataskaitos 4.1.1 skyriuje nustatė, kad televizijos transliacijos vartotojams buvo teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu.

Tarnyba ataskaitos 4.1.1.1 ir 4.1.1.2 skyriuose atliko televizijos transliacijų pakeičiamumo paklausos ir pasiūlos atžvilgiu analizę. Tarnyba nustatė, kad televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais ir MDTV tinklais, yra pakeičiamos tarpusavyje tik pasiūlos atžvilgiu. Televizijos transliacijos, teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, televizijos transliacijos, teikiamos internetu, ir televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais, nėra pakeičiamos tarpusavyje paklausos ir pasiūlos atžvilgiu.

Ataskaitos 4.1.2 skyriuje nustatyta, kad televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkos, televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinkos, televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkos ir televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinkos geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Atsižvelgiant į anksčiau išdėstytą informaciją televizijos transliacijų rinkos apibrėžiamos kaip:

1. televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinka, kurios geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija;

2. televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinka, kurios geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija;

3. televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinka, kurios geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija.

4. televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinka, kurios geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija.

4.1.4. Tyrimas, ar konkurencija televizijos transliacijų rinkose yra veiksminga, ir konkurencijos problemų nustatymas

Vadovaujantis 2014 m. rekomendacijos preambulės 8 konstatuojama dalimi, Tarnyba norėdama nustatyti didmenines rinkas, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas, atsižvelgiant į ateities perspektyvą, turi įvertinti, ar mažmeninės rinkos yra veiksmingai konkurencingos be susijusioje didmeninėje rinkoje didelę įtaką turinčio ūkio subjekto reguliavimo. Todėl šiame ataskaitos skyriuje bus atliekamas tyrimas, ar konkurencija atitinkamose apibrėžtose rinkose (žr. ataskaitos 4.1.3 skyrių) yra veiksminga. Atliekant šį tyrimą siekiama nustatyti, ar atitinkamose apibrėžtose rinkose yra ūkio subjektas, kuris turi tokią ekonominės galios padėtį, kuri suteikia jam galią elgtis pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų ir vartotojų. Atliekant konkurencijos veiksmingumo tyrimą, taip pat yra nustatomos konkurencijos problemos, kurios kyla arba gali kilti nagrinėjamose rinkose.

4.1.4.1. Tyrimas, ar konkurencija televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkoje yra veiksminga

2016 m. II ketv. apklausos duomenimis, televizijos transliacijas, teikiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, žiūrėjo 40,8 proc. vartotojų, kas rodo, kad rinkos dydis yra reikšmingas. Pažymėtina, kad į šį skaičių yra įtraukiami nacionalinių ir vietinių televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, vartotojai. Taip pat Tarnyba renka statistinius duomenis tik apie mokamų televizijos transliacijų vartotojus ir neturi duomenų, kiek yra nacionalinių televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, vartotojų, nes vartotojui norint matyti nemokamas televizijos transliacijas, teikiamas skirtingais būdais, nereikia pasirašinėti jokių sutarčių ar kitokiu būdu identifikuoti šių paslaugų naudojimą. Atsižvelgiant į pateiktas aplinkybes, Tarnyba neturi galimybės įvertinti televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkos dalyvių užimamas rinkos dalis.

Tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu Lietuvoje nacionalinių televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkoje veikė: LRT (visoje Lietuvoje), UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ (visoje Lietuvoje), UAB „TV3“ (visoje Lietuvoje), UAB „Lietuvos ryto“ televizija (visoje Lietuvoje), Telia (visoje Lietuvoje), UAB „Balticum TV“ (Klaipėdoje, Vilniuje ir Plungėje), UAB „Ilora“ (Naujoji Akmenė), UAB Kėdainių krašto televizija (Kėdainiuose), UAB „TV7“ (Jonavoje), VšĮ Alytaus regioninė televizija (Alytuje), UAB „Aidas“ (Elektrėnuose, Trakuose ir Vievyje), VšĮ „LN televizija“ (Plungėje), VšĮ Marijampolės televizija (Marijampolėje), UAB „Pūkas“ (Kaune), UAB „Roventa“ (Mažeikiuose) ir UAB Šiaulių apskrities televizija (Šiauliuose). Iš jų, Telia ir UAB „Balticum“ teikė mokamas televizijos transliacijas, teikiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. Vadovaujantis Tarnybos duomenimis, Telia nacionalinių televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, vartotojų skaičius tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 39,1 proc. ir 2016 m. I ketv. pabaigoje siekė 45,4 tūkst. abonentų, UAB „Balticum“ – išaugo 8,5 proc. ir 2016 m. I ketv. pabaigoje siekė 1,3 tūkst. abonentų. LRT, UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“, UAB „TV3“, UAB „Lietuvos ryto“ televizijos veiklą galima vertinti vadovaujantis ataskaitos 4.1.1.1 skyriaus 3 pav. pateikta informacija, kurioje nurodyta, kad žiūrimiausios televizijos programos 2013–2015 m. laikotarpiu buvo „TV3“, „LNK“ ir „LRT Televizija“. Atitinkamai nacionalinių televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkoje LRT, UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ ir UAB „TV3“ negalėjo užimti didesnę rinkos dalį nei 50 proc. Atsižvelgiant į pateiktą informaciją ir vadovaujantis Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 75 punktu (itin didelės rinkos dalys, t. y. viršijančios 50 proc., gali būti tiesioginis dominuojančios padėties rinkoje įrodymas), darytina išvada, kad televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkoje nėra didelę įtaką turinčių ūkio subjektų. Pažymėtina, kad nagrinėjamoje rinkoje yra pakankamas rinkos dalyvių, galinčių teikti televizijos transliacijas, skaitmeninės antžeminės tinklais, visoje Lietuvoje, skaičius, leidžiantis egzistuoti efektyviai konkurencijai. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, darytina išvada, kad televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkoje pasižymi tokiais charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijas.

Asmenys, norintys Lietuvoje verstis televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, veikla, privalo gauti transliavimo licenciją, kurią išduoda LRTK. Televizijos programoms transliuoti yra būtini radijo dažniai (kanalai) numatyti Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti plane, patvirtintame Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. 1V-125 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti plano patvirtinimo“ ir LRTK 2003 m. spalio 15 d. sprendimu Nr. 89 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginio plano patvirtinimo“ (toliau – Radijo dažnių skyrimo planas). LRTK, atsižvelgdama į Radijo dažnių skyrimo plane numatytą konkretaus radijo dažnio (kanalo) paskirtį, konkurso būdu išduoda transliavimo licencijas, suteikiančias teisę

transliuotojui įrengti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus, teisę naudoti savo turimus elektroninių ryšių tinklus arba teisę naudotis trečiosios šalies teikiama transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslauga (žr. VII 31 straipsnio 2 dalį). Atsižvelgiant į tai, potencialus televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, teikėjas gali įsteigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą arba pasinaudoti didmeninėmis transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis.

Siekiant įsteigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą be didelių pradinių investicijų²⁸, reikalingų sukurti nacionalinį skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, papildomai yra reikalingas anksčiau minėtas ribotas išteklius – radijo dažnis (kanalas). Radijo dažnis (kanalas) siuntėjui skiriamas pagal Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą, patvirtintą Tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-419 „Dėl Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plano patvirtinimo“. Atkreiptinas dėmesys, kad tiriamojo laikotarpio pabaigoje jau buvo išduoti 7 leidimai iš 8 numatytųjų steigti nacionalinius skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje, leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti nacionalinius skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus turėjo trys ūkio subjektai: Telecentras (3 tinklus), Telia (3 tinklus) ir LRT (1 tinklą). 5 nacionaliniai skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau yra įsteigti, tačiau Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo naudojami tik 4, t. y. jais buvo transliuojamos (retransliuojamos) televizijos programos. Dar du papildomus nacionalinius skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus pagal turimus leidimus gali steigti Telecentras ir Telia. Aštunto skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo steigimą riboja vis dar tebeveikianti analoginė antžeminė televizija Rusijoje. Taigi, anksčiau šioje pastraipoje pateikta informacija rodo, kad kitas operatorius, norėdamas steigti nacionalinį skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą negalės to padaryti, nes nėra laisvų radijo dažnių (kanalų).

Atkreiptinas dėmesys, kad transliuotojai, norintys teikti televizijos transliacijas, teikiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, gali pasinaudoti didmeninėmis paslaugomis, t. y. transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Telecentras ir Telia, o dėl jiems taikomų įpareigojimų, nustatytų atlikus 2014 m. rinkos tyrimą, jų teikiamomis didmeninėmis paslaugomis gali pasinaudoti visi transliuotojai, gavę LRTK licenciją teikti televizijos transliacijas, teikiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. Tokiu būdu įveikiami du didieji įėjimo į rinką barjerai, nes nereikia steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo arba vietinių skaitmeninės antžeminės televizijos stočių, t. y. išvengiama didelių pradinių investicijų ir nereikia įgyti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus). Tačiau į LRTK išduodamą transliavimo licenciją, suteikiančią teisę naudotis trečiosios šalies teikiama siuntimo paslauga, papildomai įrašomas konkretus siuntėjas (žr. Įstatymo 49 straipsnio 3 dalį), o tai yra ribojantis elementas patekti į televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinką, jei visi skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai būtų užimti. Pavyzdžiui, 2016 m. II ketv. pabaigoje, pradėjus veikti LRT tinklui, o Telia atsisakius iš Telecentro pirkti didmenines transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, atsilaisvino antras Telecentro nacionalinis skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas. Todėl bet kuris transliuotojas gali kreiptis į LRTK su prašymu išduoti licenciją vykdyti televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, veiklą ir transliuoti savo televizijos programas, kurios būtų matomos visoje Lietuvoje. Taip pat, jei atsirastų daugiau transliuotojų, norinčių vykdyti televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, veiklą, papildomai yra šiuo metu nenaudojami 2 tinklai (1 priklausantis Telecentrai ir 1 priklausantis Teliai).

²⁸ Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos Strategijos departamento 2016 m. lapkričio 11 d. Alternatyvaus televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais priemonių tinklo sukūrimo galimybių tyrimo ataskaitos Nr. LD-2518 duomenimis, alternatyvaus nacionalinio skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo sukūrimui reikėtų: prieigos prie jau pastatytų, kitų asmenų valdomų antžeminių statinių ir technologinių patalpų, kurių kaina svyruotų nuo 10,0 tūkst. Eur. iki 15,2 tūkst. Eur per mėn., arba 120,1 – 182,7 tūkst. Eur per metus bei vienkartinės investicijos antenų, fiderinės įrangos įsigijimui siektų 319 tūkst. Eur.

Vadovaujantis pateikta informacija, laikoma, kad įėjimo į rinką barjerai, kurie trukdo pradėti veikti televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkoje yra maži dėl teikiamų didmeninių transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. Nesant reguliavimo, pasinaudojimas didmeninėmis transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis galimai būtų komplikuoatas, dėl ribotų resursų ir didelių pradinių investicijų, reikalingų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo arba vietinių skaitmeninės antžeminės televizijos stočių įsteigimui, įėjimo į televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinką barjerai galimai būtų aukšti.

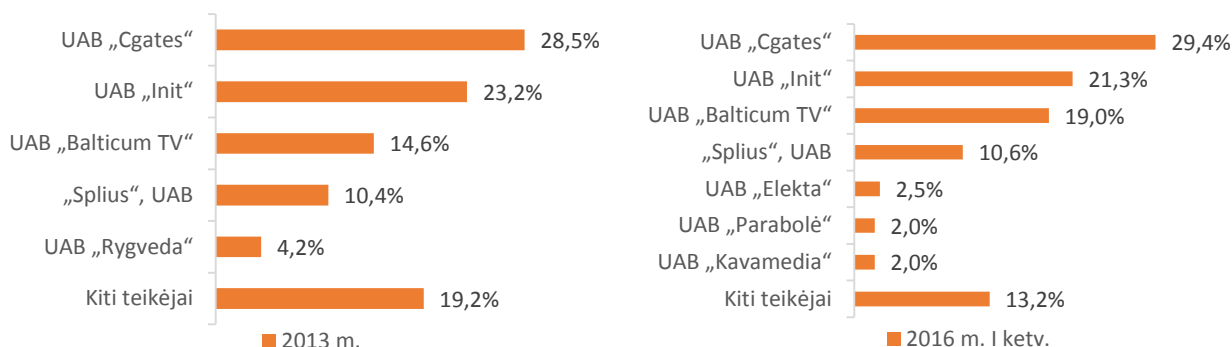
Išvada:

Konkurencija televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkoje yra veiksminga tik dėl šiuo metu taikomo reguliavimo Telecentro ir Telia teikiamoms didmeninėms transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės tinklais paslaugoms.

4.1.4.2. Tyrimas, ar konkurencija televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinkoje yra veiksminga

Televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinką, vertinant pagal abonentų skaičių, tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 31,5 proc. ir 2016 m. I ketv. pabaigoje siekė 396,6 tūkst. abonentų.

Televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinkoje tiriamojo laikotarpio pabaigoje veikė 31 paslaugų teikėjas. Paslaugų teikėjų skaičius televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinkoje tiriamuoju laikotarpiu mažėjo, t. y. 2013 m. pradžioje jų skaičius siekė 41, o 2016 m. I ketv. pabaigoje – 31. Tačiau tiriamuoju laikotarpiu stebimas televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, teikėjų skaičiaus mažėjimas, tikėtina vyko dėl paslaugų teikėjų jungimosi, efektyvinant jų vykdomą veiklą, o ne dėl paslaugų teikėjų nutraukiamos veiklos. Tačiau net mažėjant paslaugų teikėjų skaičiui, nei vienas televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, teikėjas nagrinėjamoje rinkoje neužėmė daugiau nei 50 proc. rinkos dalies pagal abonentų skaičių (žr. 6 pav.), kuri, vadovaujantis Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 75 punktu (itin didelės rinkos dalys, t. y. viršijančios 50 proc., gali būti tiesioginis dominuojančios padėties rinkoje įrodymas), galėtų būti laikoma vienu iš požymių, rodančiu, kad atitinkamoje rinkoje yra didelė įtaką turintis ūkio subjektas. Daugiausia abonentų turintis televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, teikėjas užėmė 29,4 proc., o antras pagal dydį paslaugų teikėjas – 21,3 proc. (žr. 8 pav.).

6 pav. Televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinkos dalyvių struktūra pagal abonentų skaičių, proc., 2013 m. I ketv.–2016 m. I ketv.

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinką traukėsi, o šioje rinkoje veiklą vykdė 31 ūkio subjektas, bet nei vienas nagrinėjamos rinkos dalyvis neužėmė daugiau nei 50 proc. rinkos dalies, darytina išvada, kad televizijos transliacijų, teikiamų

kabelinės televizijos tinklais, rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios gali lemti veiksmingą konkurenciją rinkoje.

Kabelinės televizijos tinklai, kuriais yra teikiamos televizijos transliacijos gali būti steigiami visoje Lietuvoje. Televizijos programų transliuotojas arba retransliuotojas, norėdamas transliuoti arba retransliuoti televizijos programas kabelinės televizijos tinklais, turi gauti LRTK licenciją, tačiau ši licencija išduodama ne konkurso būdu (žr. VII 31 straipsnio 12 dalies 2 punktą), todėl ji nėra ribojantis veiksnys įeiti į televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinką.

Kaip buvo minėta, nagrinėjamos televizijos transliacijos yra teikiamos kabelinės televizijos tinklais. Kabelinės televizijos tinklas yra elektroninių ryšių tinklas, kurį sudaro tiek pasyvi, tiek aktyvi įranga. Kabelinės televizijos tinklą sudaro bendraašio kabelio arba šviesolaidinio-bendraašio kabelio linijos, kurios yra klojamos ryšių kabelių kanaluose. Papildomai yra reikalinga aktyvi įranga, kuri televizijos programas iš televizijos transliuotojo arba retransliuotojo buveinės paskirstytų iki žiūrovų gyvenamosios vietos. Ryšių kabelių kanalai yra pasyvi elektroninių ryšių infrastruktūra, kurią dubliuoti ekonomiškai yra nenaudinga. Atsižvelgiant į kabelinės televizijos tinklo struktūrą ir reikalingą įrangą steigti kabelinės televizijos tinklus, darytina išvada, kad kabelinės televizijos tinklui sukurti yra reikalingos investicijos, kurios yra neatgaunamos (angl. *Sunk Costs*). Investicijų, reikalingų sukurti kabelinės televizijos tinklą, dydis riboja įėjimą į televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinką. Įėjimo į nagrinėjamą rinką kliūtis mažina tam tikrų elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimas. Tarnyba 2016 m. yra atlikusi Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos tyrimą. Su šios rinkos didmenine vietine prieiga vertikalčiai susijusios paslaugos gali būti naudojamos steigti kabelinės televizijos tinklus, kuriais gali būti teikiamos televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais. Ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje, buvo pripažinta Telia ir šiam ūkio subjektui yra nustatyti įpareigojimas suteikti prieigą, skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, apskaitos atskyrimo įpareigojimas. Naudojimosi vertikalčiai su didmenine vietine prieiga susijusiomis paslaugomis atveju, potencialiam televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, teikėjui reikalingos ženkliai mažesnės tinklo kūrimui skirtos investicijos, o tai mažina įėjimo į televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinką barjerus. Tačiau nepaisant to, kad įėjimo į nagrinėjamą rinką barjerai dėl Tarnybos taikomo elektroninių ryšių paslaugų reguliavimo mažėja, tiriamuoju laikotarpiu televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, teikėjų skaičius neaugo. Tiriamuoju laikotarpiu televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, teikėjai konsolidavosi, tuo pačiu, tikėtina, didino savo galią televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinkoje²⁹ ir dėl to 2013 m. I ketv. pradžioje buvęs 41 kabelinės televizijos teikėjų skaičius sumažėjo iki 31 kabelinės televizijos teikėjo 2016 m. I ketv. pabaigoje. Televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, teikėjų skaičiaus mažėjimas ir jungimasis rodo, kad televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinka pasiekė brandos stadiją ir naujų rinkos dalyvių atėjimas yra abejotinas.

Apibendrinant anksčiau pateiktą informaciją, galima daryti išvadą, kad nėra jokių teisinių ir reguliavimo apribojimų steigti kabelinės televizijos tinklus ir teikti televizijos transliacijas, teikiamas kabelinės televizijos tinklais. Taip pat didmeninių paslaugų, kurios yra naudojamos steigti kabelinės televizijos tinklus, reguliavimas sumažina įėjimo į televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinką barjerus. Tačiau mažėjantis nagrinėjamos rinkos dalyvių skaičius ir jų stambėjimas, rodo, kad televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinkoje gali būti tam tikros struktūrinio pobūdžio kliūtys, kurios ribotų įėjimą į rinką.

Išvada:

Atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinkoje

²⁹ Pavyzdžiui, UAB „Init“ 2012 m. III ketvirtį įsigijo kabelinės televizijos paslaugų teikėją UAB „Vinita“; A. Kieškos individualios įmonės KTV tinklas buvo parduotas SPLIUS, UAB; 2012 m. IV ketvirtį UAB „Mikrovisatos TV“ buvo prijungta prie UAB „Cgates“.

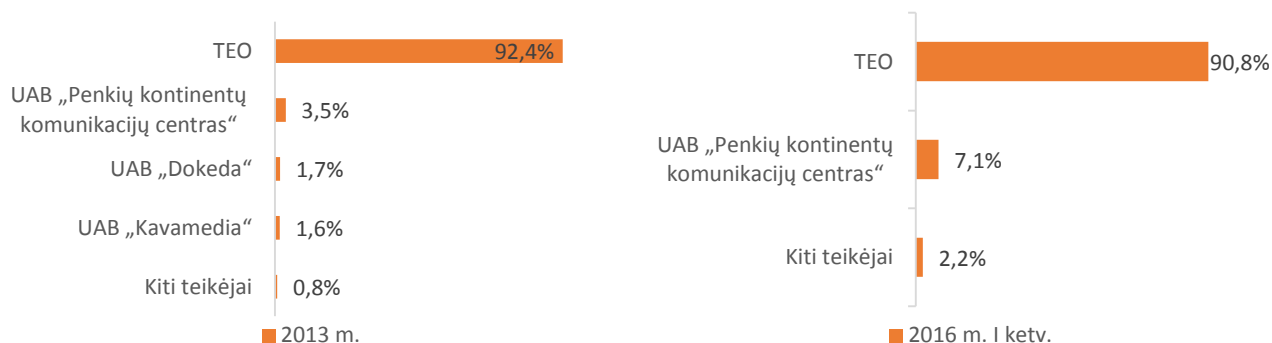
nėra ūkio subjektų, užimančių didesnę nei 50 proc. rinkos dalį, ir į tai, kad, nors ir galimai egzistuoja aukšti struktūrinio pobūdžio įėjimo į televizijos transliacijų kabelinės televizijos tinklais, rinką barjerai, tam tikri įėjimo į televizijos transliacijų kabelinės televizijos tinklais, rinką barjerai palaipsniui mažėja, darytina išvada, kad konkurencija televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinkoje yra veiksminga.

4.1.4.3. Tyrimas, ar konkurencija televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkoje yra veiksminga

Televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkoje tiriamojo laikotarpio pabaigoje veikė 15 paslaugų teikėjų. Tiriamuoju laikotarpiu televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjų skaičius didėjo, t. y. 2013 m. I ketv. pradžioje jų skaičius siekė 8, o 2016 m. I ketv. pabaigoje – 15.

2016 m. I ketv. pabaigoje didžiausią (90,8 proc.) televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkos dalį užėmė Telia (žr. 7 pav.). Vadovaujantis Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 75 punktu (itin didelės rinkos dalys, t. y. viršijančios 50 proc., gali būti tiesioginis dominuojančios padėties rinkoje įrodymas), tai galėtų būti vienas iš požymių, kad televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkoje Telia yra didelę įtaką turintis ūkio subjektas. Tačiau tiriamuoju laikotarpiu išaugus televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjų skaičiui, sumažėjo Telia užimama rinkos dalis. Pažymėtina, kad antro pagal užimamą atitinkamos rinkos dalį UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“ užimama nagrinėjamos rinkos dalis išaugo 3,6 procentinio punkto ir 2016 m. I ketv. siekė 7,1 proc.

Pažymėtina, kad televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinką, vertinant pagal abonentų skaičių, tiriamuoju laikotarpiu išaugo 57,1 proc. ir 2016 m. I ketv. pabaigoje siekė 186,9 tūkst. abonentų.

7 pav. Televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkos dalyvių struktūra pagal abonentų skaičių, proc., 2013 m. I ketv.–2016 m. I ketv.

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Apžvelgus televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkos dydžio ir struktūros pokyčius, galima daryti išvadą, kad nagrinėjama rinką auga, o jos struktūra kinta. Televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkos augimas vertinamas kaip natūralus procesas, kuriam daugiausia įtakos turi augantis šių paslaugų populiarumas dėl suteikiamų papildomų funkcijų (įvairių televizijos laidų įrašų archyvas; rodomos televizijos laidos sustabdymas, atsukimas atgal, žiūrėjimas nuo pradžios; kino filmų nuoma ir kt.). Todėl šios rinkos struktūros kitimo tendencijos ateityje turėtų išlikti panašios. Apibendrinus pateiktą informaciją, galima teigti, kad nagrinėjamos rinkos struktūriniai pokyčiai vertinami daugiau kaip natūralus paklausos didėjimas, kuris turi įtakos Telia televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkos dalies mažėjimui.

IPTV televizijos tinklai, kuriais yra teikiamos televizijos transliacijos IPTV tinklais, gali būti steigiami visoje Lietuvoje. Televizijos programų transliuotojas arba retransliuotojas, norėdamas transliuoti arba retransliuoti televizijos programas IPTV tinklais, turi gauti LRTK

licenciją, tačiau ši licencija išduodama ne konkurso būdu (žr. VII 31 straipsnio 12 dalies 3 punktą), todėl ji nėra ribojantis veiksnys įeiti į televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinką.

IPTV tinklus dažniausiai steigia plačiajuosčio ryšio paslaugų teikėjai, kurie gali transliuoti televizijos programas ir teikti televizijos transliacijas, teikiamas IPTV tinklais. Taigi, kokios yra kliūtys įeiti į televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinką, galima nagrinėti dviem aspektais:

1. Potencialus televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjas kuria naują IPTV tinklą.
2. Esamas plačiajuosčio ryšio paslaugų teikėjas pradeda teikti televizijos transliacijas IPTV tinklais.

Plačiajuosčio ryšio tinklas yra elektroninių ryšių tinklas, kurį sudaro tiek pasyvi, tiek aktyvi įranga. Plačiajuosčio ryšio tinklą sudaro šviesolaidinės linijos, metalinės vytos poros linijos, neekranuotos vytos poros linijos ir ekranuotos vytos poros linijos, kurios yra klojamos ryšių kabelių kanaluose. Papildomai yra reikalinga aktyvi įranga, kuri televizijos programas iš televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjo buveinės paskirsto iki žiūrovų. Ryšių kabelių kanalai yra pasyvi elektroninių ryšių infrastruktūra, kurią dubliuoti ekonomiškai yra nenaudinga. Atsižvelgiant į IPTV tinklo struktūrą ir reikalingą įrangą steigti IPTV tinklus, darytina išvada, kad IPTV tinklui steigti ir plėsti, yra reikalingos investicijos, kurios yra neatgaunamos. Investicijų, reikalingų steigti IPTV tinklą dydis, ribotų įėjimą į televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinką. Įėjimo į nagrinėjamą rinką barjerą mažina tam tikrų didmeninių elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimas. Tarnyba 2016 m. yra atlikusi Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos ir Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos tyrimus. Šių rinkų paslaugos yra skirtos plačiajuosčio ryšio tinklų, kuriais gali būti teikiamos televizijos transliacijos IPTV tinklais, tiesimui. Ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką minėtose didmeninių paslaugų rinkose, buvo pripažinta Telia ir šiam ūkio subjektui buvo nustatyti įpareigojimai suteikti prieigą, skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas, apskaitos atskyrimo įpareigojimas. Tarnybos nuomone, Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos ir Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkose teikiamų paslaugų reguliavimas mažina kliūtis įeiti į televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinką. Tiriamuoju laikotarpiu televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjų skaičius išaugo 53,3 proc.

Augantis televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjų skaičius rodo, kad kliūtys įeiti į televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinką palaipsniui mažėja. Tam daro įtaką su televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, vertikalčiai susijusioms didmeninėms paslaugoms – didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje paslaugoms ir didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams paslaugoms – taikomas reguliavimas, kuris užtikrina, jog įėjimo į nagrinėjamą rinką barjerai būtų mažinami. Vis dėlto tiriamuoju laikotarpiu augęs televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjų skaičius didžiąja dalimi pasireiškė dėl plačiajuosčio ryšio paslaugų teikėjų paslaugų krepšelio plėtos. Tai reiškia, kad plačiajuosčio ryšio paslaugų teikėjai kartu su interneto prieiga pradėjo teikti ir televizijos transliacijas, teikiamas IPTV tinklais. Atsižvelgiant į pateiktą informaciją, darytina išvada, kad kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkoje priklauso nuo to, ar yra kuriamas naujas IPTV tinklas, ar pradedamos teikti televizijos transliacijos, teikiamos IPTV tinklais, jau egzistuojančiu tinklu, kuriuo yra teikiamos plačiajuosčio ryšio paslaugos. Pirmuoju atveju, nepaisant mažėjančių įėjimo barjerų, galima susidurti su tam tikromis kliūtimis, antruoju – įėjimo barjerai yra minimalūs.

Išvada:

Atlikus rinkos struktūros analizę, nustatyta, kad televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkoje yra potencialiai didelę įtaką turintis ūkio subjektas. Tačiau išanalizavus įėjimo į rinką barjerus, nustatyta, kad įėjimo į televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinką

galimybes turi dauguma plačiajuosčio ryšio paslaugų teikėjų. Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad konkurencija televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkoje yra veiksminga.

4.1.4.4. Tyrimas, ar konkurencija televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinkoje yra veiksminga

Televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinkoje tiriamojo laikotarpio pabaigoje veikė nemokamų televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, teikėjai ir vienas mokamų televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, teikėjas. Vertinant Tarnybos atliktos apklausos duomenis, nustatyta, kad televizijos transliacijas, teikiamas palydovinio ryšio tinklais, žiūrėjo 12,7 proc. visų vartotojų. 2016 m. I ketv. pabaigoje vienintelis mokamų televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, teikėjas AS „Viasat“ turėjo 81,0 tūkst. abonentų, kurių skaičius tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 19,4 tūkst. vnt. arba 19,3 proc. Įvertinus televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinkos struktūrą, apklausos duomenimis, 2016 m. I ketv. pabaigoje 67,8 proc. nagrinėjamos rinkos atiteko mokamų televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, teikėjui AS „Viasat“, o 32,2 proc. nemokamų televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, teikėjams. Vadovaujantis Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 75 punktu (itin didelės rinkos dalys, t. y. viršijančios 50 proc., gali būti tiesioginis dominuojančios padėties rinkoje įrodymas), galėtų būti laikoma, kad televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinkoje AS „Viasat“ yra didelę įtaką turintis ūkio subjektas.

Pažymėtina, kad Lietuvoje tiriamuoju laikotarpiu buvo galima matyti televizijos transliacijas, teikiamas palydovinio ryšio tinklais, per 14 dirbtinių Žemės palydovų: Yamal 201, ABS 1 (LMI 1), Intelsat 904, Express AM-22, Express AM1, Express AM2, Eutelsat W4, Astra1, Astra2, Hot Bird, Sirius, Amos, Thor, Hispasat. Televizijos transliacijas iš studijos arba kitos geografinės vietos iki dirbtinio Žemės palydovo, kurio pagalba televizijos transliacijos bus perduotos į Lietuvos teritoriją, gali būti perduotos tiek iš Lietuvos, tiek iš kitos valstybės. Taigi, televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, teikėjo galimybė rinktis dirbtinius Žemės palydovus ir televizijos transliacijų perdavimą iš bet kurios Lietuvos Respublikos vietovės, ribos konkretaus televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, teikėjo galimybes elgtis nepriklausomai nuo kitų teikėjų ir šių televizijos transliacijų gavėjų. Atsižvelgiant į išdėstytą informaciją, televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, nepriklausomai nuo AS „Viasat“ užimamos televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinkos dalies.

Televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, yra tam tikrais radijo dažniais (kanalais) perduodamos į geostacionarioje orbitoje skriejančią dirbtinį Žemės palydovą (palydovus) panaudojus specialias Žemės stotis. Pažymėtina, kad Žemės stotis, kuri perduoda informaciją į dirbtinį Žemės palydovą gali būti tiek Lietuvoje, tiek kitoje šalyje. Dirbtinis Žemės palydovas iškeliamas į geostacionarią orbitą (apie 36,0 tūkst. km aukščio nuo Žemės paviršiaus), kur iš Žemės stoties gautas televizijos transliacijas perduoda atgal į Žemę. Dirbtinio Žemės palydovo paslaugų teikimo zona gali apimti daugiau nei vieną valstybę. Atkreiptinas dėmesys, kad norint priimti televizijos transliacijas yra reikalinga parabolinė antena („lėkštė“), mažatriukšmis stiprintuvas „galvutė“ (angl. *LNB*), palydovinis imtuvas arba palydovinės TV kompiuterinės plokštės.

Atsižvelgiant į anksčiau aprašytas charakteristikas, norint teikti televizijos transliacijas, teikiamas palydovinio ryšio tinklais, galimos dvi alternatyvos: palydovinio ryšio tinklo sukūrimas arba palydovinio ryšio tinklo išteklių nuoma.

Pirmoji alternatyva reikalautų didelių finansinių investicijų (dirbtinio Žemės palydovo sukūrimo ir paleidimo į Žemės orbitą kaina siekia 86,9–115,8 mln. Eur), o taip pat ir laiko sąnaudų investuotojui, todėl šalies, turinčios iki 3 mln. gyventojų, atžvilgiu, tokios investicijos būtų ekonomiškai nenaudingos. Dirbtinio Žemės palydovo išteklių, kurių pagalba televizijos transliacijos

iš dirbtinio Žemės palydovo galėtų būti perduotos atgal į Žemę, nuoma leidžia sumažinti televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, sukūrimui būtinas investicijas. Lietuvoje tiriamuoju laikotarpiu buvo galima matyti televizijos transliacijas, transliuojamas naudojant bent 14 dirbtinių Žemės palydovų. Taigi, potencialus televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, teikėjas galėtų rinktis mažiausiai iš 14 dirbtinių Žemės palydovų išteklių.

Pažymėtina, kad televizijos programų transliuotojas arba retransliuotojas, norėdamas transliuoti arba retransliuoti televizijos programas palydovinio ryšio tinklais, turi papildomai gauti LRTK licenciją, tačiau ši licencija išduodama ne konkurso būdu (žr. VIĮ 31 straipsnio 12 dalies 4 punktą). Todėl transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimas nesudaro barjerų patekti į televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinką.

Atsižvelgiant į anksčiau pateiktus argumentus, laikoma, kad kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinkoje, kiek tai susiję su reikiamomis investicijomis yra didelės, tačiau nėra jokių teisinių ar reguliavimo apribojimų pradėti teikti televizijos transliacijas palydovinio ryšio tinklais.

Išvada:

Atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinka pasižymi tokiais charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, ir į tai, kad televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinkoje egzistuoja tik tam tikros struktūrinio pobūdžio kliūtys, o teisiniai ar reguliavimo barjerai yra žemi, darytina išvada, kad konkurencija televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinkoje yra veiksminga.

Ataskaitos 4.1.4 skyriaus apibendrinimas:

Ataskaitos 4.1.4 skyriuje atlikus televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkos, televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinkos, televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkos ir televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinkos konkurencijos veiksmingumo tyrimus, nustatyta, kad:

1. konkurencija televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkoje yra veiksminga dėl šiuo metu Telecentrai ir Telia teikiamoms transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės tinklais paslaugoms taikomų įpareigojimų;
2. konkurencija televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinkoje yra veiksminga;
3. konkurencija televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkoje yra veiksminga;
4. konkurencija televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinkoje yra veiksminga.

Ataskaitos 4.1 skyriaus apibendrinimas:

Atlikus su Transliacijų perdavimo paslaugų rinka vertikalčiai susijusios mažmeninės viešųjų elektroninių ryšių paslaugų rinkos analizę buvo apibrėžtos 4 mažmeninės televizijos transliacijų rinkos:

1. televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinka;
2. televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinka;
3. televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinka;
4. televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinka.

Šiose 5 mažmeninėse televizijos transliacijų rinkose įvykdžius konkurencijos veiksmingumo vertinimo tyrimą, nustatyta, kad televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkoje yra veiksminga konkurencija tik dėl transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms taikomo reguliavimo vertikalčiai susijusioje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje ir mažai tikėtina, kad tokios tendencijos išliks nesant šių paslaugų reguliavimo. Atitinkamai televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinkoje,

televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinkoje ir televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinkoje nustatyta, kad šios rinkos pasižymi konkurencingumu ir tikėtina, kad šiose rinkose tokia pati situacija išliks nesant reguliavimo.

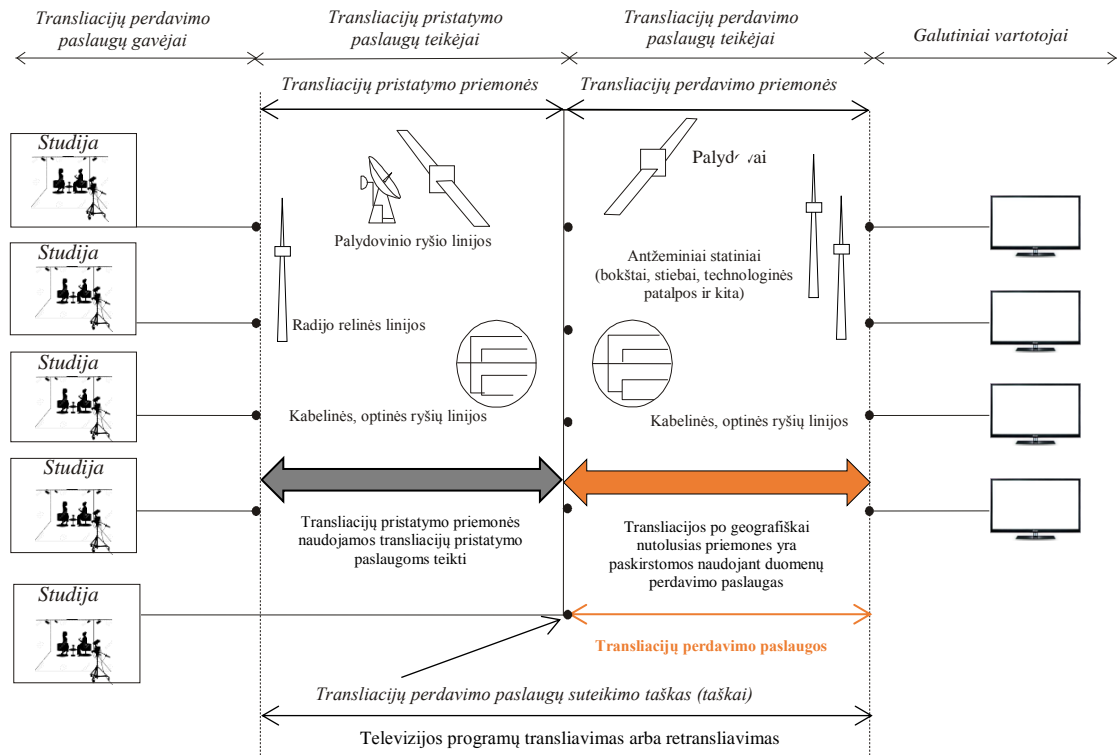
Atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkoje yra veiksminga konkurencija, tačiau nesant Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos reguliavimo jos gali nebelikti, reikalinga įvertinti susijusią didmeninę rinką, kuriai gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas.

4.2. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos apibrėžimas iki Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos geografinės aprėpties vertinimo

Vadovaujantis Taisyklių 15 straipsniu produkto (paslaugos) rinkos apibrėžimo tikslas yra nustatyti visus produktus ir (arba) paslaugas, kurie pirkėjų požiūriu yra tinkamas pakaitalas vienas kitam pagal jų savybes, naudojimą ir kainas. Ataskaitos 2 ir 3 skyriuje buvo pateiktas transliacijų perdavimo paslaugos apibrėžimas. Ataskaitos 4.1 skyriuje atlikta vertikaliai susijusios mažmeninės viešųjų elektroninių ryšių paslaugų rinkos analizė, atskleidė, kad tik mažmeninėje televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkoje, nesant reguliavimo vertikaliai susijusiose didmeninėse paslaugų rinkose, nėra veiksmingos konkurencijos ir atsižvelgiant į dėl šioje rinkoje reikalingo riboto išteklių (radijo dažnių (kanalų)) laisvą pajėgumų nebuvimą ir jų atsiradimo ateityje neapibrėžtumą, mažai tikėtina, kad atsirastų sąlygos veiksmingos konkurencijos vystymuisi televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkoje. Atsižvelgiant į tai, toliau šiame ataskaitos skyriuje, atliekama didmeninės rinkos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo iš paklausos ir pasiūlos pusės analizė ir apibrėžiamos didmeninės transliacijų perdavimo paslaugos.

4.2.1. Transliacijų perdavimo paslaugos

Ataskaitos 3 skyriuje nustatyta, kad transliacijų perdavimo paslauga yra elektroninių ryšių paslauga, skirta radijo ir (ar) televizijos transliacijoms (programoms) elektroninių ryšių tinklu perduoti klausytojams arba žiūrovams į galinius įrenginius. Kitaip tariant transliacijų perdavimo paslauga yra skirta televizijos programoms pateikti visuomenei. Siekiant tiksliai apibrėžti transliacijų perdavimo paslaugą, tikslinga paanalizuoti, kokia yra televizijos transliacijų paslaugos vertės grandinė. Televizijos programų transliavimo ir (arba) retransliavimo vertės grandinės schema yra pateikta 8 pav.

8 pav. Televizijos transliavimo ir (arba) retransliavimo vertės grandinės schema.

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Televizijos programų transliuotojai kuria televizijos programas ir jas transliuoja vartotojams. Televizijos programos yra transliuojamos, naudojant elektroninių ryšių paslaugas. Televizijos programų retransliuotojai televizijos programų nekuria. Jie vartotojams teikia nepakeistas televizijos transliacijas. Retransliuotojai televizijos programas pateikia vartotojams taip pat naudodami elektroninių ryšių paslaugas. Kaip matyti iš 8 pav. pateiktos schemos, televizijos transliavimo ir (arba) retransliavimo grandinė susideda iš dviejų komponentų: transliacijų pristatymo paslaugų ir transliacijų perdavimo paslaugų. *Transliacijų pristatymo paslaugos* yra naudojamos televizijos transliacijas pristatyti nuo jų sukūrimo vietos iki transliacijų perdavimo paslaugų suteikimo vietos, kai transliacijų sukūrimo vieta yra nutolusi nuo transliacijų perdavimo paslaugų suteikimo vietos. *Transliacijų pristatymo paslaugos* paprastai yra tam tikros duomenų perdavimo paslaugos (pvz., skirtosios linijos, duomenų perdavimo srautai ir kitos paslaugos), kurios yra teikiamos įvairiomis technologijomis, naudojant įvairias transliacijų perdavimo priemones (pvz., radijo relines linijas, palydovinio ryšio linijas, kabelines linijas, optines linijas) (žr. 8 pav.). *Transliacijų perdavimo paslaugos* yra antrasis televizijos transliavimo ir (arba) retransliavimo grandinės komponentas ir jomis televizijos transliacijos yra pateikiamos visuomenei. Transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas transliacijų perdavimo paslaugas teikia naudodamas *transliacijų perdavimo priemones* (žr. 8 pav.). *Transliacijų perdavimo priemonės* yra būtinos, kad televizijos transliacijų teikėjai galėtų perduoti televizijos transliacijas galutiniams paslaugų gavėjams. Tam tikrais atvejais, siekiant užtikrinti elektroninių ryšių tinklo, kuriuo yra teikiamos transliacijų perdavimo paslaugos, vientisumą ir transliacijų perdavimo paslaugų suteikimą, taip pat yra būtina transliacijas paskirstyti po geografiškai nutolusias *transliacijų perdavimo priemones*. Tokiais atvejais yra naudojamos tam tikros duomenų perdavimo paslaugos, tačiau jos yra laikytinos ne *transliacijų pristatymo paslaugomis*, bet nedaloma transliacijų perdavimo paslaugų dalimi. Aprašyto atvejo pavyzdys yra televizijos transliacijų perdavimas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais.

Siekiant vartotojams televizijos transliacijas teikti, naudojantis transliacijų perdavimo paslaugomis yra reikalinga sujungti elektroninių ryšių tinklo, kuriuo yra teikiamos transliacijų

pristatymo paslaugos, tam tikrus elementus su elektroninių ryšių tinklo, kuriuo yra teikiamos transliacijų perdavimo paslaugos, elementais. Tokiems sujungimams įvykdyti yra reikalingi įvairūs elektroninių ryšių tinklo elementai, tokie kaip jungiamieji kabeliai, kabelių klojimo loveliai, tam tikri prievadai iki tinklo elementų, nuo kurių pradedamos teikti transliacijų perdavimo paslaugos (arba reikalingi tam tikri prievadai tinklo elementuose, kuriuose suteikiamos transliacijų perdavimo paslaugos), taip pat tam tikros duomenų perdavimo paslaugos ir kita. Pagal Įstatymo 3 straipsnio 60 dalį susijusios priemonės apibrėžiamos kaip „*susijusios paslaugos, elektroninių ryšių infrastruktūra, kitos su elektroninių ryšių tinklu ir (arba) elektroninių ryšių paslauga susijusios priemonės arba susiję elementai, kurie sudaro galimybę teikti elektroninių ryšių paslaugas naudojantis šiuo tinklu ir (arba) paslauga ir (ar) palengvina tokį teikimą arba sudarytų tokią galimybę, jeigu būtų naudojami*“. Taigi, transliacijų perdavimo paslaugos ir su jų teikimu susijusios priemonės užtikrina, kad televizijos transliacijos pasiektų vartotoją. Dėl to priemonės, naudojamos elektroninių ryšių tinklo, kuriuo yra teikiamos transliacijų pristatymo paslaugos, tam tikrų elementų sujungimui su elektroninių ryšių tinklo, kuriuo yra teikiamos transliacijų perdavimo paslaugos, elementais, o taip pat visos priemonės, reikalingos transliacijų perdavimo paslaugų teikimui, yra laikytinos su transliacijų perdavimo paslaugomis susijusiomis priemonėmis. Atsižvelgiant į tai, transliacijų perdavimo paslaugos ir su jų teikimu susijusios priemonės turi būti vertinamos kartu.

Iš anksčiau pateiktos informacijos darytina prielaida, kad *transliacijų pristatymo paslaugos ir transliacijų perdavimo priemonės* taip pat yra susijusios su transliacijų perdavimo paslauga. Tačiau *transliacijų pristatymo paslaugos ir transliacijų perdavimo priemonės*, nėra Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo objektas ir šiame rinkos tyrime nebus nagrinėjamos. Kaip buvo minėta anksčiau, transliacijų pristatymo paslaugos gali būti teikiamos įvairiomis technologijomis, naudojant įvairias transliacijų perdavimo priemones. Pažymėtina, kad Lietuvoje veikia daug transliacijų pristatymo paslaugų potencialių teikėjų³⁰, kurie suteikia pasirinkimo galimybes transliacijų pristatymo paslaugos gavėjui.

Pažymėtina, kad 2014 m. balandžio 28 d. atliktas Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimas. Vadovaujantis Tarnybos direktoriaus 2016 m. balandžio 25 d. įsakymu Nr. 1V-479 „Dėl Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimo“, kartu su Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimu, pradėtas ir Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimas. Transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugų rinkos tyrimo metu atskirai yra nagrinėjamos transliacijų perdavimo priemonės, transliacijų perdavimo priemonių teikimo paslaugos, taip pat vertinama konkurencinė aplinka teikiant minėtas paslaugas.

4.2.2. Transliacijų perdavimo paslaugų teikimo būdai ir jų charakteristikos

Ataskaitos 4.1 skyriuje atlikta analizė parodė, kad Lietuvoje tiriamojo laikotarpio pabaigoje televizijos transliacijos buvo teikiamos šiais būdais:

1. skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais;
2. kabelinės televizijos tinklais;
3. MDTV tinklais;
4. IPTV tinklais;
5. palydovinio ryšio tinklais;
6. internetu.

Pažymėtina, kad internetu perduodamos transliacijos nėra elektroninių ryšių paslauga, tačiau dėl galimo funkcinio panašumo su televizijos transliacijomis, teikiamomis aukščiau minėtais būdais, buvo vertinama kaip galimai daranti įtaką ir (arba) sukurianti konkurencinį spaudimą teikiant mažmenines transliacijų perdavimo paslaugas. Tuo tarpu, kiti anksčiau išvardinti televizijos transliacijų teikimo būdai parodo ir konkrečius televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, t. y.

³⁰ 2016 m. I ketv. pabaigoje skirtųjų linijų paslaugas teikė 7 ūkio subjektai; kitas duomenų perdavimo paslaugas nei skirtąsias linijas, teikė 15 ūkio subjektų; nenaudojamas fizinės šviesolaidinės skaidulos (angl. *Dark Fiber*), kurios taip pat gali būti panaudotos teikti transliacijų pristatymo paslaugas, teikė 13 ūkio subjektų.

transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų televizijos transliacijoms (turinio paslaugoms) teikti vartotojams (žiūrovams), teikimo būdus. Siekiant išsamiai išnagrinėti televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, toliau pateikiamos trupos kiekvienu būdu teikiamos transliacijų perdavimo paslaugų charakteristikos ir savybės. Pažymėtina, kad ataskaitos 4.1 skyriuje, atlikus paslaugų pakeičiamumo iš pasiūlos ir paklausos pusės analizę, kabelinės televizijos tinklais ir MDTV tinklais teikiamos televizijos transliacijos apibrėžtos kaip viena kitą papildančios paslaugos ir įtrauktos į vieną televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinką. Atsižvelgiant į tai, toliau šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais ir MDTV tinklais, yra laikomos viena bendra paslauga ir vadinamos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos.

Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos pasižymi šiomis charakteristikomis:

1. Televizijos transliacijos yra perduodamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kuriuos sudaro nedaloma skaitmeninės antžeminės televizijos stočių visuma, ir (arba) vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis.

2. Skaitmeninės antžeminės televizijos stotiai įrengti yra reikalingos transliacijų perdavimo priemonės: antžeminiai statiniai, sudėjimo tiltai, fideriai, antenos, televizijos siųstuvai.

3. Televizijos transliacijos tarp skaitmeninės antžeminės televizijos stočių yra paskirstomos, naudojantis tam tikromis duomenų perdavimo paslaugomis.

4. Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais galima transliuoti daugiau nei vieną televizijos programą. Šias programas sudarantys duomenų srautai yra sutankinami į vieną duomenų srautą.

5. Skaitmeninės antžeminės televizijos stotys, tankinimas ir televizijos signalų geografinis paskirstymas tarp skaitmeninės antžeminės televizijos stočių, iš skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo steigėjo pusės, sudaro visumą, kuri užtikrina skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo vientisumą. Išimtimi gali būti vietinės skaitmeninės antžeminės televizijos stotys, kuriomis yra transliuojamos vietinės televizijos programos, kurių nereikia tankinti ir paskirstyti geografiškai.

6. Televizijos transliacijos į aplinką yra spinduliuojamos naudojant siųstuvus.

7. Televizijos transliacijoms skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis perduoti yra reikalingi radijo dažniai (kanalai), kurie yra ribotas valstybės išteklius.

8. Televizijos transliacijoms skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis perduoti yra naudojami radijo dažniai (kanalai) iš šių radijo dažnių (kanalų) juostų: 174–230 MHz ir 470–790 MHz.

9. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis paslaugų suteikimo taškas gali būti televizijos transliacijų glaudinimo (angl. *Encoding*) tinklo elementas (įskaitant), tankinimo (angl. *Multiplexing*) tinklo elementas (įskaitant), siųstuvai (įskaitant). Transliacijų perdavimo paslaugų suteikimo taškas priklauso nuo to, koku tinklu ar vietine stotimi bus transliuojama televizijos programa bei kokias paslaugas teikia transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas.

Pagal Įstatymo 49 straipsnio 1 dalį, radijo dažniai (kanalai) radijo ir televizijos programoms transliuoti (retransliuoti) skiriami ir naudojami pagal Radijo dažnių skyrimo planą. Radijo dažniai (kanalai) Radijo dažnių skyrimo plane numatyti antžeminiam analoginiam radijui ir (arba) televizijai, skiriami transliuotojams ir (ar) retransliuotojams, turintiems LRTK išduotas licencijas, suteikiančias teisę steigti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus, ir siuntėjams. Įstatymo 49 straipsnio 1 dalyje taip pat nurodyta, kad kiti (Radijo dažnių skyrimo plane nenumatyti antžeminiam analoginiam radijui ir (arba) televizijai) radijo dažniai (kanalai), atitinkamame radijo ryšio plėtros plane numatyti radijui ir (arba) televizijai, skiriami siuntėjams. Todėl skaitmeninei antžeminei televizijai naudojami ar jos plėtrai numatyti radijo dažniai (kanalai) priskiriami prie „kitų“ (ne analoginių) atitinkamame radijo ryšio plėtros plane numatytų radijo dažnių ir todėl, vadovaujantis

Įstatymo 49 straipsnio 1 dalimi, jie yra skiriami tik siuntėjams. Praktikoje, televizijos programų siuntėjas – televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas – gali transliuoti savo kuriamas televizijos programas ir (arba) teikti transliacijų perdavimo paslaugą kitiems transliuotojams ir (ar) retransliuotojams.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta anksčiau, skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą arba vietinės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis gali steigti ir valdyti siuntėjai, o transliacijų perdavimo paslaugas jie gali teikti tiek sau, tiek kitiems televizijos transliuotojams ir (ar) retransliuotojams.

Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, kuriais galima teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, arba vietinės skaitmeninės antžeminės televizijos stotys, yra steigiamos, atsižvelgiant į Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą. Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyta, kad gali būti steigiami 8 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai³¹. Iki 2016 m. II ketv. pabaigos jau buvo išduoti³² leidimai naudoti radijo dažnius (kanalus) 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose. Leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų steigimui tiriamojo laikotarpio pabaigoje turėjo trys ūkio subjektai: Telecentras (3 tinklus), Telia (3 tinklus) ir LRT (1 tinklą). 5 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau yra įsteigti, tačiau buvo naudojami tik 4, t. y. jais buvo transliuojamos (retransliuojamos) televizijos programos. Dar du papildomus skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus gali steigti Telecentras ir Telia. Pastaruosius skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus buvo planuojama naudoti plėtojant raiškiosios³³ televizijos programų transliacijas³⁴, tačiau jie gali būti naudojami ir standartinės raiškos³⁵ televizijos programoms transliuoti. Realizavus Telecentro ir Telia radijo dažnių (kanalų) paskyrimus, Lietuvoje galėtų veikti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai. Aštunto skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo steigimą riboja vis dar tebeveikianti analoginė antžeminė televizija Rusijoje. Svarbu paminėti, kad tiriamojo laikotarpio pabaigoje operatoriai turėjo leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) 15 vietinių stočių iš kurių veikė 13. Taigi, šioje pastraipoje pateikta informacija rodo, kad Lietuvoje yra galimybė veikti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams ir 15 vietinių skaitmeninės antžeminės televizijos stočių, kuriomis būtų teikiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos. Tačiau egzistuoja tikimybė, kad ne visi skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, numatyti Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane, arba vietinės antžeminės televizijos stotys bus įsteigtos ir (ar) veiks bei bus teikiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje radijo dažniai (kanalai), kuriuos galima naudoti steigiant skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus arba vietinės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis ir teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, buvo išduoti 15 asmenų (2 iš šių asmenų veiklos 2016 m. I ketv. pabaigoje nevykdė, 1 asmuo – 2016 m. II ketv. nevykdė veiklos).

Transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos. Transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos yra teikiamos kabelinės televizijos tinklais. Įstatymo 3 straipsnio 28 dalyje kabelinės televizijos tinklas apibrėžiamas kaip „daugiausia laidinė infrastruktūra, kurios pagrindinė paskirtis – viešas radijo ar televizijos programų pristatymas ar

³¹ Radijo dažniai (kanalai), numatyti skirti steigti devintą skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, atsižvelgiant į Skaitmeninio dividendo (2010 m. gegužės 6 d. Europos Komisijos sprendimas 2010/267/ES dėl antžeminių sistemų, kuriomis galima teikti elektroninio ryšio paslaugas, naudojimo 790–862 MHz dažnių juostoje Europos Sąjungoje suderintų techninių sąlygų (OL 2010 L 117, p. 95)) vykdumą politiką, buvo panaudoti judriojo ryšio tinklų plėtrai.

³² Leidimai naudoti radijo dažnius (kanalus) I ir II skaitmeninės antžeminės televizijos tinkle išduoti 2005 m. ir pratęsti 2014 m. (leidimas galioja iki 2022 m.); III ir IV skaitmeninės antžeminės televizijos tinkle išduoti 2005 m. ir pratęsti 2016 m. (leidimas galioja iki 2022 m.); V skaitmeninės antžeminės televizijos tinkle išduoti 2012 m. (leidimas galioja iki 2022 m.); VI skaitmeninės antžeminės televizijos tinkle išduoti 2012 m. ir pratęsti 2016 m. (leidimas galioja iki 2022 m.); VII skaitmeninės antžeminės televizijos tinkle išduoti 2011 m. (leidimas galioja iki 2031 m.).

³³ Televizija, kurios vaizdą sudaro ne mažiau kaip 25 kadrai per sekundę, kurių kiekviename yra ne mažiau kaip 720 intensyvumo eilučių, kurių kiekvienoje yra ne mažiau kaip 1280 intensyvumo vaizdo elementų.

³⁴ Skaitmeninės televizijos diegimo Lietuvoje modelio aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 1492 „Dėl Skaitmeninės televizijos diegimo Lietuvoje modelio aprašo patvirtinimo“, (toliau – Skaitmeninės televizijos modelis) 11 punktą ir Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plano 9.1.2 papunktį.

³⁵ Televizijos vaizdo raiška, kai vaizdą sudaro ne mažiau kaip 25 kadrai per sekundę, kurių kiekviename yra 576 intensyvumo eilutės, kurių kiekvienoje yra 720 intensyvumo vaizdo elementų.

paskirstymas“. Kabelinės televizijos tinklas yra elektroninių ryšių tinklas, kurį sudaro tiek pasyvi, tiek aktyvi įranga. Galima išskirti šias kabelinės televizijos tinklo, o taip pat transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų, charakteristikas:

1. Televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais, yra vienintelis televizijos transliacijų teikimo būdas, kai paslauga teikiama ne tik skaitmeniniu, bet ir analoginiu signalu.

2. Analoginės kabelinės televizijos atveju, kabelinės televizijos tinklą sudaro bendraašio (angl. *Coaxial*) kabelio linijos, o signalui stiprinti yra montuojami signalo stiprintuvai.

3. Skaitmeninės kabelinės televizijos atveju, kabelinės televizijos tinklą sudaro bendraašio kabelio linijos ir (arba) šviesolaidinio-bendraašio (angl. *Hybrid Fiber Coaxial*) kabelio linijos. Šios linijos yra jungiamos į koncentracijos taškus, kurie su kabelinės televizijos paslaugų teikėjo buveine yra sujungiami naudojant tam tikras duomenų perdavimo ir (arba) kitas elektroninių ryšių tinklo paslaugas.

4. Bendraašio kabelio linijos ir optinio-bendraašio kabelio linijos yra įveriamos ryšių kabelių kanaluose.

Kabelinės televizijos tinkluose naudojami radijo dažniai (kanalai) nėra laikomi ribotu elektroninių ryšių ištekliumi. Kabelinės televizijos tinklams steigti yra reikalinga fizinė infrastruktūra (pvz., ryšių kabelių kanalai, technologinės patalpos), kuri yra sunkiai dubliuojama.

Kabelinės televizijos tinklai, kuriais yra teikiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, gali steigti visoje Lietuvoje. 2016 m. I ketv. pabaigoje televizijos transliacijas kabelinės televizijos tinklais teikė 31 teikėjas, o geografiškai televizijos transliacijų perdavimo paslaugos kabelinės televizijos tinklais yra teikiamos 72 Lietuvos miestuose ir miesteliuose.

Televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais, yra pačios populiariausios (žr. 4.1.1.1 skyriaus 2 pav.) ir 2016 m. I ketv. pabaigoje kabelinės televizijos paslaugomis naudojosi 396,6 tūkst. abonentinų.

Transliacijų perdavimo MDTV tinklais paslaugos. Televizijos transliacijų perdavimo MDTV tinklais paslaugų charakteristikos yra panašios į televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų charakteristikas, tačiau yra ir skirtumų. Toliau yra pateikiamos televizijos transliacijų perdavimo MDTV tinklais charakteristikos:

1. Televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, yra išspinduliuojamos į aplinką, naudojant transliacijų perdavimo priemones (pvz., antžeminius statinius, antenas, siųstuvus ir kt.).

2. Steigiant MDTV tinklus yra naudojami radijo dažniai (kanalai) iš 2200–2290 MHz radijo dažnių juostos.

3. Televizijos transliacijos iš televizijos programų transliuotojo arba retransliuotojo buveinės iki MDTV tinklo stoties yra pristatomos naudojant tam tikras duomenų perdavimo paslaugas ir (arba) kitas elektroninių ryšių tinklo paslaugas.

Transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos. Transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos yra teikiamos plačiajuosčio ryšio tinklais, naudojant interneto protokolo (angl. *Internet Protocol, IP*) technologiją. Galima išskirti šias IPTV tinklo ir transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų charakteristikas:

1. Teikiant transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas, vaizdas ir garsas verčiamas skaitmeniniu signalu, kuris plačiajuosčio ryšio tinklais yra perduodamas žiūrovams arba klausytojams.

2. Plačiajuosčio ryšio tinklą sudaro prieigos tinklas, sudarytas iš šviesolaidinių ryšio linijų³⁶, metalinės vytytos poros ryšio linijų³⁷, ekranuotų vytytos poros ryšio linijų (angl. *Shielded Twisted*

³⁶ Tais atvejais, kai šviesolaidinė linija atvedama iki paslaugų gavėjo gyvenamosios vietos (angl. *Fiber To The Home, FTTH*).

³⁷ Tais atvejais, kai metalinė vyta pora yra atvesta iki paslaugų gavėjo gyvenamosios vietos, o paslaugos yra teikiamos naudojant skaitmeninės abonentinės linijos technologiją (angl. *Digital Subscriber Line, xDSL*).

Pair, STP) ir neekranuotų vytos poros ryšio linijų (angl. *Unshielded Twisted Pair, UTP*)³⁸, ir pagrindinis tinklas, kurį sudaro įvairios duomenų perdavimo linijos.

3. Metalinės vytos poros, šviesolaidinės, ekranuotos vytos poros ir neekranuotos vytos poros ryšio linijos yra klojamos ryšių kabelių kanaluose.

4. Teikiant IPTV transliacijas, o taip pat transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas, naudojamos specialios plačiajuosčio ryšio paslaugos: galutinių paslaugų gavėjų identifikavimas, apskaita ir apmokestinimas, turinio valdymas ir pan.

5. IPTV transliacijos iš kito plačiajuosčio ryšio tinklais perduodamo duomenų srauto ir turinio yra išskiriamos, naudojant specialius priedėlius (angl. *Set-top Box*) arba kompiuterio ir kito įrenginio programinę įrangą.

6. IPTV tinklais perduodant televizijos programas, reikalingas spartus interneto ryšys. Interneto protokolas (IP) jautrus vėlavimui, duomenų paketų praradimams, todėl esant nepakankamai interneto ryšio kokybei, gali nukentėti vaizdo ir garso kokybė, t. y. vaizdas ir garsas gali trūkinėti, o taip pat gali būti iškraipytas.

IPTV tinklams steigti nėra reikalingi radijo dažniai (kanalai), kurie yra reikalingi skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams steigti. IPTV tinklams steigti yra reikalinga fizinė infrastruktūra (pvz., ryšių kabelių kanalai, technologinės patalpos), kuri yra sunkiai dubliuojama. Steigiant IPTV tinklus, taip pat reikalinga programinė ir techninė įranga, kuri užtikrintų pakankamą greitaveiką arba tinklo išteklių panaudojimą taip, kad plačiajuosčio ryšio tinklu būtų perduotos kokybiškos televizijos transliacijos.

IPTV tinklai, kuriais yra teikiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, gali steigtis visoje Lietuvoje. 2016 m. I ketv. pabaigoje televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas teikė 15 teikėjų, o geografiškai televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos yra teikiamos visoje Lietuvoje, kur yra steigiami plačiajuosčio ryšio tinklai.

Televizijos transliacijos IPTV tinklais yra antroje vietoje pagal televizijos transliacijų teikimo būdų populiarumą. 2016 m. I ketv. pabaigoje 186,9 tūkst. abonentų naudojo IPTV paslaugomis. Atsižvelgiant į tai, kad tiriamuoju laikotarpiu televizijos transliacijos buvo galima žiūrėti IPTV tinklais ir šių paslaugų abonentų skaičius išaugo 57,1 proc. arba 67,9 tūkst. abonentų, transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos gali būti vertinamos kaip alternatyva kitoms transliacijų perdavimo paslaugoms.

Transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos. Transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugai būdingos šios charakteristikos:

1. Transliacijos, naudojant specialias Žemės stotis, paskirtais radijo dažniais (kanalais) yra perduodamos į geostacionarioje orbitoje skriejantį dirbtinį Žemės palydovą (palydovus). Dirbtinis Žemės palydovas yra iškeliamas į geostacionarią orbitą (apie 36,0 tūkst. km aukščio nuo Žemės paviršiaus).

2. Palydovas gautas transliacijas perduoda atgal į Žemę. Palydovo paslaugų teikimo zona gali apimti daugiau nei vieną valstybę.

3. Norint priimti televizijos transliacijas yra reikalinga parabolinė antena („lėkštė“), mažatriukšmis stiprintuvas „galvutė“, palydovinis imtuvas arba palydovinės televizijos kompiuterinė plokštė ir kortelė³⁹.

Tiriamuoju laikotarpiu vartotojai galėjo matyti mokamas ir nemokamas televizijos transliacijas palydovinio ryšio tinklais. Žiūrovas, žiūrėdamas nemokamos televizijos transliacijas, transliuojamas palydovinio ryšio tinklais, galėjo matyti vieną lietuvišką programą – „LRT Lituanica“. Ši programa yra transliuojama Europoje ir Šiaurės Amerikoje. Žiūrovas, žiūrėdamas mokamos televizijos transliacijas, transliuojamas palydovinio ryšio tinklais galėjo matyti daugiau lietuviškų programų. Lietuvoje tiriamuoju laikotarpiu ir tyrimo metu mokamas televizijos

³⁸ Tais atvejais, kai šviesolaidinė linija atvedama iki paslaugų gavėjo namo (angl. *Fiber To The Building, FTTB*) arba paslaugas teikiant vietiniais tinklais (angl. *Local Area Network, LAN*).

³⁹ Kortelė – kodavimo vienetą, kuris, įdiegtas į įrangą, leidžia klientui priimti koduotas televizijos programas, adresu: <https://www.viasat.lt/uzsisakykite/naudanga/sutarties-salygos/tipines> <Informacija rinkta 2016 m. gruodžio 15 d.>

transliacijas, kurios suteikė galimybę matyti daugiau nei vieną lietuvišką programą, teikė vienas ūkio subjektas – AS „Viasat“, kurio paslaugomis 2016 m. I ketv. pabaigoje naudojos 81,0 tūkst. abonentų.

Išvada:

Atsižvelgiant į anksčiau pateiktą informaciją, šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime toliau nagrinėjamos šios transliacijų perdavimo paslaugos:

1. transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos;
2. transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos;
3. transliacijų perdavimo MDTV tinklais paslaugos;
4. transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos;
5. transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos.

4.2.3. Transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizė

Lietuvoje tiriamuoju laikotarpiu buvo galima matyti nemokamas (nekoduotas) ir mokamas (koduotas) transliacijas (žr. ataskaitos 4.1.1.1 skyrių). Vartotojai galėjo matyti televizijos transliacijas, transliuojamas arba retransliuojamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir internetu (žr. 2 pav.). Kaip nurodyta ataskaitos 4.2.2 skyriuje, televizijos transliacijų teikimo vartotojui būdas parodo ir transliacijų perdavimo būdą.

Atsižvelgiant į tai, kad transliacijos gali būti mokamos ir nemokamos, o taip pat į tai, kad tiriamuoju laikotarpiu televizijos transliacijos buvo teikiamos keliais būdais (skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, MDTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais), televizijos transliacijų perdavimo paslaugų apibrėžimo ataskaitos taškas galėtų būti televizijos transliacijų perdavimo paslaugų skaidymas į mokamų ir nemokamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugas arba televizijos transliacijų perdavimo paslaugų skaidymas į transliacijų perdavimo paslaugas pagal konkrečias technologijas. Galiausiai, televizijos transliacijų perdavimo paslaugų skaidymas galėtų būti atliekamas dviem anksčiau paminėtais aspektais: transliacijų perdavimo paslaugos galėtų būti skaidomos į mokamų ir nemokamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, o šios paslaugos galėtų būti skaidomos papildomai į transliacijų perdavimo paslaugas pagal konkrečias technologijas.

Atsižvelgiant į atliktą televizijos transliacijų, teikiamų skirtingais būdais, pakeičiamumo analizę (žr. ataskaitos 4.1 skyrių), Tarnybos vertinimu, transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizę tikslinga atlikti vertinant, ar transliacijų perdavimo skirtingais būdais teikiamos paslaugos yra pakeičiamos viena kitomis iš paklausos ir pasiūlos pusės ir tokiu būdu nustatyti, kuriais būdais teikiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos gali sudaryti vieną rinką. Toks televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, teikiamų skirtingais būdais, pakeičiamumo analizės ataskaitos taškas geriausiai atspindės televizijos programų transliavimo veiklos reglamentavimą Lietuvoje ir konkrečios transliacijų perdavimo paslaugos pasirinkimo priežastis. Tokio pasirinkimo argumentai išsamiau yra aprašyti toliau.

Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimas. Transliavimo ir retransliavimo veikla Lietuvoje yra licencijuojama (VIĮ 31 straipsnio 1 dalis), o licencijos išduodamos konkurso ir ne konkurso būdu. Tais atvejais, kai televizijos programoms transliuoti yra būtini radijo dažniai, LRTK, atsižvelgdama į konkretaus radijo dažnio (kanalo) paskirtį, konkurso būdu išduoda transliavimo licencijas, kurios suteikia teisę (VIĮ 31 straipsnio 2 dalis):

1. įrengti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus;
2. naudoti savo turimus elektroninių ryšių tinklus;
3. naudotis trečiosios šalies teikiama siuntimo paslauga.

Be konkurso išduodamos transliavimo licencijos vykdyti šią veiklą (VIĮ 31 straipsnio 12 dalis):

1. mokslo ir studijų institucijoms arba švietimo įstaigoms – šviečiamosioms ir kultūrinėms televizijos programoms transliuoti iki 20 W galios antžeminėmis televizijos stotimis;
2. televizijos programoms transliuoti kabelinės televizijos tinklais;
3. televizijos programoms transliuoti elektroninių ryšių tinklais, kurių pagrindinė paskirtis nėra televizijos programų transliavimas ir (ar) retransliavimas.
4. televizijos programoms transliuoti ir (ar) retransliuoti per dirbtinį Žemės palydovą (palydovus);
5. kitais atvejais, kai tai numatyta Radijo dažnių skyrimo plane.

Licencija nėra reikalinga, kai vykdoma transliavimo ir (ar) retransliavimo veikla, skirta teikti Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete arba užsakomąsias visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugas (VII 33 straipsnio 1 dalis).

Atsižvelgiant į šiuos licencijuojamos ir nelicencijuojamos veiklos atvejus, matyti, kad licencija transliuoti ir (arba) retransliuoti televizijos programas konkurso būdu yra išduodama tai veiklai, kurioje yra naudojamas ribotas išteklius – radijo dažnis (kanalas), t. y. televizijos programoms transliuoti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. Pastebėtina tai, kad į LRTK išduodamą transliavimo ir (arba) retransliavimo licenciją, suteikiančią teisę naudotis siuntėjo paslaugomis, be kitų transliavimo ir (arba) retransliavimo veiklos vykdymo sąlygų yra įrašomas konkretus siuntėjas (Įstatymo 49 straipsnio 3 dalis). Riboti radijo dažniai (kanalai) ir veiklos licencijavimas, ypač situacijoje, kai į licenciją yra įrašomas konkretus siuntėjas, yra ribojantis elementas, kuris gali įtakoti konkurenciją, perkant ir teikiant transliacijų perdavimo paslaugas.

Organizuojant konkursą licencijai televizijos programoms transliuoti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais gauti, nėra nurodoma, kokios programos – mokamos ar nemokamos – turi būti transliuojamos arba retransliuojamos. Transliuotojas arba retransliuotojas pats sprendžia kokios programos bus transliuojamos arba retransliuojamos, ir konkurso būdu jis renkasi transliacijų perdavimo paslaugų teikėją (siuntėją).

Ūkio subjektai, kuriems transliavimo (retransliavimo) licencija išduodama ne konkurso būdu (televizijos programų transliuotojai ir retransliuotojai kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais) netiesiogiai teikia transliacijų perdavimo paslaugas ir transliuotojams, kurie savo programas transliuoja skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, pirkdami transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas. Televizijos programų transliuotojai arba retransliuotojai kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais surenka televizijos programas iš televizijos transliacijų teikėjų arba televizijos programų kūrėjų, jas sujungia į paslaugų rinkinius ir šiuose rinkiniuose esančias programas retransliuoja žiūrovams (žr. 11 pav.). Paprastai televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais, teikėjai yra šių elektroninių ryšių tinklų, kuriais televizijos transliacijos yra pateikiamos žiūrovams, steigėjai ir valdytojai. Tai reiškia, kad televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, teikėjai tiesiogiai teikia transliacijų perdavimo paslaugas sau, kaip retransliuotojui, ir netiesiogiai teikia transliacijų perdavimo paslaugas televizijos programų transliuotojams.

Pastebėtina tai, kad 2010 m., atlikus VII 33 straipsnio pakeitimus, buvo sumažintas privalomų retransliuoti televizijos programų skaičius (privaloma retransliuoti tik nekodotas LRT televizijos programas). Dėl šio pakeitimo televizijos programų transliuotojams buvo sukurtos sąlygos reikalauti atlygio iš retransliuotojų, kurie retransliuoja televizijos programų transliuotojų parengtas lietuviškas televizijos transliacijas (programas), kas faktiškai ir vyko tiriamuoju laikotarpiu. Televizijos programų retransliuotojai kabelinės televizijos tinklais, MDTV tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, siekdami išlaikyti savo teikiamų paslaugų patrauklumą vartotojui, yra suinteresuoti, kad žiūrovai galėtų matyti lietuviškas televizijos programas, kurios yra transliuojamos nemokamai skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šiame ataskaitos skyriuje, ir į tai, kokiais būdais televizijos programos tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo transliuojamos, galima išskirti šias televizijos transliacijų perdavimo paslaugas:

1. televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos;
2. televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos;
3. televizijos transliacijų perdavimo MDTV tinklais paslaugos;
4. televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos;
5. televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos.

Pažymėtina, kad atliekant vertikaliai susijusių mažmeninių elektroninių ryšių paslaugų analizę, ataskaitos 4.1.1 skyriuje, buvo nustatyta, kad televizijos transliacijos, teikiamos MDTV tinklais, ir televizijos transliacijos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais, yra pakeičiamos tarpusavyje iš pasiūlos ir paklausos pusės, bei sudaro vieną televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinką. Tokie išvada daugiausia įtakos turėjo tai, kad MDTV tinklai yra naudojami transliuoti ir (arba) retransliuoti televizijos programas tose vietovėse, kurios nėra padengtos kabelinės televizijos tinklais, t. y. naudodami MDTV technologiją, kabelinės televizijos tinklų steigėjai išplečia kabelinės televizijos tinklų geografinę teritoriją. Atsižvelgiant į pateiktą informaciją, darytina išvada, kad televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos ir televizijos transliacijų perdavimo MDTV tinklais paslaugos yra laikytinos technologiškai pakeičiamomis paslaugomis ir toliau šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime vadinama televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugomis.

Taigi, įvertinant tai, kas nurodyta anksčiau, toliau atliekama pakeičiamumo tarp šių televizijos transliacijų perdavimo paslaugų analizė:

1. televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų;
2. televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų;
3. televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų;
4. televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų;

4.2.3.1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugų pakeičiamumo analizė

Šiame ataskaitos skyriuje yra atliekama analizė, ar televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis iš paklausos ir pasiūlos pusės.

Prieš atliekant paslaugų pakeičiamumo analizę, tikslinga nustatyti, kas tiriamuoju laikotarpiu buvo televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjai ir teikėjai, kokias programas, kokioje teritorijoje transliavo (retransliavo), ar jos buvo mokamos (žr. 4 lentelė).

4 lentelė. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjai ir teikėjai.

Eil. Nr.	Televizijos transliacijų skaičius (programų pavadinimai)	Transliacijų perdavimo paslaugų gavėjas (transliuotojas, retransliuotojas)	Televizijos transliacijos tipas: nemokama / mokama	Televizijos transliacijų teritorija	Transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas
1.	5 („LNK“, „TV1“, „Info TV“, „Liuks!“, „BTV“)	UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“	nemokama	Lietuvos Respublika	Telecentras
2.	3 („TV3“, „TV6“, „TV8“)	UAB „TV3“	nemokama	Lietuvos Respublika	Telecentras
3.	1 („Lietuvos rytas.tv“) ¹	UAB „Lietuvos ryto“ televizija	nemokama	Lietuvos Respublika	Telecentras

Eil. Nr.	Televizijos transliacijų skaičius (programų pavadinimai)	Transliacijų perdavimo paslaugų gavėjas (transliuotojas, retransliuotojas)	Televizijos transliacijos tipas: nemokama / mokama	Televizijos transliacijų teritorija	Transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas
4.	2 („LRT Kultūra“, „LRT Televizija“) ²	LRT	nemokama	Lietuvos Respublika	Telecentras
5.	1 („TV Polonia“)	Telia (retransliuoja)	nemokama	Lietuvos Respublika	Telia
6.	23 programos ³	Telia (retransliuoja)	mokama	Lietuvos Respublika	Telia
7.	1 („Aidas“)	UAB „Aidas“	nemokama	Elektrėnai, Trakai ir šių miestų apylinkės	Česlovas Rulevičius
8.	1 („Dzūkijos televizija“)	VšĮ Alytaus regioninė televizija	nemokama	Alytus ir miesto apylinkės	VšĮ Alytaus regioninė televizija
9.	1 („LN televizija“)	VšĮ „LN televizija“	nemokama	Plungė ir miesto apylinkės	UAB „Balticum TV“
10.	1 („Marijampolės televizija“)	VšĮ Marijampolės televizija	nemokama	Marijampolė ir miesto apylinkės	VšĮ Marijampolės televizija
11.	1 („PTV“) ⁴	V. Krušnos IĮ	nemokama	Alytaus ir miesto apylinkės	V. Krušnos IĮ
12.	1 („Pūkas TV“) ⁵	UAB „Pūkas“	nemokama	Kaunas ir miesto apylinkės	UAB „Pūkas“
13.	1 („Roventos TV“)	UAB „Roventa“	nemokama	Mažeikiai ir miesto apylinkės	UAB „Roventa“
14.	1 („Šiaulių televizija“)	UAB Šiaulių apskrities televizija	nemokama	Šiauliai ir miesto apylinkės	UAB Šiaulių apskrities televizija
15.	1 („TV medica“)	UAB „TV7“	nemokama	Jonava ir miesto apylinkės	UAB „TV7“
16.	1 („Ventos regioninė televizija“)	UAB „Ilora“	nemokama	Venta ir miesto apylinkės	UAB „Ilora“
17.	1 („Kėdainių krašto televizija“)	UAB Kėdainių krašto televizija	nemokama	Kėdainiai ir miesto apylinkės	UAB Kėdainių krašto televizija
18.	1 (Šiaulių regiono televizija „Etaplius“) ⁶	„Splus“, UAB	nemokama	Šiauliai ir miesto apylinkės	UAB Šiaulių apskrities televizija
19.	10 programų ⁷	UAB „Balticum TV“ (retransliuoja)	mokama	Klaipėda ir miesto apylinkės	UAB „Balticum TV“
20.	9 programos ⁸	UAB „Balticum TV“ (retransliuoja)	mokama	Plungė ir miesto apylinkės	UAB „Balticum TV“
21.	8 programos ⁹	UAB „Balticum TV“ (retransliuoja)	mokama	Vilnius ir miesto apylinkės	Telecentras

Lentelės paaiškinimai:

¹ – LRKT 2015 m. gegužės 13 d. sprendimu Nr. KS-116 „Dėl UAB „Lietuvos ryto“ televizija licencijos Nr. T392ST sąlygų pakeitimo“ nuo 2015 m. liepos 1 d. UAB „Lietuvos ryto“ televizijai suteikta teisė transliuoti televizijos programą „Lietuvos rytas.tv“ per antrąjį Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą (nuo 2016 m. liepos 1 d. per pirmąjį Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą).

² – 2016 m. birželio 3 d. pradėjo veikti LRT skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas, kuriuo yra transliuojamos 3 LRT televizijos programos. Iki 2016 m. birželio 3 d. 2 LRT televizijos programos („LRT Kultūra“, „LRT Televizija“) buvo transliuojamos Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu.

³ – „Eurosport“, „National Geographic“, „Pirmais Baltijos Kanals Lietuva“, „Balticum Auksinis“, „TNT International“, „TVCI“, „KidZone TV“, „Sport 1“, „Discovery Channel“, „FOX“, „Viasat Nature“, „Travel channel“ (7:00-23:00) / „Playboy TV“ (23:00-7:00), „Setanta Sports Eurasia“, „Nickelodeon European“, „MTV Hits UK“, „Sony Entertainment Television“, „Dozhd“, „BBC World News“, „Sony Turbo (Baltics)“, „FOXlife“, „Cartoon Network“, „Vh1 Europe“, „Euronews“ (LRKT 2016 m. birželio 6 d. sprendimas Nr. KS-111 „Dėl Teo LT, AB licencijos Nr. LC-406 (T406ST) sąlygų pakeitimo“).

⁴ – LRKT 2016 m. gegužės 4 d. sprendimu Nr. KS-96 „Dėl V. Krušnos Individualios įmonės licencijos Nr. T076 galiojimo panaikinimo“ nuo 2016 m. birželio 15 d. panaikinta V. Krušnos IĮ licencija, suteikianti teisę verstis televizijos programų transliavimo nekodotu būdu per antžeminę analoginę televizijos stotį 12 televizijos kanalų Peršėkininkuose (Alytaus r.) veikla, įrengti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus.

⁵ – papildomai LRTK 2016 m. rugpjūčio 31 d. sprendimu Nr. KS-142 „Dėl konkurso retransliuojamo turinio licencijai televizijos programai retransliuoti, naudojant 55 televizijos kanalą Alytuje, gauti laimėtojo patvirtinimo ir licencijos išdavimo“ nuo 2016 m. spalio 1 d. televizijos programa „Pūkas TV“ bus retransliuojama VšĮ Alytaus regioninės televizijos (Alytuje ir miesto apylinkėse).

⁶ – Šiaulių regiono televizija „Splius“ pakeitė pavadinimą į Šiaulių regiono televizija „Etaplius“ (LRTK 2016 m. gegužės 18 d. sprendimas Nr. KS-102 „Dėl Splius, UAB licencijos Nr. T214S sąlygų pakeitimo ir išdėstymo nauja redakcija“).

⁷ – „Balticum Auksinis“, „Balticum televizija“, „Nat Geo Wild“, „NTV Mir Lithuania“, „Cartoon Network“, „Eurosport“, „Discovery Channel“, „Pirmais Baltijos Kanals Lietuva“, „FOX“, „Balticum Platinum“ (LRTK 2016 m. rugsėjo 28 d. sprendimas Nr. KS-170 „Dėl UAB „Balticum TV“ licencijos Nr. T432 išdėstymo nauja redakcija“).

⁸ – „Balticum Auksinis“, „Balticum televizija“, „Nat Geo Wild“, „NTV Mir Lithuania“, „Cartoon Network“, „Eurosport“, „Discovery Channel“, „Pirmais Baltijos Kanals Lietuva“, „Balticum Platinum“ (LRTK 2016 m. balandžio 20 d. sprendimas Nr. KS-82 „Dėl UAB „Balticum TV“ licencijos Nr. T445 išdėstymo nauja redakcija“).

⁹ – „Eurosport“, „Balticum televizija“, „Balticum Platinum“, „Cartoon Network“, „Pirmais Baltijos Kanals Lietuva“, „Discovery Channel“, „National Geographic Wild“, „NTV Mir Lithuania“ (LRTK 2015 m. rugpjūčio 5 d. sprendimas Nr. KS-147 „Dėl UAB „Balticum TV“ licencijos Nr. T261S sąlygų pakeitimo“).

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Kaip matyti iš 4 lentelėje pateiktos informacijos, naudojant televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, buvo transliuojamos ir retransliuojamos tiek mokamos (koduotos), tiek nemokamos (nekodeuotos) televizijos transliacijos. Taip pat matyti, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos buvo teikiamos tiek visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje (skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais), tiek tam tikrose vietovėse (vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis). Atitinkamai televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos buvo teikiamos sau arba kitiems televizijos transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais teikėjams (transliuotojams). Televizijos transliacijų perdavimo paslaugas 2016 m. I ketv. pabaigoje teikė 13 asmenų (nuo 2016 m. birželio 15 d. – 12 asmenų).

Iš 4 lentelėje pateiktos informacijos taip pat matyti, kad tiriamuoju laikotarpiu transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjai tiek visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, tiek atskirose vietovėse perdavė tiek mokamas, tiek nemokamas televizijos transliacijas. 2016 m. I ketv. pabaigoje skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais buvo perduodama 12 nemokamų (nekodeuotų) televizijos transliacijų, matomų visoje Lietuvoje (nuo 2016 m. birželio 3 d. pradėta transliuoti dar viena televizijos programa – „LRT Televizija HD“) ir 12 nemokamų (nekodeuotų) televizijos transliacijų, matomų tam tikrose Lietuvos vietovėse (nuo 2016 m. birželio 15 d. nebetransliuojama „PTV“ televizijos programa). 2016 m. I ketv. pabaigoje bent 79,5 proc. Lietuvos gyventojų galėjo matyti 23 mokamas televizijos transliacijas, retransliuojamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais (jas teikė Telia). Vilniuje ir Plungėje UAB „Balticum TV“ retransliavo 9 mokamas televizijos transliacijas, o Klaipėdoje – 10 mokamų televizijos transliacijų. Atsižvelgiant į išdėstytą šioje pastraipoje, atliekant transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais pakeičiamumo analizę, tikslinga atskirai vertinti, ar nemokamų ir mokamų televizijos transliacijų teikėjų perkamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra pakeičiamos kitomis televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis iš paklausos ir pasiūlos pusės.

Pakeičiamumo iš paklausos pusės analizė

Nemokamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugų pakeičiamumo analizė. 2016 m. I ketv. pabaigoje žiūrovai galėjo matyti 12 (nuo 2016 m. birželio 3 d. papildomai transliuojama „LRT Televizija HD“) nemokamų televizijos transliacijų, matomų visoje Lietuvoje, ir 12 (nuo 2016 m. birželio 15 d. nebetransliuojama „PTV“) nemokamų televizijos transliacijų, matomų atskirose vietovėse.

Nemokamos televizijos transliacijos 2016 m. I ketv. pabaigoje ir šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis, palydovinio ryšio tinklais⁴⁰. Nemokamų televizijos transliacijų teikimo sąnaudos dažniausiai padengiamos iš pajamų⁴¹, gautų parduodant transliacijų laiką reklamos teikėjams. Kuo didesnę auditoriją pasiekia televizijos transliuotojas, tuo daugiau pajamų jis gali tikėtis gauti iš reklamos teikėjų. Dėl to nemokamų televizijos programų transliuotojams yra svarbu pasiekti kuo didesnę auditoriją. Apklausos metu nustatyta, kad 46,6 proc. vartotojų Lietuvoje žiūri nemokamas televizijos transliacijas (iš jų 33,9 proc. vartotojų žiūri tik nemokamas televizijos transliacijas, o 12,7 proc. mokamas ir nemokamas televizijos transliacijas) (žr. 4.1.1.1 ataskaitos skyrių 4 pav.) ir 72,1 proc. iš jų rinkosi žiūrėti/ nemokamas televizijos transliacijas, teikiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, tai tiriamojo laikotarpio pabaigoje televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, auditorija sudarė 36,6 proc. visos žiūrovų auditorijos. Dėl teigiamos pasiekiamos auditorijos ir gautinų reklamos pajamų koreliacijos, auditorijos mažėjimas darytų neigiamą įtaką televizijos transliuotojų pajamoms iš reklamos, o tai darytų neigiamą įtaką nemokamų televizijos programų transliuotojų motyvams atsisakyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. Vienam televizijos transliuotojui – LRT – ribojantis veiksnys atsisakyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų yra reikalavimas užtikrinti televizijos programų transliavimą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Lietuvos Respublikos Lietuvos radijo ir televizijos įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje yra nurodyta, kad LRT transliuojamų televizijos programų priėmimo zona aprėpia visą Lietuvos Respublikos teritoriją. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2016 m. birželio 3 d. Telecentras kartu su LRT įdiegė naują LRT skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, kuris apima 97,3 proc. Lietuvos teritorijos ir pasiekia 99,3 proc. Lietuvos gyventojų. Naujas LRT tinklas užtikrina, kad visi Lietuvos gyventojai turėtų galimybę nemokamai matyti visas LRT transliuojamas televizijos programas. Todėl LRT, vadovaudamasi jos veiklą reglamentuojančiais įstatymais, privalo nemokamai transliuoti savo televizijos programas antžeminiu tinklu, nepriklausomai nuo to, kaip pasikeistų televizijos transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos.

Anketoje Tarnyba respondentų teiravosi, kokius jų veiksmus sąlygotų tai, jei jų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjas padidintų savo teikiamų paslaugų kainą 5–10 proc. (su sąlyga, kad kainų padidėjimas truks mažiausiai 1 metus), o kitos sąlygos nesikeistų. Keturi respondentai nurodė, kad jas pakeistų kitomis televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis, pavyzdžiui, televizijos transliacijomis, teikiamomis kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir (ar) palydovinio ryšio tinklais. Atkreiptinas dėmesys, kad iš pastarųjų respondentų trys šiuo metu naudojami ir televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir (ar) palydovinio ryšio tinklais, perdavimo paslaugomis. Analizuojant kitus respondentų atsakymų pasirinkimo variantus, pastebėtina, kad nė vienas iš jų nesirinktų kito televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo. Vadovaujantis vieno iš pagrindinių nemokamų televizijos programų transliuotojo atsakymu Lietuvoje „šiuo metu nėra alternatyvų“, t. y. nėra galimybės pasirinkti alternatyvų transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją. Galimybės vystyti nuosavą televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų tinklą ir sau teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas be LRT, kuris šiuo metu turi įsteigęs atskirą LRT tinklą, svarsto tik vienas respondentas. Pastarasis respondentas tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo

⁴⁰ Nemokamos televizijos transliacijos tiriamojo laikotarpio pabaigoje ir tyrimo metu buvo teikiamos ir palydovinio ryšio tinklais. Tačiau palydovinio ryšio tinklais buvo transliuojama tik viena lietuviška programa, kuri buvo skirta užsienyje gyvenantiems lietuviams. Visos kitos palydovinio ryšio tinklais nemokamai transliuojamos programos buvo užsienio televizijos programos. Atsižvelgiant į tai, kad tiriamuoju laikotarpiu palydovinio ryšio tinklais buvo transliuojama tik viena lietuviška programa, pakeičiamumo analizė yra atliekama tik nemokamų televizijos transliacijų, transliuojamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, pusės.

⁴¹ Nemokamų televizijos programų transliuotojai savo veiklą taip pat gali finansuoti kitais pajamų ir pinigų įplaukų šaltiniais (pvz., naudojant specialių fondų paramą).

transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjas tam tikroje Lietuvos vietovėje. Devyni respondentai nurodė, kad esant ilgalaikiam, mažiausiai 1 metų laikotarpiui, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų padidėjimui, nekeistų nei paslaugos gavimo būdo, nei teikėjo. Du iš minėtų devynių respondentų nurodė, kad tokiam sprendimui turi įtakos, tai, kad neturint pasirinkimo alternatyvų jų sprendimai ir veiksmai yra labai ribojami, t. y. neturint galimybių pasirinkti kitą televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją ar steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, jie, norėdami pasiekti didelę dalį Lietuvos vartotojų, yra priversti naudotis esamo televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo paslaugomis. Du respondentai, anketose nurodė, kad svarstytų galimybes mažinti perkamų paslaugų apimtį arba nutrauktų nemokamų televizijos transliacijų teikimą skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. Nemokamų televizijos programų transliuotojų atsakymai rodo, jog jie patys nėra tvirtos nuomonės, kad atsisakytų transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų. Tai parodo, kad jie būtų linkę toliau naudotis transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis, o ne jų atsisakyti. Apibendrinus visų respondentų anketose pateiktą nuomonę, darytina išvada, kad dauguma televizijos programų transliuotojų, televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainai pakilus 5–10 proc., nebūtų paskatinti šios paslaugos pirkti iš kito teikėjo arba šią paslaugą keisti kitu būdu teikiama transliacijų perdavimo paslauga.

Į klausimą, kodėl dauguma televizijos transliacijų teikėjų anketose nurodė, kad transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos kainos padidėjimas 5–10 proc., jų vertinimu nėra reikšmingas, atsakymo galima ieškoti, analizuojant, kokią dalį išlaidos, patiriamos perkant transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms sudaro transliuotojų sąnaudose. Tarnybos skaičiavimais pagrindinių televizijos programų transliuotojų (LRT, UAB „TV3“, UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“, UAB „Lietuvos ryto“ televizija) 2015 m. sąnaudose išlaidos, patiriamos perkant televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, svyravo nuo 1,8 iki 5,6 proc. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms padidėjus 10 proc., Tarnybos skaičiavimais, išlaidos, susijusios su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų pirkimu, sudarytų 2–6,1 proc. didžiųjų televizijos transliacijų rinkos dalyvių teikiamų nemokamų televizijos programų transliuotojų paslaugų savikainoje. Atsižvelgiant į tai, išlaidos, patiriamos perkant televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, sudaro nežymią dalį televizijos programų transliuotojų sąnaudų ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų didėjimas nelaikytinas veiksniu, kuris būtų priežastimi nuspręsti nebepirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

Kai kuriais atvejais nemokamos televizijos transliacijos yra pateikiamos žiūrovams ir kaip mokamų televizijos transliacijų sudėtinė dalis. Tačiau tokiu atveju motyvas nemokamas televizijos transliacijas perduoti kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, gali kilti labiau ne iš nemokamų televizijos transliacijų teikėjų, o iš mokamų televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, ir palydovinio ryšio tinklais teikėjų, t. y. mokamų televizijos transliacijų teikėjai – retransliuotojai – yra suinteresuoti, kad jų paslaugų rinkiniuose būtų lietuviškos programos. Atkreiptinas dėmesys, kad po 2010 m. VII pakeitimo, sumažėjus privalomų retransliuoti televizijos transliacijų skaičiui, televizijos programų transliuotojams buvo sukurtos sąlygos gauti atlygį iš retransliuotojų, kurie retransliuoja jų kuriamas televizijos transliacijas.

Atsižvelgiant į tai, kad nemokamos televizijos programų transliuotojui atsisakius televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, žiūrovų auditorija sumažėtų 36,6 proc. ir tai darytų neigiamą įtaką jo gaunamoms pajamoms, o taip pat į tai, kad išlaidos, patiriamos perkant transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas sudaro nedidelę dalį nemokamų televizijos programų transliuotojų sąnaudų, darytina

išvada, kad nemokamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis iš paklausos (transliuotojų) pusės.

Mokamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir paslaugų pakeičiamumo analizė. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje Telia ir UAB „Balticum TV“ naudojo televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas ir jų pagalba teikė mokamas televizijos transliacijas. Taigi, toliau yra vertinama, ar padidėjus televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms, Telia ir UAB „Balticum TV“ atsisakytų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir pirktų televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir (arba) paslaugas.

Telia ir UAB „Balticum TV“ yra retransliuotojai, kurie sudaro užsienio televizijos programų paketus ir juos pateikia žiūrovams. Pastebėtina, kad Telia ir UAB „Balticum TV“ neretransliuoja nemokamų televizijos transliacijų atskirai, tačiau sudaro galimybę savo abonementams, naudojantis ta pačia įranga, matyti ir nemokamas televizijos transliacijas. Atsižvelgiant į tai, Telia ir UAB „Balticum TV“ mokamų televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, patrauklumas priklauso ir nuo žiūrovo galimybės matyti nemokamas televizijos transliacijas. Atsisakius televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir jas keičiant televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis, Telia ir UAB „Balticum TV“ patirtų papildomas išlaidas (kurias sudarytų įrangos keitimas, tinklo plėtra arba jo steigimas) žiūrovams migruojant prie kitų televizijos transliacijų pateikimo būdų ir dėl užmokesčių televizijos transliacijų teikėjams už jų kuriamų televizijos programų retransliavimą. Telia ir UAB „Balticum TV“ naudojo ne tik Telecentro teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, bet jas teikė ir patys sau. Taigi, jei Telia ir UAB „Balticum TV“ atsisakytų Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, tačiau toliau teiktų transliacijų perdavimo paslaugas sau, galimai sumažėtų Telia ir UAB „Balticum TV“ retransliuojamų televizijos programų skaičius, o tai atitinkamai turėtų įtakos abonentų skaičiui. Pažymėtina, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu Telia atsisakė Telecentro teikiamų televizijos transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, padidindamas savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų pajėgumą⁴². Tačiau tokiu būdu Telia sumažino savo siūlomą televizijos programų paketą 4 televizijos programomis. Dėl to, tikėtina sumažėja jo teikiamų paslaugų patrauklumas vartotojui.

Tarnyba, atsižvelgdama į aukščiau pateiktus argumentus, daro išvadą, kad mokamų televizijos transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais teikėjams televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis iš paklausos pusės.

Išvada:

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais paslaugomis iš paklausos (transliuotojų ir retransliuotojų) pusės.

⁴² Telia pranešimas „Telia optimizuoja DVB-T retransliacijas“, adresu: <https://cns.omxgroup.com/cdsPublic/viewDisclosure.action?disclosureId=711761&messageId=891453> <Informacija rinkta 2016 m. rugsėjo 2 d.>

Pakeičiamumo iš pasiūlos pusės analizė

Asmuo, norėdamas teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, turi įsteigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą arba vietinės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis. Siekiant sukurti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą yra reikalingas ribotas išteklius – radijo dažnis (kanalas). Radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui pagal Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą. Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyta steigti 8 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus⁴³. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje radijo dažniai (kanalai) jau buvo išduoti steigti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus turi trys ūkio subjektai: Telecentras (3 tinklus), Telia (3 tinklus) ir LRT (1 tinklą). 5 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau yra įsteigti, tačiau Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimu metu buvo naudojami tik 4, t. y. jais buvo transliuojamos (retransliuojamos) televizijos programos. Dar du papildomus skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus pagal turimus leidimus gali steigti Telecentras ir Telia. Aštunto skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo steigimą riboja vis dar tebeveikianti analoginė antžeminė televizija Rusijoje. Leidimai naudoti radijo dažnius (kanalus), steigti vietinės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis 2016 m. I ketv. pabaigoje ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo išdalinti, išskyrus Raseiniuose laisvą 46 televizijos kanalą⁴⁴. Pastebėtina tai, kad Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane nėra numatyta naudoti kelis radijo dažnius (kanalus) toje pačioje vietovėje. Taigi, anksčiau pateikta informacija rodo, jog dėl ribotų išteklių – radijo dažnių (kanalų) – stokos arba riboto jų panaudojimo, kitas asmuo per trumpą laiką galėtų pradėti teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas Raseiniuose, bet ne kitose Lietuvos Respublikos teritorijos dalyse.

Respondentai, atsakydami į anketoje pateiktą klausimą „Kas Jus paskatintų sukurti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą ir pradėti teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas?“, nurodė, kad tokio tinklo nekurty, nes tai yra brangu ir investicijos į tinklo kūrimą neatsipirktų, net ir tuo atveju, jei televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos padidėtų 5–10 proc., o kitos sąlygos išliktų tos pačios.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta anksčiau, darytina išvada, kad televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais ir palydovinio ryšio tinklais teikėjai per trumpą laiką negalėtų pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

Išvada:

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis iš pasiūlos pusės.

Ataskaitos 4.2.3.1 skyriaus apibendrinimas:

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis iš paklausos ir pasiūlos pusės.

⁴³ Radijo dažniai (kanalai), numatyti skirti steigti devintą skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, atsižvelgiant į Skaitmeninio dividendo (2010 m. gegužės 6 d. Europos Komisijos sprendimas 2010/267/ES dėl antžeminių sistemų, kuriomis galima teikti elektroninio ryšio paslaugas, naudojimo 790–862 MHz dažnių juostoje Europos Sąjungoje suderintų techninių sąlygų (OL 2010 L 117, p. 95)) vykdomą politiką, buvo panaudoti judriojo ryšio tinklų plėtrai.

⁴⁴ Papildomai buvo laisvas 56 televizijos kanalas, tačiau vadovaujantis 2016 m. vasario 2 d. Europos Komisijos pranešimu, 700 MHz dažnių juosta, kurioje yra šis radijo dažnis (kanalas), turėtų būti paskirta judriojo ryšio tinklų plėtrai vėliausiai iki 2020 m. birželio 30 d., adresu: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-207_Lt.htm <Informacija rinkta 2016 m. rugsėjo 5 d.>

4.2.3.2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų tarpusavio pakeičiamumo analizė pagal šių paslaugų teikėją

Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo ir radijo dažnių (kanalų), kurie gali būti naudojami steigiant skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, skyrimo procedūros apsprendžia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų tinklais teikėjo tipą. Tarnyba, sukoordinavusi radijo dažnius (kanalus), skirtus naudoti skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose, vadovaudamasi Įstatymu, savo iniciatyva skelbia viešąjį konkursą, suteikiantį teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose ar stotyse. Tarnyba, informaciją apie paskirtus radijo dažnius (kanalus), pateikia LRTK. LRTK VII numatyta tvarka skelbia konkursą transliuoti arba retransliuoti televizijos programas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais arba skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi. Konkurso būdu transliuotojas arba retransliuotojas gali gauti licenciją, suteikiančią teisę steigti savo elektroninių ryšių tinklą (kas savo ruožtu reiškia, jog televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas transliuotojas arba retransliuotojas teiks pats sau) arba licenciją, leidžiančią transliuoti ar retransliuoti televizijos programas, naudojant siuntėjo teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugas. Tačiau nepaisant to, kad transliuotojui suteikiama licencija, leidžianti savo elektorinių ryšių tinklu transliuoti televizijos programas, nėra jokių teisinių kliūčių šiam transliuotojui (išskyrus LRT) arba retransliuotojui pradėti teikti transliacijų perdavimo paslaugas ir kitam transliuotojui.

Visi transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos teikėjai (išskyrus LRT) gali teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas sau arba visiems to norintiems televizijos programų transliuotojams arba retransliuotojams. 5 lentelėje yra pateikta tiriamojo laikotarpio pabaigos informacija apie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjus ir gavėjus.

5 lentelė. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjai ir gavėjai.

Eil. Nr.	Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas	Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjas	Vietovė	Televizijos transliacija (programa)
1.	Česlovas Rulevičius	UAB „Aidas“	Elektrėnai, Trakai ir šių miestų apylinkės	„Aidas“
2.	Telecentras	UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“	Visa Lietuva	„LNK“, „TV1“, „Info TV“, „Liuks“, „BTV“
		UAB „TV3“	Visa Lietuva	„TV3“, „TV6“, „TV8“
		LRT ¹	Visa Lietuva	„LRT Kultūra“, „LRT Televizija“
		UAB „Balticum TV“	Vilnius ir miesto apylinkės	„Eurosport“, „Balticum televizija“, „Balticum Platinum“, „Cartoon Network“, „Pirmais Baltijos Kanals Lietuva“, „Discovery Channel“, „National Geographic Wild“, „NTV Mir Lithuania“
3.	Telia	UAB „Lietuvos ryto“ televizija ²	Visa Lietuva	„Lietuvos rytas.tv“
		Telia ³	Visa Lietuva	„TV Polonia“, „Eurosport“, „National Geographic“, „Pirmais Baltijos Kanals Lietuva“, „Balticum Auksinis“, „TNT International“, „TVCI“, „KidZone TV“, „Sport 1“, „Discovery Channel“, „FOX“, „Viasat Nature“, „Travel channel“ (7:00-23:00) / „Playboy TV“ (23:00-7:00), „Setanta Sports Eurasia“, „Nickelodeon European“, „MTV Hits UK“, „Sony Entertainment Television“, „Dozhd“, „BBC World News“, „Sony Turbo (Baltics)“, „FOXlife“, „Cartoon Network“, „Vh1 Europe“, „Euronews“

Eil. Nr.	Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas	Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjas	Vietovė	Televizijos transliacija (programa)
4.	UAB „Balticum TV“	UAB „Balticum TV“ UAB „Balticum TV“ VšĮ „LN televizija“	Klaipėda ir miesto apylinkės Plungė ir miesto apylinkės Plungė ir miesto apylinkės	„Balticum Auksinis“, „Balticum televizija“, „Nat Geo Wild“, „NTV Mir Lithuania“, „Cartoon Network“, „Eurosport“, „Discovery Channel“, „Pirmais Baltijos Kanals Lietuva“, „FOX“, „Balticum Platinum“ „Balticum Auksinis“, „Balticum televizija“, „Nat Geo Wild“, „NTV Mir Lithuania“, „Cartoon Network“, „Eurosport“, „Discovery Channel“, „Pirmais Baltijos Kanals Lietuva“, „Balticum Platinum“ „LN televizija“
5.	UAB „Iloras“	UAB „Iloras“	Venta ir miesto apylinkės	„Ventos regioninė televizija“
6.	UAB „Pūkas“	UAB „Pūkas“	Kaunas ir miesto apylinkės	„Pūkas TV“
7.	UAB „Roventa“	UAB „Roventa“	Mažeikiai ir miesto apylinkės	„Roventos TV“
8.	UAB Šiaulių apskrities televizija	UAB Šiaulių apskrities televizija „Splus“, UAB	Šiauliai ir miesto apylinkės Šiauliai ir miesto apylinkės	„Šiaulių televizija“ „Šiaulių regiono televizija „Etaplius“
9.	UAB „TV7“	UAB „TV7“	Jonava ir miesto apylinkės	„TV medica“
10.	UAB Kėdainių krašto televizija	UAB Kėdainių krašto televizija	Kėdainiai ir miesto apylinkės	„Kėdainių krašto televizija“
11.	V. Krušnos IĮ ⁴	V. Krušnos IĮ	Alytaus ir miesto apylinkės	„PTV“
12.	VšĮ Alytaus regioninė televizija	VšĮ Alytaus regioninė televizija	Alytus ir miesto apylinkės	„Dzūkijos televizija“ ⁵
13.	VšĮ Marijampolės televizija	VšĮ Marijampolės televizija	Marijampolė ir miesto apylinkės	„Marijampolės televizija“
14.	UAB „Toptronas“	Nėra	Vilnius ir miesto apylinkės Druskininkai ir miesto apylinkės	Šiai įmonei Tarnyba yra išdavusi leidimą naudoti radijo dažnius (kanalus) teikti siuntimo paslaugas. Tačiau paslaugos tiriamojo laikotarpio pabaigoje ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu faktiškai nebuvo teikiamos.
15.	Sigitas Urnėžius	Nėra	Ignalina ir miesto apylinkės	Šiai įmonei Tarnyba yra išdavusi leidimą naudoti radijo dažnį (kanalą) teikti siuntimo paslaugas. Tačiau paslaugos tiriamojo laikotarpio pabaigoje ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu faktiškai nebuvo teikiamos.

¹ – 2016 m. birželio 3 d. pradėjo veikti LRT skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas, kuriuo yra transliuojamos 3 LRT televizijos programos („LRT Kultūra“, „LRT Televizija“ ir „LRT Televizija HD“). Iki 2016 m. birželio 3 d. 2 LRT televizijos programos („LRT Kultūra“, „LRT Televizija“) buvo transliuojamos Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu.

² – nuo 2015 m. liepos 1 d. UAB „Lietuvos ryto“ televizijai suteikta teisė transliuoti televizijos programą „Lietuvos rytas.tv“ per antrąjį Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą (LRTK 2015 m. gegužės 13d. sprendimas Nr. KS-116 „Dėl UAB „Lietuvos ryto“ televizija licencijos Nr. T392ST sąlygų pakeitimo“), o nuo 2016 m. liepos 1 d. per pirmąjį Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą.

³ – nuo 2016 m. gegužės 1 d. Telia suteikta teisė retransliuoti 24 televizijos programas savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais (LRTK 2016 m. kovo 23 d. sprendimas Nr. KS-62 „Dėl Teo LT, AB licencijos Nr. T406ST sąlygų pakeitimo ir išdėstymo nauja redakcija“).

⁴ – nuo 2016 m. birželio 15 d. panaikinta V. Krušnos IĮ licencija, suteikianti teisę verstis televizijos programų transliavimo nekoduotu būdu per antžeminę analoginę televizijos stotį 12 televizijos kanalų Peršėkininkuose (Alytaus r.) veikla, įrengti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus (LRTK 2016 m. gegužės 4 d. sprendimas Nr. KS-96 „Dėl V. Krušnos individualios įmonės licencijos Nr. T076 galiojimo panaikinimo“).

⁵ – nuo 2016 m. spalio 1 d. papildomai retransliuojama televizijos programa „Pūkas TV“ (LRTK 2016 m. rugpjūčio 31 d. sprendimas Nr. KS-142 „Dėl konkurso retransliuojamo turinio licencijai televizijos programai retransliuoti, naudojant 55 televizijos kanalą Alytuje, gauti laimėtojo patvirtinimo ir licencijos išdavimo“).
Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Vertinant faktinę informaciją (žr. 5 lentelę), tiriamojo laikotarpio pabaigoje transliacijų perdavimo paslaugą tik sau (teikiant transliavimo arba retransliavimo paslaugą savo abonementams) teikė 10 ūkio subjektų⁴⁵ (Telia nacionaliniu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu, kiti vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis). 1 ūkio subjektas Telecentro transliacijų perdavimo paslaugą teikė tik kitiems transliuotojams ir retransliuotojams (nacionaliniu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu). Ir sau, ir kitiems ūkio subjektams transliacijų perdavimo paslaugą teikė 2 ūkio subjektai. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje Lietuvos Respublikos teritorijoje veikė 13 televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir pavienėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis paslaugų teikėjų (nuo 2016 m. birželio 15 d. – 12 asmenų), o vertinant ateities perspektyvas transliacijų perdavimo paslaugas galėtų teikti 16 teikėjų (2 leidimų turėtojams pradėjus teikti transliacijų perdavimo paslaugas bei naujam operatoriui Raseiniuose įsteigus vietinę skaitmeninę antžeminės televizijos stotį ir pradėjus teikti transliacijų perdavimo paslaugas). Nepaisant to, kiekvienas iš šių asmenų neturėjo teisinių suvaržymų teikti transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas tiek sau, tiek kitam.

Pastebėtina tai, kad Sigitas Urnėžius tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu televizijos transliacijų perdavimo paslaugų neteikė, ir nėra duomenų, ar šios paslaugos bus pradėtos teikti. Taip pat Sigito Urnėžiaus turimas radijo dažnis (kanalas) patenka į 700 MHz dažnių juostą, kuri vėliausiai iki 2020 m. birželio 30 d. turės būti paskirta judriojo ryšio tinklų plėtrai. Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu UAB „Toptronas“ buvo panaikinti įsakymai dėl radijo dažnio (kanalo) skyrimo. Atsižvelgiant į tai, pakeičiamumo paklausos ir pasiūlos pusės analizę UAB „Toptronas“ ir Sigito Urnėžiaus galimoms teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms nėra tikslinga atlikti ir taip pat nėra tikslinga nagrinėti UAB „Toptronas“ ir Sigito Urnėžiaus galimas teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas.

Toliau atliekama analizė, ar skirtingų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjų teikiamos transliacijų perdavimo paslaugos yra pakeičiamos vienos kitomis pagal jų savybes (objektyvias charakteristikas), naudojimą (paskirtį) ir kainas iš paklausos ir pasiūlos pusės.

Pakeičiamumo iš paklausos pusės analizė

Atliekant skirtingų teikėjų teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų pakeičiamumo iš paklausos pusės analizę, yra vertinama, ar šių paslaugų gavėjas turėtų galimybę pasirinkti pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas iš kito televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo nei perka dabar. Išskirtini šie veiksniai, ribojantys galimybę pakeisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją:

1. Televizijos programų transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo tvarka ir sąlygos. Vadovaujantis transliavimo ir retransliavimo veiklą reglamentuojančių teisės aktų nuostatomis, į transliuotojo arba retransliuotojo veiklos licenciją gali būti įrašoma teisė, naudojantis savo elektroninių ryšių tinklais, transliuoti arba retransliuoti televizijos programas, arba teisė,

⁴⁵ Česlovas Rulevičius transliacijų perdavimo paslaugą teikė UAB „Aidas“. Pažymėtina, kad Česlovas Rulevičius yra nors ir atskiras, tačiau juridškai susijęs asmuo su ūkio subjektu UAB „Aidas“, todėl šio asmens teikiamos paslaugos priskiriamos prie teikiamų sau.

naudojantis konkretaus ūkio subjekto teikiamomis transliacijų perdavimo paslaugomis, transliuoti arba retransliuoti televizijos programas. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Įstatymo 49 straipsnio 3 dalyje yra nurodyta, kad „į Lietuvos radijo ir televizijos komisijos išduodamą transliavimo ir (arba) retransliavimo licenciją, suteikiančią teisę naudotis siuntėjo paslaugomis, papildomai įrašomas konkretus siuntėjas“. Transliuotojas, kurio licencijoje yra nurodoma teisė, transliuoti arba retransliuoti televizijos programas, naudojantis konkretaus asmens teikiamomis transliacijų perdavimo paslaugomis, turi ribotą galimybę pakeisti transliacijų perdavimo paslaugų teikėją. Šiuo atveju, norint pakeisti transliacijų perdavimo paslaugų teikėją, kuris yra įrašytas transliuotojo arba retransliuotojo licencijoje, LRTK turėtų organizuoti konkursą, kurio metu televizijos programų transliuotojui arba retransliuotojui būtų skirtas kitas transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas. Dalyvavimas konkurse neužtikrina, kad transliuotojas arba retransliuotojas galės naudotis kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo paslaugomis, nes naudotis šiomis paslaugomis pageidavimą gali pareikšti ir kitas transliuotojas arba retransliuotojas.

2. Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų užimtumas. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje visi veikiantys skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, kuriais buvo perduodamos nacionalinės televizijos programos, buvo užpildyti ir migracija tarp televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais teikėjų buvo beveik neįmanoma. Situacija kiek pasikeitė Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu, kai tik tam tikri veikiantys skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, kuriais yra perduodamos nacionalinės televizijos transliacijos buvo užpildyti (žr. 6 lentelę, 7 lentelę ir 8 lentelę)⁴⁶. Vis dėlto migracija tarp televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais teikėjų išliko ribota ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu, t. y. transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas visiems norintiems galėjo teikti tik Telecentras. Todėl UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“, UAB „TV3“ ir UAB „Lietuvos ryto“ televizija galėjo pakeisti vieną Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą kitu Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu. Dėl perpildyto Telia skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo ir LRT skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo specifinių naudojimo sąlygų, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjai negalėjo pakeisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo (Telecentro) kito teikėjo teikiamu atitinkamu tinklu. Pažymėtina, kad Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu neatsirado naujų televizijos transliacijų paslaugų gavėjų, norinčių pirkti paslaugas iš Telecentro, t. y. negavus nė vienos paraiškos dalyvauti 2016 m. rugpjūčio 31 d. LRTK skelbtuose konkursuose transliavimo licencijoms raiškiosios televizijos programoms transliuoti bei retransliuojamo turinio licencijoms televizijos programoms retransliuoti per Telecentro antrąją skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, naudojantis jos teikiama siuntimo paslauga arba naudojant savo turimus elektroninių ryšių tinklus, gauti, LRTK paskelbė šiuos konkursus neįvykusiais⁴⁷.

⁴⁶ 2016 m. spalio mėn. Tarnybos duomenys.

⁴⁷ Konkursai pripažinti neįvykusiais, adresu: <http://www.rtk.lt/pranesimai-spaudai/konkursai-pripazinti-neivykusiais/> <Informacija rinkta 2016 m. spalio 12 d.>

6 lentelė. Telecentro įsteigtų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų panaudojimas.

Charakteristika	1 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas		2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas	
	2013 m. I ketv.	2016 m. III ketv. pabaigoje	2013 m. ketv.	2016 m. III ketv. pabaigoje
Stočių skaičius	32	36	27	27
Nemokamos televizijos transliacijos	„LRT Televizija“ „LRT Kultūra“ „LNK“ „TV1“ „Liuks!“ „Info TV“ „TV3“ „TV6“ „BTV“ (viena laisva vieta)	„LNK“ „BTV“ „TV1“ „Liuks!“ „Info TV“ „TV3“ „TV6“ „TV8“ „Lietuvos rytas.tv“ (viena laisva vieta)	„BBC World“ (programą retransliuoja Telia)	Nėra
Mokamos televizijos transliacijos	Nėra	Nėra	9 Telia retransliuojamos programos	Nėra

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

7 lentelė. Telia įsteigtų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų panaudojimas.

Charakteristika	1 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas		2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas	
	2013 m. ketv.	2016 m. III ketv. pabaigoje	2013 m. ketv.	2016 m. III ketv. pabaigoje
Stočių skaičius	24	14	6	6
Nemokamos televizijos transliacijos	„Lietuvos rytas.tv“	Nėra	„TV Polonia“ (programą retransliuoja Telia)	„TV Polonia“ (programą retransliuoja Telia)
Mokamų televizijos transliacijos	9 Telia retransliuojamos programos	12 Telia retransliuojamų programų	9 Telia retransliuojamos programos	11 Telia retransliuojamų programų

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

8 lentelė. LRT įsteigto skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo panaudojimas.

Charakteristika	2016 m. III ketv. pabaigoje
Stočių skaičius	37
Nemokamos televizijos transliacijos	„LRT Televizija“, „LRT Televizija HD“, „LRT Kultūra“ (programas retransliuoja LRT)*
Mokamų televizijos transliacijos	nėra

* Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo 5 straipsnio 5 dalimi, LRT skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu turi būti transliuojamos tik LRT parengtos radijo ir televizijos programos ir ši tinklą draudžiama naudoti kitai ūkinei komercinei veiklai ar retransliuoti kitas radijo ir televizijos programas.

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

3. Kalbant apie galimybę vietinių televizijos programų transliuotojams pakeisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją pastebėtina tai, kad didžioji dalis vietinių televizijos transliacijų teikėjų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia patys sau (žr. 5 lentelę). Vietinių televizijos programų transliuotojai, kurie naudojami kitų asmenų teikiamomis televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis, negalėtų pakeisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo, nes transliuotojo veiklos teritorijoje visais atvejais veikia tik vienas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjas.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta anksčiau, Tarnyba konstatuoja, kad skirtingų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjų teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos viena kitomis iš paklausos pusės.

Išvada:

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos Česlovo Rulevičiaus, Telecentro, LRT, Telia, UAB „Balticum TV“, UAB „Ilor“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB Šiaulių apskrities televizijos, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizijos, VšĮ Alytaus regioninės televizijos, VšĮ Marijampolės televizijos nėra pakeičiamos tarpusavyje iš paklausos pusės.

Pakeičiamumo iš pasiūlos pusės analizė

Televizijos transliacijos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais yra perduodamos naudojant ribotus išteklius – radijo dažnius (kanalus). Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyti radijo dažniai (kanalai) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Minėtame plane yra numatyti radijo dažniai steigti 8 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, kuriais būtų galima teikti televizijos transliacijų perdavimo paslaugas visoje Lietuvoje. Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane taip pat yra numatyti radijo dažniai steigti vietines skaitmeninės antžeminės televizijos stotis, kuriomis būtų transliuojamos vietinės televizijos transliacijos. Be Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane numatytų radijo dažnių, kuriuos planuojama naudoti plėtojant skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, Radijo dažnių skyrimo plane yra numatytas vienas radijo dažnis (kanalas)⁴⁸, kuris taip pat yra panaudotas steigiant skaitmeninės antžeminės televizijos stotį Vilniuje. Minėtasis radijo dažnis (kanalas) patenka į 700 MHz dažnių juostą, kuri vėliausiai iki 2020 m. birželio 30 d. turės būti paskirta judriojo ryšio tinklų plėtrai.

Lietuvoje tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo sudarytos sąlygos veikti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams ir 20 atskirų skaitmeninių antžeminės televizijos stočių. Nuo 2013 m. pradžios iki 2016 m. I ketv. pabaigos veikė 4 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai – 2 tinklus įsteigė ir valdė Telecentras, 2 tinklus įsteigė ir valdė Telia. 2016 m. II ketv. veikė 5 antžeminės televizijos tinklai – 2 tinklai įsteigti ir valdomi Telecentro, 2 tinklai įsteigti ir valdomi Telia, bei 1 tinklas, kurį 2016 m. įsteigė ir valdė LRT. 2012 m. spalio 3 d. leidimu Nr. (15.7)-9R-684 Tarnyba išdavė leidimą naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti vieną skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą Telia⁴⁹, o 2012 m. spalio 3 d. leidimu Nr. (15.7)-9R-683 buvo išduotas leidimas Telecentrai⁵⁰ naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti vieną skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą. Pastaruosius du tinklus planuota naudoti plėtojant raiškiają televiziją, tačiau jie nėra įsteigti. 2016 m. II ketv. atsilaisvinus antrajam Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklui ir neatsirandant paklausai šiam laisvam antram Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklui užimti, Telecentras ir Telia neturi paskatų steigti papildomai naujus 2 tinklus. Vieno (aštunto) skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo įsteigimą riboja vis dar tebeveikianti analoginė antžeminė televizija Rusijoje.

2016 m. buvo neišduoti leidimai naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti 2 skaitmeninės antžeminės televizijos stotis: 56 televizijos kanalas Panevėžyje ir 40 televizijos kanalas Raseiniuose. Pastebėtina, kad laisvas 56 televizijos kanalas Panevėžyje patenka į 700 MHz dažnių

⁴⁸ Tarnyba yra išdavusi leidimą Telecentrai naudoti radijo dažnius 726,0-734,0 MHz juostoje (53 kanalus). Šie radijo dažniai yra panaudoti steigiant skaitmeninės antžeminės televizijos stotį Vilniuje. 2004 m. LRTK UAB „Balticum TV“ išdavė licenciją retransliuoti televizijos programas naudojant Telecentro teikiamas transliacijų perdavimo paslaugas.

⁴⁹ Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. IV-1201 „Dėl radijo dažnių (kanalų) skyrimo Telia, AB“ buvo nustatyti minimalūs skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo plėtros reikalavimai.

⁵⁰ Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. IV-1200 „Dėl radijo dažnių (kanalų) skyrimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui“ buvo nustatyti minimalūs skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo plėtros reikalavimai.

juosta, kuri vėliausiai iki 2020 m. birželio 30 d. turėtų būti paskirta judriojo ryšio tinklų plėtrai. Atsižvelgiant į tai, asmenys, norintys pradėti teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, galėtų įgyti teisę naudoti tik 40 televizijos kanalą Raseiniuose 1 skaitmeninės antžeminės televizijos stoties steigimui, kuria būtų transliuojamos vietinės televizijos transliacijos.

Atsižvelgiant į anksčiau pateiktą informaciją, radijo dažniai (kanalai), kurie yra numatyti steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo išnaudoti. Atitinkamu laikotarpiu visi radijo dažniai (kanalai) steigti vietinės skaitmeninės antžeminės televizijos stotis taip pat buvo išnaudoti, išskyrus 40 televizijos kanalą Raseiniuose. Tai reiškia, kad asmenys, kurie jau teikia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, negali pradėti teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje ar tam tikrose Lietuvos Respublikos vietovėse, išskyrus Raseinius.

Asmenų, kurie jau teikia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, galimybės pasiūlyti transliacijų perdavimo paslaugas televizijos programų transliuotojui (retransliuotojui), kuris perka televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas iš kito televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo, yra labai ribotos. To priežastys toliau išdėstomos pagal konkretaus transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo ar teikėjų grupės veiklos aplinkybes:

1. Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, įsteigti Telia, yra visiškai užpildyti perduodamomis televizijos transliacijomis, ir jais yra siunčiama tiek televizijos programų, kiek techniškai tai yra įmanoma, užtikrinant normalią paslaugų kokybę. Pažymėtina, kad Telia skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu tiriamojo laikotarpio pabaigoje, visos televizijos programos buvo siunčiamos, teikiant paslaugą sau. Nors teoriškai Telia neturi jokių teisinių apribojimų teikti transliacijų perdavimo paslaugas kitam transliuotojui ar retransliuotojui, trumpuoju laikotarpiu negalėtų pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų nacionalinių televizijos programų ir vietinių televizijos programų transliuotojams arba retransliuotojams, kurie perka transliacijų perdavimo paslaugas iš kito transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo.

2. LRT įsteigtas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas negali būti naudojamas komerciniams tikslams, t. y. teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas nacionalinių televizijos programų (re)transliuotojams ir vietinių televizijos programų (re)transliuotojams, nes jis skirtas tik LRT televizijos programų transliavimui. Todėl darytina išvada, kad LRT dėl teisinių apribojimų, negalėtų teikti transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kitam paslaugų teikėjui.

3. Pirmame skaitmeninės antžeminės televizijos tinkle, įsteigame Telecentro, yra laisvos vietos tik 1 standartinės raiškos televizijos programos siuntimui. Antras skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas, įsteigtas Telecentro, atsilaisvino po to, kai 2016 m. LRT įsteigė savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą ir pradėjo teikti transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugą sau ir kai Telia padidino 30 proc. (iki 12 programų kiekviename tinkle)⁵¹ savo pirmojo ir antrojo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų pajėgumą ir perkėlė visas retransliuojamas televizijos programas iš Telecentro antrojo tinklo, į savo tinklus. Antruoju Telecentro tinklu galima perduoti apie 10 standartinės raiškos televizijos programų arba apie 3 raiškiosios televizijos programas. Atsižvelgiant į tai, Telecentras gali pasiūlyti 10 standartinės raiškos televizijos programų siuntimą arba atitinkamo kiekio raiškiosios televizijos programų ir atitinkamo kiekio standartinės raiškos televizijos programų siuntimą, pavyzdžiui, 3 raiškiosios televizijos programų ir 2 standartinės raiškos televizijos programų siuntimą.

⁵¹ Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais technologiškai galima perduoti nuo 1 iki 12 standartinės raiškos televizijos programų arba nuo 1 iki 3 raiškiosios televizijos programų, tačiau konkretus galimų perduoti programų skaičius priklauso nuo kelių skaitmeninės antžeminės televizijos charakteristikų: moduliacijos, kodavimo santykio, klaidų intervalo.

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu televizijos programų, transliuojamų pavienėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis, skaičius siekė 21 programą, todėl visos šios televizijos programos negalėtų būti perduodamos dviem Telecentro įsteigtais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, jeigu jie ir būtų neužimti. Atitinkamai televizijos transliacijų perdavimo paslaugų teikėjai, kurie vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis teikia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, taip pat negalėtų pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų nacionalinių televizijos programų transliuotojams, nes vietinės skaitmeninės antžeminės televizijos stotys neužtikrina tokios pačios geografinio tinklo aprėpties, kokią gali užtikrinti Telia ir Telecentro teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos. Taigi dėl neužimtos Telecentro tinklų dalies nepakankamumo Telecentro galimybės pasiūlyti kitam nei jo esamas transliacijų paslaugų gavėjui transliacijų perdavimo paslaugas Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinkle yra labai ribotos.

4. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjai, kurie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis, taip pat negalės pasiūlyti vietinės televizijos transliuotojams televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kaip alternatyvos transliuotojų jau perkamoms paslaugoms, nes skirtingų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjų veiklos geografinė teritorija nesutampa.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktas aplinkybes, darytina išvada, kad skirtingų teikėjų teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos viena kitomis iš pasiūlos pusės.

Išvada:

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos Česlovo Rulevičiaus, Telecentro, Telia, LRT, UAB „Balticum TV“, UAB „Ilora“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB Šiaulių apskrities televizijos, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizijos, VšĮ Alytaus regioninės televizijos, VšĮ Marijampolės televizijos nėra pakeičiamos tarpusavyje iš pasiūlos pusės.

Ataskaitos 4.2.3.2 skyriaus apibendrinimas:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos Česlovo Rulevičiaus, Telecentro, Telia, LRT, UAB „Balticum TV“, UAB „Ilora“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB Šiaulių apskrities televizija, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizija, VšĮ Alytaus regioninė televizija, VšĮ Marijampolės televizija nėra pakeičiamos iš paklausos ir pasiūlos pusės tarpusavyje.

2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos LRT, negali būti naudojamos komerciniams tikslams. Atsižvelgiant į tai, kad minėtos paslaugos yra skirtos tik LRT televizijos programų transliavimui, jos toliau šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime yra nenagrinėjamos.

3. UAB „Toptronas“ ir Sigitas Urnėžius tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų neteikė.

4. V. Krušnos IĮ Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų neteikė.

4.2.3.3. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais pakeičiamumo analizė

Šiame ataskaitos skyriuje yra atliekama analizė ar televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais (įskaitant MDTV tinklus) paslaugos yra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis iš paklausos ir pasiūlos pusės.

Pakeičiamumo iš paklausos pusės analizė

Televizijos transliacijų kabelinės televizijos tinklais teikėjai surenka televizijos programas iš televizijos transliacijų teikėjų arba televizijos programų kūrėjų, jas sujungia į paslaugų rinkinius ir televizijos programas retransliuoja žiūrovams. Paprastai televizijos transliacijų kabelinės televizijos tinklais teikėjai yra elektroninių ryšių tinklų, kuriais televizijos transliacijos yra pateikiamos žiūrovams, steigėjai ir valdytojai, t. y. šiuo atveju televizijos transliacijų kabelinės televizijos tinklais teikėjai teikia televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas patys sau. Taigi, televizijos transliacijų kabelinės televizijos tinklais teikėjai tiesiogiai teikia televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas sau, kaip retransliuotojams, ir netiesiogiai teikia televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas vietinės televizijos programų transliuotojams, nacionalinės televizijos programų transliuotojams ir užsienio televizijos programų transliuotojams. 2010 m. pakeitus VII 33 straipsnį, sumažintas privalomų retransliuoti televizijos programų skaičius. Vadovaujantis VII 33 straipsnio 5 dalimi „televizijos programų retransliuotojai, Lietuvos Respublikoje teikiantys televizijos programų retransliavimo paslaugas, taip pat kiti asmenys, teikiantys Lietuvos Respublikos vartotojams televizijos programų ir (ar) atskirų programų platinimo internete paslaugas, privalo retransliuoti, platinti internete visas nekodotas nacionalines LRT televizijos programas.“ Dėl šio pakeitimo visi televizijos programų transliuotojai, išskyrus LRT, kurio įsteigtas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas negali būti naudojamas komerciniams tikslams, t. y. teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas nacionalinių televizijos programų (re)transliuotojams ir vietinių televizijos programų (re)transliuotojams, nes jis skirtas tik LRT televizijos programų transliavimui, gali reikalauti atlygio iš retransliuotojų, kurie retransliuoja televizijos programas. Televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, teikėjai, siekdami išlaikyti savo teikiamų paslaugų patrauklumą, yra suinteresuoti, kad žiūrovai galėtų matyti televizijos programas lietuvių kalba, kurios nemokamai yra transliuojamos ir skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. Atsižvelgiant į tai, kad Televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, teikėjai moka transliuotojams (televizijos transliacijų kūrėjams) už tai, kad jų kuriamos televizijos transliacijos galėtų būti retransliuojamos, pakeičiamumo analizę pakaktų atlikti iš televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, teikėjų pusės. Nepaisant to, pakeičiamumo iš paklausos pusės analizės metu vertinama, ar lietuviškų programų transliuotojai atsisakytų televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų, šių paslaugų kainą pakėlus 5–10 proc., ir jas pakeistų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis.

Kabelinės televizijos transliacijų teikėjas, teikdamas televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas sau, kontroliuoja transliacijų perdavimo paslaugų kokybę ir sąnaudas. Dėl šių priežasčių, televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų teikėjas ir gavėjas viename asmenyje neturi motyvo keisti televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų į televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis.

Galimybę pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos

tinklais paslaugas riboja šie veiksniai:

1. Tiriamuoju laikotarpiu įsteigtų ir veikiančių 5 nacionalinių skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų techninės galimybės transliuoti daugiau programų nei yra transliuojama yra ribotos. Du (Telia ir Telecentro) nacionaliniai skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai nėra pradėti eksploatuoti. Kalbant apie tam tikrose vietovėse veikiančias vietines skaitmeninės antžeminės televizijos stotis, pastebėtina tai, kad dėl ribotų radijo dažnių (kanalų) skaičiaus, nėra numatyta tose pačiose vietovėse išduoti leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti daugiau nei vieną skaitmeninės antžeminės televizijos stotį.

2. Tiriamuoju laikotarpiu veikusiais nacionaliniais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais technologškai buvo galima transliuoti iki 40 standartinės raiškos televizijos transliacijų, tuo tarpu kabelinės televizijos tinklais galima transliuoti iki 120 televizijos transliacijų. Kiekvienoje vietovėje veikiančia skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi galima transliuoti iki 10 standartinės raiškos televizijos transliacijų. Taigi, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos negalėtų perduoti tokio televizijos transliacijų skaičiaus kaip tai galima padaryti naudojantis televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugomis.

Analizuojant situaciją, kai televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos keičiamos televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis, o taip pat siekiant, kad esami žiūrovai galėtų matyti televizijos transliacijas, svarbu pažymėti, kad turėtų būti keičiama vartotojų (žiūrovų) naudojama įranga, kuria būtų galima priimti televizijos transliacijas. Tai reikalautų papildomų investicijų į keičiamą įrangą, o taip pat paslaugų gavėjo įrangą negalės būti pakeista per trumpą laiką. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad IPTV tinklų geografinis paplitimas nesutampa su kabelinės televizijos tinklų paplitimu. Dėl to pradėjus naudoti televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas, ne visi žiūrovai galėtų pakeisti televizijos transliacijas, teikiamas kabelinės televizijos tinklais, į televizijos transliacijas, teikiamas IPTV tinklais.

Toliau yra vertinama, ar lietuviškų televizijos programų transliuotojai keistų televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas į transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugas. Kaip nurodyta ataskaitos 4.1.1.1 skyriuje, nemokamos televizijos transliacijos, teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, yra ir retransliuojamos kabelinės televizijos tinklais (įskaitant MDTV televizijos tinklus), IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, tačiau už šių transliacijų perdavimą transliuotojai nemoka, o, priešingai, dar gauna papildomas pajamas. Dėl to, kad yra gaunamos papildomos pajamos, galima nagrinėti tik tokią situaciją, ar televizijos programų transliuotojai galėtų atsisakyti televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų ir naudotis tik kitais būdais teikiamomis televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis. Atsižvelgiant į tai, kad didžioji dalis (42,2 proc.) žiūrovų žiūri televizijos transliacijas, teikiamas kabelinės televizijos tinklais (žr. 2 pav.), o nacionalinių programų transliuotojai gauna papildomas pajamas už jų televizijos programų retransliavimą kabelinės televizijos tinklais, darytina išvada, kad nacionalinių programų transliuotojai negalėtų atsisakyti televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų ir naudotis tik kitomis televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis. Atsisakius televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kabelinės televizijos tinklais, nacionalinių programų transliuotojai prarastų didžiąją dalį žiūrovų, o tai turėtų įtakos jų pajamų, gaunamų iš reklamos, mažėjimui. Taip pat jie nebegautų papildomų pajamų, gaunamų iš televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų teikėjų, už suteiktą teisę retransliuoti jų kuriamas televizijos programas.

Atsižvelgiant į anksčiau išvardintas priežastis, darytina išvada, kad televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis.

Išvada:

Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis iš paklausos pusės.

Pakeičiamumo iš pasiūlos pusės analizė

Dėl infrastruktūrų skirtumo nė vienas asmuo per trumpą laikotarpį negali pasiūlyti kitu būdu teikiamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos, nei teikiama per jo turimą infrastruktūrą. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugų teikėjas, norėdamas teikti televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas turėtų investuoti į ryšių kabelių kanalų statybą arba nuomą, nutiesti kabelinės televizijos linijas, įsigyti aktyvią ir pasyvią įrangą bei ją sumontuoti. Anksčiau minėti veiksmai negalėtų būti atlikti per trumpą laikotarpį. Dėl to televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis iš pasiūlos pusės.

Išvada:

Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis iš pasiūlos pusės.

Ataskaitos 4.2.3.3 skyriaus apibendrinimas:

Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis iš paklausos ir pasiūlos pusės.

4.2.3.4. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais paslaugų pakeičiamumo analizė

Šiame skyriuje yra atliekama analizė ar transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos yra pakeičiamos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis iš paklausos ir pasiūlos pusės.

Pakeičiamumo iš paklausos pusės analizė

Televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjai surenka televizijos programas iš kitų televizijos transliacijų teikėjų arba televizijos programų kūrėjų, jas sujungia į paslaugų rinkinius ir televizijos programas retransliuoja žiūrovams. Televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjai yra ir elektroninių ryšių tinklų, kuriais televizijos transliacijos yra pateikiamos žiūrovams, steigėjai ir valdytojai, t. y. televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjai teikia transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas patys sau. Taigi, televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjai tiesiogiai teikia televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas sau, kaip retransliuotojams, ir netiesiogiai teikia televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas televizijos programų transliuotojams. Kaip jau buvo minėta ataskaitos 4.2.3.3 skyriuje, 2010 m. pakeitus VII 33 straipsnį buvo sumažintas privalomų retransliuoti televizijos programų skaičius. Vadovaujantis atliktais pakeitimais televizijos programų transliuotojai gali reikalauti atlygio iš retransliuotojų, kurie retransliuoja televizijos transliacijas. Televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjai, siekdami išlaikyti savo teikiamų paslaugų patrauklumą, yra suinteresuoti, kad

žiūrovai galėtų matyti lietuviškų programų transliacijas, kurios nemokamai yra transliuojamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. Atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjai moka transliuotojams (televizijos transliacijų kūrėjams) už tai, kad jų kuriamos televizijos transliacijos galėtų būti retransliuojamos, pakeičiamumo analizę pakanka atlikti iš televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, teikėjų pusės. Nepaisant to, pakeičiamumo iš paklausos pusės analizės metu bus vertinama ar lietuviškų programų transliuotojai atsisakytų televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų ir jas pakeistų į televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugas.

IPTV transliacijų teikėjas, teikdamas televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas sau, kontroliuoja transliacijų perdavimo paslaugų kokybę ir sąnaudas. Dėl šių priežasčių, televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų gavėjas nebus suinteresuotas keisti televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų į televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugas.

Pastebėtina ir tai, kad galimybę pirkti, pavyzdžiui, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, riboja šie veiksniai:

1. Tiriamuoju laikotarpiu įsteigti ir veikiantys nacionaliniai skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra iš dalies išnaudoti. Papildomi du (Telia ir Telecentro) nacionaliniai skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai nėra pradėti eksploatuoti. Kalbant apie tam tikrose vietovėse veikiančias vietines skaitmeninės antžeminės televizijos stotis, pastebėtina tai, kad dėl ribotų radijo dažnių (kanalų) skaičiaus, nėra numatyta tuose pačiuose vietovėse išduoti leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti daugiau nei vieną skaitmeninės antžeminės televizijos stotį.

2. Tiriamuoju laikotarpiu veikusiais nacionaliniais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais technologiškai buvo galima transliuoti iki 40 standartinės raiškos televizijos transliacijų, tuo tarpu IPTV tinklais galima transliuoti neribotą kiekį televizijos transliacijų. Vietovėse veikiančiomis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis galima transliuoti iki 10 standartinės raiškos televizijos transliacijų. Taigi, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos negalėtų perduoti tokio televizijos transliacijų skaičiaus kaip tai galima padaryti naudojant televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas.

Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas keičiant į televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugas, o taip pat siekiant, kad esami žiūrovai galėtų matyti transliacijas, turės būti keičiama vartotojų (žiūrovų) naudojama įranga, kuria būtų galima priimti televizijos transliacijas. Tai reikalaus papildomų investicijų į keičiamą įrangą. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad kabelinės televizijos tinklų geografinis paplitimas ne visur sutampa su IPTV tinklų paplitimu. Dėl to pradėjus naudoti televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugas, ne visi žiūrovai galėtų pakeisti televizijos transliacijas, teikiamas IPTV tinklais, į televizijos transliacijas, teikiamas kabelinės televizijos tinklais.

Toliau yra vertinama, ar lietuviškų televizijos programų transliuotojai keistų televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas į transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugas. Kaip buvo nurodyta ataskaitos 4.1.1.1 skyriuje, nemokamos televizijos transliacijos, kurios yra transliuojamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, yra retransliuojamos kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, tačiau už transliacijų perdavimą kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais transliuotojai nemoka, o priešingai dar gauna papildomas pajamas. Dėl to galima nagrinėti tik tokią situaciją, ar televizijos programų transliuotojai, galėtų atsisakyti televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų ir naudotis tik kitomis televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis. Atsižvelgiant į tai, kad 18,9 proc. žiūrovų žiūri televizijos transliacijas, teikiamas IPTV tinklais (žr. 2 pav.), o lietuviškų programų transliuotojai gauna papildomas pajamas už jų televizijos programų retransliavimą IPTV tinklais,

darytina išvada, kad lietuviškų programų transliuotojai negalėtų atsisakyti televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų ir naudotis tik kitomis televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis. Atsisakius televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų, lietuviškų programų transliuotojai prarastų nemažą dalį žiūrovų, o tai turėtų įtakos jų pajamų, gaunamų iš reklamos, mažėjimui. Taip pat jie nebegautų pajamų, gaunamų iš televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų teikėjų, už suteiktą teisę retransliuoti jų kuriamas televizijos programas.

Atsižvelgiant į anksčiau išvardintas priežastis, darytina išvada, kad televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis.

Išvada:

Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis iš paklausos pusės.

Pakeičiamumo iš pasiūlos pusės analizė

Dėl infrastruktūrų skirtumo nė vienas asmuo per trumpą laikotarpį negali pasiūlyti kitokios transliacijų perdavimo paslaugos, nei teikiama per jo turimą infrastruktūrą. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugų teikėjas, norėdamas teikti televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugas, turės investuoti į ryšių kabelių kanalų statybą arba nuomą, nutiesti šviesolaidines arba metalinės vytos poros linijas, įsigyti aktyvią ir pasyvią įrangą ir ją sumontuoti. Pavyzdžiui, Telia, į šviesolaidinių ryšio linijų prieigos tinklo (bendrovė iš esmės diegia FTTH šviesolaidinių linijų prieigos tinklus), o kitaip tariant ir į televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų⁵² plėtrą 2013–2015 m. investavo 42,3 mln. Eur⁵³. IPTV tinklų steigimas ir plėtra reikalauja ne tik investicijų, bet ir laiko sąnaudų. Dėl šių priežasčių televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, palydovinio ryšio tinklais ir paslaugomis iš pasiūlos pusės.

Išvada:

Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis iš pasiūlos pusės.

Ataskaitos 4.2.3.4 skyriaus apibendrinimas:

Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugomis iš paklausos ir pasiūlos pusės.

4.2.3.5. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugų pakeičiamumo analizė

Šiame skyriuje yra atliekama analizė ar televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos yra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais iš paklausos ir pasiūlos pusės.

⁵² Šviesolaidinių ryšio linijų prieigos tinklas yra naudojamas teikti interneto prieigos paslaugas ir televizijos transliacijoms IPTV tinklais.

⁵³ Telia investicijos į šviesolaidinių ryšio linijų prieigos tinklą, adresu:

https://www.teo.lt/sites/default/files/APIE_TEO/Investuotojams/Rezultatai/2015_rezultatai.pdf <Informacija rinkta 2016 m. rugsėjo 28 d.>

Pakeičiamumo iš paklausos pusės analizė

Lietuvoje tiriamuoju laikotarpiu buvo galima matyti mokamas ir nemokamas televizijos transliacijas, teikiamas palydovinio ryšio tinklais. Tačiau nemokamos televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, suteikė žiūrovui galimybę matyti tik vieną lietuvišką programą „LRT Lituanica“, kuri buvo transliuojama Europoje (per palydovą „ASTRA 4A“) ir Šiaurės Amerikoje (per palydovą „Galaxy 19“), t. y. ši televizijos programa daugiau buvo skirta užsienyje gyvenantiems lietuviams. Daugiau lietuviškų televizijos programų Lietuvoje per palydovą gali matyti tik AS „Viasat“ televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, žiūrovai.

Atsižvelgiant į tai, kad užsienio televizijos transliacijų teikėjai, kurie sudaro galimybę matyti savo transliacijas pirkdami televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugas, veikia už Lietuvos Respublikos ribų, taip pat atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais teikėjai, kurie perduoda nemokamas užsienio televizijos transliacijas savo palydovinio ryšio tinklais, veikia už Lietuvos Respublikos ribų, o Lietuvoje nemokamai galima žiūrėti tik vieną lietuvišką televizijos programą („LRT Lituanica“) ir ji yra skirta užsienyje gyvenantiems lietuviams, Lietuvoje nemokamų televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų pakeičiamumą iš paklausos pusės nagrinėti nėra tikslinga. Tikslinga nagrinėti tik tas televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugas, kurios sudaro galimybę perduoti daugiau lietuviškų televizijos programų. Atliekant pakeičiamumo analizę tikslinga vertinti, ar AS „Viasat“ naudojamos ir teikiamos televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos yra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos, kabelinės televizijos, IPTV tinklais paslaugomis. Pastebėtina tai, kad AS „Viasat“ nėra registruota Lietuvoje ir jos buveinė yra Estijoje. Nepaisant to, Tarnyba, siekdama tinkamai įvertinti situaciją Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje, AS „Viasat“ pateikė anketą. AS „Viasat“, atsakydama į anketos klausimą *„Jei televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų kaina padidėja 5–10 proc., o kitos sąlygos išliktų tos pačios, ar: jas pakeistumėte kitomis televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis; rinktumėtės kitą televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų teikėją; pradėtumėte vystyti nuosavą palydovinio ryšio tinklą ir teikti televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugas; nieko nekeistumėte, nes kainos padidėjimas nėra reikšmingas; nieko nedarytumėte, nes nėra tinkamų alternatyvų“* nurodė, kad nė vienas iš pateiktų variantų nėra tinkamas, nes „AS „Viasat“ perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugas perka iš savo įmonių grupės įmonės, Viasat Sattelite Services (VSS), todėl teikėjas nebūtų keičiamas. Būtent VSS įmonių grupės mastu derėtusi bei teiktų siūlymus AS „Viasat“ dėl palydovo valdytojo, jeigu būtų toks poreikis. Iš to darytina išvada, kad AS „Viasat“ nekeistų televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų į televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugas.

AS „Viasat“ televizijos transliacijos, teikiamos palydovinio ryšio tinklais, suteikia vartotojams galimybę matyti Lietuvos transliuotojų rengiamas televizijos programas („TV3“, „TV6“, „TV8“, „LRT Televizija HD“, „LRT Lituanica“, „LNK“, „Lietuvos rytas.tv“, „BTV“, „TV1“). Taigi, darytina išvada, kad AS „Viasat“, Lietuvos transliuotojų televizijos transliacijas įtraukdama į savo paslaugų rinkinius, netiesiogiai teikia transliacijų perdavimo paslaugas minėtiems televizijos programų transliuotojams. AS „Viasat“, siekdamas išlaikyti savo teikiamų paslaugų patrauklumą, yra suinteresuotas, kad žiūrovai galėtų matyti lietuviškų programų transliacijas, kurios nemokamai yra transliuojamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. Atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, teikėjai moka transliuotojams (televizijos transliacijų kūrėjams) už tai, kad jų kuriamos televizijos transliacijos galėtų būti retransliuojamos, pakeičiamumo analizę atlikti reikėtų įvertinant, ar lietuviškų programų transliuotojai atsisakytų televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų ir jas

keistų į televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugas. Kaip nurodyta 4.1.1.1 skyriuje, nemokamos televizijos transliacijos, kurios yra transliuojamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, yra retransliuojamos kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais, tačiau už transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais, palydovinio ryšio tinklais paslaugas transliuotojai nemoka, o priešingai, dar gauna papildomas pajamas už turinį. Dėl to galima nagrinėti tik tokią situaciją, ar televizijos programų transliuotojai, galėtų atsisakyti televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų ir naudotis tik kitomis televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis. Atsižvelgiant į tai, kad 12,7 proc. žiūrovų žiūri televizijos transliacijas, teikiamas palydovinio ryšio tinklais (žr. 2 pav.), o televizijos programų transliuotojai gauna papildomas pajamas už jų televizijos programų retransliavimą palydovinio ryšio tinklais, darytina išvada, kad televizijos programų transliuotojai neturėtų motyvo atsisakyti televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų ir naudotis tik kitais būdais teikiamomis televizijos transliacijų perdavimo paslaugomis. Atsisakius televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais, televizijos programų transliuotojai prarastų dalį auditorijos, o tai turėtų įtakos jų pajamų, gaunamų iš reklamos, mažėjimui. Taip pat jie nebegautų papildomų pajamų, gaunamų iš televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų teikėjų, už suteiktą teisę retransliuoti jų kuriamas televizijos programas.

Atsižvelgiant į anksčiau išvardintas priežastis, darytina išvada, kad televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugomis.

Išvada:

Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugomis iš paklausos pusės.

Pakeičiamumo iš pasiūlos pusės analizė

Dėl infrastruktūrų skirtumo nė vienas asmuo per trumpą laikotarpį negali pasiūlyti kitokios transliacijų perdavimo paslaugos, nei teikiama per jo turimą infrastruktūrą. Ūkio subjektas, siekdamas pradėti teikti transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugas, turėtų sukurti žemės stočių ir dirbtinių Žemės palydovų infrastruktūrą (žr. ataskaitos 4.2.2 skyrių) arba nuomotis minėtos infrastruktūros – transliacijų perdavimo priemonių – išteklius. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvoje veikiantys ūkio subjektai neturi savo dirbtinių Žemės palydovų, todėl siekiant pradėti teikti transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugas, turėtų būti naudojami kitose šalyse esantys elektroninių ryšių ištekliai. Atsižvelgiant į anksčiau pateiktas aplinkybes, darytina išvada, kad transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugų teikėjai per trumpą laiką negalės pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų. Tai rodo, kad televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos nėra pakeičiamos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugomis iš pasiūlos pusės.

Išvada:

Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugomis iš pasiūlos pusės.

Ataskaitos 4.2.3.5 skyriaus apibendrinimas:

Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos nėra pakeičiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, kabelinės televizijos tinklais, IPTV tinklais paslaugomis iš paklausos ir pasiūlos pusės.

Ataskaitos 4.2.3 skyriaus apibendrinimas:

Atlikus skirtingais būdais teikiamos transliacijų perdavimo paslaugų pakeičiamumo analizę nustatyta, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos, televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos, televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos nėra pakeičiamos tarpusavyje iš paklausos pusės. Atsižvelgiant į ataskaitos 4.2.3.1, 4.2.3.2, 4.2.3.3, 4.2.3.4 ir 4.2.3.5 skyriuose atliktas pakeičiamumo iš pasiūlos pusės analizes, darytina išvada, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugos, televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugos, televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos nėra pakeičiamos tarpusavyje iš paklausos pusės.

Pažymėtina, kad ataskaitos 4.2.3.2 skyriuje atlikta papildoma televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų tarpusavio pakeičiamumo analizė pagal šių paslaugų teikėjo tipą. Jos metu nustatyta, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos Česlovo Rulevičiaus, Telecentro, LRT, Telia, UAB „Balticum TV“, UAB „Ilor“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB Šiaulių apskrities televizijos, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizijos, VšĮ Alytaus regioninės televizijos, VšĮ Marijampolės televizijos nėra pakeičiamos tarpusavyje iš paklausos ir pasiūlos pusės. Taip pat atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos LRT, negali būti naudojamos komerciniams tikslams, jos toliau šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime yra nenagrinėjamos.

Remiantis anksčiau pateiktomis išvadomis, laikoma, kad atitinkamos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos sudaro atskiras televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinkas:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, rinka;
2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinka;
3. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinka;
4. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, rinka;
5. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilor“, rinka;
6. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos, teikiamos UAB „Pūkas“, rinka;
7. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, rinka;
8. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Šiaulių apskrities televizijos, rinka;
9. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, rinka;
10. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Kėdainių krašto televizijos, rinka;
11. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ Alytaus regioninės televizijos, rinka;

12. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ Marijampolės televizijos, rinka;
13. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinka;
14. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinka;
15. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinka.

4.3. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkų geografinės aprėpties vertinimas

Ataskaitos 4.2 skyriuje buvo apibrėžta 16 Transliacijų perdavimo paslaugų rinkų:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, rinka;
2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinka;
3. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinka;
4. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, rinka;
5. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilora“, rinka;
6. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, rinka;
7. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, rinka;
8. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Šiaulių apskrities televizijos, rinka;
9. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, rinka;
10. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Kėdainių krašto televizijos, rinka;
11. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ Alytaus regioninės televizijos, rinka;
12. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ Marijampolės televizijos, rinka;
13. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinka;
14. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinka;
15. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinka.

Šiame ataskaitos skyriuje yra vertinamos šių 15 Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinkų geografinės aprėptys ir apibrėžiamos Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinkų geografinės teritorijos.

Apibrėžiant Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinkų geografines teritorijas, siekiama nustatyti, kokios yra konkrečių rinkų geografinės teritorijos. Atitinkamos rinkos geografinė teritorija gali įtakoti nagrinėjamos rinkos apimtį, esamą ir potencialią konkurencinę aplinką nagrinėjamoje rinkoje. Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 59 punkte teigiama, kad elektroninių ryšių sektoriuje geografinė atitinkamos rinkos teritorija tradiciškai nustatoma vadovaujantis dviem kriterijais: tinklo aprėpiama teritorija ir teisiniais ar kitais reguliavimo instrumentais. Vadovaujantis šiais dviem kriterijais, geografinė atitinkamos rinkos teritorija gali būti vietinė, regioninė, nacionalinė ar aprėpianti kelias valstybes.

Pažymėtina, kad elektroninių ryšių paslaugų teikėjai turi teisę vykdyti elektroninių ryšių veiklą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, t. y. teisinių veiklos apribojimų atskirose Lietuvos Respublikos teritorijose dalyse nėra.

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikiamų Telecentro, rinkos, geografinės teritorijos apibrėžimas

Telecentro televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia visoje Lietuvoje. Tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais perduodamas televizijos transliacijas gali matyti nuo 97,1 iki 98,5 proc. šalies gyventojų. Telecentras taip pat teikia televizijos transliacijų perdavimo paslaugas vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis, kurios veikia Vilniuje. Atsižvelgiant į tai, kad Telecentro televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia visoje Lietuvoje, laikoma, kad Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikiamų Telia, rinkos geografinės teritorijos apibrėžimas

Telia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia visoje Lietuvoje. Tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu Telia skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais perduodamas televizijos transliacijas gali matyti 79,5–86,7 proc. šalies gyventojų. Atsižvelgiant į tai, kad Telia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia visoje Lietuvoje, laikoma, kad Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

3. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikiamų Česlovo Rulevičiaus, rinkos geografinės teritorijos apibrėžimas

Česlovas Rulevičius transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Trakuose ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, rinkos geografinė teritorija yra Trakai ir miesto apylinkės.

4. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikiamų UAB „Balticum TV“, rinkos geografinės teritorijos apibrėžimas

UAB „Balticum TV“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Plungėje ir miesto apylinkėse, Klaipėdoje ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, rinkos geografinė teritorija yra Plungė ir miesto apylinkės, Klaipėda ir miesto apylinkės.

5. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikiamų UAB „Ilora“, rinkos geografinės teritorijos apibrėžimas

UAB „Ilora“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Ventoje ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilora“, rinkos geografinė teritorija yra Venta ir miesto apylinkės.

6. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikiamų UAB „Pūkas“, rinkos geografinės teritorijos apibrėžimas

UAB „Pūkas“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Kaune ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, rinkos geografinė teritorija yra Kaunas ir miesto apylinkės.

7. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikiamų UAB „Roventa“, rinkos geografinės teritorijos apibrėžimas

UAB „Roventa“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Mažeikiuose ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, rinkos geografinė teritorija yra Mažeikiai ir miesto apylinkės.

8. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikiamų UAB Šiaulių apskrities televizijos, rinkos geografinės teritorijos apibrėžimas

UAB Šiaulių apskrities televizija televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Šiauliuose ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Šiaulių apskrities televizijos, rinkos geografinė teritorija yra Šiauliai ir miesto apylinkės.

9. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikiamų UAB „TV7“, rinkos geografinės teritorijos apibrėžimas

UAB „TV7“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Jonavoje ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, rinkos geografinė teritorija yra Jonava ir miesto apylinkės.

10. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikiamų UAB Kėdainių krašto televizijos, rinkos geografinės teritorijos apibrėžimas

UAB Kėdainių krašto televizija televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Kėdainiuose ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Kėdainių krašto televizijos, rinkos geografinė teritorija yra Kėdainiai ir miesto apylinkės.

11. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikiamų VŠĮ Alytaus regioninės televizijos, rinkos geografinės teritorijos apibrėžimas

VŠĮ Alytaus regioninė televizija televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Alytuje ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VŠĮ Alytaus regioninės televizijos, rinkos geografinė teritorija yra Alytus ir miesto apylinkės.

12. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikiamų VŠĮ Marijampolės televizijos, rinkos geografinės teritorijos apibrėžimas

VŠĮ Marijampolės televizija televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Marijampolėje ir miesto apylinkėse. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikiamų VŠĮ Marijampolės televizijos, rinkos geografinė teritorija yra Marijampolė ir miesto apylinkės.

13. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinkos geografinės teritorijos apibrėžimas

Kabelinės televizijos tinklai gali būti steigiami visoje Lietuvoje. Kabelinės televizijos tinklų teikėjai gali jungtis vieni su kitais ir tokiu būdu didinti televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, potencialiai pasiekiamų abonentų skaičių (žiūrovų auditoriją) ir geografinę teritoriją. Kaip buvo nurodyta ataskaitos 4.2.3 skyriuje, MDTV tinklai naudojami išplėsti kabelinės televizijos tinklų geografinę aprėptį. Televizijos transliacijas, teikiamas MDTV tinklais, o tuo pačiu ir televizijos transliacijų perdavimo MDTV tinklais paslaugas teikia du teikėjai ir jie paslaugas teikia 5 miestuose: Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje – UAB „Balticum TV“, Kaune ir Vilniuje – UAB „Cgates“. Pastebėtina, kad televizijos transliacijas, teikiamas MDTV tinklais, galėjo matyti apie 41 proc. Lietuvos gyventojų. MDTV tinklai yra steigiami naudojant tam tikrus radijo dažnius (kanalus), kuriuos sukoordinavus (procedūra trunka 4–5 mėn.), MDTV tinklai gali būti steigiami ir kituose miestuose.

Atsižvelgiant į tai, kad kabelinės televizijos tinklai gali būti steigiami visoje Lietuvoje, jų veikla geografiškai nėra apribota, ir kabelinės televizijos tinklų geografinė teritorija gali būti plečiama steigiant MDTV tinklus, laikoma, kad Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

14. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinkos geografinės teritorijos apibrėžimas

IPTV tinklai gali būti steigiami visoje Lietuvoje. IPTV tinklų teikėjai gali jungtis vieni su kitais ir tokiu būdu didinti televizijos transliacijų IPTV tinklais potencialiai pasiekiamų abonentų skaičių ir geografinę teritoriją. Atsižvelgiant į tai, kad IPTV tinklai gali būti steigiami visoje Lietuvoje, jų veikla geografiškai nėra apribota, laikoma, kad Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

15. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinkos geografinės teritorijos apibrėžimas

Televizijos programos transliuojamos palydovinio ryšio tinklais gali būti matomos visoje Lietuvoje. Atitinkamai televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugos taip pat teikiamos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Atsižvelgiant į tai, laikoma, kad Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

Išvados:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.
2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

3. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, rinkos geografinė teritorija yra Trakai ir miesto apylinkės.
4. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, rinkos geografinė teritorija yra Plungė ir miesto apylinkės, Klaipėda ir miesto apylinkės.
5. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilorā“, rinkos geografinė teritorija yra Venta ir miesto apylinkės.
6. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, rinkos geografinė teritorija yra Kaunas ir miesto apylinkės.
7. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, rinkos geografinė teritorija yra Mažeikiai ir miesto apylinkės.
8. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Šiaulių apskrities televizijos, rinkos geografinė teritorija yra Šiauliai ir miesto apylinkės.
9. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, rinkos geografinė teritorija yra Jonava ir miesto apylinkės.
10. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Kėdainių krašto televizijos, rinkos geografinė teritorija yra Kėdainiai ir miesto apylinkės.
11. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VŠĮ Alytaus regioninės televizijos, rinkos geografinė teritorija yra Alytus ir miesto apylinkės.
12. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VŠĮ Marijampolės televizijos, rinkos geografinė teritorija yra Marijampolė ir miesto apylinkės.
13. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.
14. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.
15. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinkos geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija.

4.4. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkų apibrėžimas

Tarnyba ataskaitos 4.2 skyriuje apibrėžė 15 Transliacijų perdavimo paslaugų rinkų. Toliau ataskaitos 4.3 skyriuje Tarnyba atliko minėtų rinkų geografinės aprėpties vertinimą ir apibrėžė jų geografinę teritoriją. Tarnyba, atsižvelgdama į ataskaitos 4.2 ir 4.3 skyriuose pateiktą informaciją apibrėžia šias televizijos transliacijų perdavimo paslaugų rinkas:

1. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija (toliau – Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinka).
2. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija (toliau – Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinka).
3. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, rinka, kurios geografinė teritorija yra Trakai ir miesto apylinkės (toliau – Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, rinka).

4. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, rinka, kurios geografinė teritorija yra Plungė ir miesto apylinkės, Klaipėda ir miesto apylinkės (toliau – Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, rinka).

5. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilora“, rinka, kurios geografinė teritorija yra Venta ir miesto apylinkės (toliau – Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilora“, rinka).

6. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, rinka, kurios geografinė teritorija yra Kaunas ir miesto apylinkės (toliau – Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, rinka).

7. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, rinka, kurios geografinė teritorija yra Mažeikiai ir miesto apylinkės (toliau – Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, rinka).

8. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Šiaulių apskrities televizijos, rinka, kurios geografinė teritorija yra Šiauliai ir miesto apylinkės (toliau – Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Šiaulių apskrities televizijos, rinka).

9. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, rinka, kurios geografinė teritorija yra Jonava ir miesto apylinkės (toliau – Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, rinka).

10. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Kėdainių krašto televizijos, rinka, kurios geografinė teritorija yra Kėdainiai ir miesto apylinkės (toliau – Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Kėdainių krašto televizijos, rinka).

11. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ Alytaus regioninės televizijos, rinka, kurios geografinė teritorija yra Alytus ir miesto apylinkės (toliau – Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ Alytaus regioninės televizijos, rinka).

12. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ Marijampolės televizijos, rinka, kurios geografinė teritorija yra Marijampolė ir miesto apylinkės (toliau – Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ Marijampolės televizijos, rinka).

13. Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija (toliau – Transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinka).

14. Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija (toliau – Transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinka).

15. Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija (toliau – Transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinka).

Vadovaujantis 2014 m. rekomendacijos preambulės 7 konstatuojamąja dalimi Tarnyba ataskaitos 4.1 skyriuje atliko su Transliacijų perdavimo paslaugų rinka vertikaliai susijusios mažmeninės elektroninių ryšių paslaugų rinkos analizę ir nustatė, kad keturiuose mažmeninių televizijos transliacijų rinkose (televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinka; televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinka; televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinka) yra veiksminga konkurencija, o televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės

antžeminės televizijos tinklais, rinkoje veiksminga konkurencija egzistuoja tik dėl transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms taikomo reguliavimo. 2014 m. rekomendacijos preambulės 10 konstatuojamojoje dalyje yra nurodyta, kad jei, atsižvelgiant į ateities perspektyvą, mažmeninė rinka yra veiksmingai konkurencinga be *ex ante* didmeninio reguliavimo susijusioje atitinkamoje rinkoje, tuomet didmeninio lygmens reguliavimas nebėra būtinas. Vadovaujantis tuo ir anksčiau šioje pastraipoje pateikta informacija, darytina išvada, kad su televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinka, televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinka ir televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinka susijusios atitinkamos didmeninės rinkos (Transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinka, Transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinka, Transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinka) toliau šiame Transliacijų perdavimo paslaugų tyrime nebus nagrinėjamos.

Išvada:

Tarnyba apibrėžia šias Transliacijų perdavimo paslaugų rinkas:

1. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinka.
2. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinka.
3. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, rinka.
4. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, rinka.
5. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilora“, rinka.
6. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, rinka.
7. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, rinka.
8. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Šiaulių apskrities televizijos, rinka.
9. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, rinka.
10. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Kėdainių krašto televizijos, rinka.
11. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ Alytaus regioninės televizijos, rinka.
12. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ Marijampolės televizijos, rinka.

4.5. Trijų kriterijų testas

Pagal Įstatymo 16 straipsnio 6 dalį, Tarnyba, atlikdama atitinkamų rinkų tyrimus, vadovaujasi Lietuvos Respublikos teisės aktais, Europos Sąjungos teise ir atsižvelgia į Europos Komisijos gaires bei rekomendacijas, taip pat Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos priimtas nuomones ir bendrąsias pozicijas.

Kaip nurodyta ataskaitos 1.3 skyriuje, 2014 m. rekomendacijos priede Transliacijų perdavimo paslaugų rinka nėra nurodyta. Todėl, vadovaujantis 2014 m. rekomendacijos preambulės 22 konstatuojamąja dalimi, Tarnyba „<...> turėtų taikyti trijų kriterijų testą toms rinkoms, kurios išvardytos Komisijos rekomendacijos 2003/311/EB ir Rekomendacijos 2007/879/EB prieduose, tačiau kurių nėra šios rekomendacijos priede <...>“. Įrodžius, kad nagrinėjama rinka tenkina visus

tris 2014 m. rekomendacijos 2 punkte nurodytus vertinimo kriterijus, ji būtų laikoma rinka, kurioje gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal Pagrindų direktyvą.

Siekiant nustatyti rinkas, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas, reikėtų taikyti 2014 m. rekomendacijos 2 punkte nurodytus tris kriterijus. 2014 m. rekomendacijos preambulės 11 konstatuojamojoje dalyje nurodyti šie trys kriterijai: „*Pirmasis kriterijus – didelės ir pastovios patekimo į rinką kliūtys. Atliekant perspektyvinę analizę, kad būtų galima nustatyti atitinkamas rinkas, kurioms gali būti taikomas ex ante reguliavimas, dėl dinamiško elektroninių ryšių rinkos pobūdžio ir veikimo vis dėlto reikėtų atsižvelgti ir į galimybes per atitinkamą laikotarpį įveikti patekimo į rinką kliūtis. Antruoju kriterijumi sprendžiama, ar rinkos struktūroje per atitinkamą laikotarpį atsirastų veiksminga konkurencija. Taikant šį kriterijų reikia išnagrinėti infrastruktūrinės ir kitos konkurencijos būklę, kuri lemia kliūtis patekti į rinką. Trečiasis kriterijus yra tai, kad taikant vien tik konkurencijos teisę nebūtų tinkamai išspręsta (-os) atitinkama (-os) rinkos nepakankamumo problema (-os).*“

Pagal 2014 m. rekomendacijos preambulės 17 konstatuojamąją dalį, „<...> Jeigu netenkinamas vienas iš trijų kriterijų, rinka neturėtų būti nurodyta kaip rinka, kuriai gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas.“ Apibendrinant, darytina išvada, kad, jei, atlikus trijų kriterijų testą, yra nustatoma, kad visi trys kriterijai yra tenkinami, atitinkamos rinkos atžvilgiu gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas. Jei nors vienas iš kriterijų yra netenkinamas, *ex ante* reguliavimas nagrinėjamoje rinkoje negali būti taikomas.

Tarnyba, siekdama nustatyti, ar yra būtinas reguliavimas ataskaitos 4.4 skyriuje apibrėžtose Transliacijų perdavimo paslaugų rinkose, vadovaudamasi 2014 m. rekomendacijos 2 punktu ir Taisyklių 15 punktu, vertins apibrėžtas atitinkamas rinkas pagal žemiau išvardytus tris kriterijus:

1. Kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje, egzistavimas.
2. Rinkos charakteristika ir struktūra, kuri nelemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijos be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje.
3. Bendrosios konkurencijos teisės nepakankamumas sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje, netaikant Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų.

4.5.1. Trijų kriterijų testas Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje

4.5.1.1. Pirmasis kriterijus: kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje, egzistavimas

Pagal 2014 m. Rekomendacijos 2 punkto a papunktį, didelės ir pastovios patekimo į rinką kliūtys gali būti struktūrinio, teisinio arba reguliuojamojo pobūdžio. Atsižvelgiant į tai, išskirtinos šios galimos patekimo į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinką kliūtys:

1. Esminio išteklių – radijo dažnių (kanalų) – ribotumas. Pagrindinė įėjimo į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinką kliūtis yra ribotas radijo dažnių (kanalų) skaičius. Asmuo, norintis teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, turi turėti leidimą naudoti radijo dažnius (kanalus). Jie yra būtini televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais veiklai vykdyti, tačiau pažymėtina, kad šie elektroninių ryšių ištekliai yra riboti. Radijo dažnis (kanalas) skiriamas asmeniui vadovaujantis Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planu, kuriame numatyta steigti 8 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Iki tiriamojo laikotarpio pabaigos radijo dažniai (kanalai) buvo išduoti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų steigimui. Leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus turi trys ūkio subjektai: Telecentras (3 tinklus), Telia (3 tinklus) ir LRT (1 tinklą).

5 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau veikia ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo beveik užpildyti, t. y. laisvas liko tik Telecentro antrasis skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas. Kaip numatyta Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane, papildomai dar yra galima steigti 2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, iš kurių vieną gali steigti Telia, o kitą – Telecentras. Aštunto skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo steigimą riboja vis dar tebeveikianti analoginė antžeminė televizija Rusijoje. Telecentro vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis teikiamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kitas ūkio subjektas nei Telecentras, taip pat negalėtų suteikti, nes Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane nėra numatyti radijo dažniai, kurie galėtų būti skirti kitam asmeniui steigti vietines skaitmeninės antžeminės televizijos stotis toje pačioje geografinėje vietovėje.

2. Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo sąlygos. Televizijos programų transliavimo ir retransliavimo veikla Lietuvoje yra licencijuojama. Transliuotojui arba retransliuotojui yra išduodama LRTK licencija, suteikianti teisę programas transliuoti arba retransliuoti, naudojantis trečiosios šalies – siuntėjo (transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo) – paslaugomis. Šios licencijos išduodamos VII bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. IV-281 „Dėl Transliavimo veiklos ir retransliuojamo turinio licencijavimo taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklės) nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal VII 31 straipsnio 10 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu. Televizijos programų transliuotojo arba retransliuotojo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais licencijoje be kitos informacijos yra įvardinama, kokio konkretaus siuntėjo paslaugomis turi naudotis televizijos programų transliuotojas arba retransliuotojas. Transliuotojai, programas transliuojantys radijo dažniu (kanalu), kuris skiriamas siuntėjui Telecentrui, turi pirkti transliacijų perdavimo paslaugas tik iš Telecentro. Transliuotojas arba retransliuotojas, norėdamas pakeisti jo licencijoje įrašytą siuntėją kitu ir kituose nei įrašytojo siuntėjo tinkluose esant laisviems ištekliams (dažniams (kanalams)), transliuotojas arba retransliuotojas gali kreiptis į LRTK su prašymu pakeisti turimos licencijos sąlygas ir leisti pradėti naudotis kito, nei įrašyta licencijoje, siuntėjo paslaugomis. Gavusi atitinkamą transliuotojo arba retransliuotojo prašymą, LRTK skelbia naują konkursą, kurio rezultate transliuotojo arba retransliuotojo licencijoje gali būti įrašomas kitas siuntėjas. Tokiu būdu LRTK 2015 m. gegužės 13 d. sprendimu Nr. KS-116 „Dėl UAB „Lietuvos ryto“ televizija licencijos Nr. T392ST sąlygų pakeitimo“ televizijos programos „Lietuvos rytas.tv“ transliacijų perdavimas iš Telia skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo buvo perkeltas į Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą. Iš to, kas išdėstyta šioje pastraipoje, darytina išvada, kad teisinis licencijavimo tvarkos reguliavimas, į transliuotojo arba retransliuotojo licenciją įrašant konkretų transliacijų perdavimo paslaugų teikėją sudaro kliūtį įeiti į Transliacijų perdavimo paslaugų rinką, tačiau ši kliūtis nėra neįveikiama. Apibendrinant pateiktą informaciją šioje pastraipoje, darytina išvada, kad Lietuvoje taikomos televizijos programų transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo sąlygos riboja galimybes per trumpą laikotarpį pakeisti atitinkamos paslaugos teikėją, o Telecentro, kaip konkretaus televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo, įrašymas į transliuotojo arba retransliuotojo veiklos licenciją, sudaro sąlygas Telecentrui užimti 100 proc. nagrinėjamos rinkos.

Įvertinus tai, kad Lietuvoje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu faktiškai veikė 5 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, kurie buvo iš dalies užpildyti, o steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus ir jais teikti televizijos transliacijų perdavimo paslaugas yra būtini riboti ištekliai, kurie jau yra paskirstyti, darytina išvada, kad tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu kliūtys įeiti į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinką yra aukštos.

Išvada:

Įėjimo į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų,

teikiamų Telecentro, rinką kliūtys yra aukštos, todėl pirmasis trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

4.5.1.2. Antrasis kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis ir struktūra, kuri nelemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijos be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje

Ataskaitos 4.5.1.1 skyriuje nustatyta, kad įėjimo kliūtys į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinką yra aukštos. Tačiau, atliekant trijų kriterijų testą, būtina įvertinti, ar nagrinėjama rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis ir struktūra, kuri nelemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijos be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje, t. y. *ex ante* reguliavimą. Kitaip tariant reikia įvertinti, ar esant kliūtims įeiti į atitinkamą rinką, toje rinkoje situacija nepakis artimiausiu laikotarpiu, ar neatsiras charakteristikų, kurios lems veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją teikiant televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas.

Trijų kriterijų taikymo gairių 3 skyriuje yra išskirti keli kriterijai, kuriais vadovaujantis tikslinga vertinti antrąjį trijų kriterijų testo kriterijų: rinkos dydis ir struktūra, kainų pokyčiai, egzistuojanti ir potenciali konkurencija. Pastebėtina, kad nagrinėtinų kriterijų skaičius nėra baigtinis.

Rinkos struktūra. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje yra tik vienas transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas Telecentras, kuris atitinkamai užima 100 proc. nagrinėjamos rinkos. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 75 punkte nurodoma, kad itin didelės rinkos dalys – viršijančios 50 proc., gali būti tiesioginis dominuojančios padėties rinkoje įrodymas.

Kainų pokyčiai. Tiriamuoju laikotarpiu Telecentras taikė televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi paslaugų kainas (žr. 9 lentelę), laikydamasis 2014 m. rinkos tyrimo metu nustatytų kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimų. Įpareigojimai nustatė, kad atitinkamų paslaugų kainos turi būti ne didesnės nei sąnaudos, apskaičiuotos Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 „Dėl Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir sąlygomis.

9 lentelė. Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis paslaugų kainos (už vienos programos transliacijų perdavimą) ir jų pokyčiai.

	Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas arba skaitmeninės antžeminės televizijos stotis Eur/mėn. (be PVM)		
	Pirmasis tinklas ¹	Antrasis tinklas ¹	53 televizijos kanalas Vilniuje
Kaina galiojusi nuo 2013-01-01	18 286,90	17 146,08	* ²
Kaina galiojusi nuo 2014-07-01	14 805,38	12 844,65	11 095,34
Kaina galiojusi nuo 2014-09-01	14 805,38	12 232,97	11 095,34
Kaina galiojusi nuo 2016-07-25	12 219,90	8 735,36	8 602,00
Pokytis Eur	6 067,00	8410,72	2 493,34
Pokytis proc.	33,2	49,1	22,5

¹ Kainos nurodytos už vienos programos transliacijų perdavimą skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu.

² 1,52/1,82 Eur/val. be PVM – pirmasis skaičius rodo kainą, kai programos neglaudinamos, antras skaičius rodo kainą, kai programos glauginamos MPEG-4 formatu.

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Iš 9 lentelėje pateiktos informacijos matyti, kad Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos mažėjo 2014 m. ir 2016 m., o Telecentro teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi Vilniuje 53 televizijos kanalu paslaugos kaina sumažėjo 2016 m. Tarnybos duomenimis, 2016 m. atitinkamų paslaugų kainų mažėjimą daugiausia lėmė Telecentro sąnaudų, patirtų teikiant didmenines elektroninių ryšių paslaugas, tikslesnis paskirstymas tarp Telecentro teikiamų paslaugų. Nepaisant visu tiriamuoju laikotarpiu stebimo transliacijų perdavimo paslaugos kainų mažėjimo, šios kainos kasmet buvo perskaičiuojamos, laikantis Telecentro nustatytų kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimų. Tarnybos duomenimis, tiriamuoju laikotarpiu Telecentras netaikė žemesnių kainų nei aukščiausia konkrečiu laikotarpiu galimų taikyti kainų riba. Vadovaujantis turima informacija, matyti, kad Telecentras, nesant reguliavimo, neturi motyvo mažinti transliacijų perdavimo paslaugos kainos.

Ataskaitos 5.1.1 skyriuje nurodyta, kad Lietuvoje šiuo metu veikia 5 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje veikia ne vieno ūkio subjekto steigiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas, tikslinga įvertinti, ar Telia skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai darė ir gali daryti įtaką Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms. Pažymėtina, kad LRT skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas neįtraukiamas į analizę, nes jis negali būti naudojamas komerciniais pagrindais. 10 lentelėje yra pateikta informacija apie Telecentro ir Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų pokyčius nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2016 m. liepos 25 d.

10 lentelė. Telia ir Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų dinamika, Eur/mėn. (be PVM) už 1 televizijos programos perdavimą.

Transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas	Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas	Kaina galiojusi nuo 2013-01-01	Kaina galiojusi nuo 2014-07-01	Kaina galiojusi nuo 2014-09-01	Kaina galiojusi nuo 2016-07-25
Telia	Pirmasis tinklas	10 536,38	10 536,38	10 536,38	10 536,38
Telia	Antrasis tinklas	8 926,09	8 926,09	8 926,09	8 926,09
Telecentras	Pirmasis tinklas	18 286,90	14 805,38	14 805,38	12 219,90
Telecentras	Antrasis tinklas	17 146,08	12 844,65	12 232,97	8 735,36

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Taigi, vertinant, kaip Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos daro įtaką Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms, galima remtis kainų pokyčiais, vykusiais nuo 2013 m. sausio 1 d. Tarnybos turimi duomenys rodo, kad Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos nesikeitė ir išliko tokios pat iki 2016 m. liepos 25 d. Telecentras per tą patį laikotarpį sumažino savo teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas: pirmuoju tinklu sumažino 33,2 proc., antruoju tinklu – 49,1 proc. Iš pateiktos informacijos, galima daryti išvadą, kad Telecentras, nepriklausomai nuo Telia, mažino savo televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

Toliau yra vertinama, ar naujai steigiami skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai gali daryti įtaką Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms. Televizijos transliacijų perdavimo naujai steigiamais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos turėtų kisti nuo 4 663,83 iki 13 493,30 Eur/mėn. vienai standartinės raiškos programai⁵⁴. Telia teikiamų paslaugų kainos kistų nuo

⁵⁴ Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 10 d. įsakyme Nr. 1V-1201 „Dėl radijo dažnių (kanalų) skyrimo Telia LT, AB“ 3.16 punkte nurodyta, kad skaitmeninės antžeminės televizijos siuntimo kaina už pirmų 10 m. laikotarpį negali būti didesnė nei 5 596 594,90 Eur (kai tinklas aprėpia 80 proc. Lietuvos teritorijos) ir 9 131 821,90 Eur kai tinklas aprėpia 90 proc. Lietuvos teritorijos. Tarnybos direktoriaus 2012 m. rugsėjo 10 d. įsakyme Nr. 1V-1200 „Dėl radijo dažnių (kanalų) skyrimo AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui“ 3.16 punkte nurodyta, kad skaitmeninės antžeminės televizijos siuntimo kaina už pirmų 10 m. laikotarpį negali būti didesnė nei 13 900 920,99 Eur (kai tinklas aprėpia 80 proc. Lietuvos teritorijos) ir

4 663,83 iki 7 609,85 Eur/mėn. vienai standartinės raidos programai, o Telecentro teikiamų paslaugų kainos kistų nuo 11 584,10 iki 13 493,40 Eur/mėn. vienai standartinės raidos programai. Kaip matyti iš pateiktos informacijos, naujai įsteigtais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais Telia aukščiausia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų riba būtų žemesnė nei Telecentro. Atkreiptinas dėmesys, kad Telia galėtų sudaryti konkurenciją Telecentro teikiamoms televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu paslaugoms, tik tuo atveju, jei įsteigtų trečiąją skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, t. y. tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu Telia pirmasis ir antrasis skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai buvo užimti ir jis negalėjo pasiūlyti kitiems transliuotojams televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. Tačiau būtina atsižvelgti į tam tikrus veiksnius, kurie rodo, kad Telia artimiausiu metu neketina įsteigti trečiojo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo. 2016 m. Telia padidino 30 proc. savo pirmojo ir antrojo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų pajėgumą, t. y. vienu tinklu gali siųsti ne 10, o 12 standartinės raidos televizijos kanalų, ir nuo 2016 m. II ketv. atsisakė Telecentro televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu paslaugų. Tačiau net ir padidinusi savo turimų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų pajėgumą, Telia negalėjo transliuoti visų Telecentro antruoju skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu transliuotų televizijos programų, t. y. teko atsisakyti tam tikrų televizijos kanalų retransliavimo. Tai rodo, kad Telia, siekdama sumažinti retransliavimo kaštus, yra labiau linkusi atsisakyti Telecentro siūlomų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, taip sumažinant retransliuojamų televizijos kanalų skaičių ir siūlomo televizijos programų rinkinio vartotojams patrauklumą, nei steigti naują Telia skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą. Pastebėtina, kad 2016 m. Telia atsisakius Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir LRT įsteigus savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, Telecentras turi visiškai nenaudojamą antrąją skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą. Atsižvelgiant į turimą informaciją, mažai tikėtina, kad esant itin mažai televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų paklausai⁵⁵, Telecentras ir Telia steigs naujus antžeminės televizijos tinklus. Todėl Telia neįsteigus naujo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo, transliuotojams nėra kitų alternatyvų, išskyrus Telecentro teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos. Telecentras kaip vienintelis transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjas, turintis laisvą nenaudojamą skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą, gali savo teikiamų paslaugų kainas ir sąlygas nustatyti sau palankia linkme.

Anksčiau pateikta informacija apie Telecentro ir Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų pokyčius rodo, kad Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nėra veiksmų, kurie skatintų Telecentrą mažinti šiuo metu reguliuojamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas arba ribotų Telecentro galimybes keisti nagrinėjamų paslaugų kainas sau palankia linkme.

Analizuojant infrastruktūros kontrolės kriterijų, turi būti įvertinama, ar Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjai galėtų steigti savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus (steigti savo vietines skaitmeninės antžeminės televizijos stotis) ir tokiu būdu teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas sau. Ataskaitos 4.2.3.1 ir 5.1.1 skyriuose buvo nurodyta, kad, siekiant įsteigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus arba vietines skaitmeninės antžeminės televizijos stotis, yra būtini riboti ištekliai – radijo dažniai (kanalai) – ir šie radijo

16 192 076,00 Eur (kai tinklas aprėpia 90 proc. Lietuvos teritorijos). Skaičiavimuose daryta prielaida, kad vienu tinklu galima pateikti 10 standartinės raidos programų, televizijos programų transliacijos būtų teikiamos 10 m., o per metus paslauga būtų perkama 12 mėn. Šios prielaidos atitinka šiuo metu taikomos televizijos programų transliacijų teikimo skaitmeninės antžeminės tinklais kainodaros principus. 4 663,83 Eur/mėn. suma buvo apskaičiuota taip: 5 596 594,90 Eur / 10 m. / 12 mėn. / 10 programų 13 493,30 Eur/mėn. suma buvo apskaičiuota taip: 16 192 076,00 Eur / 10 m. / 12 mėn. / 10 programų

⁵⁵ LRTK 2016 m. spalio 12 d. sprendimas Nr. KS-177 „Dėl konkursų pripažinimo neįvykusiais“.

dažniai (kanalai) jau yra suteikti Telecentrai, Telia ir LRT bei kitiems asmenims steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams ir vietinėms skaitmeninės antžeminės televizijos stotims, išskyrus Raseiniuose laisvą 46 radijo dažnį (kanalą). Taigi, dėl ribotų išteklių – radijo dažnių (kanalų) – patys televizijos programų transliuotojai arba retransliuotojai negalėtų sukurti savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo aprėpiančio ne vien tik Raseinius ir miesto apylinkes. Ribotas išteklių – radijo dažnių (kanalų) – kiekis taip pat riboja galimybę plėstis Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų rinkai.

Vertinant potencialią konkurenciją, reikia įvertinti galimybę steigti naujus skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, o taip pat galimybę televizijos programų transliuotojams (retransliuotojams) keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją.

Kaip jau buvo minėta anksčiau, dėl ribotų išteklių – radijo dažnių (kanalų) – kiekio, galimas steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą ir vietinių skaitmeninės antžeminės televizijos stočių skaičius yra ribotas. Tai rodo, jog galimybės steigti naujus skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus ir vietines skaitmeninės antžeminės televizijos stotis yra ribotos. Tai yra, įėjimo į nagrinėjamą rinką barjerai yra aukšti.

Toliau yra vertinama galimybė televizijos programų transliuotojui (retransliuotojui) keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją. Kaip jau buvo minėta, 5 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau veikia ir 4 iš jų visiškai išnaudoti, o 2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai artimiausiu metu nepradės veikti. Pažymėtina, kad 2016 m. rugpjūčio 31 d. LRTK paskelbus konkursus transliavimo licencijai raiškiosios televizijos programoms transliuoti ir retransliuojamo turinio licencijai televizijos programoms retransliuoti per Telecentro antrąjį skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą nebuvo pateikta nė viena paraiška dalyvauti. Todėl LRTK šiuos konkursus 2016 m. spalio 12 d. sprendimu Nr. KS-177 „Dėl konkursų pripažinimo neįvykusiais“ pripažino neįvykusiais. Tai rodo, kad nors ir yra papildomų laisvų išteklių, kol kas televizijos transliacijų teikėjai nerodo iniciatyvos šiais ištekliais naudotis ir pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas. Taip pat esami televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjai, nėra suinteresuoti keisti pirmojo Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą į antrąjį Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą.

Tai, kad transliuotojas arba retransliuotojas, esant laisviems skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų ištekliams, gali kreiptis į LRTK su prašymu pakeisti turimos licencijos sąlygas ir leisti pradėti naudotis kito, nei įrašyta licencijoje, siuntėjo teikiamomis televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis, rodo, kad transliuotojas arba retransliuotojas, dėl kokių nors priežasčių turintis poreikį keisti jo transliavimo arba retransliavimo licencijoje įrašytą siuntėją, turėtų galimybę kreiptis į LRTK su prašymu keisti licencijos sąlygas, nustatančias siuntėją. Tačiau ne visi norintys transliuotojai arba retransliuotojai galėtų pasinaudoti galimybe keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją. Telecentro įsteigtais 2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo iš 20 galimų perduoti televizijos programų buvo perduodamos 9 televizijos programos. Atitinkamu laikotarpiu Telia įsteigtais 2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais iš galimų perduoti 24 televizijos programų buvo perduodamos 24 televizijos programos. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Telia yra suinteresuota nesinaudoti Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikti pati sau. Todėl esant užpildytiems Telia skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams, kitiems transliuotojams, kurie perka Telecentro teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, nebūtų galimybės pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų iš Telia. Taigi, net ir esant 5 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje esantys veiksniai – aukšti įėjimo į nagrinėjamą rinką

barjerai, ribotas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų steigėjų skaičius ir galimas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų panaudojimas – nesukuria sąlygų, kurios skatintų Telecentrą mažinti šiuo metu reguliuojamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas arba ribotų Telecentro galimybes keisti šių paslaugų kainas ir paslaugų teikimo sąlygas sau palankia linkme. Tarnybos nustatyta potenciali galimybė keisti televizijos programų transliuotojo (retransliuotojo) transliavimo (retransliavimo) licencijoje įrašytą siuntėją dėl visiškai išnaudotų Telia jau įsteigtų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų, LRT skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo naudojimo ribojimų ir artimiausiu metu neplanuojamo dviejų (Telecentro ir Telia) skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų steigimo, nebus pakankama charakteristika, kuri ribotų Telecentro galimybes keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų sąlygas sau palankia linkme.

Atsižvelgiant į anksčiau išdėstytą informaciją, darytina išvada, kad Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinką nepasižymi tokiomis charakteristikoms ir struktūra, kuri lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti Įstatymo 17 nurodytus (arba kitaip – *ex ante*) įpareigojimus. Dėl to antras trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

Išvada:

Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos atsiradimo požymių, todėl antras trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

4.5.1.3. Trečiasis kriterijus: bendrosios konkurencijos teisės nepakankamumas sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje

Įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Tarnyba siekia, jog būtų sudarytos sąlygos veiksmingos konkurencijos elektroninių ryšių srityje egzistavimui ir plėtrai bei sąlygos, užkertančios kelią ūkio subjektams piktnaudžiauti savo įtaka rinkoje. Pagal Įstatymo 14 straipsnio 2 dalį, konkurencijos priežiūrą elektroninių ryšių srityje pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymą atlieka Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba.

Pagal Konkurencijos įstatymą yra taikomas tik *ex post* reguliavimas, kuris atsižvelgia jau į įvykčius veiksmus ir siekia riboti piktnaudžiavimą taikydamas teisės aktuose numatytas sankcijas. *Ex post* reguliavimas taip pat netaiko specifinių priemonių (sąnaudų apskaita, apskaitos atskyrimas, kainų reguliavimas), kurie padeda riboti ūkio subjekto galimybes imtis konkurenciją ribojančių veiksmų. *Ex ante* reguliavimu siekiama ne bausti už jau padarytą žalą, o riboti asmens galimybes imtis konkurenciją ribojančių veiksmų iš anksto iki žalos atsiradimo. Šiuo atveju vien *ex post* reguliavimas neužtikrina antikonkurencinių veiksmų išvengimo. *Ex post* reguliavimo atveju tiriami įvykiai jau yra įvykę praeityje. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje būtina taikyti išankstinį (*ex ante*) reguliavimą, kadangi ši rinką pasižymi aukštais įėjimo į rinką barjerais ir charakteristikomis, kurios yra nepakankamos vystyti veiksmingai konkurencijai, o minėtų aplinkybių išnykimo požymių artimiausiu metu nenustatyta. Dėl to reikalinga nuolatinė analizuojamos rinkos priežiūra, kurią gali užtikrinti tik *ex ante* ir *ex post* reguliavimas kartu.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinką tenkina ir trečiąjį trijų kriterijų testo kriterijų.

Išvada:

1. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje yra struktūriniai įėjimo į rinką barjerai. Taip pat Transliacijų perdavimo

skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinką pasižymi charakteristikomis, kurios neleidžia atsirasti veiksmingai konkurencijai joje. Dėl to reikalinga nuolatinė Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkos priežiūra, kurią gali užtikrinti tik *ex ante* ir *ex post* reguliavimas kartu.

2. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinką tenkina trečiąjį trijų kriterijų testo kriterijų.

Ataskaitos 4.5.1 skyriaus apibendrinimas:

Kaip nustatyta ataskaitos 4.5.1.1–4.5.1.3 skyriuose, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinką tenkina visus trijų kriterijų testo kriterijus, todėl šiai rinkai gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas.

4.5.2. Trijų kriterijų testas Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje

4.5.2.1. Pirmasis kriterijus: kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje, egzistavimas

Pagal 2014 m. Rekomendacijos 2 punkto a papunktį, didelės ir pastovios patekimo į rinką kliūtys gali būti struktūrinio, teisinio arba reguliuojamojo pobūdžio.

Televizijos programų transliavimo veikla Lietuvoje yra licencijuojama. Transliuotojui arba retransliuotojui yra išduodama LRTK licencija, suteikianti teisę programas transliuoti naudojantis trečiosios šalies – siuntėjo – paslaugomis. Šios licencijos išduodamos VII ir Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal VII 31 straipsnio 10 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu. Televizijos programų transliuotojo arba retransliuotojo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais licencijoje be kitos informacijos yra nurodoma, kokio siuntėjo paslaugomis turi naudotis televizijos programų transliuotojas arba retransliuotojas. Transliuotojai, programas transliuojantys radijo dažniu (kanalu), kuris skiriamas siuntėjui Telia, turi pirkti transliacijų perdavimo paslaugas tik iš Telia. Atkreiptinas dėmesys, kad nors į licenciją yra įrašomas konkretus siuntėjas, kituose nei įrašyto televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais teikėjo tinkluose esant laisviems ištekliams, transliuotojas arba retransliuotojas gali kreiptis į LRTK su prašymu pakeisti turimos licencijos sąlygas ir leisti pradėti naudotis kito, nei įrašyta licencijoje, siuntėjo paslaugomis. Tokiu būdu LRTK 2015 m. gegužės 13 d. sprendimu Nr. KS-116 „Dėl UAB „Lietuvos ryto“ televizija licencijos Nr. T392ST sąlygų pakeitimo“ televizijos programos „Lietuvos rytas.tv“ transliacijų perdavimas iš Telia skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo buvo perkeltas į Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą.

Iš to kas išdėstyta, darytina išvada, kad į transliuotojo arba retransliuotojo licenciją įrašomas konkretus transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas nėra esminė kliūtis pasirenkant šių paslaugų teikėją, jei rinkoje yra laisvų radijo dažnių (kanalų). Tačiau, riboti radijo dažnių (kanalų) ištekliai ir televizijos programų transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo sąlygos riboja galimybes trumpu laikotarpiu atsirasti naujiems apibrėžtos rinkos dalyviams, o konkretaus televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo įrašymas į transliuotojo arba retransliuotojo veiklos licenciją, sudaro sąlygas Telia užimti 100 proc. nagrinėjamos rinkos.

Pagrindinė įėjimo į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinką ribojanti kliūtis yra ribotas radijo dažnių (kanalų) skaičius. Asmeniui, norinčiam teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, reikalingi radijo dažniai (kanalai). Jie yra būtini televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais veiklai vykdyti, tačiau pažymėtina, kad šie

elektroninių ryšių ištekliai yra riboti. Radijo dažnis (kanalas) skiriamas asmeniui pagal Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą. Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyta steigti 8 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje radijo dažniai (kanalai) buvo išduoti steigti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams. Leidimus naudoti radijo dažnius (kanalus) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus turi trys ūkio subjektai: Telecentras (3 tinklus), Telia (3 tinklus) ir LRT (1 tinklą). 5 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau veikia ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo iš dalies išnaudoti, t. y. laisvas liko tik Telecentro antrasis skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas. Papildomai dar galima steigti 2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, iš kurių vieną gali steigti Telia, o kitą – Telecentras. Aštunto skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo steigimą riboja vis dar tebeveikianti analoginė antžeminė televizija Rusijoje.

Įvertinus tai, kad Lietuvoje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu faktiškai veikė 5 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, kurie buvo iš dalies užpildyti, o steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus ir jais teikti televizijos transliacijų perdavimo paslaugas yra naudojami riboti ištekliai, kurie jau yra paskirstyti, darytina išvada, kad tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu kliūtys įeiti į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinką yra aukštos.

Išvada:

Įėjimo kliūtys į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinką yra aukštos, todėl pirmas trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

4.5.2.2. Antrasis kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis ir struktūra, kuri nelemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijos be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje

Ataskaitos 4.5.2.1 skyriuje nustatyta, kad įėjimo kliūtys į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinką yra aukštos. Tačiau, atliekant trijų kriterijų testą, būtina įvertinti, ar nagrinėjama rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis ir struktūra, kuri nelemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijos be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje, t. y. *ex ante* reguliavimą. Kitaip tariant reikia įvertinti, ar esant kliūtims įeiti į atitinkamą rinką, toje rinkoje situacija nepakis artimiausiu laikotarpiu, ar neatsiras charakteristikų, kurios lems veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją teikiant televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas.

Trijų kriterijų taikymo gairių 3 skyriuje yra išskirti keli kriterijai, kuriais vadovaujantis tikslinga vertinti antrąjį trijų kriterijų testo kriterijų: rinkos dydis ir struktūra, kainų pokyčiai, egzistuojanti ir potenciali konkurencija. Pastebėtina, kad nagrinėtinų kriterijų skaičius nėra baigtinis.

Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje yra tik vienas transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas Telia, kuris atitinkamai užima 100 proc. nagrinėjamos rinkos. Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 75 punkte nurodoma, kad itin didelės rinkos dalys – viršijančios 50 proc., gali būti tiesioginis dominuojančios padėties rinkoje įrodymas. Atsižvelgiant į tai, tikslinga vertinti, ar kiti veiksniai rodo, kad nagrinėjamoje rinkoje egzistuoja charakteristikos, kurios gali lemti veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijas, be poreikio taikyti *ex ante* įpareigojimus, Telia užimant didelę Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkos dalį.

Analizuojant kainų tendencijas, tikslinga įvertinti Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų pokyčius kainų reguliavimo laikotarpiu. Ataskaitos 10 lentelėje yra pateikta informacija apie Telia teikiamų televizijos

transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas, kurios nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2016 m. liepos 25 d. visiškai nekito, nors per atitinkamą laikotarpį Telecentro paslaugų kainos pirmajame tinkle sumažėjo 33,2 proc., o antrajame tinkle – 49,1 proc. Atkreiptinas dėmesys, kad net ir sumažėjusios Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos pirmajame Telecentro tinkle buvo didesnės nei Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos pirmajame Telia tinkle. Pateikta informacija rodo, kad Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų keitimą gali lemti kainų reguliavimas arba dėl reguliavimo kylančios pasekmės, bet ne Telecentro, kaip galimo konkurento, egzistavimas.

Tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu Telia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikė tik sau (retransliavo 24 televizijos programas), nes UAB „Lietuvos ryto“ televizijos programa „Lietuvos rytas.tv“ nuo 2015 m. liepos 1 d. buvo transliuojama ne Telia skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, o per antrąjį Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą (nuo 2016 m. liepos 1 d. per pirmąjį Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą). Atsižvelgiant į tai, kad Telia, be savęs, nė vienam transliuotojui neteikė televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų galima analizuoti situaciją, ar Telia, įsteigęs trečiąjį skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą arba atsiradus laisviems ištekliams, galėtų elgtis nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų, nesant reguliavimo. Tai yra, ar Telia, nesant reguliavimo, turi galimybę nustatyti teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų sąlygas sau palankia linkme.

Atkreiptinas dėmesys, kad Telia sau teikdamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas patiria tam tikras išlaidas. Todėl atsiradus laisviems resursams Telia skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose ir potencialiam televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjui, Telia gali turėti interesų ir galimybių taikyti didesnes savo teikiamų paslaugų kainas, siekdama kompensuoti sau teikiamų paslaugų kaštus ir perkelti juos naujam paslaugų gavėjui. Taip Telia iš paslaugų gavėjo gautų pajamų už televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimą ir dar papildomai galėtų padengti dalį patiriamų kaštų už televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimą sau.

Operatoriai pasinaudodami Telia teikiamomis televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugomis, gali teikti mažmenines mokamas televizijos transliacijas, teikiamas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. Pažymėtina, kad Telia 2016 m. I ketv. pabaigoje turėjo 46,7 tūkst. mokamų televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, abonentų (žr. ataskaitos 4.1.4.1 skyrių) ir užėmė 11,9 proc. televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinkos. Palyginti su tiriamojo laikotarpio pradžia, minėtosios Telia atitinkamų mažmeninių paslaugų abonentų skaičius sumažėjo, t. y. Telia praranda savo abonentus ir pajamas iš šios veiklos.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos ir televizijos transliacijos, teikiamos skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, suteikia Telia pranašumą kitų operatorių, teikiančių ar ketinančių teikti mažmenines paslaugas, atžvilgiu ir sudaro nevienodas konkurencines sąlygas veikti tiek Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje, tiek vertikaliai susijusioje mažmeninių paslaugų rinkoje. Telia būdamas televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, teikėju, turi motyvą išlaikyti ir (arba) padidinti savo rinkos dalį mažmeninėje paslaugų rinkoje, o tam jis gali daryti įtaką, nesant reguliavimo, kontroliuodamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimo sąlygas, pavyzdžiui, nesuteikdamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų arba taikydamas šios paslaugoms nepagrįstai aukštas kainas.

Analizuojant infrastruktūros kontrolę, turi būti įvertinama, ar Telia teikiamų televizijos

transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjai galėtų steigti savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus (steigti savo vietines skaitmeninės antžeminės televizijos stotis) ir tokiu būdu teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas sau. Ataskaitos 4.2.3 ir 4.5.2.1 skyriuose buvo nustatyta, kad, siekiant steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, yra būtini riboti ištekčiai – radijo dažniai (kanalai) – ir šie radijo dažniai (kanalai) jau yra suteikti Telecentrui, Telia, LRT ir kitiems asmenims steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams arba vietinėms skaitmeninės antžeminės televizijos stotims. Taigi, dėl ribotų išteklių – radijo dažnių (kanalų) – patys televizijos programų transliuotojai (retransliuotojai) negalėtų kiekvienas įsteigti savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo arba vietinių skaitmeninių antžeminių stočių. Ribotas išteklių – radijo dažnių (kanalų) – kiekis taip pat riboja galimybę plėstis Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų, teikiamu Telia, rinkai.

Taigi, Telia užimama Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, teikiamų Telia, paslaugų rinkos dalis, joje vyraujančios kainų tendencijos, Telia interesai vertikalčiai susijusioje mažmeninėje rinkoje, riboti ištekčiai – radijo dažniai (kanalai), steigti naujiems skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams, rodo, kad Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje neegzistuoja charakteristikos, kurios riboja Telia galimybes elgtis nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų. Tai reiškia, kad Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinka nepasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, be poreikio taikyti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytus (arba kitaip *ex ante*) įpareigojimus. Tarnybos ataskaitos 4.5.2.1 skyriuje paminėta potenciali galimybė keisti televizijos programų transliuotojo (retransliuotojo) transliavimo (retransliavimo) licencijoje įrašytą siuntėją dėl visiškai išnaudotų jau įsteigtų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų ir galimo planuojamų steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų panaudojimo, nebus pakankama charakteristika, kuri ribotų Telia galimybes keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų sąlygas sau palankia linkme. Dėl anksčiau paminėtų aplinkybių antras trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

Išvados:

Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos atsiradimo požymių, todėl antras trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

4.5.2.3. Trečiasis kriterijus: bendrosios konkurencijos teisės nepakankamumas sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje

Įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Tarnyba siekia, jog būtų sudarytos sąlygos veiksmingos konkurencijos elektroninių ryšių srityje egzistavimui ir plėtrai bei sąlygos, užkertančios kelią ūkio subjektams piktnaudžiauti savo įtaka rinkoje. Pagal Įstatymo 14 straipsnio 2 dalį, konkurencijos priežiūrą elektroninių ryšių srityje pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymą atlieka Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba.

Pagal Konkurencijos įstatymą yra taikomas tik *ex post* reguliavimas, kuris atsižvelgia jau į įvykusius veiksmus ir siekia riboti piktnaudžiavimą taikydamas teisės aktuose numatytas sankcijas. *Ex post* reguliavimas taip pat netaiko specifinių priemonių (sąnaudų apskaita, apskaitos atskyrimas, kainų reguliavimas), kurie padeda riboti ūkio subjekto galimybes imtis konkurenciją ribojančių veiksmų. *Ex ante* reguliavimu siekiama ne bausti už jau padarytą žalą, o riboti asmens galimybes imtis konkurenciją ribojančių veiksmų iš anksto iki žalos atsiradimo. Šiuo atveju vien *ex post* reguliavimas neužtikrina antikonkurencinių veiksmų išvengimo. *Ex post* reguliavimo atveju tiriami įvykiai jau yra įvykę praityje. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais

paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje būtina taikyti išankstinį (*ex ante*) reguliavimą, kadangi ši rinka pasižymi aukštais įėjimo į rinką barjerai ir charakteristikomis, kurios yra nepakankamos vystytis veiksmingai konkurencijai, o minėtų aplinkybių išnykimo požymių artimiausiu metu nenustatyta. Dėl to reikalinga nuolatinė analizuojamos rinkos priežiūra, kurią gali užtikrinti tik *ex ante* ir *ex post* reguliavimas kartu.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinka tenkina ir trečiąjį trijų kriterijų testo kriterijų.

Išvada:

1. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje yra struktūriniai įėjimo į rinką barjerai. Taip pat Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinka pasižymi charakteristikomis, kurios neleidžia atsirasti veiksmingai konkurencijai joje. Dėl to reikalinga nuolatinė Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkos priežiūra, kurią gali užtikrinti tik *ex ante* ir *ex post* reguliavimas kartu.

2. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinka tenkina trečiąjį trijų kriterijų testo kriterijų.

Ataskaitos 4.5.2 skyriaus apibendrinimas:

Kaip nustatyta ataskaitos 4.5.2.1–4.5.2.3 skyriuose, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinka tenkina visus trijų kriterijų testo kriterijus, todėl šiai rinkai gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas.

4.5.3. Trijų kriterijų testas Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, UAB „Ilorą“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizijos, VšĮ Marijampolės televizijos, rinkose

Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, UAB „Ilorą“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizijos, VšĮ Marijampolės televizijos, rinkose trijų kriterijų testas atliekamas bendrai, nes šie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjai televizijos transliacijų perdavimo paslaugas tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu teikė tik sau ir jų veiklos sąlygos iš esmės nesiskiria.

4.5.3.1. Pirmasis kriterijus: kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje, egzistavimas

Pagal 2014 m. Rekomendacijos 2 punkto a papunktį, didelės ir pastovios patekimo į rinką kliūtys gali būti struktūrinio, teisinio arba reguliuojamojo pobūdžio.

Nagrinėjamų rinkų dalyviai yra televizijos programų transliuotojai ir jų licencijose yra nurodyta, kad licencija suteikia teisę, naudojantis savo elektroninių ryšių tinklais, transliuoti televizijos programas. Tai rodo, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjai televizijos transliacijų perdavimo paslaugas teikia patys sau. Dėl to nagrinėti ar egzistuoja kliūtys, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir vystytis konkurencijai atitinkamose rinkose iš pačių transliuotojų pusės nėra tikslinga. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad Česlovas Rulevičius, UAB „Ilorą“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizija, VšĮ Marijampolės televizija gali teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas ne tik sau, bet ir kitiems

transliuotojams, tikslinga panagrinėti situaciją, jei minėti transliuotojai pradėtų teikti transliacijų perdavimo paslaugas ir kitiems transliuotojams.

Veiksny, ribojantis įėjimą į nagrinėjamas rinkas, o taip pat konkurenciją nagrinėjamose rinkose įtakojantis veiksnys, yra transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimas. Jei kitas transliuotojas arba retransliuotojas, norėtų transliuoti savo programas naudodamas Česlovo Rulevičiaus, UAB „Ilorą“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizijos, VšĮ Marijampolės televizijos teikiamas televizijos transliacijų perdavimo paslaugas, jam būtų išduodama LRTK licencija, suteikianti teisę televizijos programas transliuoti naudojant trečiosios šalies – konkretaus siuntėjo – paslaugomis. Šios licencijos išduodamos VII ir Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal VII 31 straipsnio 10 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu. Transliuotojai (retransliuotojai), televizijos programas transliuojantys (retransliuojantys) naudodami televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, teikiamas Česlovo Rulevičiaus, UAB „Ilorą“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizijos, VšĮ Marijampolės televizijos, turės pirkti tik minėtų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjų teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas.

Kitas netiesioginis įėjimo į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, UAB „Ilorą“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizijos, VšĮ Marijampolės televizijos, rinkas barjeras yra ribotas radijo dažnių (kanalų), kurie naudojami steigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus arba vietines skaitmeninės antžeminės televizijos stotis, skaičius. Asmeniui, norinčiam teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, yra reikalingi radijo dažniai (kanalai), kurie yra būtini televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais veiklai vykdyti. Tačiau pažymėtina tai, kad šie elektroninių ryšių ištekliai yra riboti. Leidimas naudoti radijo dažnį (kanalą) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos stotį ar tinklą (tinklus) yra išduodamas atsižvelgiant į Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane numatytus radijo dažnius (kanalus). Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyta skirti po vieną radijo dažnį (kanalą) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos stotis konkrečiame regione, kuriuo būtų teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos (sau arba transliuotojams arba retransliuotojams). Taigi, dėl ribotų išteklių – radijo dažnių (kanalų) – kitas asmuo negalėtų pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, kaip alternatyvos Česlovo Rulevičiaus, UAB „Ilorą“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizijos, VšĮ Marijampolės televizijos teikiamoms televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms.

Dėl aukščiau išvardytų priežasčių laikoma, kad kliūtys įėjimui į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, UAB „Ilorą“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizijos, VšĮ Marijampolės televizijos, rinkas yra aukštos.

Išvada:

Įėjimo kliūtys į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, UAB „Ilorą“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizijos, VšĮ Marijampolės televizijos, rinkas yra aukštos, todėl pirmas trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

4.5.3.2. Antrasis kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis ir struktūra, kuri nelemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijos be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje

Ataskaitos 4.5.3.1 skyriuje nustatyta, kad įėjimo kliūtys į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, UAB „Ilora“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizijos, VšĮ Marijampolės televizijos, rinkas yra aukštos. Tačiau, atliekant trijų kriterijų testą, būtina įvertinti, ar nagrinėjamos rinkos pasižymi tokiomis charakteristikomis ir struktūra, kuri nelemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijos be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje, t. y. *ex ante* reguliavimą. Kitaip tariant reikia įvertinti, ar esant kliūtims įeiti į atitinkamą rinką, toje rinkoje situacija nepakis artimiausiu laikotarpiu, ar neatsiras charakteristikų, kurios lems veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją teikiant televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas.

Trijų kriterijų taikymo gairių 3 skyriuje yra išskirti keli kriterijai, kuriais vadovaujantis tikslinga vertinti antrąjį trijų kriterijų testo kriterijų: rinkos dydis ir struktūra, kainų pokyčiai, egzistuojanti ir potenciali konkurencija. Pastebėtina, kad nagrinėtinų kriterijų skaičius nėra baigtinis.

Česlovas Rulevičius, UAB „Ilora“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizija, VšĮ Marijampolės televizija gali steigti savo elektroninių ryšių tinklus ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikti patys sau. Teikdami televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas patys sau, transliuotojai patys kontroliuoja paslaugų kokybę ir savikainą.

Tačiau minėti transliuotojai, esant poreikiui, gali teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas ne tik sau, bet gali jas pradėti teikti ir kitiems televizijos programų transliuotojams arba retransliuotojams. Atsižvelgiant į tai, tikslinga panagrinėti ar nagrinėjamoje rinkoje egzistuojančių charakteristikų, kurios lemtų veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijas be poreikio taikyti *ex ante* įpareigojimus, jei minėti televizijos programų transliuotojai pradėtų teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas ir kitiems televizijos transliacijų teikėjams.

Tarnybos direktoriaus įsakymuose, kuriais Česlovui Rulevičiui, UAB „Ilora“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizijai, VšĮ Marijampolės televizijai buvo skirti radijo dažniai (kanalai), be televizijos kanalų naudojimo sąlygų, buvo nustatyti reikalavimai dėl teikiamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainų. Tarnybos direktoriaus įsakymų sąrašas su televizijos kanalo naudojimo sąlygų ištraukomis dėl televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų yra pateiktas 11 lentelėje.

11 lentelė. Transliuotojų, galinčių steigti savo elektroninių ryšių tinklus, radijo dažnių (kanalų) naudojimo sąlygos.

Eil. Nr.	Radijo dažnių (kanalo) naudotojas	Tarnybos direktoriaus įsakymas	Radijo dažnio (kanalo) naudojimo sąlygos
1.	Česlovas Rulevičius	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1071 „Dėl televizijos kanalo skyrimo Česlovui Rulevičiui“	„Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtinoms duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo vienadažniu sinchroniniu skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu, sudarytu iš šio įsakymo 3.1 ir 3.2 punktuose nurodytų Stočių, kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 24 televizijos kanalo naudojimo

Eil. Nr.	Radio dažnių (kanalo) naudotojas	Tarnybos direktoriaus įsakymas	Radio dažnio (kanalo) naudojimo sąlygos
			<i>pradžios, kai siunčiama viena televizijos programa, turi būti ne didesnė nei 3 000 Lt“, t. y. siunčiant vieną televizijos programą kaina negali būti didesnė nei 868,86 Eur/mėn. (be PVM).</i>
2.	UAB „Ilor“	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1080 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Ilor“	<i>„Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtinoms duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 37 televizijos kanalo naudojimo pradžios, kai siunčiama viena televizijos programa, turi būti ne didesnė kaip 6 147 Lt“, t. y. siunčiant vieną televizijos programą kaina negali būti didesnė nei 1 780,29 Eur/mėn. (be PVM).</i>
3.	UAB „Pūkas“	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1070 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Pūkas“	<i>„Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtinoms duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 54 televizijos kanalo naudojimo pradžios, kai siunčiama viena televizijos programa, turi būti ne didesnė kaip 8 298 Lt“, t. y. siunčiant vieną televizijos programą kaina negali būti didesnė nei 2 403,27 Eur/mėn. (be PVM).</i>
4.	UAB „Roventa“	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1076 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Roventa“	<i>„Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtinoms duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 58 televizijos kanalo naudojimo pradžios, kai siunčiama viena televizijos programa, turi būti ne didesnė kaip 6 900 Lt“, t. y. siunčiant vieną televizijos programą kaina negali būti didesnė nei 1 998,38 Eur/mėn. (be PVM).</i>
5.	UAB „TV7“	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1081 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „TV7“	<i>„Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtinoms duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 40 televizijos kanalo naudojimo pradžios, kai siunčiama viena televizijos programa, turi būti ne didesnė kaip 2 019,60 Lt“, t. y. siunčiant vieną televizijos programą kaina negali būti didesnė nei 584,92 Eur/mėn. (be PVM).</i>
6.	UAB Kėdainių krašto televizija	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1068 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Kėdainių krašto televizija“	<i>„Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtinoms duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo</i>

Eil. Nr.	Radio dažnių (kanalo) naudotojas	Tarnybos direktoriaus įsakymas	Radio dažnio (kanalo) naudojimo sąlygos
			<i>kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 46 televizijos kanalo naudojimo pradžios, kai siunčiama viena televizijos programa, turi būti ne didesnė kaip 5 111 Lt“, t. y. siunčiant vieną televizijos programą kaina negali būti didesnė nei 1 480,25 Eur/mėn. (be PVM).</i>
7.	VšĮ Marijampolės televizija	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1077 „Dėl televizijos kanalo skyrimo VšĮ „Marijampolės televizija“	<i>„Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiesiems duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 46 televizijos kanalo naudojimo pradžios, kai siunčiama viena televizijos programa, turi būti ne didesnė kaip 7 621 Lt“, t. y. siunčiant vieną televizijos programą kaina negali būti didesnė nei 2 207,19 Eur/mėn. (be PVM).</i>

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, UAB „Ilora“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizijos, VšĮ Marijampolės televizijos, gavėjai yra patys televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjai, o televizijos kanalo naudojimo sąlygose nustatytos radijo dažnių (kanalo) naudojimo sąlygos ribos galimybes televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjams nustatyti kainas sau palankia linkme, darytina išvada, kad Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, UAB „Ilora“, UAB „Pūkas“, UAB „Roventa“, UAB „TV7“, UAB Kėdainių krašto televizijos, VšĮ Marijampolės televizijos, rinkos pasižymi tokiomis charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytus, arba kitaip *ex ante*, įpareigojimus. Atsižvelgiant į išdėstytą informaciją, trijų kriterijų testo antras kriterijus nėra tenkinamas.

Išvada:

Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, rinka, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilora“, rinka, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, rinka, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, rinka, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, rinka, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Kėdainių krašto televizijos, rinka, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ Marijampolės televizijos, rinka pasižymi charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytus įpareigojimus (*ex ante* įpareigojimus). Dėl to trijų kriterijų testo antras kriterijus nėra tenkinamas.

Ataskaitos 4.5.3 skyriaus apibendrinimas:

Atsižvelgiant į tai, kad Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, rinkoje, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilora“, rinkoje, Transliacijų perdavimo skaitmeninės

antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, rinkoje, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Rovena“, rinkoje, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, rinkoje, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Kėdainių krašto televizijos, rinkoje, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ Marijampolės televizijos, rinkoje trijų kriterijų testo antrasis kriterijus nėra tenkinamas, o siekiant pagrįsti *ex ante* reguliavimą yra būtina tenkinti visus tris trijų kriterijų testo kriterijus, trečias testo kriterijus toliau nėra vertinamas ir nagrinėjamosiose rinkose *ex ante* reguliavimas nėra taikytinas.

4.5.4. Trijų kriterijų testas Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, UAB Šiaulių apskrities televizijos, VšĮ Alytaus regioninės televizijos, rinkose

Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, UAB Šiaulių apskrities televizijos ir VšĮ Alytaus regioninės televizijos, rinkose trijų kriterijų testas atliekamas bendrai, nes šie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu teikė tiek sau, tiek kitiems televizijos programų transliuotojams, o šių televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjų veiklos sąlygos iš esmės nesiskiria.

4.5.4.1. Pirmasis kriterijus: kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje, egzistavimas

Pagal 2014 m. Rekomendacijos 2 punkto a papunktį, didelės ir pastovios patekimo į rinką kliūtys gali būti struktūrinio, teisinio arba reguliuojamojo pobūdžio.

Veiksny, ribojantis įėjimą į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, UAB Šiaulių apskrities televizijos ir VšĮ Alytaus regioninės televizijos, rinkas, o taip pat konkurenciją nagrinėjamosiose rinkose įtakojantis veiksnys, yra transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimas. Transliuotojui (retransliuotojui) yra išduodama LRTK licencija, suteikianti teisę, televizijos programas transliuoti (retransliuoti) naudojant trečiosios šalies – siuntėjo – paslaugomis. Šios licencijos išduodamos VII ir Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal VII 31 straipsnio 10 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu. Transliuotojai (retransliuotojai), televizijos programas transliuojantys (retransliuojantys) radijo dažniu (kanalu), kuris skiriamas UAB „Balticum TV“ ir UAB Šiaulių apskrities televizijai, VšĮ Alytaus regioninei televizijai, turi pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas tik iš UAB „Balticum TV“, UAB Šiaulių apskrities televizijos arba VšĮ Alytaus regioninės televizijos. UAB „Balticum TV“ Klaipėdoje televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia pati sau, o Plungėje – sau ir televizijos programų transliuotojui VšĮ „LN televizija“. UAB Šiaulių apskrities televizija Šiauliuose televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia pati sau. UAB. VšĮ Alytaus regioninė televizija Alytuje televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia pati sau ir televizijos programų transliuotojui UAB „Pūkas“.

Kitas netiesioginis įėjimo į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, UAB Šiaulių apskrities televizijos, VšĮ Alytaus regioninės televizijos, rinkas barjeras yra ribotas radijo dažnių (kanalų) skaičius. Asmeniui,

norinčiam teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, yra reikalingi radijo dažniai (kanalai), kurie yra būtini televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais veiklai vykdyti. Tačiau pažymėtina tai, kad šie elektroninių ryšių ištekliai yra riboti. Leidimas naudoti radijo dažnį (kanalą) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos stotį ar tinklą (tinklus) yra išduodamas atsižvelgiant į Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane numatytus radijo dažnius (kanalus). Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyta skirti po vieną radijo dažnį (kanalą) steigti skaitmeninės antžeminės televizijos stotis konkrečiame regione, kuriuo būtų teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos (sau arba transliuotojams). Taigi, dėl ribotų išteklių – radijo dažnių (kanalų) – kitas asmuo negalėtų pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, kaip alternatyvos UAB „Balticum TV“, UAB Šiaulių apskrities televizijos, VšĮ Alytaus regioninės televizijos teikiamoms televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms.

Dėl anksčiau nurodytų priežasčių kliūtys įeiti į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, UAB Šiaulių apskrities televizijos, VšĮ Alytaus regioninės televizijos, rinkas yra aukštos.

Išvada:

Įėjimo kliūtys į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, UAB Šiaulių apskrities televizijos, VšĮ Alytaus regioninės televizijos, rinkas yra aukštos, todėl pirmas trijų kriterijų testo kriterijus yra tenkinamas.

4.5.4.2. Antrasis kriterijus: ar rinka pasižymi tokiomis charakteristikomis ir struktūra, kuri nelemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijos be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje

Ataskaitos 4.5.4.1 skyriuje nustatyta, kad įėjimo kliūtys į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, UAB Šiaulių apskrities televizijos, VšĮ Alytaus regioninės televizijos, rinkas yra aukštos. Tačiau, atliekant trijų kriterijų testą, būtina įvertinti, ar nagrinėjamos rinkos pasižymi tokiomis charakteristikomis ir struktūra, kuri nelemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijos be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje, t. y. *ex ante* reguliavimą. Kitaip tariant reikia įvertinti, ar esant kliūtims įeiti į atitinkamą rinką, toje rinkoje situacija nepakis artimiausiu laikotarpiu, ar neatsiras charakteristikų, kurios lems veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją teikiant televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas.

Trijų kriterijų taikymo gairių 3 skyriuje yra išskirti keli kriterijai, kuriais vadovaujantis tikslinga vertinti antrąjį trijų kriterijų testo kriterijų: rinkos dydis ir struktūra, kainų pokyčiai, egzistuojanti ir potenciali konkurencija. Pastebėtina, kad nagrinėtinų kriterijų skaičius nėra baigtinis.

UAB „Balticum TV“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas Klaipėdoje teikia tik sau, o Plungėje – sau ir VšĮ „LN televizija“. UAB Šiaulių apskrities televizija televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia sau. VšĮ Alytaus regioninė televizija televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia sau ir UAB „Pūkas“. UAB „Balticum TV“, UAB Šiaulių apskrities televizija ir VšĮ Alytaus regioninė televizija, teikdamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas sau, kontroliuoja paslaugų kokybę ir savikainą ir šiems televizijos programų transliuotojams rinkos charakteristikos, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją, nėra svarbios.

Tačiau UAB „Balticum TV“ teikia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas VšĮ „LN televizija“, o taip pat, esant poreikiui, gali teikti

televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas Klaipėdoje ne tik sau, bet ir kitiems televizijos transliuotojas arba retransliuotojams. UAB Šiaulių apskrities televizija televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia sau. VšĮ Alytaus regioninė televizija televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia sau ir UAB „Pūkas“. Atsižvelgiant į tai, tikslinga panagrinėti, ar nagrinėjamose rinkose egzistuoja charakteristikos, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijas be poreikio taikyti *ex-ante* įpareigojimus, kai UAB „Balticum TV“, UAB Šiaulių apskrities televizija ir VšĮ Alytaus regioninė televizija teikia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas ne sau.

Tarnybos direktoriaus įsakymuose, kuriais UAB „Balticum TV“, UAB Šiaulių apskrities televizijai ir VšĮ Alytaus regioninei televizijai buvo skirti radijo dažniai (kanalai), be televizijos kanalų naudojimo sąlygų, buvo nustatyti reikalavimai dėl teikiamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainų. Tarnybos direktoriaus įsakymų sąrašas su televizijos kanalo naudojimo sąlygų ištraukomis dėl televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų yra pateiktas 12 lentelėje.

12 lentelė. UAB „Balticum TV“, UAB Šiaulių apskrities televizijos ir VšĮ Alytaus regioninės televizijos radijo dažnių (kanalų) naudojimo sąlygos.

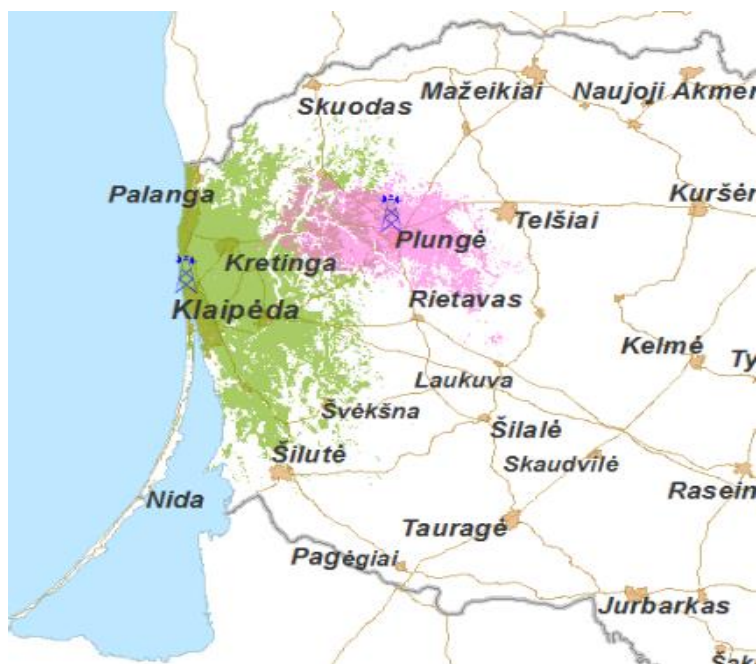
Eil. Nr.	Radijo dažnių (kanalo) naudotojas	Tarnybos direktoriaus įsakymas	Radijo dažnio (kanalo) naudojimo sąlygos
1.	UAB „Balticum TV“	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1079 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Balticum TV“	„Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniams duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 40 televizijos kanalo naudojimo pradžios, kai siunčiama viena televizijos programa, turi būti ne didesnė nei 14 367 Lt“, t. y. siunčiant vieną televizijos programą kaina negali būti didesnė nei 4 160,97 Eur/mėn. (be PVM).
		2011 m. gegužės 16 d. įsakymas Nr. 1V-509 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Balticum TV“	„Viso galimo sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programoms (įskaitant su televizijos programomis susijusią informaciją – vaizdą, garsą, subtitrus, elektroninį programų vadovą, teletekstą, taip pat informaciją, be kurios atitinkamos televizijos programos priėmimas būtų neįmanomas), siuntimo 24 val. per parą paslaugos kaina už pirmųjų 5 metų laikotarpį neturi būti didesnė nei 494 994 Lt (be PVM)“, t. y. siunčiant televizijos programas kaina negali būti didesnė nei 143 360,17 Eur/mėn. (be PVM).
2.	UAB Šiaulių apskrities televizija	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1075 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Šiaulių apskrities televizija“	„Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliam garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniams duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 30 televizijos kanalo naudojimo pradžios, kai siunčiama viena televizijos programa, turi būti ne didesnė nei 8 101 Lt“, t. y. siunčiant vieną televizijos programą kaina negali būti didesnė nei 2 346,21 Eur/mėn. (be PVM).

Eil. Nr.	Radijo dažnių (kanalo) naudotojas	Tarnybos direktoriaus įsakymas	Radijo dažnio (kanalo) naudojimo sąlygos
3.	VšĮ Alytaus regioninė televizija	2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. 1V-1082 „Dėl televizijos kanalo skyrimo VšĮ „Alytaus regioninė televizija“	„Viso sutankinto skaitmeninio srauto, naudojamo televizijos programų vaizdui, daugiakanaliui garsui (iki 2 garso kanalų), subtitrams, elektroniniam programų vadovui, teletekstui, ir (ar) radijo programų garsui bei būtiniesiems duomenims, be kurių atitinkamos televizijos ir (ar) radijo programos priėmimas būtų neįmanomas, perduoti, siuntimo kaina už vieną mėnesį be pridėtinės vertės mokesčio 10 metų laikotarpiui nuo 30 televizijos kanalo naudojimo pradžios, kai siunčiama viena televizijos programa, turi būti ne didesnė nei 8 235 Lt“, t. y. siunčiant vieną televizijos programą kaina negali būti didesnė nei 2 385,02 Eur/mėn. (be PVM).

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

UAB „Balticum TV“ Tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 16 d. įsakyму Nr. 1V-509 „Dėl televizijos kanalo skyrimo UAB „Balticum TV“ buvo skirtas 45 televizijos kanalas (662,0-670,0 MHz radijo dažnių juosta), kurį UAB „Balticum TV“ panaudojo steigti skaitmeninės antžeminės televizijos stotį Klaipėdoje. Pažymėtina, kad minėtame įsakyme yra nurodytos televizijos kanalo naudojimo sąlygos. Taip pat įsakyme buvo nurodyta, kad 5 metus UAB „Balticum TV“ gali taikyti siuntimo 24 val. per parą paslaugos kainą ne didesnę nei 143 360,17 Eur/mėn. (be PVM). Tačiau ši sąlyga galiojo iki 2016 m. gegužės 16 d., t. y. nuo minėtos datos UAB „Balticum TV“ neturi įpareigojimo televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikti ne didesne kaina nei 143 360,17 Eur/mėn. (be PVM). Pažymėtina, kad tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu UAB „Balticum TV“ teikė televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas tik sau.

Ataskaitos 4.2.3.2 skyriuje nurodyta, kad Lietuvoje šiuo metu veikia 12 vietinių skaitmeninės antžeminės televizijos stočių. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvoje veikia ne vieno ūkio subjekto vietinė skaitmeninė antžeminės televizijos stotis, tikslinga įvertinti, ar kitos vietinės skaitmeninės antžeminės televizijos stotys gali daryti įtaką UAB „Balticum TV“ teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms. Pažymėtina, kad UAB „Balticum TV“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia Klaipėdoje ir miesto apylinkėse. Artimiausia šiai vietai yra kita UAB „Balticum TV“ vietinė skaitmeninė antžeminės televizijos stotis Plungėje, kuri dengia dalį Klaipėdos miesto apylinkių (žr. 9 pav.). Atsižvelgiant į tai, potencialus televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjas, esant laisviems resursams UAB „Balticum TV“ vietinėse skaitmeninės antžeminės televizijos stotyse Plungėje ir Klaipėdoje, gali rinktis jam labiausiai priimtina variantą. UAB „Balticum TV“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kaina Plungėje ir miesto apylinkėse yra apibrėžta Tarnybos direktoriaus įsakymu (žr. 12 lentelė), todėl ji siunčiant vieną televizijos programą negali būti didesnė nei 4 160,97 Eur/mėn. (be PVM). Esant minėtai situacijai, UAB „Balticum TV“ negalėtų taikyti nepagrįstai aukštų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų.

9 pav. UAB „Balticum TV“ licencijuojamos veiklos teritorija prilyginta vietinių skaitmeninės antžeminės televizijos stočių teritorinei aprėpties teritorijai.

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Kadangi UAB „Balticum TV“ televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos teikiamos Klaipėdoje, taip pat svarbu įvertinti, kitų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjų vykdomą veiklą didžiuosiuose Lietuvos miestuose, pavyzdžiui, Kaune ir Šiauliuose. Kaune ir miesto apylinkėse televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia UAB „Pūkas“, kuriam taip pat yra nustatyta aukščiausia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų riba – siunčiant vieną televizijos programą kaina negali būti didesnė nei 2 403,27 Eur/mėn. (be PVM) (žr. 11 lentelė). Šiauliuose ir miesto apylinkėse televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikia UAB Šiaulių apskrities televizija, kuriai taip pat yra nustatyta aukščiausia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų riba – siunčiant vieną televizijos programą kaina negali būti didesnė nei 2 346,21 Eur/mėn. (be PVM) (žr. 12 lentelė). Atkreiptinas dėmesys, kad Klaipėdos mieste ir jo apylinkėse gyventojų skaičius⁵⁶ yra mažesnis nei Kauno mieste ir jo apylinkėse, bet didesnis nei Šiaulių mieste ir jo apylinkėse. Tai atitinkamai turi įtakos ir potencialių televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjų pasiekiamai vartotojų auditorijai, t. y. UAB „Balticum TV“ teikdamas paslaugas Klaipėdoje ir miesto apylinkėse, negalėtų taikyti didesnių kainų nei taiko UAB „Pūkas“ Kaune ir miesto apylinkėse, nes UAB „Balticum TV“ teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos gali būti mažiau patrauklios už UAB „Pūkas“ paslaugas dėl pasiekiamos platesnės vartotojų auditorijos. Todėl dėl šiuo metu nustatytų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimo sąlygų UAB „Pūkas“ ir UAB Šiaulių apskrities televizijai, UAB „Balticum TV“ atsiradus laisviems resursams Klaipėdos miesto ir jo apylinkėse, negalės elgtis nepriklausomai nuo konkurentų ir vartotojų, taikydamas nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

Anksčiau pateikta informacija rodo, kad dėl nustatytų radijo dažnio (kanalo) naudojimo sąlygų, UAB „Balticum TV“, UAB Šiaulių apskrities televizijos ir VšĮ Alytaus regioninė televizija,

⁵⁶ Vadovaujantis Statistikos departamento duomenimis 2016 m. pradžioje Kauno m. ir Kauno r. sav. gyveno 387,4 tūkst. gyventojų, Klaipėdos m. ir Klaipėdos r. sav. – 207,8 tūkst. gyv., o Šiaulių m. ir Šiaulių r. sav. – 144,5 tūkst. gyventojų.

teikdamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, negalės elgtis nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų. Tai rodo, kad nagrinėjamose rinkose egzistuoja charakteristikos, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytus, arba kitaip *ex ante*, įpareigojimus. Dėl to antras trijų kriterijų testo kriterijus nėra tenkinamas.

Išvada:

Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, rinka, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Šiaulių apskrities televizijos, rinka, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VŠĮ Alytaus regioninės televizijos, rinka pasižymi charakteristikomis, kurios lemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendenciją be poreikio taikyti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytus įpareigojimus (*ex ante* įpareigojimus). Dėl to trijų kriterijų testo antras kriterijus nėra tenkinamas.

Ataskaitos 4.5.4 skyriaus apibendrinimas:

Atsižvelgiant į tai, kad Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, rinkoje, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Šiaulių apskrities televizijos, rinkoje, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VŠĮ Alytaus regioninės televizijos, rinkoje trijų kriterijų testo antrasis kriterijus nėra tenkinamas, o siekiant pagrįsti *ex ante* reguliavimą yra būtina tenkinti visus tris trijų kriterijų testo kriterijus, trečias testo kriterijus toliau nėra vertinamas ir nagrinėjamose rinkose *ex ante* reguliavimas nėra taikytinas.

4.6. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos, kurių charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 17 straipsnyje, taikymą

Tarnyba, atsižvelgdama į Ataskaitos 4.5.1–4.5.4 skyrių išvadas, nustatė šias Transliacijų perdavimo paslaugų rinkas, kurios tenkino 2014 m. Rekomendacijos 2 punkte nurodytą trijų kriterijų testą ir kuriose *ex ante* reguliavimas yra pagrindžiamas:

1. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinka;
2. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinka.

5. TYRIMAS AR KONKURENCIJA ATITINKAMOJE RINKOJE YRA VEIKSMINGA IR KONKURENCIJOS PROBLEMŲ NUSTATYMAS

Kaip nurodyta ataskaitos 1.3 skyriuje, antras Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo procedūros etapas yra tyrimas, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje yra veiksminga, ir jeigu konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas. Įstatymo 3 straipsnio 70 punkte yra nurodyta, kad *veiksminga konkurencija* yra „<...> situacija atitinkamoje rinkoje, kai nėra didelę toje rinkoje turinčių ūkio subjektų.“ Taigi, šioje ataskaitos dalyje yra atliekamas tyrimas, ar konkurencija atitinkamose ataskaitos 4.6 skyriuje apibrėžtose rinkose yra veiksminga. Atliekant šį tyrimą siekiama nustatyti, ar atitinkamose apibrėžtose rinkose yra ūkio subjektai, kurie turi tokią ekonominės galios padėtį, kuri suteikia jiems galią elgtis pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų ir paslaugų gavėjų. Atliekant konkurencijos veiksmingumo tyrimą, taip pat yra nustatomos konkurencijos problemos, kurios kyla arba gali kilti nagrinėjamose rinkose.

Tarnyba tyrimą, ar konkurencija Transliacijų perdavimo paslaugų rinkoje yra veiksminga, atlieka dvejose rinkose: Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje ir Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje.

5.1. Tyrimas, ar konkurencija Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje yra veiksminga

5.1.1. Tyrimas, ar konkurencija yra veiksminga, atsižvelgiant į nustatytus kriterijus

Kaip buvo nustatyta ataskaitos 4.5.1 skyriuje, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje veikia vienas operatorius. Todėl tolimesnės analizės tikslas – nustatyti, kokia yra Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkos struktūra, ar efektyvi konkurencija nagrinėjamoje rinkoje. Tarnyba, atsižvelgdama į Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 70 punkte išvardintus kriterijus, kuriais vadovaujantis gali būti nustatyta, ar atitinkamoje rinkoje yra dominuojantis ūkio subjektas, ir vadovaudamasi Taisyklių 8.2 papunkčiu, išskyrė šiuos kriterijus, į kuriuos bus orientuojamasi tiriant konkurencijos veiksmingumą Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje:

1. rinkos struktūra;
2. įėjimo į rinką barjerai;
3. masto ir įvairovės ekonomija;
4. pirkėjo derybinė galia (angl. *Countervailing Buying Power*);
5. potenciali konkurencija.

5.1.1.1. Rinkos struktūra

Telecentras tiriamojo laikotarpio pabaigoje televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikė dviem skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais. Jais buvo teikiamos paslaugos 6 transliuotojams ir retransliuotojams. Situacija kiek pasikeitė 2016 m. III ketv., kai transliuotojų ir retransliuotojų skaičius sumažėjo iki 4 (žr. 13 lentelę).

13 lentelė. Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis paslaugų gavėjai, 2016 m. III ketv. pabaiga.

Nemokamos (nekoduotos) televizijos programos		
Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjas	Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjo transliuojamos ir (arba) retransliuojamos programos	Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas
UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“	„LNK“ „TV1“ „BTV“ „Liuks!“ „Info TV“	Pirmasis tinklas Pirmasis tinklas Pirmasis tinklas Pirmasis tinklas Pirmasis tinklas
UAB „TV3“	„TV3“ „TV6“ „TV8“	Pirmasis tinklas Pirmasis tinklas Pirmasis tinklas
UAB „Lietuvos ryto“ televizija	„Lietuvos rytas.tv“	Pirmasis tinklas
Mokamos (koduotos) televizijos programos		
Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjas	Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjo transliuojamos ir (arba) retransliuojamos programos	Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos stotis
UAB „Balticum TV“	„Eurosport“ „Balticum televizija“ „Balticum Platinum“ „Cartoon Network“ „Pirmais Baltijos Kanals Lietuva“ „Discovery Channel“ „National Geographic Wild“ „NTV Mir Lithuania“	Stotis Vilniuje (53 kanalas) Stotis Vilniuje (53 kanalas) Stotis Vilniuje (53 kanalas) Stotis Vilniuje (53 kanalas) Stotis Vilniuje (53 kanalas) Stotis Vilniuje (53 kanalas) Stotis Vilniuje (53 kanalas) Stotis Vilniuje (53 kanalas)

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Palyginti su tiriamojo laikotarpio pradžia, situacija nagrinėjamoje rinkoje pasikeitė. 2013 m. pradžioje Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis perdavė 32 programas: pirmuoju skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu perdavė 9 nemokamas (nekoduotas) televizijos programas, antruoju skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu – 1 nemokamą (nekoduotą) ir 9 mokamas (nekoduotas) televizijos programas, vietinėmis skaitmeninėmis antžeminėmis televizijos stotimis – 12 mokamų (koduotų) televizijos programų. Telecentro transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikė 6 transliuotojams ir retransliuotojams. Pažymėtina, kad 2013 m. gruodžio 2 d. buvo baigtas UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ ir UAB „Baltijos TV“ reorganizavimas, kurio metu UAB „Baltijos TV“ buvo prijungta prie UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“ ir visas UAB „Baltijos TV“ turtas, teisės ir pareigos perėjo UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“⁵⁷. Nuo 2015 m. gegužės 11 d. Telia atsisakė 3 televizijos programų retransliavimo per Telecentro stotį Vilniuje (37 kanalu).⁵⁸ Nuo 2015 m. rugpjūčio 5 d. UAB „Balticum TV“ sumažino transliuojamų ir retransliuojamų televizijos programų skaičių nuo 9 iki 8 televizijos programų. Telia atsisakė Telecentro teikiamų televizijos transliacijų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, padidindamas savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų pajėgumą ir nuo 2016 m. gegužės 1 d. savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais transliavo 24 televizijos programas. 2016 m. birželio 3 d. pradėjo veikti LRT skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas, kuriuo yra transliuojamos LRT televizijos programos. Iki 2016 m. birželio 3 d. 2 LRT televizijos programos („LRT Kultūra“, „LRT Televizija“) buvo transliuojamos pirmuoju Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu. UAB „Lietuvos ryto“ televizijos transliuojama televizijos programa

⁵⁷ LRTK 2013 m. gruodžio 4 d. sprendimas Nr. KS-219 „Dėl UAB „Baltijos TV“ licencijos Nr. T354ST galiojimo panaikinimo ir naujos licencijos išdavimo UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“.

⁵⁸ LRTK 2015 m. balandžio 1 d. sprendimas Nr. KS-73 „Dėl Teo LT, AB licencijos Nr. T413S galiojimo panaikinimo“.

„Lietuvos rytas.tv“ nuo 2015 liepos 1 d. transliuojama Telecentro pirmuoju tinklu (anksčiau buvo transliuojama antruoju Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu).

Televizijos programų transliavimo ir retransliavimo veikla Lietuvoje yra licencijuojama. Transliavimo ir retransliavimo licencijas, suteikiančias teisę įrengti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus, teisę naudoti savo elektroninių ryšių tinklus televizijos programoms transliuoti ir (ar) retransliuoti arba teisę naudotis trečiosios šalies teikiama siuntimo paslauga, išduoda LRTK. Šios licencijos išduodamos VII ir Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal VII 31 straipsnio 10 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu. Į LRTK išduodamą transliavimo ir (ar) retransliavimo licenciją, suteikiančią teisę naudotis trečiosios šalies teikiama siuntimo paslauga, papildomai įrašomas konkretus siuntėjas. Esant tokiam transliavimo (retransliavimo) veiklos reglamentavimui, televizijos programų transliuotojui (retransliuotojui) yra sudėtinga pakeisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją ir joks kitas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjas negali teikti transliuotojui (retransliuotojui) televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. Dėl to Telecentras Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje užima 100 proc. rinkos.

Išvada:

Telecentras užima 100 proc. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkos.

5.1.1.2. Įėjimo į rinką barjerai

Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklui arba vietinėms skaitmeninės antžeminės televizijos stotims steigti yra reikalingi riboti ištekliai – radijo dažniai (kanalai), o taip pat atitinkama infrastruktūra. Radijo dažnis (kanalas) skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams steigti yra skiriamas pagal Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą. Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane Lietuvoje yra numatyta steigti 8 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje radijo dažniai (kanalai) jau buvo išduoti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų steigimui. Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus steigia trys ūkio subjektai: Telecentras (3 tinklus), Telia (3 tinklus) ir LRT (1 tinklą). 5 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau veikė 2016 m. II ketv., tačiau naudojami buvo tik 4. Pažymėtina, kad realizavus esamus televizijos kanalų paskyrimus, Lietuvoje turėtų veikti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai. Aštunto skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo steigimą riboja vis dar tebeveikianti analoginė antžeminė televizija Rusijoje. Taigi, nepaisant to, kad Lietuvoje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu veikė 5 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai ir gali pradėti veikti dar 2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, dėl šių tinklų faktinio ir planuojamo panaudojimo, kitas ūkio subjektas, negali pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kaip alternatyvos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms, teikiamoms Telecentro. Taip pat atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad ribotas radijo dažnių (kanalų) skaičius, riboja galimybes kitiems asmenims išskyrus Telecentrą, Telia ir LRT, steigti naujus skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus ir jais teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas.

Kitas veiksnys, ribojantis įėjimą į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinką yra televizijos programų transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimas. Transliuotojui arba retransliuotojui yra išduodama LRTK licencija, suteikianti teisę, programas transliuoti naudojantis trečiosios šalies – siuntėjo – paslaugomis. Šios licencijos išduodamos VII ir Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal VII 31 straipsnio 10 dalį bei

Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu. Transliuotojai ir (arba) retransliuotojai, televizijos programas transliuojantys ir (arba) retransliuojantys radijo dažniu (kanalu), kuris yra skirtas Telecentrai, turi pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas tik iš Telecentro. Praktikoje yra pasitaikę atvejų, kad transliuotojai atsisakė vieno televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo paslaugų ir pirkto kito teikėjo teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas. Tačiau minimoje situacijoje televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją keitė transliuotojas UAB „Lietuvos ryto“ televizija, perkantis tik vienos televizijos programos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, ir toks rezultatas buvo pasiektas bendru televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjų, LRTK ir transliuotojo susitarimu ir esant laisviems skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo ištekliais. Tuo tarpu kiti transliuotojai ir (ar) retransliuotojai mažino transliuojamų ir (ar) retransliuojamų televizijos programų skaičių arba iš vis atsisakė Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų.

Dėl anksčiau išvardintų priežasčių barjerai įeiti į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinką yra aukšti. Minėta potenciali galimybė keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją, dėl visiškai išnaudotų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų išteklių ir galimų panaudoti naujai steigiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų išteklių, nebus pakankama aplinkybė panaikinti arba sumažinti įėjimo į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinką barjerus.

Išvada:

Barjerai įeiti į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinką yra aukšti.

5.1.1.3. Masto ir įvairovės ekonomija

Telecentras, naudodamas savo elektroninių ryšių tinklą, teikia įvairias elektroninių ryšių paslaugas, o taip pat teikia ir ne elektroninių ryšių paslaugas. Telecentras teikia radijo ir televizijos transliacijų perdavimo antžeminiiais tinklais paslaugas, duomenų perdavimo paslaugas (tiek galutiniams paslaugų gavėjams, tiek kitiems elektroninių ryšių paslaugų teikėjams), infrastruktūros nuomos paslaugas, ekskursijų ir maitinimo, patalpų nuomos ir kitas paslaugas. Nuo 2009 m. Telecentras aktyviai teikia mažmenines belaidžio interneto, paremto WiMAX technologija, paslaugas, kurių prekinis ženklas yra „MEZON“.

Telecentras tiriamuoju laikotarpiu savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais teikė televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, nuomojo savo elektorinių ryšių infrastruktūrą radijo, televizijos programų transliuotojams ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjams. Paslaugų įvairovė ir paslaugų mastas leidžia Telecentrai patirti masto ir įvairovės ekonomiją, arba kitaip, elektorinių ryšių tinklo sąnaudas padalinti įvairioms paslaugoms ir tai mažina Telecentro teikiamų paslaugų vienos paslaugos vieneto savikainą.

Tačiau pastebėtina tai, kad Telia atsisakius transliacijų perdavimo paslaugų teikiamų antruoju Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu, Telecentras prarado dalį pajamų bei pasikeitė teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų sąnaudos. Telecentras, atsižvelgdamas į pasikeitusias paslaugų sąnaudas, inicijavo savo teikiamų paslaugų kainų peržiūrą. Taigi, paslaugų įvairovės ir masto ekonomija analizuojamoje rinkoje Telecentrai suteikia pranašumą – mažėja paslaugos vieneto savikaina, tačiau dėl tuščio antro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo sumažėjusi masto ir įvairovės ekonomija gali būti

motyvas (priežastis) nustatyti paslaugų kainas sau palankia linkme (žr. 9 lentelė).

Aukščiau pateikta informacija rodo, kad Telecentro teikiamų paslaugų mastas ir įvairovė leidžia bendrovei patirti masto ir įvairovės ekonomiją, tačiau masto ir įvairovės ekonomijos pokyčiai sukuria motyvą nustatyti Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme, įskaitant galimybę nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

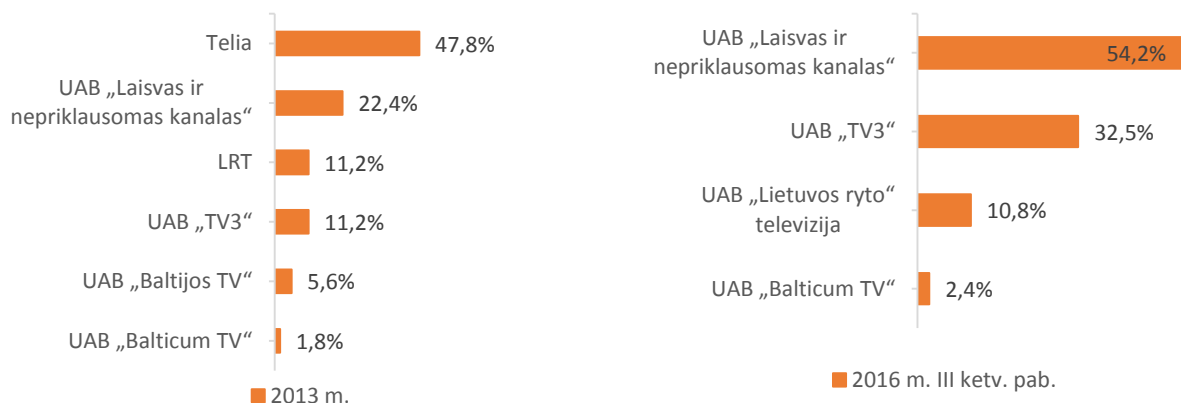
Išvada:

Telecentro teikiamų paslaugų įvairovė leidžia bendrovei patirti masto ir įvairovės ekonomiją, tačiau masto ir įvairovės ekonomijos pokyčiai Telecentrai sukuria motyvą teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas nustatyti sau palankia linkme.

5.1.1.4. Pirkėjo derybinė galia

Pirkėjo derybinė galia nusako transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjų galimybes daryti vienpusę lemiamą įtaką transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjams. Vienpusė lemiamą įtaka šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime suprantama kaip operatoriaus galimybė veikti Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir galiausiai vartotojų, darant poveikį transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms, įėjimo į nagrinėjamą rinką galimybėms ar kitoms veiklos sąlygoms, dėl ko veiksmingai ribojama konkurencija Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje. Tuo tarpu Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje paslaugų gavėjas laikomas turinčiu derybinę galią, kai transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjui padidinus paslaugos kainas ar pabloginus paslaugos savybes, paslaugos gavėjas turėtų galimybę pasinaudoti Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje ar kitoje atitinkamoje rinkoje siūlomų paslaugų alternatyvomis, įskaitant alternatyvaus teikėjo pasirinkimą.

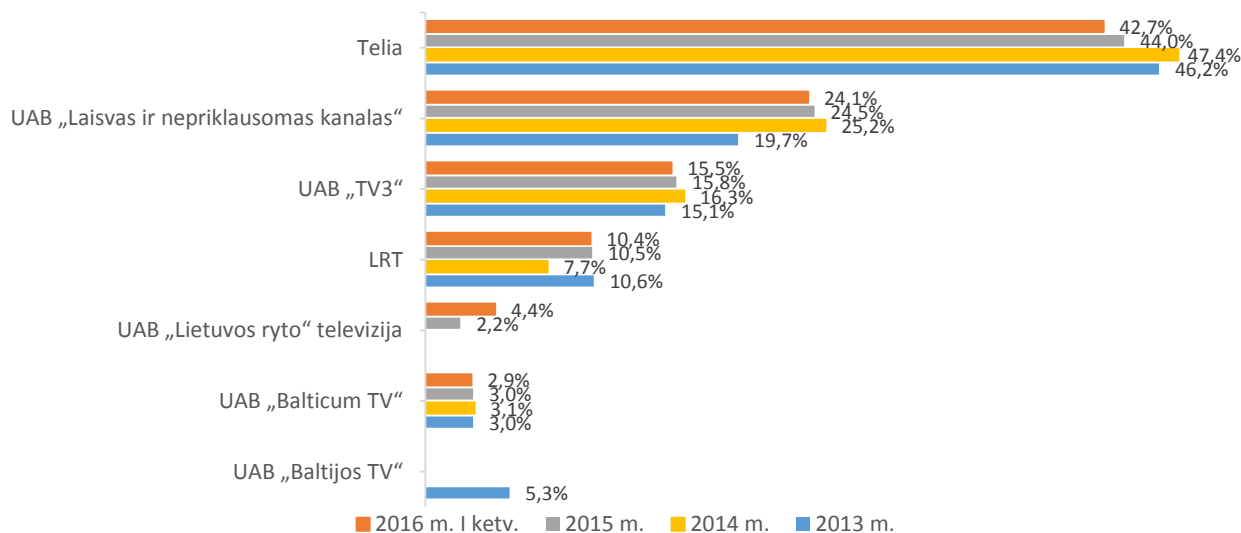
Telecentro teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis paslaugos yra naudojamos perduoti tiek mokamas (koduotas), tiek nemokamas (nekoduotas) televizijos transliacijas. Šių paslaugų gavėjai yra nurodyti 13 lentelėje. Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir vietinėmis skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis paslaugų, teikiamų Telecentro, gavėjų struktūra pagal perkamų paslaugų kiekius yra pavaizduota 10 pav. Pastebėtina tai, kad Telia gautos mokamų ir nemokamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos vertinamos kartu, nes Telia galėjo derėtis tiek dėl mokamų, tiek dėl nemokamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų sąlygų kartu. Analizuojant pirkėjų struktūrą, į perkamų paslaugų kiekį buvo įtrauktos ir perkamos mokamų televizijos programų transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis Vilniuje paslaugos. Atsižvelgiant į tai, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis Vilniuje paslaugų kainodara skiriasi nuo transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais kainodaros (pirmuoju atveju taikoma konkreti kaina už siųstuvo darbo valandą, antruoju taikomas mėnesinis užmokestis už programos perdavimą), siekiant įvertinti pirkėjų struktūrą buvo skaičiuojamas išvestinis dydis: programų skaičius buvo dauginamas iš stočių skaičiaus, kuriomis buvo transliuojamos programos.

10 pav. Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis paslaugų gavėjų perkamų paslaugų kiekiai, proc., 2013 m. I ketv. pradžioje ir 2016 m. III ketv. pabaigoje.

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

6 pav. yra pateikta informacija apie tiriamuoju laikotarpiu Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjų struktūrą pagal pajamas. Pažymėtina, kad nuo 2016 m. gegužės 1 d. Telia atsisakius Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, o nuo 2016 m. birželio 3 d. pradėjus veikti LRT skaitmeninės antžeminės televizijos tinklui, Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjų struktūra pagal pajamas pasikeitė, nes sumažėjo paslaugų gavėjų skaičius nuo 6 (2016 m. I ketv. pabaigoje) iki 4 (2016 m. III ketv. pabaigoje).

11 pav. Telecentro pajamų už teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis paslaugas struktūra pagal paslaugų gavėjus, proc., 2013–2016 m. I ketv.

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Iš 10 pav. ir 11 pav. pateiktos informacijos matyti, kad nei vienas Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis paslaugų pirkėjas nenuperka didžiosios dalies parduodamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. Taip pat dėl transliavimo veiklos licencijavimo, visiškai panaudotų skaitmeninės antžeminės televizijos

tinklų ir skaitmeninės antžeminės televizijos stočių išteklių, transliacijų perdavimo paslaugų gavėjas laisvai (ir per trumpą laikotarpį) negalėtų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų pirkti iš kito transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo. Dėl šių priežasčių nei vienas Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir skaitmeninės antžeminės televizijos stotimis paslaugų gavėjas negali daryti įtakos perkamos Telecentro teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos kainai, kokybei arba teikimo sąlygoms. Pastebėtina tai, kad 2016 m. II ketv. Telecentro prarado dalį pajamų dėl paslaugų gavėjų, atsisakiusių Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. Atitinkamai dėl to pasikeitė Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų sąnaudos. Telecentras atsižvelgdamas į pasikeitusias paslaugų sąnaudas, inicijavo teikiamų paslaugų kainų peržiūrą. Pažymėtina, kad Telecentrai netaikant įpareigojimų nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje ir paslaugų gavėjams neturint pirkėjo derybinės galios, Telecentras siekdamas padengti prarastas pajamas gali turėtų motyvų (priežasčių) nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų kainas sau palankia linkme.

Pirmiau pateikta informacija rodo, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais pirkėjai, pirkdami Telecentro teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, pirkėjo derybinės galios neturi. Telecentro padėtis Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje sudaro sąlygas Telecentrai nutraukti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimą (prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų) arba nesuteikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų (prieigos prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų), nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme, įskaitant sąlygas nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

Dėl televizijos transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo, televizijos programų transliuotojas ar retransliuotojas, kuris transliuoja (retransliuoja) televizijos programas Telecentrai skirtu radijo dažniu (kanalu), pirkdamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas iš Telecentro, neturi kitos galimybės, išskyrus pirkti šią paslaugą iš Telecentro. Toks televizijos programų transliuotojas (retransliuotojas) neturi ir negali turėti savo infrastruktūros televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms teikti.

Televizijos programų transliuotojai (retransliuotojai), neturėdami galimybės pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų iš kito televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo nei Telecentras arba turėdami labai ribotą galimybę tai padaryti, nesukuria pirkėjo derybinės galios, o Telecentras, nesusidurdamas su pirkėjo derybine galia, gali veikti nepriklausomai nuo klientų, konkurentų ir galiausiai vartotojų. Tai Telecentrai sukuria sąlygas nesuteikti prieigos prie Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, nutraukti prieigą prie Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas arba kitaip keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų sąlygas, įskaitant kainas.

Išvada:

Pirkėjo derybinės galios Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nėra.

5.1.1.5. Potenciali konkurencija

Potenciali konkurencija egzistuoja tuomet, kai rinkoje, kurioje veikia vienas ūkio subjektas, veiklą gali pradėti kitas ūkio subjektas, tačiau nebūtinai potencialus žaidėjas savo veiklą pradės. Taigi, potenciali konkurencija kyla iš rizikos, kad nagrinėjamoje rinkoje gali atsirasti naujas žaidėjas.

Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra steigiami atsižvelgiant į Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą. Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyta steigti 8 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, tačiau vienam skaitmeninės antžeminės televizijos tinklui sukoordinuoti radijo dažniai (kanalai) buvo paskirti judriojo ryšio tinklų plėtrai. 2016 m. II ketv. Lietuvoje veikė 5 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai: Telecentras (3 tinklus), Telia (3 tinklus) ir LRT (1 tinklą), iš kurių užpildyti buvo 4. Pažymėtina, kad LRT skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas yra skirtas išimtinai LRT ir negali būti naudojamas komercinei veiklai. Dar du papildomus skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus gali steigti Telecentras ir Telia. Aštunto skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo steigimą riboja vis dar tebeveikianti analoginė antžeminė televizija Rusijoje. Vadovaujantis turima informacija Lietuvoje yra galimybė veikti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams, iš kurių LRT skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas negali turėti įtakos konkurencijai dėl jo specifinės paskirties. Todėl potenciali konkurencija galėtų atsirasti tik konkuruojant Telia ir Telecentrai. Tačiau kaip buvo paminėta anksčiau, Telia veikiantys skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra visiškai išnaudoti, o Telecentras turi laisvą antrąjį skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą. Telia visus valdomų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų išteklius naudoja savo poreikiams ir retransliuoja televizijos programas. Taigi, potenciali konkurencija būtų galima, jei Telia galėtų ir turėtų motyvą teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas transliuotojams ir (ar) retransliuotojams, kurie perka televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas iš Telecentro. Tačiau Telia, dėl skirtumų tarp Telia ir Telecentro televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų⁵⁹ (žr. 14 lentelę), neturės motyvų keisti savo retransliuojamų televizijos programų transliacijų perdavimo paslaugų teikėją. 14 lentelėje pateikta informacija rodo, kad pirmuoju Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu teikiamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainos yra didesnės nei pirmuoju Telia skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu teikiamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainos. Pažymėtina, kad antruoju Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu teikiamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainos yra mažesnės nei pirmuoju Telia skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu teikiamų televizijos transliacijų perdavimo paslaugų kainos, tačiau Telecentras minėtu tinklu gali persiųsti 11 televizijos programų, o Telia – 12 televizijos programų. Atsižvelgiant į tai, Telia, patirdama mažesnes televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų sąnaudas, nebus suinteresuota atsisakyti sau teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir jas pirkti iš Telecentro. Dėl egzistuojančio kainų skirtumo tarp Telia ir Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, Telecentrai, iš televizijos programų transliuotojų ir (ar) retransliuotojų, gali atsirasti spaudimas mažinti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas (tokią galimybę įrodo ataskaitos 5.1.1.4 skyriuje pateikta informacija). Tačiau atsižvelgiant į tai, kad televizijos programų transliuotojai ir (ar) retransliuotojai, dėl televizijos programų transliavimo (retransliavimo) veiklos licencijavimo, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas turi pirkti

⁵⁹ Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos negali būti didesnės nei pagal Sąnaudų apskaitos taisyklės apskaičiuotos sąnaudos. Telia teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos taip pat turi būti teikiamos laikantis nediskriminavimo įpareigojimo. Dėl to daroma prielaida, kad Telia sau teiktų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas tokia kaina, kokia jas teikia kitiems televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjams.

iš konkretaus televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo, kuris nurodomas veiklos licencijoje, šiuo metu nėra laisvų išteklių skaitmeninės antžeminės televizijos tinkluose, licencijos keitimo procedūra gali trukti neapibrėžtą laiką, darytina išvada, kad Telecentro televizijos programų transliuotojų spaudimas dėl kainų mažinimo nepaveiks.

14 lentelė. Telia ir Telecentro televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų palyginimas, 2016 m. III ketv. pabaigoje.

Transliacijų perdavimo paslaugų teikėjas	Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas	Skaitmeninės antžeminės televizijos stočių skaičius	Kaina Eur/mėn. (be PVM) už vieną programą
Telia	Pirmasis tinklas	14	10 536,38
Telia	Antrasis tinklas	6	8 926,09
Telecentras	Pirmasis tinklas	36	12 219,90
Telecentras	Antrasis tinklas	27	8 735,36

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Toliau yra vertinama, ar naujai steigiami skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai gali įtakoti Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas. Televizijos transliacijų perdavimo naujai steigiamais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos turėtų svyruoti nuo 4 663,83 iki 13 493,30 Eur/mėn. vienai programai (žr. ataskaitos 51 išnašą). Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos kistų nuo 4 663,83 iki 7 609,85 Eur/mėn. vienai programai, o Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos kistų nuo 11 584,10 iki 13 493,40 Eur/mėn. vienai programai. Kaip matyti iš pateiktos informacijos, Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų kainos būtų mažesnės nei Telecentro planuojamos nustatyti kainos. Atsižvelgiant į kainų skirtumus, Telia neturės motyvų užsisakyti Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, o bus linkęs televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikti pats sau. Galima situacija, kad tokiu būdu Telia sieks padidinti savo televizijos transliacijų konkurencingumą. Panaudojus visus Telia steigiamo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo išteklius, kitiems transliuotojams, kurie perka Telecentro teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, nebūtų galimybės pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų iš Telia.

Atsižvelgiant į anksčiau pateiktas aplinkybes, faktinis skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų panaudojimas, transliavimo veiklos licencijavimas, kainų skirtumai tarp Telia ir Telecentro jau teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, siunčiamų televizijos programų kiekių skirtumai, o taip pat kainų skirtumai tarp televizijos transliacijų perdavimo naujai steigiamais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, rodo, jog nagrinėjamoje rinkoje nėra veiksmų, kurie sudarytų sąlygas atsirasti potencialiai konkurencijai Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje. Tarnybos minėta potenciali galimybė keisti televizijos programų transliuotojo (retransliuotojo) transliavimo (retransliavimo) licencijoje įrašytą siuntėją dėl visiškai išnaudotų jau įsteigtų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų ir galimo naujai steigiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų panaudojimo, nebus pakankama charakteristika, kuri ribotų Telecentro galimybes keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų sąlygas sau palankia linkme.

Išvada:

Potencialios konkurencijos Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nėra.

5.1.2. Konkurencijos problemų nustatymas

Tarnyba, Ataskaitos 5.1.1 skyriuje vertino kriterijus, kurių pagalba vertinama, ar konkurencija Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje yra veiksminga. Tarnyba, įvertinusi minėtame ataskaitos skyriuje nurodytus kriterijus, nustatė šias aplinkybes:

1. Telecentras užima 100 proc. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkos.

2. Barjerai įeiti į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinką yra aukšti.

3. Telecentro teikiamų paslaugų įvairovė leidžia bendrovei patirti masto ir įvairovės ekonomiją, tačiau masto ir įvairovės ekonomijos pokyčiai Telecentrui sukuria motyvą teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas nustatyti sau palankia linkme.

4. Pirkėjo derybinės galios Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nėra.

5. Potencialios konkurencijos Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nėra.

Tarnyba, įvertinusi, konkurencijos veiksmingumą Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje, konstatuoja, kad konkurencija Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nėra veiksminga ir nustato šias konkurencijos problemas:

1. Telecentras turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

2. Telecentras turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme.

3. Telecentras turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

Atsižvelgiant į anksčiau nurodytas aplinkybes ir nustatytas konkurencijos problemas, darytina išvada, kad konkurencija Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nėra veiksminga.

Išvada:

Konkurencija Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nėra veiksminga.

5.1.3. Didelę įtaką Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje turintis ūkio subjektas

Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslauga, teikiama Telecentro, Lietuvos Respublikos teritorijoje, yra elektroninių ryšių paslauga, kuri yra naudojama televizijos transliacijoms perduoti šių paslaugų gavėjams.

Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslauga, teikiama Telecentro, Lietuvos Respublikos teritorijoje, gali apimti:

1. Televizijos programų glaudinimą, jei šią paslaugą teikia Telecentras.
2. Televizijos programų tankinimą, jei šią paslaugą teikia Telecentras.
3. Televizijos programų paskirstymą po skaitmeninės antžeminės televizijos stotis, įskaitant televizijos programų pristatymą iki siųstuvų, jei šią paslaugą teikia Telecentras.
4. Televizijos programų išspinduliavimą į erdvę.

Tarnyba, konstatuoja kad:

1. Telecentras Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamuoju laikotarpiu teikė televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje transliuotojams ir retransliuotojams, kurie naudodami šias paslaugas visuomenei transliavo ir (arba) retransliavo televizijos programas.

2. Telecentras užima 100 proc. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkos.

3. Barjerai įeiti į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinką yra aukšti.

4. Telecentro teikiamų paslaugų įvairovė leidžia bendrovei patirti masto ir įvairovės ekonomiją, tačiau masto ir įvairovės ekonomijos pokyčiai Telecentrai sukuria motyvą teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas nustatyti sau palankia linkme.

5. Pirkėjo derybinės galios Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nėra.

6. Potencialios konkurencijos Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nėra.

7. Telecentras turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro.

8. Telecentras turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, kainas sau palankia linkme.

9. Telecentras turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, kainas.

Ataskaitos 3 priede yra pateikti ūkio subjekto nustatymo principai. Vadovaujantis ūkio subjekto nustatymo principais, ūkio subjektą Telecentrą sudaro Telecentras, kurio 100 proc. akcijų, nuosavybės teise priklausančių valstybei, patikėjimo teise valdo Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija.

Atsižvelgiant į anksčiau nurodytas aplinkybes ir nustatytas konkurencijos problemas, darytina išvada, kad ūkio subjektas Telecentras turi didelę įtaką Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje.

Išvados:

1. Tarnyba, konstatuoja, kad ūkio subjektas Telecentras turi didelę įtaką Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje.

2. Ūkio subjektą Telecentrą sudaro Telecentras, kurio 100 proc. akcijų, nuosavybės teise priklausančių valstybei, patikėjimo teise valdo Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija.

5.2. Tyrimas, ar konkurencija Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje yra veiksminga

5.2.1. Tyrimas, ar konkurencija yra veiksminga, atsižvelgiant į nustatytus kriterijus

Kaip buvo nustatyta Ataskaitos 4.5.2 skyriuje, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje veikia vienas operatorius. Todėl tolimesnės analizės tikslas – nustatyti, kokia yra Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkos struktūra, ar efektyvi konkurencija nagrinėjamoje rinkoje. Tarnyba, atsižvelgdama į Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 70 punkte išvardintus kriterijus, kuriais vadovaujantis gali būti nustatyta, ar atitinkamoje rinkoje yra dominuojantis ūkio subjektas, ir vadovaudamasi Taisyklių 8.2 papunkčiu, išskyrė šiuos kriterijus, į

kuriuos bus orientuojamasi tiriant konkurencijos veiksmingumą Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje:

- 1) rinkos struktūra;
- 2) įėjimo į rinką barjerai;
- 3) pirkėjo derybinė galia;
- 4) vertikali integracija;
- 5) potenciali konkurencija.

5.2.1.1. Rinkos struktūra

Telia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas tiriamojo laikotarpio pabaigoje teikė pats sau (retransliavo 18 televizijos programų) (žr. 15 lentelę). Panaši tendencija išliko ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu.

15 lentelė. Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjai, nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2016 m. kovo 31 d.

Laikotarpis	Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjas	Televizijos transliacijų perdavimo paslaugų gavėjo transliuojamos ir (arba) retransliuojamos programos	Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas
Nuo 2013 m. sausio 1 d.	Telia	10 televizijos programų (1 nemokama)	Pirmasis tinklas
	Telia	9 televizijos programos	Antrasis tinklas
	„Lietuvos ryto“ televizija	„Lietuvos rytas.tv“	Antrasis tinklas
Nuo 2016 m. kovo 31 d.	Telia	9 televizijos programos	Pirmasis tinklas
	Telia	9 televizijos programos (1 nemokama)	Antrasis tinklas

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Pažymėtina, kad Telia nuo 2010 m. Kaune veikiančia skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi teikė televizijos transliacijų perdavimo skaitmenine antžemine televizijos stotimi paslaugas sau. Šia skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi buvo retransliuojamos 3 raiškiosios televizijos programos. Tačiau nuo 2015 m. liepos 10 d. Telia nutraukė šią veiklą⁶⁰.

Televizijos programų transliavimo ir retransliavimo veikla Lietuvoje yra licencijuojama. Transliuotojui arba retransliuotojui yra išduodama LRTK licencija, suteikianti teisę programas transliuoti arba retransliuoti naudojant trečiosios šalies – siuntėjo – paslaugomis. Šios licencijos išduodamos VII ir Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal VII 31 straipsnio 10 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu. Televizijos programų transliuotojo arba retransliuotojo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais licencijoje be kitos informacijos yra nurodoma, kokio siuntėjo paslaugomis turi naudotis televizijos programų transliuotojas arba retransliuotojas. Esant tokiam transliavimo (retransliavimo) veiklos reglamentavimui, transliuotojui (retransliuotojui) yra sudėtinga pakeisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją ir joks kitas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjas negali teikti transliuotojui (retransliuotojui) televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. Dėl to Telia Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje užima 100 proc. rinkos.

Išvada:

Telia užima 100 proc. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkos.

⁶⁰ LRTK 2015 m. gegužės 27 d. sprendimas KS-124 „Dėl Teo LT, AB licencijos Nr. T427 galiojimo panaikinimo“.

5.2.1.2. Įėjimo į rinką barjerai

Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklui arba vietinėms skaitmeninės antžeminės televizijos stotims steigti yra reikalingi riboti ištekliai – radijo dažniai (kanalai), o taip pat atitinkama infrastruktūra. Radijo dažnis (kanalas) skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams steigti yra skiriamas pagal Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą. Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane Lietuvoje yra numatyta steigti 8 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus. Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamojo laikotarpio pabaigoje radijo dažniai (kanalai) jau buvo išduoti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų steigimui. Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus steigia trys ūkio subjektai: Telecentras (3 tinklus), Telia (3 tinklus) ir LRT (1 tinklą). 5 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai jau veikė 2016 m. II ketv., tačiau naudojami buvo tik 4. Pažymėtina, kad realizavus esamus televizijos kanalų paskyrimus, Lietuvoje turėtų veikti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai. Aštunto skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo steigimą riboja vis dar tebeveikianti analoginė antžeminė televizija Rusijoje. Taigi, nepaisant to, kad Lietuvoje Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu veikė 5 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai ir gali pradėti veikti dar 2 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai, dėl šių tinklų faktinio ir planuojamo panaudojimo, kitas ūkio subjektas, negali pasiūlyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kaip alternatyvos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms, teikiamoms Telia. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad ribotas radijo dažnių (kanalų) skaičius, riboja galimybes kitiems asmenims nei Telecentrai, Telia ir LRT, steigti naujus skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus ir jais teikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas.

Kitas veiksnys, ribojantis įėjimą į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinką yra televizijos programų transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimas. Transliuotojui arba retransliuotojui yra išduodama LRTK licencija, suteikianti teisę, programas transliuoti naudojant trečiosios šalies – siuntėjo – paslaugomis. Šios licencijos išduodamos VII ir Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal VII 31 straipsnio 10 dalį bei Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių 12 punktą, transliavimo ir retransliavimo licencijos išduodamos konkurso būdu. Transliuotojai ir (arba) retransliuotojai, televizijos programas transliuojantys ir (arba) retransliuojantys radijo dažniu (kanalu), kuris yra skirtas Telia, turi pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas tik iš Telia. Praktikoje yra pasitaikę atvejų, kad transliuotojai atsisakė vieno televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo paslaugų ir pirkė kito teikėjo teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas. Tačiau minimoje situacijoje televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją keitė transliuotojas UAB „Lietuvos ryto“ televizija, perkantis tik vienos televizijos programos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas. Toks rezultatas buvo pasiektas bendru televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėju, LRTK ir transliuotojo susitarimu dėl Telia skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų atnaujinimo ir esant laisviems skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo ištekliams.

Dėl anksčiau išvardintų priežasčių barjerai įėjimui į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinką yra aukšti. Minėta potenciali galimybė keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją, dėl visiškai išnaudotų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų išteklių ir galimų panaudoti naujai steigiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų išteklių, nebus pakankama aplinkybė panaikinti arba sumažinti įėjimo į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinką barjerus.

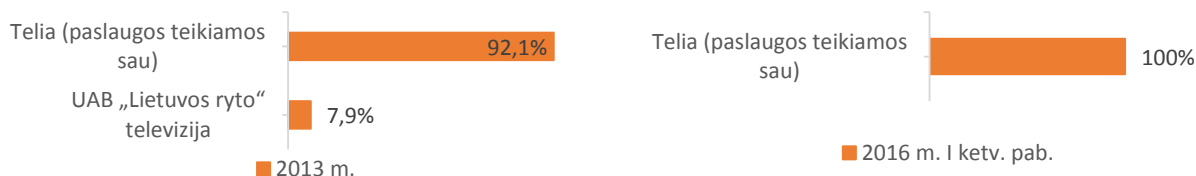
Išvada:

Barjerai įeiti į Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinką yra aukšti.

5.2.1.3. Pirkėjo derybinė galia

Pirkėjo derybinė galia nusako transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjų galimybes daryti vienpusę lemiamą įtaką transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjams. Vienpusę lemiamą įtaką šiame Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime suprantama kaip operatoriaus galimybė veikti Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir galiausiai vartotojų, darant poveikį transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms, įėjimo į nagrinėjamą rinką galimybėms ar kitoms veiklos sąlygoms, dėl ko veiksmingai ribojama konkurencija Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje. Tuo tarpu Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje paslaugų gavėjas turi derybinę galią, kai transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjui padidinus paslaugos kainas ar pabloginus paslaugos savybes, paslaugos gavėjas turi galimybę pasinaudoti Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje ar kitoje atitinkamoje rinkoje siūlomų paslaugų alternatyvomis, įskaitant alternatyvaus teikėjo pasirinkimą.

Telia teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra naudojamos perduoti tiek mokamas (koduotas), tiek nemokamas (nekoduotas) televizijos transliacijas. Be to, minėtas paslaugas gauna ir pats Telia. Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais gavėjai ir teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kiekiai yra nurodyti 15 lentelėje. Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjų struktūra pagal perkamų paslaugų kiekius yra pavaizduota 12 pav. Analizuojant Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjų struktūrą, į 2013 m. teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kiekį buvo įtrauktos ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi Kaune paslaugos. Atsižvelgiant į tai, kad vienos televizijos transliacijų perdavimo paslaugos yra teikiamos visoje Lietuvoje, o kitos tik vietinė skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi, siekiant įvertinti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi paslaugų gavėjų struktūrą, buvo skaičiuojamas išvestinis dydis: programų skaičius dauginamas iš stočių skaičiaus, kuriomis yra transliuojamos ir retransliuojamos programos.

12 pav. Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir skaitmeninės antžeminės televizijos stotimi paslaugų gavėjų perkamų paslaugų kiekiai, proc., 2013–2016 m. I ketv. pav.

Šaltinis: sudaryta Tarnybos

Iš 12 pav. pateiktos informacijos matyti, kad rinkos tyrimo laikotarpio pabaigoje vienintelis Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjas yra jis pats. Net ir atsilaisvinus tam tikriems resursams naujas transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjas neturėtų derybinės galios,

nes nenupirktų didžiosios dalies televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų. Dėl transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo ir praktiškai panaudotų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų išteklių, televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjas laisvai negalėtų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas pirkti iš kito televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo nei Telia, nes net ir esant laisvam antram Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklui, pavyzdžiui, norint transliuoti tik vieną televizijos programą, televizijos tinklais paslaugų gavėjas mokėtų ne 8 7365,36 Eur/mėn. (be PVM), o turėtų padengti viso antro Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo kaštus⁶¹. Todėl transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjas, net ir esant didesnėms Telia teikiamų paslaugų kainoms, neturėtų kito finansiniu pusės naudingesnio pasirinkimo. Dėl anksčiau paminėtų priežasčių, potencialus televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjas negali daryti įtakos perkamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos kainai, kokybei arba teikimo sąlygoms. Pateikta informacija rodo, kad televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais gavėjai, pirkdami Telia teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, pirkejo derybinės galios neturi.

Papildomai reikėtų išskirti, kad dėl transliavimo veiklos licencijavimo, televizijos programų transliuotojas, kuris transliuotų televizijos programas Telia skirtu radijo dažniu (kanalu), pirkdamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas iš Telia, neturėtų kitos galimybės, kaip tik pirkti šią paslaugą iš Telia. Toks transliuotojas neturi ir negali turėti savo infrastruktūros televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugoms teikti.

Transliuotojai, neturėdami galimybės pirkti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų iš kito televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėjo nei Telia arba turėdami labai ribotą galimybę tai padaryti, nesukurs pirkejo derybinės galios, o Telia, nesusidurdama su pirkejo derybine galia, gali veikti nepriklausomai nuo klientų, konkurentų ir galiausiai vartotojų.

Išvada:

Pirkejo derybinės galios Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje nėra.

5.2.1.4. Vertikali integracija

Telia tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinko tyrimo metu teikė didmenines paslaugas (televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas) ir mažmenines paslaugas (retransliavo televizijos programas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais). Telia tiriamojo laikotarpio pabaigoje televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas teikė tik sau. Tai rodo, kad Telia yra vertikaliai integruotas ūkio subjektas, kuris didmenines televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas naudoja savo mažmeninių paslaugų teikimui.

Telia savo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus steigė naudodama Telecentro teikiamas duomenų perdavimo ir infrastruktūros paslaugas (arba kitaip transliacijų perdavimo priemonių paslaugas). Pažymėtina, kad Telia, užimdama 100 proc. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkos, o taip pat esant ribotoms galimybėms transliuotojams keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją, turi galimybes nustatyti transliacijų perdavimo

⁶¹ Nurodyta vienos standartinės raiškos televizijos programos siuntimo antruoju Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu kaina galioja tik tuomet, kai skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu yra siunčiama 11 standartinės raiškos televizijos programų.

paslaugų kainas sau palankia linkme. Telia, siekdama išlaikyti savo teikiamų mažmeninių paslaugų – televizijos transliacijų – konkurencingumą ir mažinti paslaugų kainą, turės motyvą išaugusias televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų sąnaudas kompensuoti didindama transliuotojams teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas, o taip pat nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas. Transliuotojui arba retransliuotojui nesutikus su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais kainų keitimu, Telia, nesant reguliavimo, gali turėti motyvą nutraukti prieigą arba jos nesuteikti prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia.

Atsižvelgiant į anksčiau pateiktą informaciją, Telia vertikali integracija, užimama rinkos dalis, o taip pat ribotos transliuotojų galimybės keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją, nesant reguliavimo, sudaro galimybes, o siekis išlaikyti savo paslaugas konkurencingas, sukuria motyvą Telia nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme, nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas, o taip pat atsisakyti suteikti prieigą arba jos nesuteikti prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

Išvada:

Telia vertikali integracija, užimama rinkos dalis ir ribotos transliuotojų galimybės keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją, nesant reguliavimo, sudaro galimybes, o siekis išlaikyti savo paslaugas konkurencingas, sukuria motyvą Telia, nesant reguliavimo, nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme, nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas, o taip pat atsisakyti suteikti prieigą arba jos nesuteikti prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

5.2.1.5. Potenciali konkurencija

Potenciali konkurencija egzistuoja tuomet, kai rinkoje, kurioje veikia vienas ūkio subjektas, veiklą gali pradėti kitas ūkio subjektas, tačiau nebūtinai potencialus žaidėjas savo veiklą pradės. Taigi, potenciali konkurencija kyla iš rizikos, kad nagrinėjamoje rinkoje gali atsirasti naujas žaidėjas.

Skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai yra steigiami atsižvelgiant į Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros planą. Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros plane yra numatyti steigti 8 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus, tačiau vienam skaitmeninės antžeminės televizijos tinklui sukoordinuoti radijo dažniai (kanalai) buvo paskirti judriojo ryšio tinklų plėtrai. 2016 m. II ketv. Lietuvoje veikė 5 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai: Telecentro (2 tinklus), Telia (2 tinklus) ir LRT (1 tinklą), iš kurių užpildyti buvo 4. Pažymėtina, kad LRT skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas yra skirtas išimtinai LRT ir negali būti naudojamas komercinei veiklai. Dar du papildomus skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus gali steigti Telecentras ir Telia. Aštunto skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo steigimą riboja vis dar tebeveikianti analoginė antžeminė televizija Rusijoje. Vadovaujantis turima informacija Lietuvoje yra galimybė veikti 7 skaitmeninės antžeminės televizijos tinklams, iš kurių LRT skaitmeninės antžeminės televizijos tinklas negali turėti įtakos konkurencijai dėl jo specifinės paskirties. Todėl potenciali konkurencija galėtų atsirasti tik konkuruojant Telia ir Telecentrai. Tačiau, kaip buvo paminėta anksčiau, Telia yra išnaudojusi pirmojo ir antrojo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų išteklius, kuriuos naudojo savo poreikiams ir televizijos programų retransliavimui. Atitinkamai Telecentras buvo praktiškai išnaudojęs pirmojo skaitmeninės antžeminės televizijos

tinklo išteklius ir turėjo laisvą antrąjį skaitmeninės antžeminės televizijos tinklą. Tai potenciali konkurencija būtų galima, jei Telecentras, Telia ir transliuotojas, šiuo atveju tas pats Telia, sutiktų dėl transliacijų perdavimo paslaugų teikėjo keitimo. Tačiau Telia, siekdama efektyviai panaudoti turimus infrastruktūros ir finansinius išteklius, atsisakė Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų ir padidino savo turimų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų pajėgumą. Tai rodo, kad Telia neturi motyvų keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją, nors antruoju laisvu Telecentro skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu paslaugų kaina už 11 televizijos programų siuntimą būtų neženkiai mažesnė, nei šiuo metu deklaruojama Telia televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kaina 12 televizijos programų siuntimo antruoju Telia skaitmeninės antžeminės televizijos tinklu (žr. 14 lentelę).

Toliau yra vertinama, ar naujai galimi įsteigti skaitmeninės antžeminės televizijos tinklai gali daryti įtaką Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms. Televizijos transliacijų perdavimo naujai steigiamais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos turėtų svyruoti nuo 4 663,83 iki 13 493,30 Eur/mėn. vienai programai (žr. ataskaitos 52 išnašą). Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos kistų nuo 4 663,83 iki 7 609,85 Eur/mėn. vienai programai, o Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos kistų nuo 11 584,10 iki 13 493,40 Eur/mėn. vienai programai. Kaip matyti iš pateiktos informacijos, Telia teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugų kainos būtų mažesnės nei Telecentro planuojamos nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainos. Atsižvelgiant į kainų skirtumus, Telia turės motyvą skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugas teikti pati sau. Panaudojus visus Telia steigiamo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo išteklius, kitiems transliuotojams, kurie galėtų pirkti Telia teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, būtų galimybė pirkti tik Telecentro teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas. Tačiau Telecentro teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos yra brangesnės nei Telia galimos teikti ir teikiamos televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugos. Taigi, transliuotojai ir retransliuotojai, galintys pirkti Telia teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, nebus linkę jų atsisakyti. Tai sukurs Telia galimybę didinti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas tiek, kad jos būtų artimos Telecentro teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainoms.

Taigi, faktinis tinklų panaudojimas, transliavimo veiklos licencijavimas, kainų skirtumai tarp Telia ir Telecentro jau teikiamų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, o taip pat kainų skirtumai tarp Telia ir Telecentro televizijos transliacijų perdavimo naujai steigiamais skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų rodo, kad Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje nėra veiksmų, kurie sudarytų sąlygas atsirasti potencialiai konkurencijai šioje rinkoje. Tarnybos minėta potenciali galimybė keisti televizijos programų transliuotojo (retransliuotojo) transliavimo (retransliavimo) licencijoje įrašytą siuntėją dėl dalinai išnaudotų jau įsteigtų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų ir galimo naujai steigiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų panaudojimo, nebus pakankama charakteristika, kuri ribotų Telia galimybes keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų sąlygas sau palankia linkme.

Išvada:

Potencialios konkurencijos Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje nėra.

5.2.2. Konkurencijos problemų nustatymas

Tarnyba, ataskaitos 5.2.1 skyriuje vertino kriterijus, pagal kuriuos sprendžiama, ar konkurencija Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje yra veiksminga. Tarnyba, įvertinusi minėtame Ataskaitos skyriuje nurodytus kriterijus, nustatė šias aplinkybes:

1. Telia užima 100 proc. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkos.

2. Barjerai įeiti į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinką yra aukšti.

3. Pirkėjo derybinės galios Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje nėra.

4. Telia vertikali integracija, užimama rinkos dalis, o taip pat ribotos transliuotojų galimybės keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikėją, nesant reguliavimo, sudaro galimybių, o siekis išlaikyti savo paslaugas konkurencingas, sukuria motyvą Telia, nesant reguliavimo, nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme, nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas, o taip pat atsisakyti suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų arba jos nesuteikti.

5. Potencialios konkurencijos Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje nėra.

Tarnyba, įvertinusi, ar konkurencija Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje yra veiksminga, konstatuoja, kad konkurencija Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje nėra veiksminga ir nustato šias konkurencijos problemas:

1. Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, kainas sau palankia linkme.

2. Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

3. Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

Atsižvelgiant į anksčiau nuodytas aplinkybes ir nustatytas konkurencijos problemas, darytina išvada, kad konkurencija Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje nėra veiksminga.

Išvada:

Konkurencija Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje nėra veiksminga.

5.2.3. Didelę įtaką Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje turintis ūkio subjektas

Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslauga, teikiama Telia, Lietuvos Respublikos teritorijoje, yra elektorinių ryšių paslauga, kuri yra naudojama televizijos transliacijoms perduoti šių paslaugų gavėjams.

Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslauga, teikiama

Telia, Lietuvos Respublikos teritorijoje, gali apimti:

1. Televizijos programų glaudinimą, jei šią paslaugą teikia Telia.
2. Televizijos programų tankinimą, jei šią paslaugą teikia Telia.
3. Televizijos programų paskirstymą po skaitmeninės antžeminės televizijos stotis, įskaitant televizijos programų pristatymą iki siųstuvų, jei šią paslaugą teikia Telia.
4. Televizijos programų išspinduliavimą į erdvę.

Tarnyba, konstatuoja kad:

1. Telia tiriamuoju laikotarpiu teikė televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas Lietuvos Respublikos teritorijoje transliuotojams ir retransliuotojams, kurie naudodami šias paslaugas visuomenei transliavo ir (arba) retransliavo televizijos programas.

2. Telia užima 100 proc. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkos.

3. Barjerai įeiti į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinką yra aukšti.

4. Pirkėjo derybinės galios Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje nėra.

5. Potencialios konkurencijos Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje nėra.

6. Telia turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme.

7. Telia turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

8. Telia turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

Telia yra elektroninių ryšių paslaugų ir elektroninių ryšių tinklų, audiovizualines paslaugas teikiantis juridinis asmuo. Telia kontroliuoja ir kitus juridinius asmenis, kurie teikia ne elektroninių ryšių paslaugas. Ataskaitos 3 priede yra pateikti ūkio subjekto nustatymo principai. Ataskaitos 2 priede yra pateikta informacija apie Telia ir su juo susijusius asmenis. Atsižvelgiant į ataskaitos 2 priede pateiktą informaciją, ūkio subjektą Telia sudaro „Telia Lietuva“, AB, kartu su susijusiais juridiniais asmenimis Telia Customer Service LT, UAB, UAB „Verslo investicijos“, UAB „Kompetencijos ugdymo centras“, VšĮ „Numerio perkėlimas“.

Išvada:

1. Tarnyba konstatuoja, kad ūkio subjektas Telia turi didelę įtaką Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje.

2. Ūkio subjektą Telia sudaro , kartu su susijusiais juridiniais asmenimis Telia Customer Service LT, UAB, UAB „Verslo investicijos“, UAB „Kompetencijos ugdymo centras“, VšĮ „Numerio perkėlimas“.

6. ĮPAREIGOJIMŲ ATITINKAMOJE RINKOJE NUSTATYMAS, PAKEITIMAS IR (ARBA) PANAIKINIMAS

Kaip nurodyta ataskaitos 1.3 skyriuje, trečiasis Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo etapas yra atitinkamų įpareigojimų nustatymas, pakeitimas ir (arba) panaikinimas. Šiame ataskaitos skyriuje yra vertinama, kokie įpareigojimai turi būti nustatyti, pakeisti ir (arba) panaikinti didelę įtaką Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje ir Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje turintiems ūkio subjektams.

Įstatymu į nacionalinę teisę buvo perkeltos Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos nuostatos. Pagal 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 29 tomas, p. 323) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL 2009 L 337, p. 37) (toliau – Prieigos direktyva) preambulės 5 konstatuojamąją dalį, atviroje ir konkurencinėje rinkoje neturi būti apribojimų, kurie trukdytų įmonėms tarpusavyje derėtis dėl prieigos ir tinklų sujungimo susitarimų, ypač dėl susitarimų tarp ūkio subjektų, veikiančių skirtingose valstybėse. Pagal Prieigos direktyvos 3 straipsnio 1 dalį, valstybės narės privalo užtikrinti, kad nebūtų jokių apribojimų, kurie neleistų ūkio subjektams toje pačioje ar kitoje valstybėje narėje derėtis tarpusavyje dėl prieigos ir (ar) tinklų sujungimo sąlygų techniniais ar komerciniais klausimais. Tuo tikslu Prieigos direktyvos 5 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad nacionalinės reguliavimo institucijos, atsižvelgdamos į Pagrindų direktyvoje išdėstytus tikslus, turi skatinti ir, kur būtina, užtikrinti prieigos teikimą ir tinklų sujungimą. Prieigos direktyvos 5 straipsnio 1 dalies 2 pastraipoje ir 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad nacionalinės reguliavimo institucijos turi turėti galias nustatyti tam tikrus įpareigojimus. Pažymėtina, kad vadovaujantis Įstatymo 1 straipsnio 5 dalimi, „Šiuo Įstatymu siekiama Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos tikslų, tarp jų <...> plėsti vidaus rinką“. Taigi, Tarnyba vadovaudamasi Įstatymo 1 straipsnio 5 dalimi, turi imtis atitinkamų priemonių, siekdama skatinti konkurenciją elektroninių ryšių srityje.

Prieigos direktyvos 8 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad nustatyti įpareigojimai turi būti pagrįsti nustatytos problemos pobūdžiu, taip pat proporcingi ir pateisinami atsižvelgiant į Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus (konkurencijos skatinimas, vidaus rinkos plėtra ir Europos Sąjungos piliečių interesų užtikrinimas). Prieigos direktyvos preambulės 15 konstatuojamojoje dalyje pabrėžiama, kad skiriant įmonei, turinčiai didelę įtaką rinkoje, įpareigojimus papildomos rinkos analizės atlikti nereikia, tačiau būtina pagrįsti, kad būtent toks įpareigojimas yra tikslingas ir pagal nustatytos problemos pobūdį proporcingas. Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 117 punkte taip pat akcentuojama, kad nacionalinės reguliavimo institucijos turi užtikrinti, kad didelę įtaką turintiems ūkio subjektams nustatomi įpareigojimai turi atitikti tikslus, nurodytus Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje, ir būti proporcingi sprendžiamoms problemoms.

Įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Tarnyba turi teisę ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, nustatyti Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1–7 punktuose nurodytus įpareigojimus, atsižvelgdama į tai, kurie iš jų yra tinkami konkrečiu atveju, ir nustatydamas tokių įpareigojimų vykdymo pradžios momentą. Taisyklių V skyriuje (Taisyklių 20–23 punktuose) yra nustatyta įpareigojimų nustatymo, pakeitimo ir (ar) panaikinimo procedūra.

Taisyklių 20 punkte nurodyta, kad nustačius, jog konkurencija atitinkamoje rinkoje nėra veiksminga, Tarnyba nustato įpareigojimus didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams. Įpareigojimai nustatomi vadovaujantis Įstatymo 17 straipsniu, taip pat vadovaujantis ir atsižvelgiant į Taisyklių 5 punkte nurodytus teisės aktus. Įstatymo 17 straipsnyje nurodyta, kad Tarnyba, atsižvelgdama į tai, kurie įpareigojimai yra tinkamiausi konkrečiu atveju, ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, gali nustatyti šiuos įpareigojimus:

1. skaidrumo įpareigojimą;
2. nediskriminavimo įpareigojimą;
3. apskaitos atskyrimo įpareigojimą;
4. įpareigojimą suteikti prieigą;
5. kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimą;
6. funkcinio atskyrimo įpareigojimą;
7. įpareigojimus, susijusius su paslaugų galutiniams paslaugų gavėjams teikimu.

Taisyklių 21 punkte nurodyta, kad Tarnyba ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, palieka nustatytus įpareigojimus, jei įpareigojimai buvo nustatyti anksčiau. Tarnyba taip pat gali pakeisti minėtiems ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus. Taisyklių 23 punkte nurodyta, kad įpareigojimai panaikinami Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nustatytais atvejais, sąlygomis ir tvarka.

Atsižvelgiant į anksčiau išdėstytą, teigtina, kad didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams įpareigojimai gali būti nustatomi, keičiami, o nustačius, kad atitinkamos rinkos charakteristikos negali pateisinti *ex ante* reguliavimo ir (arba) atitinkamoje rinkoje nėra didelę įtaką turinčių ūkio subjektų, ūkio subjektams nustatyti įpareigojimai yra naikinami.

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo atskleistos tam tikros konkurencijos Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje problemos (žr. ataskaitos 5.1.2 skyrių) ir nustatytas didelę įtaką šioje rinkoje turintis ūkio subjektas – Telecentras (žr. ataskaitos 5.1.3 skyrių). Atsižvelgiant į tai, kad tiriamuoju laikotarpiu Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje buvo taikomas *ex ante* reguliavimas ir didelę įtaką Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje turinčiam ūkio subjektui Telecentrai buvo nustatyti atitinkami įpareigojimai, toliau šiame skyriuje yra vertinama, kurie įpareigojimai turi būti pakeisti, panaikinti, palikti galioti toliau, ar turi būti nustatyti nauji įpareigojimai.

Taip pat Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu buvo atskleistos tam tikros konkurencijos Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje problemos (žr. ataskaitos 5.2.2 skyrių) ir nustatytas didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintis ūkio subjektas – Telia (žr. ataskaitos 5.2.3 skyrių). Atsižvelgiant į tai, kad tiriamuoju laikotarpiu Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje buvo taikomas *ex ante* reguliavimas ir didelę įtaką Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje turinčiam ūkio subjektui Telia buvo nustatyti atitinkami įpareigojimai, toliau šiame skyriuje yra vertinama, kurie įpareigojimai turi būti pakeisti, panaikinti, palikti galioti toliau, ar turi būti nustatyti nauji įpareigojimai.

6.1. Įpareigojimų Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nustatymas, pakeitimas ir (arba) panaikinimas

Ataskaitos 5.1 skyriuje nustatyta, kad ūkio subjektas Telecentras turi didelę įtaką Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje. Atsižvelgiant į tai, Tarnyba, vadovaudamasi Įstatymo 17 straipsniu, turi teisę ūkio subjektui Telecentrai nustatyti atitinkamus įpareigojimus, sprendžiančius tiriamoje rinkoje nustatytas konkurencijos problemas.

Ataskaitos 5.1 skyriuje nustatyta, kad ūkio subjektas Telecentras užima 100 proc. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkos. Ten pat nustatyta, kad egzistuoja aukšti įėjimo į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinką barjerai. Barjerai įeiti į nagrinėjamą rinką, potencialios konkurencijos nebuvimas neleidžia vystyti savaiminei konkurencijai Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro,

rinkoje ir sudarys palankias sąlygas ūkio subjektui Telecentrai piktnaudžiauti turima didele įtaka Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje.

Tarnyba ataskaitos 5.1.3 skyriuje nustatė šias Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje konkurencijos problemas:

1. Ūkio subjektas Telecentras turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro.

2. Ūkio subjektas Telecentras turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, kainas sau palankia linkme.

3. Ūkio subjektas Telecentras turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, kainas.

Tarnybos Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkos tyrimo metu nustatytos konkurencijos problemos sutampa su 2014 m. rinkos tyrimo metu Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telecentro Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nustatytomis konkurencijos problemomis, kurios nurodytos toliau:

1. Ūkio subjektas Telecentras turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

2. Ūkio subjektas Telecentras turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme.

3. Ūkio subjektas Telecentras turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nustatytos konkurencijos problemos sutampa su 2014 m. rinkos tyrimo metu Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telecentro Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nustatytomis problemomis. 2014 m. rinkos tyrimo metu nustatytos konkurencijos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui Telecentrai nustatant įpareigojimą suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimą, skaidrumo įpareigojimą, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus bei apskaitos atskyrimo įpareigojimą. Atsižvelgiant į tai, kad šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nustatytos konkurencijos problemos iš esmės sutampa su 2014 m. rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis ir anksčiau nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui Telecentrai nustatant atitinkamus įpareigojimus, o nagrinėjamoje Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje vyraujančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje egzistuojančių problemų sprendimo, Tarnyba daro išvadą, kad visa apimtimi paliekami galioti 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-310 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 ir 3.5 papunkčiuose nustatyti įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai bei apskaitos atskyrimo įpareigojimas, kurie nurodyti Įstatymo 18, 19, 20, 21 ir 23 straipsniuose.

6.1.1. Įpareigojimas suteikti prieigą

Šios Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkos atveju ūkio subjektui Telecentrui paliekamas galioti įpareigojimas suteikti prieigą taip, kaip jis apibrėžiamas Įstatymo 21 straipsnyje. Įpareigojimas suteikti prieigą ribos ūkio subjekto Telecentro galimybes vienašališkai nesuteikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, arba nutraukti minėtų paslaugų teikimą. Taip pat šis įpareigojimas užtikrins, kad ūkio subjektas Telecentras sąžiningai derėtųsi su kitais asmenimis, negalėtų atsisakyti suteikti prieigą, nenutraukti jau suteiktos prieigos bei suteiktų visas kitas būtinas priemones, reikalingas transliacijas perduoti galutiniams paslaugų gavėjams. Vadovaujantis nustatytu įpareigojimu, ūkio subjektas Telecentras galės atsisakyti suteikti prieigą, jei prašymas suteikti prieigą bus nepagrįstas arba vienašališkai sustabdyti prieigos teikimą ar ją nutraukti tik tais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti elektroninių ryšių tinklo vientisumą. Atsižvelgiant į pateiktą informaciją, įpareigojimas suteikti prieigą taip pat sumažins elektroninių ryšių paslaugų teikėjų įėjimo į atitinkamas mažmeninių paslaugų teikimo rinkas barjerus ir tokiu būdu galutiniams paslaugų gavėjams sukurs platesnes mažmeninių paslaugų pasirinkimo galimybes. Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais, nurodytais Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas Telecentras turi motyvą, o nesant reguliavimo ir galimybių, nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra pateisinamas Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytais tikslais, nes, nenustačius įpareigojimo suteikti prieigą, ūkio subjektas Telecentras turės galimybes ir motyvus ne tik nesuteikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų bet ir vienašališkai nustatyti (keisti) minėtų paslaugų teikimo sąlygas, tokiu būdu ribodamas konkurenciją teikiant mažmenines paslaugas vertikalčiai susijusiose atitinkamų mažmeninių paslaugų teikimo rinkose.

Apibendrinant anksčiau pateiktą informaciją, Tarnyba palieka galioti visa apimtimi ūkio subjektui Telecentrui 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-310 3.1 papunktyje nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą, nurodytą Įstatymo 21 straipsnyje.

Išvada:

Ūkio subjektui Telecentrui, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimu, visa apimtimi yra paliekamas galioti 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-310 3.1 papunktyje nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą, nurodytas Įstatymo 21 straipsnyje.

6.1.2. Nediskriminavimo įpareigojimas

Ataskaitos 5.1.2 skyriuje nustatyta, kad Telecentras turi motyvą, o nesant reguliavimo ir galimybių, nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme. To pasėkoje gali būti skirtingų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų nustatymas skirtingiems paslaugų gavėjams. Šią problemą geriausiai sprendžia nediskriminavimo įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 19 straipsnyje. Nediskriminavimo įpareigojimas apsaugo kitus asmenis nuo diskriminavimo ir jų galimybės konkuruoti nebus nulemtos galimo ūkio subjekto Telecentro diskriminacinio elgesio. Todėl, ribojant ūkio subjekto Telecentro galimybes diskriminuoti paslaugų gavėjus yra sudaromos sąlygos vystyti konkurencijai Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje.

Tolesnis nediskriminavimo įpareigojimo taikymas užtikrins, kad skirtingiems televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjams, ūkio

subjektas Telecentras taikys vienodas paslaugų teikimo sąlygas, o taip pat paslaugų teikimo sąlygos bus ne blogesnės nei ūkio subjektas Telecentras taikytų sau. Šis įpareigojimas atitinka Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytus tikslus, nes ribos ūkio subjekto Telecentro galimybes taikyti skirtingas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas bei kitas šių paslaugų teikimo sąlygas skirtingiems operatoriams. Nediskriminavimo įpareigojimas atitinka Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nurodytus elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principus, nes, kaip nurodyta anksčiau, nediskriminavimo įpareigojimas užtikrins sąlygas vystytis konkurencijai, taip pat dėl tęsiamo reguliavimo bus užtikrintas teisinis tikrumas, ir apsaugoti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjų ir šių gavėjų abonentų (vartotojų) interesai.

Apibendrinant anksčiau pateiktą informaciją, Tarnyba palieka galioti visa apimtimi ūkio subjektui Telecentrui 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-310 3.2 papunktyje nustatytą nediskriminavimo įpareigojimą, nurodytą Įstatymo 19 straipsnyje.

Išvada:

Ūkio subjektui Telecentrui, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimu, visa apimtimi yra paliekamas galioti 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-310 3.2 papunktyje nustatytas nediskriminavimo įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 19 straipsnyje.

6.1.3. Skaidrumo įpareigojimas

Skaidrumo įpareigojimu siekiama reguliuojamą asmenį įpareigoti skelbti tam tikros apimties informaciją, kuri sudarytų sąlygas vystytis veiksmingai konkurencijai, sukurtų įrankius reguliuojamo asmens įpareigojimų priežiūrai; skatintų savireguliaciją.

Ūkio subjektui Telecentrui skaidrumo įpareigojimas buvo nustatytas siekiant apsaugoti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjus nuo ūkio subjekto Telecentro galimų diskriminacinių veiksmų derantis dėl prieigos prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

Atsižvelgiant į anksčiau pateiktą informaciją, skaidrumo įpareigojimą, numatytą Įstatymo 18 straipsnyje, būtina taikyti ir toliau, nes šiuo įpareigojimu bus užtikrinta, kad potencialūs ir esami televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjai, derėdamiesi dėl paslaugų teikimo sąlygų ir kainų, iš anksto žinos ūkio subjekto Telecentro pagrindines paslaugų teikimo sąlygas, t. y. bus apribota ūkio subjekto Telecentro galimybė neteikti informacijos, susijusios su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimu. Papildomai skaidrumo įpareigojimas ribos ūkio subjekto Telecentro galimybes diskriminuoti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjus ir tokiu būdu mažins galimų ginčų tikimybę. Atitinkamai bus užtikrinamos geresnės galimybės televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjams prognozuoti savo veiklą, rinką ir jos stabilumą, t. y. būtų sukuriamos prielaidos adaptuoti savo elgesį Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje atsižvelgiant į ūkio subjekto Telecentro galimus transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimo sąlygų pakeitimus.

Įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnyje, nes apima tik būtinas įsitikinti, kad nėra konkurenciją ribojančių veiksnių, informacijos pateikimą bei skelbimą.

Apibendrinant anksčiau pateiktą informaciją, Tarnyba palieka galioti visa apimtimi ūkio subjektui Telecentrui 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-310 3.3 papunktyje nustatytą skaidrumo įpareigojimą, nurodytą Įstatymo 18 straipsnyje.

Išvada:

Ūkio subjektui Telecentrai, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimu, visa apimtimi yra paliekamas galioti 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-310 3.3 papunktyje nustatytas skaidrumo įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 18 straipsnyje.

6.1.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas

2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-310 3.4 papunktyje yra nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai ūkio subjektui Telecentrai, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimu, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių priemonių. Kaip buvo nurodyta ataskaitos 6.1 skyriuje, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nustatytos konkurencijos problemos sutampa su 2014 m. rinkos tyrimo metu Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telecentro Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nustatytomis problemomis:

1. Ūkio subjektas Telecentras turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme.

2. Ūkio subjektas Telecentras turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

Anksčiau paminėtas konkurencijos problemas geriausiai sprendžia kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai. Dėl to ūkio subjektui Telecentrai nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai turi būti palikti galioti.

Pažymėtina, kad ūkio subjektui Telecentrai nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas numatė minėtų paslaugų kainas orientuoti į sąnaudas, apskaičiuotas pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą (angl. *Fully Distributed Costs*, FDC) sąnaudas vertinant istorinėmis (įsigijimo) sąnaudomis, kuris geriausiai atspindi ūkio subjekto patiriamas sąnaudas ir paslaugos savikainą. Šį sąnaudų įvertinimo metodą tikslinga palikti, nes ūkio subjektas Telecentras jau turi įdiegtą sąnaudų apskaitos sistemą, kuri sąnaudas skirsto pagal pilnai paskirstytų sąnaudų (FDC) metodo principą, o taip pat rinkos dalyviams teikia teisingą informaciją sprendimo priėmimui dėl televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pirkimo arba jų teikimo sau. Sprendimas keisti sąnaudų vertinimo metodą padidintų ūkio subjekto Telecentro išlaidas, o gauta nauda pritaikius kitokį sąnaudų apskaitos modelį (pvz., remiantis efektyvaus operatoriaus veiklos modeliu bei einamosiomis sąnaudomis pagrįsta ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (angl. *Long Run Average Incremental Costs*, LRAIC) metodika), gali nepateisinti tokio modelio įdiegimui reikalingų išlaidų. Istorinės turto vertės nustatymo metodas (HCA) yra naudingesnis tuo, kad pasirinkus šio modelio alternatyvą – einamosios vertės turto nustatymo metodą (angl. *Current Cost Accounting*, CCA), turto vertė gali būti nepagrįstai padidinta (remiantis CCA metodo principu, ūkio subjekto Telecentro ilgalaikis turtas būtų vertinamas einamąją verte), o tai sąlygotų didesnes nusidėvėjimo ir papildomas investicijų grąžos sąnaudas. Atsižvelgiant į pateiktą informaciją, reguliuojant ūkio subjekto Telecentro teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, įpareigojimą, kad reguliuojamų paslaugų kainos būtų ne didesnės nei pagal Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklės patvirtintas Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 „Dėl Sąnaudų apskaitos pagal visiškai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Sąnaudų apskaitos taisyklės) apskaičiuotos sąnaudos, tikslinga taikyti toliau.

Atsižvelgiant į anksčiau išdėstytą, Tarnyba laiko, kad kainų kontrolės metodas kainas grįžti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal Sąnaudų apskaitos taisyklių reikalavimus, taikant pilnai

paskirstytų sąnaudų (FDC) metodo principą šiuo metu geriausiai sprendžia anksčiau nustatytas konkurencijos problemas ir sukuria reguliavimo stabilumą, bei yra tinkamas ir proporcingas kainų reguliavimo įrankis.

Ūkio subjektui Telecentrui paliekami galioti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, numatyti Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai ne tik ribos ūkio subjekto Telecentro galimybes vienašališkai nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių priemonių, kainas, tačiau užtikrins, kad ūkio subjektas Telecentras padengs šioms paslaugoms teikti patiriamas neišvengiamas sąnaudas. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai yra proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiais įpareigojimais bus apribotos ūkio subjekto Telecentro galybės nepagrįstai perskirstyti paslaugų sąnaudas sau palankia linkme ir nepagrįstai keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas. Tačiau ūkio subjektui Telecentrui nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai leis padengti teikiamų paslaugų sąnaudas ir gauti investicijų grąžą. Ūkio subjektui Telecentrui nereikės diegti naujos sąnaudų apskaitos sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi sąnaudų apskaitos sistemą pagal Sąnaudų apskaitos taisykles.

Apibendrinant anksčiau pateiktą informaciją, Tarnyba palieka galioti visa apimtimi ūkio subjektui Telecentrui 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-310 3.4 papunktyje nustatytus kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 23 straipsnyje.

Išvada:

Ūkio subjektui Telecentrui, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikimu, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių priemonių, visa apimtimi yra paliekamas galioti 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-310 3.4 papunktyje nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, nurodyti Įstatymo 23 straipsnyje.

6.1.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas

2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-310 3.5 papunktyje ūkio subjektui Telecentrui buvo nustatytas apskaitos atskyrimo įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje. Apskaitos atskyrimo įpareigojimu siekiama papildyti nediskriminavimo bei kainų kontrolės ir skaidrumo įpareigojimus. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas sukuria įrankius stebėti kaip yra vykdomas nediskriminavimo įpareigojimas, o taip pat reguliuojamą ūkio subjektą įpareigoja viešai atskleisti tam tikrą finansinę informaciją, kuri leidžia pačiai rinkai stebėti kaip yra vykdomas kainų kontrolės įpareigojimas ir taip prisideda prie savireguliacijos skatinimo.

Kaip buvo nurodyta ataskaitos 6.1 skyriuje, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nustatytos konkurencijos problemos sutampa su 2014 m. rinkos tyrimo metu Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telecentro Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nustatytomis problemomis:

1. Ūkio subjektas Telecentras turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme.

2. Ūkio subjektas Telecentras turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

Ūkio subjektui Telecentrui ir toliau taikant apskaitos įpareigojimą bus sudaryta galimybė įvertinti, ar pajamos, sąnaudos, turtas ir įsipareigojimai yra teisingai paskirstomi reguliuojamoms ir nereguluojamoms ūkio subjekto Telecentro teikiamoms paslaugoms. Taip pat šis įpareigojimas leis

įvertinti, ar ūkio subjektas Telecentras kryžmiškai nesubsidijuoja nereguliuojamų paslaugų reguliuojamomis paslaugomis, ar reguliuojamos paslaugos nėra subsidijuojamos viena kitomis, nes viešai turi būti skelbiama informacija apie reguliuojamų paslaugų pajamas, sąnaudas ir naudojamą kapitalą. Kitaip tariant, įpareigojimas tvarkyti apskaitą pagal Apskaitos atskyrimo taisykles ir su apskaitos atskyrimu susijusius reikalavimus, patvirtintus Tarnybos direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 „Dėl Apskaitos atskyrimo taisyklių ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų patvirtinimo“ (toliau – Apskaitos atskyrimo taisyklės), padidintų reguliavimo skaidrumą ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjams leistų stebėti ar reguliuojamos paslaugos yra teikiamos laikantis nustatytų įpareigojimų.

Apskaitos atskyrimo įpareigojimas, numatytas Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu bus efektyviau užtikrinamas ūkio subjektui Telecentrai nustatyto nediskriminavimo įpareigojimo vykdymas. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas taip pat didins reguliavimo skaidrumą ir viešai skelbiama informacija apie ūkio subjekto Telecentro reguliuojamų paslaugų pajamas, sąnaudas ir naudojamą kapitalą atskleis kaip ūkio subjektas Telecentras vykdo jam nustatytus kainų kontrolės įpareigojimus. Ūkio subjektui Telecentrai nereikės diegti naujos apskaitos atskyrimo sistemos, nes jis jau turi įdiegęs apskaitos atskyrimo sistemą pagal Tarnybos nustatytus reikalavimus.

Apibendrinant anksčiau pateiktą informaciją, Tarnyba palieka galioti visa apimtimi ūkio subjektui Telecentrai 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-310 3.5 papunktyje nustatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą, nurodytą Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje.

Išvada:

Ūkio subjektui Telecentrai, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių priemonių, teikimu, visa apimtimi yra paliekamas galioti 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-310 3.5 papunktyje nustatytas apskaitos atskyrimo įpareigojimą, nurodytą Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje.

6.2. Įpareigojimų Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje nustatymas, pakeitimas ir (arba) panaikinimas

Ataskaitos 5.2 skyriuje nustatyta, kad ūkio subjektas Telia turi didelę įtaką Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje. Atsižvelgiant į tai, Tarnyba, vadovaudamasi Įstatymo 17 straipsniu, turi teisę ūkio subjektui Telia nustatyti atitinkamus įpareigojimus, sprendžiančius tiriamoje rinkoje nustatytas konkurencijos problemas.

Ataskaitos 5.2 skyriuje nustatyta, kad ūkio subjektas Telia užima 100 proc. Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkos. Ten pat nustatyta, kad egzistuoja aukšti įėjimo į Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinką barjerai. Barjerai įeiti į nagrinėjamą rinką, potencialios konkurencijos nebuvimas neleis vystyti savaiminei konkurencijai Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje ir sudarys palankias sąlygas ūkio subjektui Telia piktnaudžiauti turima didele įtaka Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje.

Tarnyba ataskaitos 5.2.3 skyriuje nustatė šias Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje konkurencijos problemas:

1. Ūkio subjektas Telia turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, kainas sau palankia linkme.

2. Ūkio subjektas Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

3. Ūkio subjektas Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

Tarnybos Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkos tyrimo metu nustatytos konkurencijos problemos sutampa su 2014 m. rinkos tyrimo metu Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telia Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nustatytomis konkurencijos problemomis, kurios nurodytos toliau:

1. Ūkio subjektas Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme.

2. Ūkio subjektas Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

3. Ūkio subjektas Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių atsisakyti suteikti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų arba jos nesuteikti.

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje nustatytos konkurencijos problemos sutampa su 2014 m. rinkos tyrimo metu Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telia Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nustatytomis problemomis. 2014 m. rinkos tyrimo metu nustatytos konkurencijos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui Telia nustatant įpareigojimą suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimą, skaidrumo įpareigojimą, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus bei apskaitos atskyrimo įpareigojimą. Atsižvelgiant į tai, kad šio Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje nustatytos konkurencijos problemos iš esmės sutampa su 2014 m. rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis ir anksčiau nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui Telia nustatant atitinkamus įpareigojimus, o nagrinėjamoje Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje vyraujančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje egzistuojančių problemų sprendimo, Tarnyba daro išvadą, kad visa apimtimi paliekami galioti 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-311 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 ir 3.5 papunkčiuose nustatyti įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimais bei apskaitos atskyrimo įpareigojimas, kurie nurodyti Įstatymo 18, 19, 20, 21 ir 23 straipsniuose.

6.2.1. Įpareigojimas suteikti prieigą

Šios Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkos atveju ūkio subjektui Telia paliekamas galioti įpareigojimas suteikti prieigą taip, kaip jis apibrėžiamas Įstatymo 21 straipsnyje. Įpareigojimas suteikti prieigą ribos ūkio subjekto Telia galimybes vienašališkai nesuteikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, arba nutraukti minėtų paslaugų teikimą. Taip pat šis įpareigojimas užtikrins, kad ūkio subjektas Telia sąžiningai derėtųsi su kitais asmenimis, negalėtų atsisakyti suteikti prieigą, nenutraukti jau suteiktos prieigos bei suteiktų visas kitas būtinas priemones, reikalingas transliacijas perduoti galutiniams paslaugų gavėjams. Vadovaujantis nustatytu

įpareigojimu, ūkio subjektas Telia galės atsisakyti suteikti prieigą, jei prašymas suteikti prieigą bus nepagrįstas arba vienašališkai sustabdyti prieigos teikimą ar ją nutraukti tik tais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti elektroninių ryšių tinklo vientisumą. Atsižvelgiant į pateiktą informaciją, įpareigojimas suteikti prieigą taip pat sumažins elektroninių ryšių paslaugų teikėjų įėjimo į atitinkamas mažmeninių paslaugų teikimo rinkas barjerus ir tokiu būdu galutiniams paslaugų gavėjams sukurs platesnes mažmeninių paslaugų pasirinkimo galimybes. Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais, nurodytais Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo ir galimybių, nesuteikti prieigos arba nutraukti prieigą prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra pateisinamas Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytais tikslais, nes, nenustačius įpareigojimo suteikti prieigą, ūkio subjektas Telia turės galimybes ir motyvus ne tik nesuteikti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų bet ir vienašališkai nustatyti (keisti) minėtų paslaugų teikimo sąlygas, tokiu būdu ribodamas konkurenciją teikiant mažmenines paslaugas vertikaliai susijusiose atitinkamų mažmeninių paslaugų teikimo rinkose.

Apibendrinant anksčiau pateiktą informaciją, Tarnyba palieka galioti visa apimtimi ūkio subjektui Telia 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-311 3.1 papunktyje nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą, nurodytą Įstatymo 21 straipsnyje.

Išvada:

Ūkio subjektui Telia, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimu, visa apimtimi yra paliekamas galioti 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-311 3.1 papunktyje nustatytas įpareigojimas suteikti prieigą, nurodytas Įstatymo 21 straipsnyje.

6.2.2. Nediskriminavimo įpareigojimas

Ataskaitos 5.2.2 skyriuje nustatyta, kad Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo ir galimybių, nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme. To pasėkoje gali būti skirtingų televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainų nustatymas skirtingiems paslaugų gavėjams. Šią problemą geriausiai sprendžia nediskriminavimo įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 19 straipsnyje. Nediskriminavimo įpareigojimas apsaugo kitus asmenis nuo diskriminavimo ir jų galimybės konkuruoti nebus nulemtos galimo ūkio subjekto Telia diskriminacinio elgesio. Todėl, ribojant ūkio subjekto Telia galimybes diskriminuoti paslaugų gavėjus yra sudaromos sąlygos vystyti konkurencijai Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje.

Tolesnis nediskriminavimo įpareigojimo taikymas užtikrins, kad skirtingiems televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjams, ūkio subjektas Telia taikys vienodas paslaugų teikimo sąlygas, o taip pat paslaugų teikimo sąlygos bus ne blogesnės nei ūkio subjektas Telia taikytų sau. Šis įpareigojimas atitinka Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytus tikslus, nes ribos ūkio subjekto Telia galimybes taikyti skirtingas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas bei kitas šių paslaugų teikimo sąlygas skirtingiems operatoriams. Nediskriminavimo įpareigojimas atitinka Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nurodytus elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principus, nes, kaip nurodyta anksčiau, nediskriminavimo įpareigojimas užtikrins sąlygas vystyti konkurencijai, taip pat dėl tęsiamo reguliavimo bus užtikrintas teisinis tikrumas, ir apsaugoti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjų ir šių gavėjų abonentų (vartotojų) interesai.

Apibendrinant anksčiau pateiktą informaciją, Tarnyba palieka galioti visa apimtimi ūkio subjektui Telia 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-311 3.2 papunktyje nustatytą nediskriminavimo įpareigojimą, nurodytą Įstatymo 19 straipsnyje.

Išvada:

Ūkio subjektui Telia, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimu, visa apimtimi yra paliekamas galioti 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-311 3.2 papunktyje nustatytas nediskriminavimo įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 19 straipsnyje.

6.2.3. Skaidrumo įpareigojimas

Skaidrumo įpareigojimu siekiama reguliuojamą asmenį įpareigoti skelbti tam tikros apimties informaciją, kuri sudarytų sąlygas vystyti veiksmingai konkurencijai, sukurtų įrankius reguliuojamo asmens įpareigojimų priežiūrai, taip pat skatintų savireguliaciją.

Ūkio subjektui Telia skaidrumo įpareigojimas buvo nustatytas siekiant apsaugoti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjus nuo ūkio subjekto Telia galimų diskriminacinių veiksmų derantis dėl prieigos prie televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų.

Atsižvelgiant į anksčiau pateiktą informaciją, skaidrumo įpareigojimą, numatytą Įstatymo 18 straipsnyje, būtina taikyti ir toliau, nes šiuo įpareigojimu bus užtikrinta, kad potencialūs ir esami televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjai, derėdamiesi dėl paslaugų teikimo sąlygų ir kainų, iš anksto žinos ūkio subjekto Telia pagrindines paslaugų teikimo sąlygas, t. y. bus apribota ūkio subjekto Telia galimybė neteikti informacijos, susijusios su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimu. Papildomai skaidrumo įpareigojimas ribos ūkio subjekto Telia galimybes diskriminuoti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjus ir tokiu būdu mažins galimų ginčų tikimybę. Atitinkamai bus užtikrinamos geresnės galimybės televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjams prognozuoti savo veiklą, rinką ir jos stabilumą, t. y. būtų sukuriama prielaidos adaptuoti savo elgesį Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje atsižvelgiant į ūkio subjekto Telia galimus transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimo sąlygų pakeitimus.

Įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnyje, nes apima tik būtinos įsitikinti, kad nėra konkurenciją ribojančių veiksnių, informacijos pateikimą bei skelbimą.

Apibendrinant anksčiau pateiktą informaciją, Tarnyba palieka galioti visa apimtimi ūkio subjektui Telia 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-311 3.3 papunktyje nustatytą skaidrumo įpareigojimą, nurodytą Įstatymo 18 straipsnyje.

Išvada:

Ūkio subjektui Telia, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimu, visa apimtimi yra paliekamas galioti 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-311 3.3 papunktyje nustatytas skaidrumo įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 18 straipsnyje.

6.2.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimas

2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-311 3.4 papunktyje yra nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai ūkio subjektui Telia, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų teikimu, įskaitant prieigą prie su

šių paslaugų teikimu susijusių priemonių. Kaip buvo nurodyta ataskaitos 6.2 skyriuje, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinkoje nustatytos konkurencijos problemos sutampa su 2014 m. rinkos tyrimo metu Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telia Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nustatytomis problemomis:

1. Ūkio subjektas Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme.

2. Ūkio subjektas Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

Anksčiau paminėtas konkurencijos problemas geriausiai sprendžia kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai. Dėl to ūkio subjektui Telia nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai turi būti palikti galioti.

Pažymėtina, kad ūkio subjektui Telia nustatytas kainų kontrolės įpareigojimas numatė minėtų paslaugų kainas orientuoti į sąnaudas, apskaičiuotas pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą (FDC) sąnaudas vertinant istorinėmis (įsigijimo) sąnaudomis, kuris geriausiai atspindi ūkio subjekto patiriamas sąnaudas ir paslaugos savikainą. Šį sąnaudų įvertinimo metodą tikslinga palikti, nes ūkio subjektas Telia jau turi įdiegtą sąnaudų apskaitos sistemą, kuri sąnaudas skirsto pagal pilnai paskirstytų sąnaudų (FDC) metodo principą, o taip pat rinkos dalyviams teikia teisingą informaciją sprendimo priėmimui dėl televizijos transliacijų perdavimo paslaugų pirkimo arba jų teikimo sau. Sprendimas keisti sąnaudų vertinimo metodą padidintų ūkio subjekto Telia išlaidas, o gauta nauda pritaikius kitokį sąnaudų apskaitos modelį (pvz., remiantis efektyvaus operatoriaus veiklos modeliu bei einamosiomis sąnaudomis pagrįsta ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC metodika), gali nepateisinti tokio modelio įdiegimui reikalingų išlaidų. Istorinės turto vertės nustatymo metodas (HCA) yra naudingesnis tuo, kad pasirinkus šio modelio alternatyvą – einamosios vertės turto nustatymo metodą (CCA), turto vertė gali būti nepagrįstai padidinta (remiantis CCA metodo principu, ilgalaikis turtas būtų vertinamas einamąjį vertę), o tai sąlygotų didesnes nusidėvėjimo ir papildomas investicijų grąžos sąnaudas. Atsižvelgiant į tai, reguliuojant ūkio subjekto Telia teikiamas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas, įpareigojimą, kad reguliuojamų paslaugų kainos būtų ne didesnės nei pagal Sąnaudų apskaitos taisyklės apskaičiuotos sąnaudos, tikslinga taikyti toliau.

Atsižvelgiant į anksčiau išdėstytą, Tarnyba laiko, kad kainų kontrolės metodas kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal Sąnaudų apskaitos taisyklių reikalavimus, taikant pilnai paskirstytų sąnaudų (FDC) metodo principą šiuo metu geriausiai sprendžia anksčiau nustatytas konkurencijos problemas ir sukuria reguliavimo stabilumą, bei yra tinkamas ir proporcingas kainų reguliavimo įrankis.

Ūkio subjektui Telia paliekami galioti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, numatyti Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai ne tik ribos ūkio subjekto Telia galimybes vienašališkai nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių priemonių, kainas, tačiau užtikrins, kad ūkio subjektas padengs šioms paslaugoms teikti patiriamas neišvengiamas sąnaudas. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai yra proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiais įpareigojimais bus apribotos ūkio subjekto Telia galimybės nepagrįstai perskirstyti paslaugų sąnaudas sau palankia linkme ir nepagrįstai keisti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas. Tačiau ūkio subjektui Telia nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai leis padengti teikiamų paslaugų sąnaudas ir gauti investicijų grąžą. Ūkio subjektui

Telia nereikės diegti naujos sąnaudų apskaitos sistemos, nes bendrovė jau turi įdiegusi sąnaudų apskaitos sistemą pagal Sąnaudų apskaitos taisykles.

Apibendrinant anksčiau pateiktą informaciją, Tarnyba palieka galioti visa apimtimi ūkio subjektui Telia 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-311 3.4 papunktyje nustatytus kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 23 straipsnyje.

Išvada:

Ūkio subjektui Telia, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikimu, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių priemonių, visa apimtimi yra paliekamas galioti 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-311 3.4 papunktyje nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, nurodyti Įstatymo 23 straipsnyje.

6.2.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas

2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-311 3.5 papunktyje ūkio subjektui Telia buvo nustatytas apskaitos atskyrimo įpareigojimas, nurodytas Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje. Apskaitos atskyrimo įpareigojimu siekiama papildyti nediskriminavimo bei kainų kontrolės ir skaidrumo įpareigojimus. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas sukuria įrankius stebėti kaip yra vykdomas nediskriminavimo įpareigojimas, o taip pat reguliuojamą ūkio subjektą įpareigoja viešai atskleisti tam tikrą finansinę informaciją, kuri leidžia pačiai rinkai stebėti kaip yra vykdomas kainų kontrolės įpareigojimas ir taip prisideda prie savireguliacijos skatinimo.

Kaip buvo nurodyta ataskaitos 6.2 skyriuje, Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinkoje nustatytos konkurencijos problemos sutampa su 2014 m. rinkos tyrimo metu Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų Telia Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje nustatytomis problemomis:

1. Ūkio subjektas Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas sau palankia linkme.

2. Ūkio subjektas Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybių nustatyti nepagrįstai aukštas televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų kainas.

Ūkio subjektui Telia ir toliau taikant apskaitos įpareigojimą bus sudaryta galimybė įvertinti, ar pajamos, sąnaudos, turtas ir įsipareigojimai yra teisingai paskirstomi reguliuojamoms ir nereguliuojamoms ūkio subjekto Telia teikiamoms paslaugoms. Ūkio subjektas Telia yra vertikaliai integruotas ūkio subjektas, kuris tiriamuoju laikotarpiu ir Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo metu retransliavo televizijos programas skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais ir IPTV tinklais, o taip pat teikė televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugas. Todėl apskaitos įpareigojimas leis įvertinti, ar ūkio subjektas Telia kryžmiškai nesubsidijuoja nereguliuojamų paslaugų reguliuojamomis paslaugomis, ar reguliuojamos paslaugos nėra subsidijuojamos viena kitomis, nes viešai turi būti skelbiama informacija apie reguliuojamų paslaugų pajamas, sąnaudas ir naudojamą kapitalą. Kitaip tariant, įpareigojimas tvarkyti apskaitą pagal Apskaitos atskyrimo taisykles, padidintų reguliavimo skaidrumą ir televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų gavėjams leistų stebėti ar reguliuojamos paslaugos yra teikiamos laikantis nustatytų įpareigojimų.

Apskaitos atskyrimo įpareigojimas, numatytas Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu bus efektyviau užtikrinamas ūkio subjektui Telia nustatyto nediskriminavimo įpareigojimo vykdymas. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas taip pat didins reguliavimo skaidrumą ir viešai skelbiama informacija apie

ūkio subjekto Telia reguliuojamų paslaugų pajamas, sąnaudas ir naudojamą kapitalą atskleis kaip ūkio subjektas Telia vykdo jai nustatytus kainų kontrolės įpareigojimus. Ūkio subjektui Telia nereikės diegti naujos apskaitos atskyrimo sistemos, nes jis jau turi įdiegęs apskaitos atskyrimo sistemą pagal Tarnybos nustatytus reikalavimus.

Apibendrinant anksčiau pateiktą informaciją, Tarnyba palieka galioti visa apimtimi ūkio subjektui Telia 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-311 3.5 papunktyje nustatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą, nurodytą Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje.

Išvada:

Ūkio subjektui Telia, kiek tai susiję su televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, įskaitant prieigą prie su šių paslaugų teikimu susijusių priemonių, teikimu, visa apimtimi yra paliekamas galioti 2014 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. 1V-311 3.5 papunktyje nustatytas apskaitos atskyrimo įpareigojimą, nurodytą Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje.

Direktoriaus pavaduotojas,
pavaduojantis direktorių

Mindaugas Žilinskas

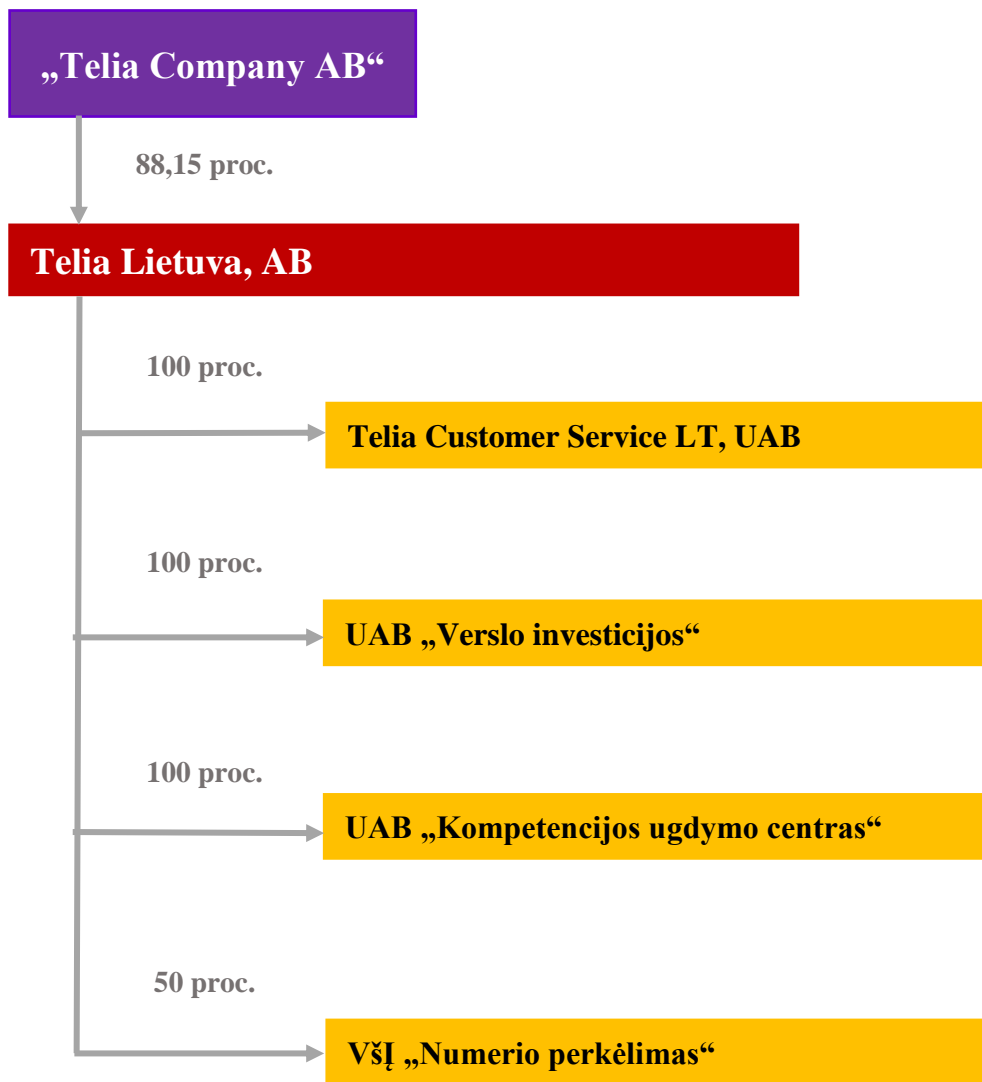
Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo anketos gavėjų sąrašas

Eil. Nr.	Pavadinimas
1.	AB „Kėdainių grūdai“
2.	AB Lietuvos radijo ir televizijos centras
3.	AS „Viasat“
4.	J. Jasiulionio IĮ
5.	J. Varno Vilniaus radijo studija
6.	„KLI LT“, UAB
7.	Lazdijų rajono savivaldybės administracija
8.	Lietuvos ir Vokietijos UAB „Televizijos komunikacijos“
9.	„Splius“, UAB
10.	Telia Lietuva, AB
11.	UAB „Aidas“
12.	UAB „Airnet TV“
13.	UAB „AVVA“
14.	UAB „Balticum TV“
15.	UAB „Bitosis“
16.	UAB „Cgates“
17.	UAB „Consilium Optimum“
18.	UAB „Data Business“
19.	UAB „Duomenų greitis“
20.	UAB „Elekta“
21.	UAB „Etanetas“
22.	UAB „Eteris“
23.	UAB „Funaris“
24.	UAB „Horda“
25.	UAB Ignalinos televizija
26.	UAB „Ilorā“
27.	UAB „Init“
28.	UAB „Kateka“
29.	UAB „Kavamedia“
30.	UAB Kėdainių krašto televizija
31.	UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“
32.	UAB „Lansneta“
33.	UAB „Lietuvos ryto“ televizija
34.	UAB „Mano kamanė“
35.	UAB „Marsatas“
36.	UAB Molėtų radijas ir televizija
37.	UAB „Nubo.tv“
38.	UAB „Omnitel“
39.	UAB „Parabolė“
40.	UAB „Patrimpas“
41.	UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“
42.	UAB „Pūkas“
43.	UAB „Radijo elektroninės sistemos“
44.	UAB „Remo televizija“
45.	UAB „Roventa“
46.	UAB „Socius“
47.	UAB „Sugardas“
48.	UAB Šiaulių apskrities televizija

Eil. Nr.	Pavadinimas
49.	UAB „Taurų dvaras“
50.	UAB „TV3“
51.	UAB „Transteleservis“
52.	UAB „TV7“
53.	UAB „Viltuva“
54.	UAB „Zirzilė“
55.	UAB „Žemaitijos grūdai“
56.	V. Ivančiko IĮ „Žaibas“
57.	V. Krušnos IĮ
58.	VšĮ „LN televizija“
59.	VšĮ „Šiauliai plus“
60.	VšĮ Alytaus regioninė televizija
61.	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija
62.	VšĮ Marijampolės televizija

Ūkio subjektą Telia sudarantys asmenys

13 pav. Telia ir susiję juridiniai asmenys.

Šaltinis: sudaryta Tarnybos⁶²

⁶² „Telia Lietuva“ įmonių grupė, adresu: <https://www.telia.lt/apie-mus/telia-grupe> <Informacija rinkta 2017 m. kovo 17 d.>

Ūkio subjekto ir susijusių ūkio subjektų grupės sąvokos

Įstatymo 3 straipsnio 67 dalyje nurodyta, jog *ūkio subjektas* – tai „asmuo ar asmenų, susijusių kontrolės ar priklausomybės santykiais, grupė, kurie verčiasi elektroninių ryšių veikla Lietuvos Respublikoje arba kurių veiksmai daro įtaką ar ketinimai, jeigu jie būtų įgyvendinti, galėtų daryti įtaką ūkinei veiklai Lietuvos Respublikoje.“

Pagal Taisyklių 18¹ punktą, asmenys prižįstami susiję su nagrinėjamu ūkio subjektu:

1. *„kuriuose, kaip ir nagrinėjamame juridiniame asmenyje, tas pats fizinis asmuo arba tie patys fiziniai asmenys turi akcijų dalį, kuri sudaro 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba turi teises į 1/3 ar daugiau visų balsų;*

2. *kurie su nagrinėjamu juridiniu asmeniu yra bendrai valdomi ar turi bendrą administracinę padalinį, arba kurių stebėtojų taryboje, valdyboje ar kitame valdymo ar priežiūros organe yra pusė ar daugiau tų pačių narių, kaip ir nagrinėjamo juridinio asmens valdymo ar priežiūros organuose;*

3. *kuriuose nagrinėjamas juridinis asmuo turi akcijų dalį, sudarančią 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba turi teises į 1/3 ar daugiau visų balsų, arba kurie yra įsipareigoję derinti savo ūkinės veiklos sprendimus su nagrinėjamu juridiniu asmeniu, arba už kurių prievolių tretiesiems asmenims įvykdymą yra įsipareigojęs atsakyti nagrinėjamas juridinis asmuo, arba kurie yra įsipareigoję perduoti visą arba dalį pelno ar suteikę teisę naudoti 1/3 ar daugiau savo turto nagrinėjamam juridiniam asmeniui;*

4. *kurie nagrinėjamame juridiniame asmenyje turi akcijų dalį, sudarančią 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba turi teises į 1/3 ar daugiau visų balsų, arba su kuriais nagrinėjamas juridinis asmuo yra įsipareigojęs derinti savo ūkinės veiklos sprendimus, arba kurie yra įsipareigoję atsakyti už nagrinėjamo juridinio asmens prievolių tretiesiems asmenims įvykdymą, arba kuriems nagrinėjamas juridinis asmuo yra įsipareigojęs perduoti visą arba dalį pelno ar suteikęs teisę naudoti 1/3 ar daugiau savo turto;*

5. *kurie veikia Lietuvos Respublikoje ir yra tiesiogiai ar netiesiogiai, per kitus juridinius asmenis, įskaitant ir veikiančius kitose valstybėse, susiję su šių Taisyklių 18¹.1, 18¹.2, 18¹.3 ir 18¹.4 punktuose nurodytais asmenimis bet kuriuo iš šių Taisyklių 18¹.1, 18¹.2, 18¹.3 ir 18¹.4 punktuose nurodytų būdų;*

6. *nagrinėjamo juridinio asmens Lietuvos Respublikoje veikiančias dukterines ar patronuojančias bendroves, susijusias su nagrinėjamu juridiniu asmeniu per kitose valstybėse veikiančias bendroves, arba nagrinėjamo juridinio asmens patronuojančių bendrovių Lietuvos Respublikoje veikiančias dukterines bendroves Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo prasme;*

kitus kontrolės ar priklausomybės santykiais su nagrinėjamu juridiniu asmeniu susijusius fizinius ar juridinius asmenis, kurie verčiasi elektroninių ryšių veikla Lietuvos Respublikoje ar kurių veiksmai daro įtaką arba ketinimai, jeigu būtų įgyvendinti, galėtų daryti įtaką ūkinei veiklai Lietuvos Respublikoje.“

Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrime naudotų santrumpų sąrašas

Santrumpa	Visas pavadinimas
2003 m. rekomendacija	2003 m. vasario 11 d. Komisijos rekomendacija 2003/311/EB dėl atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų elektroninių ryšių srityje, reikalaujančių <i>ex ante</i> reguliavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2003 L 114, p. 45)
2006 m. rinkos tyrimas	Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimas (tiriamasis laikotarpis: 2001 m. sausio 1 d. – 2005 m. birželio 30 d.)
2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1057	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1057 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“
2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1058	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1058 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“
2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1059	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1059 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“
2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1056	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. 1V-1056 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“
2007 m. rekomendacija	2007 m. gruodžio 17 d. Komisijos rekomendacija 2007/879/EB dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas <i>ex ante</i> reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2007 L 344, p. 65)
2010 m. rinkos tyrimas	Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimas (tiriamasis laikotarpis: 2005 m. sausio 1 d. – 2008 m. rugsėjo 30 d.)
2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-240	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-240 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“
2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-241	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-241 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Skaitmeninio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“
2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-243	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-243 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“
2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-244	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-244 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“
2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-245	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-245 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“
2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-242	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-242 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Analoginio antžeminio radijo transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas transliuotojui, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“

Santrumpa	Visas pavadinimas
2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-246	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-246 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Skaitmeninės antžeminės televizijos transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, kai radijo dažnis (kanalas) skiriamas siuntėjui TEO LT, AB, teikiamų Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“
2014 m. rekomendacija	2014 m. spalio 9 d. Komisijos rekomendacija 2014/710/ES dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas <i>ex ante</i> reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2014 L 295, p. 79)
2014 m. rinkos tyrimas	Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimas (tiriamasis laikotarpis: 2008 m. spalio 1 d. – 2012 m. gruodžio 31 d.)
2014 m. vasario 27 d. įsakymas Nr. 1V-310	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2014 m. vasario 27 d. įsakymas Nr. 1V-310 „Dėl ūkio subjekto AB Lietuvos radijo ir televizijos centro, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“
2014 m. vasario 27 d. įsakymas Nr. 1V-311	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2014 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 1V-311 „Dėl ūkio subjekto „Teo LT“, AB, turinčio didelę įtaką Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikiamų „Teo LT“, AB, Lietuvos Respublikos teritorijoje, rinkoje“
2016 m. balandžio 25 d. įsakymas Nr. 1V-480	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2016 m. balandžio 25 d. įsakymu Nr. 1V-480 „Dėl Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo“
Anketa	Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinkos tyrimo anketa
Apklausa	Lietuvos gyventojų tyrimas dėl televizijos platformų pakeičiamumo
Apskaitos atskyrimo taisyklės	Apskaitos atskyrimo taisyklės ir su apskaitos atskyrimu susiję reikalavimai, patvirtinti Tarnybos direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 „Dėl Apskaitos atskyrimo taisyklių ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų patvirtinimo“ (toliau – Apskaitos atskyrimo taisyklės)
Ataskaita	Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo ataskaita
Bendra pozicija dėl priemonių	Europos Reguliuotojų Grupės (angl. <i>European Regulators Group</i> , ERG) elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms bendra pozicija dėl požiūrio į tinkamas priemones naujoje reguliavimo sistemoje (ERG (03) 30 rev1 ir ERG (06) 33)
Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairės	2002 m. Komisijos gairės dėl rinkos tyrimo nustatant didelę įtaką rinkoje pagal Bendrijos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemą
IPTV tinklai	Plačiajuosčio ryšio tinklai, kuriais teikiamos televizijos transliacijų paslaugos naudojant IPVT (angl. <i>Internet Protocol Television</i>) technologiją
Įstatymas	Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymas
Telecentras	AB Lietuvos radijo ir televizijos centras
LRTK	Lietuvos radijo ir televizijos komisija
MDTV	Mikrobangų daugiakanalė televizija
Pagrindų direktyva	2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL 2004 m. <i>specialusis leidimas</i> , 13 skyrius, 29 tomas, p. 349) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL 2009 L 337, p. 37)
Pranešimų rekomendacija	2008 m. spalio 15 d. Komisijos rekomendacija 2008/850/EB dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos 7 straipsnyje numatytų pranešimų, terminų ir konsultacijų (OL 2008 L 301, p. 23)
Prieigos direktyva	2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) (OL 2004 m. <i>specialusis leidimas</i> , 13 skyrius, 29 tomas, p. 323) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL 2009 L 337, p. 37)
Radijo dažnių skyrimo planas	Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti planas, patvirtintas Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. 1V-125 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti plano patvirtinimo“ ir LRTK 2003 m. spalio 15 d. sprendimu Nr. 89 „Dėl Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginio plano patvirtinimo“
Respondentai	Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, teikėjai ir gavėjai
Sąnaudų apskaitos taisyklės	Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklės patvirtintos Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 „Dėl Sąnaudų apskaitos pagal visiškai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių patvirtinimo“
Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtos planas	Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtos planas patvirtintas Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 28 d. įsakymu 1V-419 „Dėl Skaitmeninės antžeminės televizijos plėtos plano patvirtinimo“

Santrumpa	Visas pavadinimas
Skaitmeninės televizijos modelis	Skaitmeninės televizijos diegimo Lietuvoje modelio aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 1492 „Dėl skaitmeninės televizijos diegimo Lietuvoje modelio aprašo patvirtinimo“
Taisyklės	Rinkos tyrimo taisyklės patvirtintos Tarnybos direktoriaus 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 1V-297 „Dėl Rinkos tyrimo taisyklių patvirtinimo“
Tarnyba	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba
Telia	Telia Lietuva, AB
Tiriamasis laikotarpis	Transliacijų perdavimo paslaugų rinkos tyrimo tiriamasis laikotarpis 2013 m. sausio 1 d. – 2016 m. kovo 31 d.
Transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinka	Televizijos transliacijų perdavimo IPTV tinklais paslaugų rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija
Transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinka	Televizijos transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija (toliau – Transliacijų perdavimo kabelinės televizijos tinklais paslaugų rinka)
Transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinka	Televizijos transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija (toliau – Transliacijų perdavimo palydovinio ryšio tinklais paslaugų rinka)
Transliacijų perdavimo paslaugos	Transliacijų perdavimo paslaugos, skirtos turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti
Transliacijų perdavimo paslaugų rinka	Transliacijų perdavimo paslaugų, skirtų turinio paslaugoms galutiniams vartotojams teikti, rinka
Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telecentro, rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija
Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Telia, rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija
Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų Česlovo Rulevičiaus, rinka, kurios geografinė teritorija yra Trakai ir miesto apylinkės
Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Balticum TV“, rinka, kurios geografinė teritorija yra Plungė ir miesto apylinkės, Klaipėda ir miesto apylinkės
Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilora“, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Ilora“, rinka, kurios geografinė teritorija yra Venta ir miesto apylinkės
Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Pūkas“, rinka, kurios geografinė teritorija yra Kaunas ir miesto apylinkės
Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „Roventa“, rinka, kurios geografinė teritorija yra Mažeikiai ir miesto apylinkės
Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Šiaulių apskrities televizijos, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Šiaulių apskrities televizijos, rinka, kurios geografinė teritorija yra Šiauliai ir miesto apylinkės

Santrumpa	Visas pavadinimas
Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB „TV7“, rinka, kurios geografinė teritorija yra Jonava ir miesto apylinkės
Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Kėdainių krašto televizijos, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų UAB Kėdainių krašto televizijos, rinka, kurios geografinė teritorija yra Kėdainiai ir miesto apylinkės
Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ Alytaus regioninės televizijos, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ Alytaus regioninės televizijos, rinka, kurios geografinė teritorija yra Alytus ir miesto apylinkės
Transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ Marijampolės televizijos, rinka	Televizijos transliacijų perdavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais paslaugų, teikiamų VšĮ Marijampolės televizijos, rinka, kurios geografinė teritorija yra Marijampolė ir miesto apylinkės
Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklės	Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. ĮV-281 „Dėl Transliavimo ir retransliavimo veiklos licencijavimo taisyklių patvirtinimo“
Trijų kriterijų taikymo gairės	Europos Reguliatorių Grupės dokumentą „Trijų kriterijų taikymo gairės“ (angl. <i>Guidance on the Application of the three criteria test</i>)
VII	Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas
Televizijos transliacijos	Televizijos transliacijų teikimas ir interaktyvios transliacijų paslaugos
7 televizijos programų paketas	Vartotojų ne rusų kalba daugiausia žiūrimas televizijos programų paketas
Skaitmeninis dividendas	2010 m. gegužės 6 d. Europos Komisijos sprendimą 2010/267/ES dėl antžeminių sistemų, kuriomis galima teikti elektroninio ryšio paslaugas, naudojimo 790–862 MHz dažnių juostoje Europos Sąjungoje suderintų techninių sąlygų (OL 2010 L 117, p. 95)
Televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinka	Televizijos transliacijų, teikiamų skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais, rinka, kurios geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija
Televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinka	Televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinka, kurios geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija
Televizijos transliacijų, teikiamų kabelinės televizijos tinklais, rinka	Televizijos transliacijų, teikiamų IPTV tinklais, rinka, kurios geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija
Televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinka	Televizijos transliacijų, teikiamų palydovinio ryšio tinklais, rinka, kurios geografinė aprėptis yra Lietuvos Respublikos teritorija